

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-
évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók
saját személyükre évi 350 lei előfize-
tési díjért kaphalják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. ✧: Megjelenik minden héten szombaton.

A husvétii csoda hordozói.

Máté 28, 1—10.

Jézus feltámadásának a bizonyosságára először a legihívőbb asszonyi lelkek, Mária Magdaléna és a másik Mária jutottak el, még pedig nem érzéki megtapasztalás, vagy emberi bizonyágtétel, hanem mennyei közvetítés, angyali híradás folytán.

Akik legjobban hittek és legjobban szerettek, azok ocsudtak fel leghamarabb a nagypénteki kábulatból, azok felett virradt meg legelőször a golgotai sötétség, azok lettek a husvétii örömhír első birtokosai és serény, boldog heroldjai. De nemcsak a legelső hírvévők, hanem a legelső látók is ők lettek, a Feltámadott is nekik jelent meg legelőször s általuk küldte boldogító üzenetét a megfélemlert és hitükben még mindig tántorgó tanítványoknak.

Ez az evangéliumi tény örök figyelmeztetés legyen mindazok számára, akik a feltámadás boldogító igazságát emberileg érzékeltetni vagy ész okokkal kimagyarázgatni akarják, akik husvétii bizonyásgul meggyőző érveket kézzelfogható dokumentumokat keresnek vagy követelnek, akik nem a hitükön, hanem az eszükön át akarják megközelíteni és megfejteni a husvétii sir szent titkát.

A husvétii angyalok csak a hívő lelkek számára görditik el a nagy követ, csak a hívő lelkeknek mutatják meg a nyitott sirt, csak a hívő lelkeket vigasztalják meg: „ne féljeteK" . . . s csak a hívő lelkeknek adnak bizonyosságot: „nincsen itt, mert feltámadott."

És a halálgyőző Mester is nekik mutatja meg legelőször magát, őket köszönti boldogan: „legyetek üdvözölve", őket küldi el az alvók felrázására, a félénkek megbátorítására s rajtuk keresztül zengi a világba: „én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is él." (János 11, 25.)

Semmire sincs nagyobb szüksége a mai emberiségnek, mint hívő lelkü husvétii heroldokra, akik nem okoskodnak, magyaráznak,

hanem a hitükkel és szeretetükkel bizonyosságot tesznek, hogy fel-támadott és él a Krisztus, itt van és csodákat tesz ma is a világban, vigasztalást, örömet, békességet s a halálos órán is reménységet ad mindazok életébe, akik benne igaz hittel biznak.

Imádkozzunk a husvétii szent asszonyok nagy hitéért, hogy mi is lehessünk boldog hallók, látók és bizonyágtevők, lehessünk a husvétii csoda boldog hordozói.

Ardai Atadár.

Kaleidoszkop.

Felekezeti béke — felekezeti sovinizmus. Dr Ravasz László a Kisfaludy Társaságban emlékbeszédet mondott dr Prohászka-ról. A református püspök a katolikus püspökről. Mikor Prohászka meghalt, Ravasz felesége csokrot küldött a ravatalára szalagján ezzel a fel-irattal: „Vidit Gloriam Dei”. Hogy ez nemcsak udvariasság volt ha-nem az őszinte nagyrabecsülés megnyilvánulása, legjobban bizonyítja, hogy mélyen hatása alatt áll elhunytának, elmerül Prohászka lelki képének szemléletében s néhány markáns vonással megrajzolja lelki arcképét. Csakugy magának, a naplójába odavázolja e képet olyan mesteri módon, hogy ez is méltó és maradandó emléke lett volna. Most pedig gyönyörű és elragadó hatású emlékbeszédben dolgozta ki az értékes vázlatot. Nem tudjuk mit csodáljunk benne: élelátá-sát, filozófiai elmélyedését, vagy költői szárnyalását. A jelenvolt kat-holikus világiak a beszéd hatása alatt, ünnepélyes fogadalmat tettek, hogy ezután minden erejükkel meg fognak akadályozni minden olyan törekvést, mely katolikus részről a felekezeti béke megbontására irányulna. Szeretnénk ennek a fogadalomtételnek komolyságában hinni, szeretnénk kiérezni belőle bűnbánatot a multért és szeretnénk ha ebből a fogadalomból több lenne a szónál. De nem merünk. Mert ugyanakkor arról is érkezett hiradás, hogy a katolikus püspökök, vagy magasabb rangú papok közül egy sem volt jelen. Egészen bi-zonyos, hogy nem azért, mintha Prohászka nagyságát nem méltányol-nák, mert az is egészen bizonyos, hogy ha az emlékbeszédet a ka-locsai érsek, vagy a székesfehérvári mostani püspök tartotta volna, sokkal többen lettek volna. Más okunk is van a kétkedésre. Meg-mutattam a beszédet egyik katolikus ismerősömnek, ki egyházköz-ségének világi elnöke. Figyelmesen végigolvasta. Lestem, vártam a hatást. Biztosra vettem, hogy ha nem is fog oda csatlakozni fogaeást tevő hitsorsosaihoz, de megragadja a beszéd szépsége és hódító ereje. Annál nagyobb volt csalódásom, mikor így szólt: „Valóban nagy em-ber volt Prohászka”. Elbeszéltem a budapestieknek a beszéd hatása alatt tett elhatározását a felekezeti béke őrzésére, mire ez volt a

válasz: „Prohászka nem is volt soha türelmetlen“. Tehát Prohászka és ismét csak Prohászka. Azaz nekik nincs más senki csak ők maguk és aki az övék. Ez már nem felekezeti öntudat, hanem felekezeti elfogultság, sőt legtöbbször felekezeti sovinizmus. Alig hihető hát, hogy a világi urak nagy többségét megtudnák nyerni a fogadásttevők, ha talán többen kaphatók volnának is reá, hogy ne sikerüljön, majd gondoskodnak róla a meg nem jelent főpapok.

Ravasz és Baltazár. Összehasonlítások történtek e beszéd elhangzása után Ravasz és Baltazár püspökök között. Ime Ravasz a felekezeti békekesség hirdetője és munkálója, mennyire ellentéte Baltazárnak, akinek a neve mindig harcot jelent. Nem helyesebb-e Ravasz álláspontja, melyel barátokat szerez egyházunk számára, mint a Baltazáré, mely csak az ellenségeket szaporítja. Így és ehhez hasonló megjegyzéseket tettek itt is, ott is. Pedig a kettőt nem lehet egymással szembe állítani. Nem egyik és nem másik a helyes református irány felekezeti közti szempontból, hanem a kettő együtt az igazi, amelyet el kell fogadnunk és követnünk kell. Mi mindnyájan azon az állásponton vagyunk, amit Ravasz e beszédével is reprezentált. Elismerjük a róm. kath. egyház értékeit és méltányoljuk nagyjait, a felekezeti békét szívből óhajtjuk és ápoljuk, de az ellenünk irányuló támadások ellen védelmezzük magunkat. Bármint igyekezzenek is másként feltüntetni: Baltazár soha nem tesz egyebet, mint véd, amint a protestantizmus összes harcai a múltban és a jelenben mindig defenzív jellegűek voltak.

Kegyelmes Püspök úr! A róm. kath. püspökök nagyméltóságú vagy kegyelmes urak lettek. A szertartások szent kongregációjának december 31-én tartott ülése rendelte így, amit az esztergomi hercegprimás pásztorlevélben hozott a hívek tudomására. Ennek az előlépésnek a szükségét „A Sziv“ c. kath. ujság azzal indokolja, hogy amikor az „utolsó falu gabonás zsidója is“ kormányfőtanácsos, tehát méltóságos, akkor nem lehet, hogy a püspök egy rangban legyen vele. Előbb azt hittük, hogy ez a rendelkezés kizárólag csak a magyarországi püspökökre vonatkozik, de megtudtuk, hogy az itteniekre is kiterjesztették. Mindez a róm. kath. egyház belügye, amibe semmi beleszólásunk nem lehet. Nem is akarunk vele foglalkozni sem abból a szempontból, amit vita tárgyává tettek, hogy van-e joga az országon kívül állónak az államfő megkerülésével címeket adományozni, sem abból a szempontból, hogy ezután még nagyobb lesz a távolság a főpapok és a közpapok között. Csak attól félünk, hogy ez a mi egyházunkban is éreztetni fogja hatását. Már is volt valaki, — komoly, a múltban egyik legmagasabb méltóságot viselő világi férfiú — aki azt az eszmét vetette fel, hogy vagy ezeket az új címeket meg

kell szüntetni, vagy a protestáns püspököket is fel kell emelni. Veszedelemes kísértés még a gondolata is ennek, mely teljesen ellenkezik a mi demokratikus egyházalkotmányunkkal és lelki világunkkal, de mindenekfelett a „primus inter pares” elvével. A rangkórság ugyanis nagy hódítást vitt véghez soraink között. Nagyon sok nagytiszteletű megsértődik, ha valami jámbor tudatlan csak tiszteletesnek szólítja s azért ma már csak a teológusok s legfeljebb a s. lelkészek tiszteletesek. A régi világban, mint jó öreg Balogh Ferenc professzorunktól sokszor hallottuk, csak egy cím volt: a „tiszteletes”. Ezt viselte a püspök is, csak hozzátették: „és tudós”. Vagy milyen szép cím, amit még itt-ott ma is használnak, ha valakit nagyon meg akarnak tisztelni: „nagyérdemű tiszteletes úr”.

A reverzálisok megkerülése. A Kálvinista Szemléből vesszük át a következő közleményt: A katolikus papok közlönyének decemberi száma részletesen leírja, hogyan járjon el a plébános a reverzalist nem adó katolikus féllal szemben, akinek házassága római magyarázat szerint „érvénytelen” s aki gyónásban nem részesülhet stb., aki azonban kész mindent megtenni, hogy házasságát a katolikus egyház rendezze. Ezt az eljárást a papi közlöny „sanatio in radice”, gyökeres orvoslásnak nevezi. Lényege az, hogy a katolikus vallású fél kiállít egy nyilatkozatot, amelyben lelkiismeretére hivatkozva kötelezi magát, hogy a most élő és ezután születendő gyermekeit tőle telhetően a katolikus vallásban fogja felnevelni. E nyilatkozatot mellékelik az egyházi hatósághoz benyújtandó kérvényhez, a fél nevét pedig bevezetik a házassultak anyakönyvébe, melyben a tanúk és az esketést végző lelkész rovata ugyan üresen marad, de az Észrevétel rovatba bejegyzik, hogy a felek az x-i református templomban 1922-ben házasságot kötöttek, amely „érvénytelen” házasságot az egyházi hatóság a nyilatkozat alapján hivatalos számú rendeletével visszamenőleg érvényesnek nyilvánít. — Mi más ez, mint a fennálló tételes magyar törvények félreérthetetlen kijátszása s a református fél vallását nemük szerint követő gyermekek elrablása?!

Eddig a Kálvinista Szemle közleménye. Szerintünk ez a katolikus egyház álláspontjának a tarthatatlanságát is bizonyítja a reverzalist nem adókkal szemben. Talán már ők is látják nemcsak jogi, hanem saját egyéni szempontból való lehetetlenségét is, de mert nyíltan bevallani nem merik, ilyen kerülő módon igyekeznek enyhíteni. Azért adjuk közre, mert bizonyára nemcsak a kegyelmes cím, hanem ez is átjut a határon.

D. J.

A leánykonferencia sorrendjében a második napi bibliaóra textusa nem Róm. 12:11. v., hanem 12:1. v. Az ugyanaznap i. imaóra pedig nem Ézs. 43, 11:1., hanem 43:12. v.

	EGYHÁZI ÉNEK	

Az egyházi énekek kellékei.

Liturgiai kellékek.

(Folytatás.)

Ebből a szemszögből nézve a dolgot, azt kell mondanunk, hogy például a katekizmusi énekek nagyrészének a szövege sem üti meg a mértéket. Száraz dogmatizálás, moralizálás nyugózi le bennük a költői fantázia röptét, sőt igazában meg sem engedi azt szállni a maga régióiba s még a dallamot is szükségképen ellaposítja. Bizonyára volt idő, mikor reformált egyházunkban a hitigazságok ilyen énekszerű tanításának meg volt a maga értelme és jogosultsága, mint ahogy pld. valamikor a földrajzot is versben tanították a „Kis Tükör”-ből. De ma már, a rendszeres vallásoktatás, az intenzivebb pásztori munka, széles mederben folyó belmissziói tevékenykedés és általános iskolai kötelezettség teljesen fölöslegessé teszi a hitigazságok éneklését, aminthogy Athénben sem énekszóval hirdetik már ki a törvényeket. Epen ezért nem vesztene református egyházunk semmit, ha a katekizmusi énekeket átadná a multak emlékezetének. Ma, a durva materializmus, a meggazdagodási mánia mellett a vagyoni és erköcsi teljes lezüllöttség korszakában, ennek az agyonigázott és lelkében nagybeteg nemzedéknek úgy sem igen tudjuk beraktározni a fejébe a kemény hitigazságokat egyenes uton, hogy úgy mondjam — ajtóstul indulva neki, — míg föl nem melegítjük elébb egy kissé a — szívet. Van ott még ehez elég lappangó parázs a multból. Ezt kell fölszítani szent és vigasztaló szavak meleg leheletével s ha nyomukban újra áttüzesednek és izzásba jönnek a fásult lelkek s ha nemcsak hiszik, de kezdik érezni is, hogy minden, még a legmélyebb nyomoruságból is van megváltó szeretet az ember számára, akkor újra bebocsátják majd magukba a transcendentális világ igazságainak, dogmáinak kissé talán hideg és sarkított fényét, mint ahogy a villanylámpák is csak akkor tudnak igazán fényt árasztani, ha elébb izzásba jönnek.

Meleg, lelkes énekszövegeket adjanak az énekpoéták a gyülekezet ajkaira, mikor új éneket irnak, ne pedig töprengő, vitatkozó, köznapi, alacsony gondokkal bibelődő, lapos közhelyeken szétfolyó, semmitmondó üres szóáradatot! Ha már irnak, úgy írják meg azokat a sorsüldözött magyar református gyülekezeteknek, hogy szét ne pattanjanak, mint holmi silány papirosvázak, mikor a temp'omi sokaság azokban akarja felharsogni a magasságos Istenhez a maga babiloni nyomoruságának panaszos jajszavát! Évezredekkel túlélő gondo-

latok acélbordáiból, rozsdáálló, aranycsengésű szavak muzsikájából legyenek megszöve, akárcsak a Dávid zsoltárai, melyekben már akkor is, mikor a Salamoni dicsőséges korszak aranynapjaiban a főpapi Efod ékkövei s az Urim és Tummim fénye a legcsodálatosabban ragyogtak, Izrael népének nemcsak nagy viszontagságos multja zengett, hanem ott dübörgött kikerülhetetlen végzete is; a római légiók vaslábainak dobogása a jeruzsálemi uccák véres kövein s mindez annak az ő nagy tragikumának sötét árnyékában, hogy míg annyiszor látta harcaiban a mellette és érte hadakozó Jehovát, nem ismerte Őt fel abban a kicsiny gyermekben, kit a békesség himnuszával köszöntöttek az angyali kórusok a betlehemi pusztákon, s hogy nem tudta elképzelni, hogy az égi magasságokból, honnan eddig csak a villámokat látta és a fenyegetés mennydörgő szavait hallotta, az ő „bosszuálló” Istenének az öléből egy kivilágított éjszakán lehullhasson a földre egy harmatos, kis hófehér rózsa, mindegyik szirmára ráírva egy-egy üzenet mindenkinek: lásd, eljöttem, mikor nem is vártál hogy megtaláljalak és az enyém légy örökké!

Szép, zengő magyar verseket irjanak ennek a vérző magyar Sionnak, mely találkozott már a maga végzetével! Ne duhaj, pogány, „sírva vigadó”, vad keserűségben háborgó verseket, hanem Istent kereső, Hozzá örök bizakodással szálló imádságos költeményeket, templomba valókat, Isten tiszteletéhez méltókat! Imádság legyen a versük, melyhez majd valaki megírja a melódiát a maga átmelegedett lelkéből! Szép, csendes, Istenre minden gondot odabizó imádság, melynek nyomában le- és beszálljon a gyülekezet lelkébe a vigasztalás és megnyugvás kegyelme, mint ahogy Ágoston doktor olyan klasszikusan kifejezi: „ascendit oratio, descendit Dei miseratio” föl-száll az imádság és leszáll az Isten irgalma. S amikor fölsír a magyar poéták új énekeiben a maguk fajtájának fájó tragikumuma, kapcsolják bele ezt a keserűséget az örökkévalóság szent ígéreteibe. Ne kétségbeesést hirdessenek, hanem multat, jelent és minden jövődőt áthidaló, zengő, kacagó szívárványt! „Enyém a nap, enyém az élet!” kiáltjuk mi is Arannyal! Mindent és mindig „sub specie aeterni”, az örökkévalóság látószögéből! Hiszen bármi s bárhogyan történt is, él még a magyar nép, meg van az öreg Dunája és nagy alföldje! Azokon pedig mindenütt fény és fény vibrál és dalol. A mély zengésű hullámok „lágyan zsongó habok” éjente „ezer kis csillagot ringatnak” s oda pedig, hol a nap égető tüzében szinte szikrázik a pusztasivatag, hullámzó hús vizeket varázsol a délibáb, hangos mementóul, hogy nincs és nem is volt soha egészen sötét éjszakája ennek a földi életnek, mert Isten nagy és örök gondolatai mindig virrasztanak azokban s míg elég mély a lelke valamely népnek ahoz, hogy vissza

tudja tükrözni ezeket a gondolatokat, addig mindig övé az élet és az Isten, ki a nyomoruságok sivatagában és emésztő lázában is tud álmokat láttatni a fiakkal és nemcsak oda tudja varázsolni, de fel is tudja fakasztani ott egy boldogabb jövő üdítő forrásait és áldott oázisát. A „Tebenned biztunk” hatalmas és gyönyörű melódiája a halál árnyekából hangzik, de mégis hangzik és diadalmasan szárnyal ajkunkon és ha ránk is, mint minden népre rászáll az „istenek” vagy a félistenek „alkonyának” mély szomorusága, nem baj, az Isten kezében nemcsak alkonyatok és éjszakák vannak, hanem hajnalok és szépséges reggelek is.

(Folytatjuk.)

Dr. Személy Géza.

KÜLFÖLD

Az angol protestáns felekezetek tanácsának konferenciája.

Március 9, 10, 11.

I.

Mindig nagy érdeklődés kíséri angol testvéreink efajta konferenciáit, mert az emberi lelket legközelebből érdeklő, nyugtalanító modern nagy problémák kerülnek ott szőnyegre, a legkiválóbb szak tudósok bemutatásában.

Ugy történt ez a mostani alkalommal is. Az összes angol nyelvű protestáns felekezetek eminens képviselői, egyháziak és világiak ve-
gyesen, a kontinensen levő protestáns egyházak több kiváló képviselője és óriási tömeg érdeklődő jelenlétében folyt az le. Tisztan lelki ügyekkel foglalkozik az. Vitális életproblémákkal. Minden anyagi, kormányzati, fegyelmi stb. kérdés távol áll tőle. Ennek a mostani konferenciának főbb problémái ezek voltak: „Krisztus és a gazdasági élet”, „Krisztus és az ember helye a természetben”, „Krisztus és az emberi viszonylatok”, „Krisztus és az emberi testvériség”, „Krisztus és a világ vallásai”.

A konferencia lefolyásáról szóló alábbi halvány, kis referáda a „British Weekly” f. évi március 12. számában megjelent tudósításon alapszik, amelyet nem kisebb egyén irt, mint dr Spurr Frigyes manchesteri protestáns lelkész, aki a konferenciát kezdő prédikációt is tartotta. (Ézt a beszédet a „Lelkipásztor” legközelebb hozni fogja.) A rendkívül értékes elnöki megnyitóban dr Jones Griffith „A protestáns egyházak és a jövő” címmel a miútans jelleget hangsúlyozta ki. A protestáns egyházaknak jövő időkre szóló programja — haragja az elnök lelkesen — megalkuvást nem ismerő elszántsággal harcolni és bátor bizonyosságot tenni az evangéliom igazságai mellett. Mert újabb időben a „hit és szeretet nagy értékei devalválódtak — mondja — akárcsak az anyagi értékek”. A protestantizmusnak elszántan sikra kell szállania minden téren Krisztusért, hogy „az élő vizek forrásai el ne apadjanak”. Majd így folytatja: „Sohasem volt még

Luther óta a kontinensen élő protestántizmus olyan súlyos helyzetben, mint éppen ma. Ezek a testvérelkek aggódva néznek felénk, angol testvéreikre, mint az egyetlen erős nemzetre, amelyiktől határozott védelmet várhatnak annak a hitnek a megoltalmazására, amely nekünk is legdrágább kincsünk". Majd arkangyalként harsan fel a vesék megoszlásáig ható nagy kérdés ajkáról: „Méltók leszünk-e mi erre a nagy bizodalomra?!”

A lélek szenvedélyes szívdobogása érzett át ezen a hatalmas beszéden — jegyzi meg rá az illusztris referens. Elfelejtethetetlen benyomást tett az az összes jelenlevőkre. Egyetemes textusaként hangzott az eljövőre nézve az összes protestáns szószékeknek.

A legelső értekezést: „Krisztus, a vagyon és a közgazdaság” címmel dr Gillie tartotta. Alapjában véve — mondja az előadó — nem a szegénység az, amivel nekünk szembe kell néznünk e súlyos probléma megoldásánál, hanem a gazdaság. Mert a szegénység kezdése lényegében a vagyonszerzés mivoltában rejlik. A pénz megtakarítása, vagy, elköltése a nagy vagyonok felhalmozása, vagy eltékozása idézi elő a szegénységet, vagy a gazdagságot. Jézus Krisztus nagyon sokat beszélt erről. Előtte a vagyon, a pénz, az anyagi érték nem volt közönyös dolog, Jól ismerte az üzleti életet. A talentumokról szóló példázata nagyon mélyen járó igazságokat rejteget magában, Nemcsak arra terjed ki a Messiás figyelme: miképen költi el az ember a pénzét, hanem arra is: miképen szerzi azt meg. Beszédének alap gondolatát eképp fejezi ki az előadó: „Krisztus az abszolút ura az értéktözsdek, a nemzeti bankok és nemzetközi pénzügyletek számító asztalának és az összes gigászi üzemek mérlegkönyveinek.” Nem mindegy az, hogy minő lélekkel vezetnek azok. Istennek nevében, avagy az antiisten, a Mammon nevében, aki az anyagi javak megistenítése. Az élet csupán sáfárság. Mindenféle élet az, valamennyi változataiban. Korunk égető nagy gazdasági problémáit addig nem fogjuk tudni soha megoldani, amíg ezt az igazságot teljesen magunkévá nem tesszük.

Rövid, tömör, de mélyhatású előadás volt ez — jegyzi meg rá a referens.

A következő előadó dr Lee Woolf, a hackney-i kollegium tudós fizikusa volt. Előadásának címe ez: „Krisztus és az ember helye a természetben.” Az értekezés mélyenjáró és mégis rendkívül világos volt — mondja dr Spurr róla. A konferencia legegyszerűbb résztvevője is gyönyörködhetett benne. Az előadás első részében azt állapítja meg az előadó, hogy az ember minden ponton rokon a nagy természettel. Élete ossza van kötve a nappal és a legmesszebb eső csillagzatokkal. Nélkülözhetetlenül rá van utalva az ibolyántúli és más kozmikus sugarakra. „Nincsen e világon olyan élő állat, növény, ásvány, amivel az embernek rokonsága ne volna”, — fejezi ki magát lakonikusan. Még az őseredeti oceanok vizével is összeköt bennünket a vérünkben levő sómennyiség. Mindazonáltal az ember mégsem az, aminek látszik — fejezi ki szilárd véleményét az illusztris tudós mély meggyőződéssel. Nem azért maradt fent az ember a létért való harcban, mert szerencsés módon kispeciálizálódott az evolúció révén,

mert a speciálizálódás az állatvilág korlátoltságát jelenti. Már pedig az emberi lény a maga fejlődési lehetőségeiben korlátlan. Ez a korlátlanság azonban nem a testben rejlik. Mert hiszen még az agyvelőnk sem páratlan valami. A kígyó, a tigris, a majom jellemző vonásai meg egyenesen szembeötlő bennünk. A köztünk és az összes élőlény közti különbség sokkalta lényegbevágóbb, gyökeresebb. Nem a testben rejlik a különbség, hanem abban a módban, ahogy azt a testet felhasználja az ember. Az ember főjellemvonásai felülemelkednek testének kémiai összetételén. Gondolkodó képességének elektromos energiájában rejtőzködik az. Az ember egyedülálló, páratlan helyzetét a világmindenségben azok az ideák képezik, amiknek létrehozására egyesegyedül csak ő képes e nagy természetben. Krisztus az emberiség koronája, Istennek egyszülött fia. Nem a teste által lett ő megváltó: nem is azért ő a mi Urunk, mert szüztől született, avagy halottaiból feltámadott, hanem láthatatlan csodálatos belső lényege miatt. Ezt a lényegét azonban csak akkor ismerjük meg, ha meghallgatjuk és hiven követjük őt.

Dr Woolf fiziológiai fejtegetését tovább folytatta a pszichológus Waterhouse tanár. Azon kezdi, hogy korunk meglepő változást látott a tudományos felfogások terén. „A 19. század összes tudományos felfogásának oszlopai teljesen ledőltek” mondja drámai erővel. „Akárcsak a filiszteusok házainak oszlopai az új zsidó Sámson — Einstein — hatalmas szorítása alatt.” Eddig a világegyetem mechanikus felfogása volt az uralkodó. Most a nagy gép darabokra tört. Szemétdombra került. A múlt század bálványai ledöntettek. Ma az elme uralmának ideje van. Minden élet abból származik. Az él, növekedik, gyarapodik szüntelenül. Az elme betűzte ki a világegyetem örök nagy titkait. A lélek és nem a test az örök nagy valóság. Az elme és nem az anyag maradandó reálitás. Az embernek Istennel Krisztusban való egysége az emberiség rendeltetésének utmutatója. Örök élet a múlt időben.

Befejezte ezt az izgatón érdekes témát a legünnepeltebb ősz angol astrologus Sir Oliver Lodge egyetemi tanár. Előadásának címe: „A lelki élet valóságai tudományos szempontból nézve.” „A mai tudomány egyetemlegesen elismeri — mondá — a materiális világ mellett egy más világegyetem létezését. Az „anyag” eszméje óriási nagyot változott. Az „elme” a fontos. Minden szépség, minden művészi érzés az elme, a lélek tulajdonsága. Az a teremtő erő. A test csak annak a szolgája, de nem a mi lényeges mivoltunk. Az ember olyan, mint a „hangosan beszélő” készülék. Össze lehet törni, de azért az éterhullámok sértetlenül tovább hömpölyögnek. Az embert is el lehet hallgattatni a halál erejével, de az nem jelenti az örök végét néki. Lényegében az ember a láthatatlan világegyetemhez tartozik. Oda távozunk el. Itt hömpölyög az a világ körülöttünk, de mi csak akkor tudjuk felfogni ma még, hogyha megtestesül, hogyha a fizika és a pszichológia egybefolyik. Ez történt Jézus Krisztusban. Az ő megtestesülése a világegyetem legcsodálatosabb, legmagasztosabb eseménye volt idáig. Isten atyai szeretetét sohasem ismertük

volna meg enélkül. Ez erőteljes beszéd óriási hatást váltott ki a hallgatók lelkéből. Perceken keresztül viharosan megtapsolták azt.

Bokor Sándor.

H I R E K

Lelkészegyesületi gyűlés. Folyó hó 15-én délelőtt tartja Nagykárolyban a nagykárolyi egyházmegyei lelkeszegyesület szokásos gyűlését az ottani egyházunk tanácstermében. A gyűlés igen kimagasló jelentős tárgya lesz a Heidelbergi Káté konfirmációi tanításának kérdése Kovács Lajos és Tárczy Géza testvéreink vita előadásában.

Egyházmegyei nőszövetségi konferencia. A kerületi leánykonferencia alkalmából a nagybányai egyházmegyei nőszövetség konferenciát tart ápr. 13-án Szatmáron, melyet Pilder Mária, az erdélyi egyházkerület nőszövetségi utazó titkára vezet.

Államsegélyeink ügyében bukaresti ügyvivőnk Nt. Tőkés Ernő esperes úr értesítése szerint a közeli napokban a kultuszminisztérium a vonatkozó utasításokat közölni fogja a püspöki hivatallal, amelyből a folyó évre utalandó redukált államsegélyek összegének megállapítása és azok kiutalási munkálataira vonatkozó utasítások bennfoglaltatnak. További közlése szerint azonban a folyó év első negyedére esedékes globális adók befizetésének igazolása feltétlenül szükséges lesz.

Érmihályfalvai hírek. A nagy látogatottságnak örvendő népies szabadegyetemet a helybeli hatóság még a múlt hó fo-

lyamán beliltotta s hiábavalónak bizonyult a vezetőség intervenciója, a szabadegyetem még a mai napig sem nyilhatott meg. Folyó hó 8-án a Ref. Leányegyesület Kassay Ida elnöknő vezetésével szép sikerű ünnepélyt rendezett. Közének után Saja Sándor s. lelkész imádkozott és tartott magvas és hatásos bibliamagyarázatot. Ezután szavalatok következtek, majd egy bibliai párbeszéd, amely könnyekig meghatotta a nagyszámu közönséget. Az ünnepély Tóth Zsigmond beszéde és a közönség éneke fejezték be. Március 14-én este az Iparos Otthon helyiségeiben a Ref. Dalkör Sziligetűi Edének a „A Cigány“ c. színművét adta elő. A szindarabot Végh József esperes szavai vezették be, aki kérte a nagyszámu közönséget, hogy ne várjon művészetet, mert a nép egyszerű gyermekei fognak fellépni a deszkákra, akik színpadon még sohasem voltak. Ezután megkezdődött az előadás, amely nemcsak kielégítette, hanem meglepte, sőt itt-ott elragadta a közönséget. A darabot Tóth Zsigmond rendezte. Nagy hatást ért el a Ref. Vegyeskar egy népdal-egyveleg előadásával, melyet Saja Sándor s. lelkész zenésített meg. Az anyagi siker mintegy 10,600 Leit tett ki.

Társszerkesztők: Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István, Tóth Zsigmond

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Boldog és üdvösséges ünnepet kívánunk munkatársainknak és olvasóinknak.

T. Zs. Nem politikai, hanem nagyon helyi vonatkozásai miatt

nem jött ebben a formában. Pedig olyan gondolatai vannak, amelyeket nem szabad rejtve hagyni. Más alakban nyilvánosságra jöhetnek. Szeretnék élőszóval beszélni róla. **T. G.** Az illetők nagy tévedésben vannak. Az eszmét felvetővel összesen háromszor beszéltem róla.

**..... H I V A T A L O S R É S Z
.....****REFORMÁTUS PÜSPÖKI HIVATAL NAGYVÁRAD**

Pénztári: 1406—1931.III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Esperes, Lelkész és Segédlelkész uraknak.* A mai napon vett értesítés alapján felkérem mindazon Nt. Lelkész és Segédlelkész urakat, akik az 1931. év első negyedére globális adójukat még be nem fizették volna, hogy ezen kötelezettségüknek lehetőleg azonnal tegyenek eleget és az erről kapott eredeti nyugtát hivatalomhoz sürgősen eljuttatni annál is inkább sziveskedjenek, mert az esedékes államsegélyekről készítendő státok csakis abban az esetben hagyatnak jóvá a miniszteri számvevőség által, ha kivétel nélkül mindenkinél ezen eredeti nyugtával van igazolva az elmúlt évnegyedre esedékes globális befizetése. Ott ahol a folyó évi globális adó még megállapítva nincsen, a mult évi kivetésnek megfelelően kérem a befizetést teljesíteni. Mindazok pedig, akik valamely oknál fogva globális adó fizetésére még ez évben nincsenek kötelezve, egy ilyen értelmű és az illetékes adóhivataltól kiállítandó igazolványt kell, hogy becsatoljanak. A globális adók befizetésénél feltétlenül szükséges, hogy a kibocsájtott nyugtán az időpont, ezuttal 1931 I. évnegyed, fel legyen tüntetve. Oradea—Nagyvárad, 1931 április 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet
ORADEA—NAGYVÁRAD,

Szent László-tér 5. szám, Kovács-ház
Alakult 1899. évben. — Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8.500,000

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. Leszámitol váltókat. Folyósít jelzálogkölcsonöket. — Átutalásokat előnyösen teljesít. — Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a trieszti „Adrial”
biztosító-társaságot.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

*Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb STR. GH BARIŢIU 10-21.

harangöntődéje

ajánlja

Alapított

1840-ben

h a r a n g j a i t

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való pontos meghatározásával.
 Vas harangszerelvények és harangállványok. Villamos haranghúzó motorok.

Nagybetűs

hangjegyes

Énekeskönyvek

kaphatók

az Egyházkerület

Iratterjesztési osztályában.

Fekete, barna, bordó, kék és szürke színű, tetszetős
 vászonkötésben ára 120 Lei. — Aranymetszéssel a
 fenti színekben 170 Lei. Teljes bőrkötésben, aranyo-
 zott széllel 300 Lei. Lelkészi hivatalok részére 3
 hónapi bizomány, 10 drb vételénél 10% engedmény.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-uica) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombalon.

Építő és traktátus irodalmunk hiányai.

Nemrégiben különösen gyakran kellett a kórházban megfordulnom. Férfiakkal és nőkkel, súlyosabb és kevésbé súlyos betegekkel volt találkozásom. Olyanokkal, akik még műtét előtt állottak, a reménység és csüggedés, a remegés és bizakodás egymást váltogató lelkiállapotában és olyanokkal, kik már túl voltak egy egy súlyos műtéten, de még sokáig kellett a teljes felgyógyulásra várniok. Aztán voltak olyanok is, kikről az emberi tudomány már lemondott s közülök némelyik ennek teljes tudatában készülgetett az eltávozás felé. A szenvedő testben mindenki többet gondol a lelkére, mert a lélek is gyengébb, éhes, táplálékra vágyik. Óh hánynak változik meg az élete attól a tápláléktól, mellyel ilyenkor erősítheti magát. De mit tudunk adni beteg hűveink erőtlén, próbáratett, sokképen ostromolt lelkének táplálására, erősítésére? Bizony nagyon, de nagyon keveset. Leverő érzéssel hatott rám tehetetlenségem tudata, valahányszor beléptem közéjük. Éreznem kellett, hogy üres kézzel nem mehetek, de alig tudtam valamit vinni a számukra. Igaz, ott van a biblia. De aki egészségesen nem tanult meg a bibliával bánni, az betegen alig alig tudja, hogy hol kezdjen hozzá. Pedig vallom, hogy a testi szenvedések között jobban meghalljuk és megértjük az Isten szavát, mint máskor. Még ha kis részeket adhatnánk a kezükbe: egy egy evangéliumot, vagy apostoli levelet, — de hol vegyük ezeket? Ez is egyik szükség, amin a Károlyi Gáspár Irodalmi Társaságnak kellene — minél előbb — segíteni! De a biblia, vagy szemelvényei mellett gondoskodnunk kellene vallásos, hiterősítő, könnyű traktátusokról, mindennekfölött pedig egyszerű elmélkedésekről és imádságos könyvecskéről. Elnéztem a katolikusok kezében az ő kis imádságos könyveiket és én nem tudtam hasonlót adni a hűveim kezébe. Pedig ha adhatnánk és úgy, hogy azokat magukkal vihetnék, milyen hű utitársa lenne nagyon soknak az egész életben.

A belegek között külön gondozást érdemelnének a — sajnos egyre jobban fogyatkozó — gyermekágyat fekvő anyák. Szent hivatásukra készíteni őket az Ige erejével, lelkileg, nevelni a gyermeknevelés nagy feladatára, akkor, mikor „legközelebb voltak Istenhez“, alig van ennél fontosabb része a lelkipásztori munkának. De nincs a kezünkben semmi segédeszköz. Mert az Anyák könyve c. kis füzet, bármily hasznos is legyen, de mégsem az, amire ilyen szempontból szükségünk volna.

Ünnep szombatján egyik buzgó urinő imádságos könyvet keresett nálam husvétii ajándékkul kis unokahuga számára. Nem adhattam mást, mint az egyellen egy imádságos könyvünket: a Maradj velem-et. Pedig éreztem és érzem, hogy ez nem az, amire neki és még inkább a kis leánynak szüksége volna. Mennyit formálhatna egy-egy fejlődő gyermeki lelken az ő értelmi és lelkivilágához találó imádságos könyv esetleg megfelelő szentirási részek megragadó magyarázatával.

Nemsokára itt lesz újra a konfirmáció ideje. Mikor bevégezzük az előkészítést és felvesszük őket az egyház felnőtt tagjai közé, egyik gyülekezetben egy kis bibliát kapnak, a másikban emléklapot, néhol mindakettőt, néhol pedig egyiket sem. A kis biblia adása szép, régi szokás, bibliás voltunknak egyik dokumentuma. De ugyyszólván alig több, mint szimbólum s a legtöbb ifjunak nem más, mint egy emléktárgy, amit eltesz, megőriz, ha megőriz, de nem használ, mert nem tudja használni. Ne a konfirmáció végén, hanem az előkészítés kezdetén adjuk oda nekik a bibliát, hogy az egész előkészítés alatt ott legyen a kezükbe, szokják meg, szeressék meg, főként tanuljanak meg vele bánni és élni.

Az emléklapot egyik összehajtva elteszi, a másik bekeretezteti, soknál pedig lassan-lassan elkallódik. Ha meg is marad, építőleg igazán nem hat rá. Adjunk ehelyett, vagy emellett valami kedves konfirmációi emlékkönyvet, mely vonzó stílusával, lelkükhöz férő tartalmával továbbra is építse és erősítse őket. Adjunk, de honnan?

Ime néhány hiány építő és traktátus irodalmunk terén. Ha nem akarjuk az alkalmakat kihasználatlanul elmulasztani, gondoskodnunk kell e hiányok pótlásáról. Pedig ezekre az alkalmakra is vonatkozik az ige: áron is megvegyétek!

Debreczeni István.

Nagy hagyomány a nagyváradi egyház számára. Özv. Vimlatil Ferencné, a nagyváradi egyház volt tagja végrendeletében 50,000 Leit hagyományozott alapítványul református árvák gondozására. — Szilágyi Lajos volt presbyter végrendeletében vagyonának, házának és szülőjének felét a nagyváradi egyházra hagyta azzal a rendeltetéssel, hogy $\frac{1}{5}$ -töd részéből pedig nevére alapítvány létesítendő réti iskolás gyermekek jutalmazására.

Nagyjaink ünneplése.

„Ki multjához érzéketlen, Jobb jövőre érdemetlen” — mondja a költő. És valóban: a nemzet életének a fája a multban gyökerezik s csak úgy nyílnak meg előtte a jövő végtelen perspektívái, ha szivgyökereitől, a multtól vesz impulzusokat.

Nemzetünk nemzetiségi sorsba szakadt ágai elvesztették a multtal azt a nagy kapcsolatot, amelyet az iskolák reprezentálnak. Ezt a nagy kapcsolatot valamilyen uton-módon pótolnunk kell, ha gyökértelenül maradvá elsovadni nem akarunk.

Ennek a tudatnak a megérzése hatotta át Nőszövetségünket, midőn elhatározta, hogy a multban gyökerező nagyjaink emlékének a felelevenítése által megteremti azt a nexust, amely a mi számunkra életet jelent.

Petőfiben multunk egyik legläktetőbb szivgyökeréhez járultunk febr. 8-án impulzusért. Van-e szellem és sziv, amely kifejezőbben reprezentálta a magyar érzelem és gondolatvilágot, mint Petőfi Sándor!? Akinek érzés és gondolatvilágában a magáéra ismer mindenki, aki valaha magyar levegőt szivott s akinek a szivében magyar sziv dobog.

Ki bányászott annyit ebből a végtelen nagymélységű és kimeríthetetlen kincsesbányából: a magyar lélekből, mint Petőfi, aki nélkül rejtett kincs maradt volna a magyarság százszinben csillogó érzés és gondolatvilága. Ki revelálta úgy a magyar lelket, mint Petőfi, aki feltárta annak minden rétegét s kincseit a májusi nap ragyogásával csillogtatta meg.

Mit tarthatunk Petőfi zsenijében a legnagyobb vonásnak s amit nem szabad Petőfinél soha elhallgatnunk?

Ugy a multban, mint sokkal inkább ma a költők s általában a művészek és a nagyközönség között megszakadt a kapcsolat. A művészek egy olyan kifejezési formát használnak, amely teljesen idegen és érthetetlen annak a nagyközönségnek, amely nevelését, megtermékenyítését várja szellemi vezéreitől. Ma már ott tartunk, hogy az egyes művészek iskolákká tömörült kis köreiknek dolgoznak s a közönség értelmetlenül áll meg előttük.

Tagadhatatlan, hogy a művészi kifejezésnek magas szó, gondolat és formatechnikája van, amit elsajátítani csak bizonyos iskolázottság útján lehet. Tény az is, hogy a művész és a közönség iskolázottsága között olyan szédületes szakadék van, amit áthidalni csak a Petőfi zsenije volt képes.

És ebben van Petőfinek a legnagyobb, a figyelmen kívül nem hagyható jelentősége.

Amit Petőfin kívül talán egyetlen egy művész sem tudott meg tenni, legalább is olyan mértékben nem — a Petőfi művészetét élvezte kora legnagyobb intellektusa úgy, mint ahogy megértette az az analfabéta, akinek olvasni tudó társa felolvasta.

A Petőfi zsenije feltalálta azt a formát, amelyet mindenki megértett, aki magyar anyától született...

És ez a megállapítás áll nemcsak azon költeményeire, amelyek népdalokká váltak s mint népdalok élnek a nép ajkán, hanem a egerlvontabb költeményére is.

Van-e még költő, akinek annyi költeménye él a nép ajkán, mint Petőfinek?! Van-e még költő, akiben annyira magára ismer és eszmél a magyar lélek, mint Petőfiben?!

Hol van az a művész, aki Petőfinek méltó utódja lehet? A az intellektuel komplikált és a primitív egyszerű érzéseit egy közös nevezőre tudja hozni?!

Ez a nagy művész még nem született meg. Akit a tudós és a tudatlan egyaránt magáénak vall és érez; akinek a szavára — min-a Krisztuséra — egyaránt megdobbann a tudós és tudatlan, jó és a rossz szive: ilyen nagy zseniket csak évezredenként szül az idő titkos méhe.

Nincs még egy szellem, amelyen keresztül úgy összetalálkozna; egy szív, amelyben úgy összedobbanna a magyar szív, mint a Petőfi géniuszában. Petőfin keresztül eszmélünk rá a legmegnyugtatóbban és a legbiztatóbban arra, hogy a magyar érzelem és gondolatvilág egy olyan forrás, mely hőmpölygő folyamává dagadva a halhatatlanság tengerébe szakad. „Ki multjához érzéketlen, Jobb jövőre érdemellen.”

Elevenítsük fel nagyjaink emlékét, közöttük elsősorban a legnagyobbikét: a Petőfi Sándorét, kinek a megidézett szelleme meg-éreztetni velünk, hogy népünket — mint minden nagy művét — halhatatlanságra jegyezte el az Úr.

Jólfé Eszigmönd.

Felhívás Egyházkerületünk összes Tanerőihöz!

Szeretett Tanítótestvérek!

Örömmel jelzem, hogy hivatalos lapunk ez évi 8-ik számában — gyámintézetünkre vonatkozó — közétett cikkem nem volt kiáltó szó a pusztában, mert gyámoldánk tagjai közé, — pár kivétellel, — az érmellékiek már beléptek s 1930. évi anyagi kötelezettségüknek eleget is tettek. Társegyesületeink vezetősége pedig jóakaratu meg-értéssel karolta fel közös ügyünket s lelkesedéssel munkál azon, hogy célunk: a „Kerületi Tanítói Gyámintézet” mielőbb megvalósulhasson.

A nyert biztató és bátorító szavak alapján tehát leszögezhetem, hogy az általunk elvetett mustár mag oly életerős, terebélyes fává növekedik, melynek árnyékában a csaknem mindenkitől elhagyatott, összeroppant öreg tanító testvérek, illetve a szomoru tanítói özvegyek és árvák a nagy kálvária járás után némi enyhületet és pihenés, találhatnak. Azért: még egy utolsó kéréssel, még egy biztató szóval fordulok Hozzátok, hogy a gyámintézet ügyét egyenként és összesen meleg szeretettel felkaroljátok s a közelebbi tanítói értekezleteken, — melyek a nt. esperes urak támogatásával okvetlen megvalósíthatók — lelkes egyhangu határozattal mondjátok ki, hogy egyedüli mentsvárunkat a „Kerületi Tanítói Gyámintézet”-et Isten segedelmével, közös erővel, az egyházmegyéék támogatásával felépítendjük.

Ha valamelyik társegyesületnél a közöny, nemtörődömség miatt az egyesületi társulás nem lenne megvalósítható, minden jobb érzésű, jobb gondolkozású tanítótestvér csatlakozását egyéneként is szíves szeretettel kérjük és várjuk.

Minden értekezleti határozatot, egyéni megnyilatkozást szíveskedjetelem velem idejében közölni, hogy a további intézkedéseket azoknak alapján eszközölhessem.

Jézusunk mondása ma is szól mindnyájunkhoz: „Ugy szeretlek titeket, ha ti is szeretitek egymást”. Azért a csüggedőket biztassátok. A félénkeket bátorítsátok. A közönyös gerincteleneket pedig megsajnáljátok.

Soraím megszívlelését s a gyors cselekvést ismételten kérve, meleg kartársi szeretettel köszöntöm s üdvözlöm minden kerületbeli Tanítótestvéreimet.

Végül: Érmelléki tanítótársaimmal ezután is közlöm, hogy tanítói értekezletünket Nt. Végh József esperes ur támogatásával folyó év április hó 15-én tartjuk (az egyházmegyei gyűléssel egyidőben), melyre minden egyesületi tagot szeretettel meghivok azon kérelemmel, hogy úgy a gyámintézeti, mint egyesületi tagsági díjakat a gyűlés alkalmával lehetőleg rendezni szíveskedjetelem!

Gyűlésünk főtárgya: a gyámintézeti ügy s egyesületünk anyagi ügyeinek rendezése.

Minden más előterjesztés, indítvány az elnökségnél előre bejelentendő. Pontos megjelenést kérek, mert a közönyös tagokkal szemben úgy az erkölcsi, mint az anyagi rendszabályt szigorúan alkalmazni fogjuk.

A viszontlátásig is minden tanítótestvéreimet testvéri szeretettel köszöntve, vagyok:

Asszonyvásárán, 1931 március 30.

szolgátok és hü kartársatok;

Csóka Lajos,

ref. k. tanító, egyesületi és gyámintézeti elnök

Nyilatkozat.

Életemnek abban a fordulatában, hogy a dr Gyenge János gyülekezetéből kiléptem és a történelmi református egyház kebelébe visszatértem, a kegyelmes Isten atyai szeretetét és bölcs vezetését látom s előtte alázatos inádatlaltal hajtom meg fejemet.

Mélyen fájlalom, hogy a szeretett református egyházaamtól — ha mindjárt és főképen családi körülményeim miatt is — eltántorodtam s ezzel a lépésemmel református testvéreimnek botránykozására szolgáltam. Most, hogy az atyai hajlékba újra visszatérnem megadatott, a mindenható Isten megbocsájtó kegyelmének esdeklése mellett az Ő testvéri bocsánatukat is kérem, főleg azokét, kiket vezető tisztükben talán különösebben is megbántottam vagy megszorítottam.

S mikor szeretett református egyházam lelkipásztorai közt régóta sóvárgott helyemet újból elfoglalhatom, imádkozó lélekkel könyörgök a mindenható és kegyelmes Istenhez, hogy sok megpróbáltatással küzködő magyar Sionunk minden rendű és rangu előjáróira, valamennyi hűségese szívű fiaira és leányaira terjessze ki az Ő vigasztaló Lelkének minden áldását a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Dunaszentilona, 1931 március 31.

Pálffy István s. k.,
református lelkipásztor.

KÜLFÖLD

Az angol protestáns felekezetek tanácsának konferenciája.

II.

A magas színvonalu és rendkívül lelkes konferencia f. évi március hó 11-én folytatódott. Három értékes előadás foglalkozott ekkor ezzel az életbevágó fontos témával: „Krisztus és az emberi viszonylatok.” Rev. A. Hird előadása volt az első. „Remek költemény volt ez prózában — mondja a referens róla — a Krisztus fényében megvilágított nagy természetről.” Éppen azért olyan nehéz dolog volna azt analizálni, mint egy szép rózsát. A természet leírása volt az kétféle szempontból: emberi és krisztusi szempontból. A Messiásé volt a valódi. A fundamentális és eternális. Nemcsak poétikus, hanem valósággal művészi, a szépség rajongó szeretete volt az. Égi Atyja arcát látta abban. Hűségese Teremtő szerető műve volt az előtte. Bizonyágtétel, prófécia, kinyilatkoztatás az Isten részéről. Annak szépsége nem csupán isteni különlegesség, hanem maga a valódi

lényege Istennek. Jézus nem a természetes törvény rideg kifejezéseivel interpretálta a nagy természetet, hanem az isteni jóság kifejezéseivel. Jézus megvilágosítása mellett milyen szintelen, erőtelen, gyarló az emberi szempont. A tudományos felfogás sem nem elég mély, sem nem elég tág. A kereskedelmi és ipari interpretálás meg egyenesen rut. Ilyen pogány felfogásai vannak annak: „Isten teremtetette a mezőt, de az ember alkotta a várost.”

A Messiással való lelki közösség megváltoztatja egész magatartásunkat a természettel szemben. Nem bankpénztárunk bevételének segélyforrása gyanánt tekintjük azt csupán, hanem teljesebb, értékesebb életünk érdekében használják azt fel. A természeti törvényekről alkotott helytelen fogalmaink is megváltoznak Krisztus által. Jézus csodatételeit is magasabb fizikai erők világánál bíráljuk el. Akkor aztán belátjuk, hogy „a csodák a hit hősi vállalkozásai és nem a természeti törvények megtörései.” Addig sohasem érezzük magunkat egynek a nagy természettel, amíg Krisztussal lelki közösségbe nem léptünk.

A második előadást E. T. Price professzor tartotta: „Krisztus és az emberi személyiség” címmel. Ennek azonban már csak nagyon rövid ismertetését nyújtja tudósításunk. Egyesegyedül a vallás képes az emberi lelket rendeltetése igazi színvonalára felemelni. Ez úgy történik, hogy Jézus kiszabadít bennünket a multak lenyűgöző békóiból. Egyéniségének inspiráló ereje bizodalmat önt belénk. Ezáltal felszabadulnak lelkünkben az élet nagy averziói, amiket addig a bűn leigázva tartott és igazi rendeltetésükre használtatnak fel.

A harmadik előadó Rev. A. Patten volt. Témáját az egyházi mai legsúlyosabb problémája képezte: „Krisztus és az ifjuság.” „Jézust reálissá kell tenni az új nemzedék előtt.” Ez az alap gondolata értekezésének. Féltre kell tenni a konvencionális vallást — mondja — és életlelfolytatásban kell kipéldázni a Messiás reálítását. Legyen a keresztyénség „hősi vállalkozás” az ifju ember előtt. Sem az örökös pirongatás, sem az erélytelen cirógatás nem vezet a célhoz. „A bibliakörbe beállított billiárd-asztal sohasem fog keresztyén hősoket termelni” — fejezi ki magát erőteljesen az előadó.

Oriási helyeslés követte az előadást. Még a világi sajtó is mély elismeréssel adózott neki érte.

A következő előadó volt: dr Garvie professzor, aki ezt a nagyon fontos témát fejtegette: „Krisztus és a társadalmi rend.” Mesteri áttekintése volt ez az összes mai vitális társadalmi kérdéseknek. Vezérgondolata az volt, hogy ma nekünk tulajdonképen nincsen is semmiféle társadalmi rendünk. Khaosz van és nem kozmosz. Ennek pedig az az oka, hogy a társadalomnak nincsen ma sem elég

magasfoku felfogása, sem elég felemelkedett lelkiismerete ahhoz, hogy a világproblémákkal sikeresen szembeszállhasson. Hiányzik belőle az isteni ihlet. Csak inspirált lelkű emberek képesek ugyanis a gazdasági erőforrásokat megfelelő irányba terelni. Ez az irány pedig nem vagyonszerzés, hanem az emberek közjóléte, nem a világi haszont ért való marakodás, hanem a teljesebb életért való együttműködés. Ez pedig csak Krisztus által lehetséges, a minden sikeres élet Ura által. Az egyház feladata az, hogy ennek a felfogásnak hatályt szerezzen a társadalmi életben. Befejezte ezt a gondolatot Rev. E. C. Urwin, aki szerint a legéletrevalóbb társadalmi irányító forma: a keresztyén demokrácia. Mivel egyedül a keresztyén ember az, akiben teljesen bizni lehet, hogy önönmagát is kormányozni képes. Semmi sincs a mai emberi szituációkban, ami a keresztyén ember erejét felülmulná amit irányítani képes nem volna. Ő van azért arra egyesegyedül hivatva és rendeltetve. Ezt be kell szuggerálni az emberiség lelkébe.

Befejezte a konferenciát Soothill professzor, akinek nagy témája ez volt: „Krisztus és a világvallások” az ethnikai vallások kiválóságait fejtegette az előadó. Felmutatta azok jó és rossz oldalait. És minden kiválóságuk mellett is a nagy keleti vallásoknak, a keleti ember sóvárogva vágyik Jézus Krisztus után. Krisztus vallása oly mély, oly fenséges, hogy a többi annak nyomába sem léphet. Mindenféle „áthidaló” kísérlet tehát köztük eleve ki van zárva. Óriási foku helyeslés kísérte ezt a kijelentést, a hinduizmus európai követőire gondolva valamennyien.

Csak azok érezték a konferencia lelkes erejét és mély hatását, akik személyesen jelen voltak ott — mondja a tudósító. Az áradat megfordulását jelentette ez az eddigiekhez képest. Friss elevenség uralkodott az egész konferencián eleitől végig. A világ siralmas állapota, az egyházi befolyás legyengülése mély érdeklődést váltott ki az egyház vezetőségeiből. Nem finom, retorikailag feldiszített szónoklatok hangzottak ott el, hanem lelkes, tüzes harci riadók. Mert a világ nagyon beteg és sürgős orvoslásra van szüksége. Egyben a győzelemnek a hangja is átrepült a hatalmas gyűléstermen. Mindenki a legbizakodóbb reményekkel távozott el onnan. *Bohor Sándor.*

H I R E K

A negyedik lelkeszi állást szervezi meg a nagyváradi egyházközség. A presbyterium megállapította a negyedik réti lelkeszi állás díjlevelét. E

szert alapfizetés 700 Lei, továbbá a többi lelkeszszel egyenlő drágasági segély, 30 köbméter fa, stóla és a kormány által megállapítandó fizetéskiegészítés.

Az Uj-Testamentum magyarázata Alig hogy megjelent a teljes két hatalmas kötetű Bibliai Lexikon, máris újabb nagy munka jelenik meg: az Uj-Testamentum magyarázata Czeglédy Sándor ceglédi lelkész tollából. A nagyjelentőségű munkát 35 nagy íven fogja kiadni a Bethlen Gábor irod. és nyomdai R. társaság s 7 füzetben jelenik meg.

Gyülekezeti ház építését határozta el a nagyváradai presbyterium az u. n. Össi-telepen.

Megfelelő telket ajánlottak megvételre 18,000 Leiért. Mivel erre eddig csak 6000 Lei volt s mivel a hiányzó összeg előteremtéséről gyorsan kellett határozni, egyik presbyter indítványára a presbyteri gyűlésen nyomban összeadták, illetve felajánlották. Sulyok István püspök 5000 Leit ajánlott fel.

Társszerkesztők: Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István, Tóth Zsigmond

..... H I V A T A L O S R É S Z

REFORMÁTUS PÜSPÖKI HIVATAL NAGYVÁRAD

1398—1931. III. *Valamennyi kebelbeli nt. Lelkészi Hivatalnak.* Több lelkészi hivatal fordult hozzám azon panaszával, hogy az illetékes postahivatalok az egyházi hivatalok levelezéséhez szükséges bélyegjegyeket csak készpénz ellenében hajlandók kiszolgáltatni. Midőn ezeket a postaigazgatóság tudomására hozta hivatalom, annak elintézéséeként közölte a postaigazgatóság, hogy a vonatkozó rendeletek értelmében minden lelkészi hivatal részére szolgáltatnak hivatalos bélyegjegyeket díjmentesen, azonban az idevonatkozó román nyelvű átvételi nyugtában a bélyegek darabszáma és értéke belefoglalandó, nemkülönben a nyugta felső sarkában „pe contul No: 77.” megjegyzés okvetlenül feltüntetendő. Oradea—Nagyvárad, 1931. április 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 1491-1931. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli biharmegyei elemi iskolai hatóságnak.* A Temesvári Miniszteri Igazgatóság elrendelte az 1927-ben beterjesztett autorizációs kérvények felülvizsgálását. A megbízott Inspektor ur ezen célból körutját már megkezdte. Ezzel kapcsolatban a fent nevezett iskolákat figyelmeztetem a következőkre:

I. Az új mintájú Referátnak a helyszínen való kiöltésére tartásuk készen a növendékek 1928—29., 1929—1930., 1930—1931. évi statisztikáját a következő rovatokkal: a) a beírt növendékek összes száma; b) a sikerrel vizsgázott növendékek összes száma.

Ugyanezen alkalommal az 1927-ben beterjesztett kérvény (8 Lei bélyeg) 3 Leiel utánbélyegzendő.

II. 1. A fenntartónak a tanítás nyelvére vonatkozó nyilatkozata a kérvényhez már mellékelve van. Ez 0.50 Leiel utánbélyegzendő.

2. A kérvényhez mellékelt régi tankönyvjegyzék helyett kiállítandó 2 példányban a most használatban levő kézikönyvek jegyzéke. Lista manualelor didactice intrebuintate la Școala primară reformată din a következő rovatokkal: a) Folyó szám (No. curent), b) osztály (Clasa), c) a kézikönyv címe (Titlul manualului), d) a szerző neve (Autorul), e) a miniszteri approbálás éve és száma (No. și anul de aprobare), f) megjegyzés (Observare). A táblázat románul állítandó ki, a magyar című tankönyvek címe románul is beírandó (1.50—1.50 bélyeg).

3. A könyvtár állománya (Tabloul bibliotecii școlare) 2 példányban már mellékelve van. Azonban ahol lényeges változás történt, ezt a tablót újból készítsék el és pedig aképp, hogy: a román könyveket sorolják fel szerző neve és cím szerint. A magyar könyveket 30-on alól ugyanígy sorolják fel, azonban ahol a könyvtár állománya 30 db magyar könyvnél többet tüntet fel, munkakimélés céljából elegendő azok számszerint való megemlítése (...bucăți cărți maghiare) 1.50—1.50 bélyeggel.

4. Óraterv 2 példányban. Nem részletes órarend, hanem a heti órák száma osztályonként és tárgyaként. A román nemzeti tárgyak pirossal írandók be és megegyezően a M. O. T. szabályzat függelékét képező órateranggal, megjegyezve, hogy az ott feltüntetett óraszámok az összes nemzeti tárgyakat már magukban foglalják. Egyébként a Programa Analitică 9-ik oldalán található óraterv az irányadó. (1.50—1.50 Lei bélyeggel.)

5. Hatósági orvosi bizonyítvány, hogy a helyiség egészségi szempontból megfelelő. Ez a bizonyítvány a folyamodványokhoz már mellékelve volt, tehát csak azok szerezzék be, akik az 1927-iki folyamodványukhoz azt nem mellékeltek.

6. A helyiség tervrajza 2 pld.-ban általában már mellékelve van, kiegészítendő az utca névvel és házzámmal és 0.50 bélyeggel.

7. Butorzat (Mobilier).

8. Tanszerek (Materialul didactic) táblázata 2—2 pld.-ban csak akkor készítenedik el újból, ha ezekben 1927 óta lényeges változás történt. Pótbélyeg 0.50 leu, ha új tablót készítenek 1.50—1.50.

9. 1930—31-es költségvetés 2 pld.-ban 1.50—1.50 bélyeggel készítenedik tartandó.

10. Az iskola pecsétje általában már mellékelve 0.50 pótbélyeg.

III. Községi bizonyítvány arról, hogy az iskolának 1918 előtt nyilvánossági joga volt általában már mellékelve van. 1918 után alakult iskolák miniszteri engedélyezése szintén.

IV. Azoknak a tanítóknak, akiknek jelenlegi működési helyükre szóló autorizációjuk van, csak az autorizáció másolatát kell mellékelniök. (Isk. széki eln. hitelesítése, L. 7 bélyeg). Ideiglenes autorizációval vagy nem helyre szóló autorizációval bíró tanítók részéről a következő mellékletek szükségesek, illetőleg tartandók készen:

1. Születési bizonyítvány általában hiányzik.

2. Állampolgársági bizonyítvány általában meg van.

3. Diploma hiteles másolata általában meg van.

4. Román nyelvű vizsgáról szóló bizonyítvány, azok részéről, akik 1927 előtt vizsgáltak, általában mellékelve van. Akik koruk

miatt vizsga alól mentesek, kérjenek erre vonatkozó bizonyítványt az egyházkerülettől és ezzel cseréljék ki a folyamodványhoz mellékelte deklarációt. Akik diplomájuk alapján mentesek a román vizsga alól azok állítsanak ki deklarációt a következő szöveggel: „Declarația. Subsemnatul (a) declar că pe baza Art. 23. c. Reg. Inv. sunt scutită de examen din limba română. Alăturat. (Leu 1'50.) Akik még román vizsgát nem tettek, bár kötelezve vannak, adjanak nyilatkozatot, hogy alkalmazkodnak a vonatkozó miniszteri rendelethez. (167.533—1930. sz.)

5. Szolgálati bizonyítvány. Akik csak egy helyen működtek, az iskolaszéki elnöktől kérjenek románnyelvű bizonyítványt működésükről. Akik több helyen működtek, szolgálati bizonyítványaik bemutatásával kérjenek szolgálati bizonyítványt az egyházkerületi hivataltól. (13'50 Leies bélyeg).

6. Erkölcsei bizonyítvány meg van.

7. Autorizációjának másolata, ha van régebbi autorizációja. Az egyházkerületi hivataltól kiadott románnyelvű másolatok 7 Leies bélyeggel ellátva felhasználhatók.

8. Act de angajament 3 példányban csak akkor készítendő el újból, ha 1927 óta valami változás történt, azonban a régiek utasítás szerint utánbélyegezendők.

9. Esküokmány. Ugy a régi Ferdinand vagy Mihai király nevére tett, valamint a Károly király nevére tett esküokmány másolata mellékelendő a lelkeszi hivatal által hitelesítve 7 Leies bélyeggel ellátva.

10. Nyilatkozat, hogy nem volt kizárva az állami oktatásból, általában mellékelve van, azonban ezen melléklet 0'50 Leiel utánbélyegezendő.

Ismétlem, hogy ezekre az okmányokra azoknak a tanítóknak, akiknek jelenlegi működési helyükre szóló végleges autorizációjuk van, szükségük nincs.

Amennyiben valamely bizonyítvány román szövegére volna szükség, felhívom a figyelmet a hivatalos lap 1929. évfolyam 628. oldalán közöltekre.

Oradea—Nagyvárad, 1931 április 10.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István s. k.,
püspök.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet
ORADEA—NAGYVÁRAD,

Szent László-tér 5. szám, Kovács-ház
Alakult 1899. évben. — Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen

Befizetett üzletrésztőke

Le 8.500,000

**Takarékbevételeket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik befizetési gyűjtéssel. Le-
számított váltókat. Folyósít jel-
zálog kölcsönöket. — Átutalásokat
előnyösen teljesít. — Minden bank-
szerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triezsi „Adria”
biztosító-társaságot.**

Nagytszt. Ref. Lelkészi Hivatal

L o c o,

Calea Victoriei [Kolozsvári-u.] 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

STR. GH. BARIȚIU 10-21.

harangöntődéje

Alapított

ajánlja

1840-ben

h a r a n g j a i t

a legliszább harang-bronzból, a hangok előre való pontos meghatározásával.
Vas harangszerelvények és harangállványok. Villamos haranghúzó motorok.

Nagybetűs

hangjegyes

Énekeskönyvek

kaphatók

az Egyházkerület

Iratterjesztési osztályában.

Fekete, barna, bordó, kék és szürke színű, tetszelős vászonkötésben ára 120 Lei. — Aranymetszéssel a fenti színekben 170 Lei. Teljes bőrkötésben, aranyozott széllal 300 Lei. Lelkészi hivatalok részére, 3 hónapi bizomány, 10 drb vételénél 10% engedmény.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Őr-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

◆: Megjelenik minden héten szombaton.

Atra cura.

A református lelkész helyzete mindenkor súlyos problémákkal kapcsolódott össze, főleg anyagi tekintetben. Csak kevesen voltak és vannak ma is olyan kiváltságosan szerencsések, akik jobban szituált viszonyok között hordozhatják az isteni Mesternek nehéz, de gyönyörűséges igáját. A mostani válságos időhöz hasonló körülbelül az a korszak lehetett, mikor a nagy bizonytalanságban az Ur szolgája úgy hajtotta le fejét minden este nyugalomra, hogy holnap talán már ki-eshetik a maga és családja kezéből a mindennapi kenyér.

Ezeken elgondolkozva, akaratlanul is tollam alá nyomakodik egyik magyar költőnk költeményének következő sora: „rossz időket élünk, rossz csillagok járnak“. A lelkészi kar anyagi helyzetének nagy leromlását a veszített háború után reánk szakadt katasztrófa megindította azzal, hogy a forradalmi hangulatba került gyülekezeteknek jórésze felmondani, vagy legalább is jelentékenyen megcsonkítani kezdte azokat a díjlevélszerű járulékokat, melyeken a lelkészcsalád sorsa nyugodott. Ma pedig már az a mérhetetlen gazdasági válság, amelynek forgatagába országok és polgárok egy ránt belekerültek, — nálunk még azt az államsegélyt is problémátikussá teszi, mellyel a gyülekezetek részéről szenvedett megrövidítéseket valamennyire elviselni lehetett. Annyira, hogy ez a segítség most már nemcsak inog, hanem napról-napra mindinkább bizonytalanabbá válik.

Nem a kishitű pesszimista lélek megítélése ez, hanem a mind-egyre erőteljesebb dübörgéssel előretörőkvő gazdasági krízisnek világos felismerése és meglátása. Minden kétségen túl van, hogy ebben a súlyos és válságos helyzetben maga az állam is, háztartási egyensúlyának elérhetése végett keresi az utakat és módokat, amelyekkel a viharos közgazdasági élet mélyén rejtőzködő szirteken és örvényeken hajótörés nélkül átjutni lehessen. Minden kommentár nélkül meg-

érthetjük az állam részéről választott azt a modus vivendit, mely a teher-könnyítést az állami tisztviselők létszámának lefokozásával akarja, egyéb áldozatok meghozatala mellett, elérni. Azt a gondolatot sem perhorreskálhatjuk, hogy az államkormányzat a saját tisztviselőinek redukiója mellett nem áll meg, hanem a „leépítést“ mindazokra a területekre is kiterjeszteni kívánja, melyek az állampénziárral valamelyes kapcsolatban vannak. Az általános elv alapján tehát bevonja ide a lelkészeket is, akiknek részére az államsegély alakjában fizetéseket teljesít. Ennek az elvnek keresztülvitele azonban már olyan nagy egyházi érdekeket érint, amely mélyen vág be az egyházak eleven husába, mikor existenciákat tördel le és az evangéliumi ige fáklyájának templomainkban való kioltogatását eredményezni látszik.

Régi latin közmondás: „Si duo faciunt idem, non est idem“. Az állam a maga hivatalaiban bölcs belátása szerint szelektálhat anélkül, hogy az ügymenetet veszélyeztetné. Itt legfeljebb csak az történetik meg, hogy az ügyek feldolgozása lassubb tempóban halad, vagy a hivatalnokok terhe a munkaórák fokozása folytán emelkedik. Az egyházi hatóságok azonban állásaikból lelkészeket nem emelhetnek ki, mert erre törvényadta joguk nincsen és a legbölcsebb körültekintéssel sem ítélnének egyházközségeket halálra, mert ezeknek a valóság erkölcsi élet fenntartására szolgáló oszlopoknak összetördeléséért s ezzel a társadalom morális csődjének előkészítéséért a nagy felelősséget sem Isten, sem ember előtt magukra nem vehetik. De a törvényen nyugvó miniszteri rendelkezés egyenesen kimondja, hogy az ezidőszerint államsegélyben részesülő lelkészeknek 11 %-a, ami például egyházkerületünben 20—22 lelkészt jelent, — a névjegyzékből egyszerűen kapcsolassék le, még pedig azonnal, mert különben a folyó évi január hónapra kilátásba helyezett államsegély kifizetése, — amelyet pedig annyi család és gyermekeket idegenben neveltető lelkész epedve vár, hogy legalább pillanatig az államsegély-morzsanak kézhezvétele folytán ezer gondredőkkel beárnyékolt homloka elsimuljon, — lehetetlen lesz.

Az egyházi főhatóság tehát a kényszerhelyzet impertivusa előtt áll és ebben a lehetetlen helyzetben mindent megkísérelni igyekszik, hogy az állami követelmény végrehajtása valamennyi időre kitolassék, hogy ne a püspök, hanem az egyházkerület egyetemes közgyűlése hajtsa végre, amely mértékben szükségessé lesz, ezt a megcsonkítást. Kétséges azonban, hogy ilyen haladékhöz hozzájuthatunk-e és nem kell-e a harakiri munkájához hozzákezdeni, csak hogy az államsegély kifizetése elé gátakat ne építsünk. Elkészülve kell lennünk tehát a leg-súlyosabb meglepetésekre is és mindenkinek kérnie kell Istentől azt az erős lelket, mellyel a súlyos megpróbáltatást elhordozhatják. De egy

bizonyos, hogy a zsidó főpapnak: Kajafásnak az Ur Jézus elítélését elősegítő szavait: „jobb nekünk, hogy egy ember meghaljon a népért” saját helyzetünkre variálva: „jobb nekünk, hogy 20—22 ember kongrua nélkül maradjon”, semmiképpen magunkévá nem tehetjük, de vállalnunk kell, hogy egyetlenegy társunkat se hagyjuk magára az utcára kidobott állapotában s minden gondunk és törekvésünk oda-irányul, hogy, ha a súlyos katasztrófát lelkésztestvéreink és gyülekezeteink felől el nem hárihatjuk, de áldozatos egybefogással mindazt megtenni akarjuk, ami a jobb jövőt számukra megőrzi és biztosítja.

Vallásos nevelés.

Egészségtan óra. Az emberi szív szerkezetéről és működéséről tanulunk. Elbeszélgetjük — analizálva a szívet — miként van az kamarákra és pitvarokra osztva; miként irányítja a szív a vért először a kis vérkörbe, hogy a tüdőn áthaladva, a tüdőhólyagocskákon keresztül felvegye a levegő oxigénjét; miként kerül a vér a nagy vérkörbe s az arteriákon keresztül miként jut a gyomor szerkezetéhez, hogy tápanyagokkal megrakodva bejárja és táplálja az egész testet; mint kerül aztán bele a táplálékot és oxigént szétosztott vér a vénákba, onnan megint a szívbe, hogy előlről kezdje csodálatos körforgását...

Egy pillanatra csend lesz. A csodálkozás mély megdöbbenésével gondolok arra a nagy Intellektusra, aki az embert s benne a szívet ilyen zseniális módon megszervezte s egy pillanatra megérezem úgy, mint ahogy csak a legünnepélyesebb pillanatokban szoktuk megérezni — a nagy Alkotót, az Istent.

A gyermekek megérik, hogy nagy dolgok következnek és feszülten figyelnek. És megindul a szó:

Lássátok gyermekek, ez a csodálatos szerkezet: a szív és az egész emberi szervezet hangosan predikálná, — ha Jézus és a próféták meg sem születtek volna is — a minden létező dolgok felett álló nagy Alkotót: az Istent.

Az ember, aki sokszor elvakultságában az Istenével meri összemérni a maga hatalmát és tudását — szintén csinál gépeket és természeti erők segítségével mozgásba hozza azokat, de mik ezek a gépek azokhoz a szervezetekhez képest, amelyeket egy beléjük fektetett nagy elv mozgat: az élet.

Mi az élet? — kérdi egy feszülten figyelő élesezü tanítvány.

Ha én azt tudnám — hangzik a válasz — én volnék a világ

legnagyobb tudósa; titok ez fiam, mint sok más lezárt titok, amiknek tudását magának tartotta fenn az Isten . . .

Nincs olyan tantárgy amely alkalmas ne volna a vallásos tudat kifejlesztésére. Sőt kijelenthetjük, hogy a vallásos hit csak úgy nyugszik megingathatatlan alapon, ha vallásos tudat annak az alapja. Míg a szoros értelemben vett vialás tárgyai inkább a hit, addig a többi tárgyak a vallásos tudat kifejlesztői s így a hitélet megalapozói kell, hogy legyenek. Minden tantárgy alkalmas a vallásos tudat kifejlesztésére.

Vegyük pl. a természetrajzot. A természet tele van a legmegkapóbb csodákkal. Nem olyan csodákat értek, amelyek a felismert természettörvények ignorálásával lepnek meg bennünket, hanem olyan természeti csodákat, amelyekre azt szoktuk mondani, hogy „természetes“.

Egy mákszemnyi magvacska fekszik előttem. A mozgásnak és az életnek semmi jelét nem árulja el. De elgondoltátok-e már: a képességeknek milyen megdöbbentően csodálatos energiáit rejtegeti magában e kicsike mag!?

Vessük el csak a földbe. Egyszerre megmozdul benne valami, amit mi úgy hívunk, hogy „élet“ és kibontakozik belőle a szivárvány egész színskálájába öltözött „árvacska“, amely előtt én sohasem tudom elfojtani csodálkozásomat az iránt a nagy Alkotó iránt, aki egy ilyen picike magba egy ilyen csodálatos energiát fektetett bele.

Vagy vegyük a bábót. Ott függ valamelyik zugban mozdulatlanul, egyszer csak megmozdul a báb s kibúvik belőle egy lepke; kaleidoszkopikusan csillan meg a szárnya a napsugárban s a csodalény légi utjára kél . . .

Hát ez természetes, mondja a mélységekbe bele nem látó elme: természetes, mert egy felérhetetlen Hatalom tempirozta a bábót, mint az isteni nagyságot és jóságot megérezni és megérteni képtelen ember a schrapnell-hüvelyt, de nem azért, hogy életet oltson ki, érző sziveket és gondolkodó agyakat roncsoljon össze, hanem hogy egy nemesebb, magasabbrendű formában örüljön a Tőle kapott életnek.

A természettan csak úgy ontja az istentudat kifejlesztésére alkalmas anyagot. Hő, fény, levegő, víz, villamosság, mágnesség stb. egyik megkapóbb téma, mint a másik, hogy a nagy Alkotót megéreztesse.

Életemnek az volt a legnagyobb elcsodálkozása, midőn láttam, hogy egy mágneskaszta magához rántott egy jókora vasdarabot. Ez előtt a megfoghatatlan, titkos erő előtt ma sem tudom eltitkolni mély csodálkozásomat.

Vagy ott van a földrajz. Már maga a föld zseniális megalkotása égbenyuló hegyeivel, életet adó völgyeivel és folyóival; sós és nagy tö-

megü tengereivel : hogy meg ne romoljon itt az élet s hogy legyen bőven nedvesség az organizmussá vált sejteknek, amelyek, azt lehetne mondani, hogy szinte az organizmus nedveiben uszkálnak : mind, de mind az Alkotó bölcsességét predikálják és alkalmasak arra, hogy Istentudatot ébresszenek.

A számtan és a mértan vas-logikája, a legtöbb dolog matematikailag szabályos és arányos jelentkezése : nem mind hálás anyag-e a vallásos tudat kiépítésére ?

Vagy ott van a csillagászat. Talán nem is vehető emberszámba, akit ez a végtelen ür csillagos egével csodálatba nem ejt, el nem ragad s akinek egy felmérhetetlen Hatalom érzetét nem inspirálja. Milyen könnyű ezt az érzést a gyermek lelkivilágában tudatosítani, különösen ha elbeszéljük, hogy ezek a megszámlálhatatlan égiteslek meghatározott és kijelölt pályákon keringenek és forognak, amely pályáknak utat és irányt ki szabhatott volna más, mint az Örök Isten !

Csak egy ilyen módon kiépített vallásos tudatra, mint alapra lehet fektetni megingathatatlan hitet. Csak a vallásos tudat fundamentomán válik a hit meggyőződéssé, meggyőződésévé annak, hogy bennünk és általunk isteni tervek válnak valóra s hogy velünk, emberekkel a legmesszebbmenő isteni terv kulminációja lelki királyunk : a Krisztus.

Jólti Zsigmond.

	EGYHÁZI ÉNEK	

Az egyházi énekek kellékei.

Liturgiai kellékek.

(Folytatás.)

Ám éppen azért, mert mindent az örökkévalóság látószögéből kell néznünk, nem állhatunk meg csupán a fajiságunkkal kapcsolatos gondolatoknál és érzelmeknél, mikor arról van szó, hogy az örökkévaló Isten előtt összegyülekezve meg akarjuk hallgatni az Ő igéit és szívünket föl akarjuk emelni hozzá. Nekünk a földi élet bármennyire szent és drága berendezése in és alakulata in : családon, fajiságon, hazán, egyházon, emberi társadalmon belül, sőt mindezek en tul és felül a „fentvalókat“ kell tulajdonképen keresnünk s életünk rohanó mozdonya, melynek uliránya : „*spe ad supernam patriam!*“, nem vesztegelhet közbeeső állomásokon, bármilyen meleg kézzel, szívvél, csókkal simogatják, virágokkal megkoszoruzzák, akármilyen égő-fájó könnyel öntözik, marasztalják is. Menetrendszerűen, hajszálnyi pontossággal be fogunk érkezni a végállomásra s csak majd ott fogjuk igazán megérteni, hogy ég, föld, angyal, ember, ördög, teremtmény, törtézés, mind, mind csak eszköz az egyetlen célhoz : Isten dicsőségé-

hez. Az volt az Úr Krisztus emberi élete is, az volt s az a miénk is: családostul, hazástul, vagyonostul, rangostul, mindenestül, vagy ha az a sorsunk: családtalanul, hazátlanul, koldus-szegényen arra szolgálni, hogy bennünk, velünk, vagy éppen ellenünk is dicsőség, adassék Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ez minden teremtmény végső célja s éppen ezért egyuttal a *legfőbb liturgiai gondolata, vágya, és hangulata az Isten tiszteletére egybesereglett kálvinista keresztyén gyülekezetnek is*. Végtelen, örök s még akkor is halhatatlan líra, mikor hallhatatlanul zeng, sőt akkor énekel, hangzik és harsog a legmélyebben és legcsodásabban, például a hallgatag csillagos csöndjének leszálltán, mikor ott fenn a lobogó égi világok, órálló helyeiken belekiállják a végtelen ürbe a Nagy Örökkévaló hívó szavára, hogy: „jelen vagyunk“, vagy amikor a kicsiny féregember megáll az Isten házában tornácában s szemét sem mervén fölemelni azt mondogatja lelke legmélyén, hogy „Isten légy irgalmas nekem, szegény bűnösnek!“

Ez a szent és örökkévaló líra hangozzék az éneklő gyülekezet ajkán! Nem kell messze menni érte, nem kell Prometheus módjára okvetlenül szikrákat lopkodni az istenek tüzhelyéről, hogy az ének-szöveg megfeleljen a gyülekezeti istentisztelet céljának. Egyszerű, meleg, közvetlen és mindenekfelett *őszinte* legyen a hang, mely kicsendül belőle, akogy illik is szegény halandók közösségéhez, mely Istene imádására egybegyűlve nem szaval, nem szépeleg, nem pózol, nem áradozik, hanem egyszerűen énekelve imádkozni akar.

Milyen kedves s a maga egyszerűségében mégis milyen meghatározó pld. a 163-ik dicséretnek, ennek a lípikusan szép dóriai korálnak (reggeli ének) a kezdő szövege:

Szivem megalázyán, Tehozzád mégyek
Elédbe Uram, hálaadást viszek
És szent Fiad által néked, könyörgök!

Alig néhány szó midősze, igazándi módon lapidáris, kőbe, sziklába vésett szavak, nem finom stilizált betűkkel, de olyanokkal, minőket mindenki el tud olvasni, és mégis bennük van nemcsak a templomba, vagy imádságra készülődő kálvinista embernek, hanem minden, Istent kereső s Hozzá föltörökő keresztyén életnek is szinte egész programja és hitvallása.

Evvel természetesen nem azt akarom mondani, hogy énekszövegeinknek pont éppen bárdolatlan, primitív és elnagyolt külső mezben kell kiszürkelleniök a költészet remek alkotásai közül. Ellenkezőleg: vigye és teritse oda a halandó ember az örökkévaló és imálandó Isten lábai elé a legmélyebb és legfenségesebb gondolatokat, minőket emberszív és — agy termelni csak képes, — hintse, szórja eléje

lelke mélyének minden rejtett kincsét, aranyát és legszebb virágait — mindez ugy is Istené —, csak ne ezekben a külső, ragyogó, csillogó költői díszbe és szinpompába helyezze az istentisztelet lényegét. Szív, meleg, alázatos, *őszinte szív* kell mindebbe és ha ilyen szívből szállnak, emelkednek fel a szavak himes szárnyain, a szeretet örök-égő áldozatának illataként, az örökké élő Isten szeretettel fogadja bizonyára az ő dicsőségének ezeket a himnuszait is, ahogy elfogadja és nem utasítja vissza az angyalok karának dicsőítőénekét sem *azért*, mert azok *szépséges*, tiszta lelkek, mint ahogy az Ur Jézus sem vetette meg, sőt lelkének szinte becéző szeretetével simogatta és magasztalta a mezők szépséges liliomait.

Ha pedig arról van szó, hogy gyülekezeli énekeink szövegének versnek kell-e lennie, vagy prózának, erre azt felelem, hogy ez mellékes szempont. Vannak igazi s nemes értelemben vett költemények prózában is, amint hogy vannak silány, minden költészet nélkül való, lapos, értéktelen prózák versformában is. Bizonyos azonban, hogy egy szép, hangulatos és minden tekintetben korrektül megírt verses formájú költemény, nagyban megkönnyíti a zeneszerző munkáját, aki azt megzenésíteni akarja. A verses alakban lüktető ütemek, rimek, szinte készen hozzák már a zenei tagoltság és periodikus fölépítés tervezetét is, a költői hangulat pedig, szinte át- és belekapcsolódik a muzsikusi zenei fantáziájába.

(Folytatjuk.)

Dr. Szemelény Géza.

Egy a szükséges dolog

A Nagyszalontai Egyházmegyei Nőszövetség közgyűlését megnyitó bibliamagyarázat. Tartotta: Nagy Zoltán belényesujlaki lelkész. (Luk. 10, 38 - 42.)

Altalánosan ismert és sokszor meghallgatott, de még mindig *meg nem hallott* bibliai szöveg alapján kívánok elmélkedni Isten segítségével a nőszövetségek őseredetéről, lényegéről, céljáról, de mindenek előtt arról a mennyei nőszövetségről, amelynek egy kiseddel földi tagozata itt működött a földön járó Jézus körül, amint írva is van róluk, hogy „szolgáltak Néki.” (Luk. 8, 3.)

Nem ismeretlen előttünk ennek a Krisztus körül és Krisztusért alakult szövetségnek a működése, sőt tagjai közül is többeknek tudjuk a nevét is. Most azonban csak kettőt említünk közülük, akiket éppen hivatásuk gyakorlásában ismerhetünk meg. Nevük: Mária és Mártha, egy kedves, bethániai család két nőtagja, akik ébredező lelkük egész melegével szerették és követték az Urat s viszont Jézus is, amikor utja Jeruzsálem felé vezetett, mindig betért hozzájuk s ott kedves fogadtatásban részesült.

Egy ilyen látogatást, jobban mondva fogadtatást ír le a felolvasott bibliaszakasz, amelynek néhány verse ugyyszólván kimerítő pontossággal nyújt tudósítást a fogadtatás lefolyásáról. Mártha fogadta az Urat, de az üdvözlésnél löbb nem érdekelte őt, miután mindjárt arra gondolt, hogy Jézus éhes és így az ő részére sütni, főzni kell. Ott is hagyta Jézust és hozzáfogott a lakoma készítéséhez, mert hiszen már csak hiúságból is igyekezett mindent elkészíteni a Mesternek, ami jó és drága.

Mária ellenben ott maradt az Úr lábainál s hallgatta az Ő beszédeit, amelyek neki oly kedvesek voltak, hogy egészen megfeledezett minden testi éhségről, szomjúságról.

Avagy nem volt ez nagyfoku figyelmetlenség a magas vendéggel szemben? Óh bizonyosan megrónák Máriát e mulasztása miatt sokan, akik gyorsan szeretnek itélni. És mielőtt az Ur maga döntene, — mi csak arra a kérdésre próbáljunk felelni, hogy ki fogadta szivesebben az Ur Jézust? Nos, hát a világ szerint kétséget nem szenved, hogy Mártha, aki — nem tagadjuk — a vendégszeretetnek teljes bizonyosságát adta. Azonban mégis úgy tetszik, hogy Mártha csak Jézust fogadta szivesen, de Mária Krisztust. Mártha előtt az Üdvözítő testi létének ellátása lebegett, míg Mária a szellemi Üdvözítőt fogadta és találta meg benne, aminthogy valóban a Megáltónak testi lényét Jézusnak, szellemi lényét Krisztusnak nevezzük. Mi tehát a szives fogadtatásban Máriának adjuk az elsőbbséget, aki felismerte Jézusban a Messiást, az Isten Fiát. Mártha pedig azoknak a nőknek a típusa, akik sokat adnak a testi kultuszra, a szomszédok ítélélére, ruhára, divatozásra s elvárják, hogy mindenki ezekkel törődjön elsősorban. Ezt a felfogását igazolja Mártha, amidőn egyszerre csak megjelenik, félbeszakítja Jézus és Mária beszélgetését s valósággal szemrehányást tesz az Urnak, amiért Máriát nem intette a háztartási kötelességek teljesítésére. Az Ur bizonyosan megértő mosolygással fogadja ezt a szemrehányást és körülbelül ezt gondolja: Óh Mártha, jobb lett volna, ha először elfogadtad volna, amit én készítettem a te lelkednek s azután is ráértünk volna egy darab kenyeret s pár fűgét megenni. Hangosan pedig így szólt: „Mártha, Mártha, szorgalmas vagy és sokra igyekezel. De egy a szükséges dolog és Mária a jobb részt választotta, mely el nem vétetik őtőle.“

Jézus tehát úgy döntött, ahogy már mi is elgondoltuk, vagyis Mária a jobb részt választotta. Mert Mária a hitet választotta, Mártha pedig a cselekedetet. Mária a hit megtestesülése, míg Mártha a cselekedet megszemélyesítője, vagy ha egészen szimbolikusan vesszük, Mária a hit egyháza, Mártha pedig a cselekedetek egyháza, s a kettő közül Mária a jobb részt választotta, mert tudjuk, hogy „egyedül hit

által üdvözülünk.“ Mária azért is a jobb részt választotta, mert ahol a hit van, ott feltétlenül cselekedetek is vannak, de ahol cselekedetek vannak, ott még nem bizonyos, hogy hit is volna.

S az a nőszövetség, amelynek tagjai csak mártháskodnak, nem ehet életképes, mert mi a nőszövetségek célja? Nem tudom, meghatározta-e már ilyen röviden valaki, de megcáfolhatatlan célja nem lehet más, mint az Isten országának terjesztése, kiépítése. És megvan írva, hogy „az Isten országa nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség és Szent Lélek által való öröm.“ (Róm. 14, 17.)

Hol van hát az igazság? Egészen elvessük a jótékonykodást, a lőkegyűjtést, a teaestélyeket? Óh nem! Mert hiszen épen Mária és Mártha példája mutatja, hogy ugyanazon egy házban, a hit mellett ott van a jócselekedet is. Ora et labora! Imádkozzál és dolgozzál! A lelkieket a testiektől teljesen el nem választhatjuk; Jézus sem vette meg, sem le nem kicsinyelte Mártha munkáját, csupán csak azt akarta egyszersmindenkorra leszögezni, hogy: „egy a szükséges dolog“ s ez egy nélkül minden más halott. S ezt az egyet pedig Mária választotta, aki odaült a Jézus lábai elé és hallgatta az Ő beszédét! S ez egy szükséges dolog nélkül hiábavaló, sőt lehetetlen az egész nőszövetségi munka.

Kedves Szövetséges testvérek! Ma már minden községben megalakultak a kis „Bethániák“, Nőszövetségek. S ezekben Máriák és Márthák szorgalmatoskodnak. De vajjon tudják-e mindenütt, hogy mi az egy szükséges dolog? S vajjon végzik-e már azt? Hiszen az Ur Jézus, az összes nőszövetségek királyi elnöke, felügyelője mindennap megjelenhet s fogadtatására minden nőszövetségnek készen kell lennie! És csak az a Nőszövetség tartatik meg Általa, amely munkájában azt a jobbrészt választja, a lelki részt, amely el nem vétetik tőle. Mert mindennek, ami földi kincs, vagyon, hiuság, fény és pompa, csak elmulás és pusztulás a sorsa, de Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz!

H I R E K

Államsegély ügyben úgy az erdélyi, mint a királyhágómelléki egyházkerület e hó 16-án az összeállított Stat-okkal a maga megbizottait Bukarestbe küldötte azzal az utasítással, hogy ha a Stat-ok verifikálása ebben az alakban nem történhetné meg és a miniszteri számvevőség ragaszkodna a 11 százalékos re-

dukcióhoz, vagy ha akármilyen nehézségek merülnének is fel, a megbizottak a püspöki hivatalokhoz azonnal sürgönyözzenek, hogy a tárgyalás további folytatása végett vagy a püspökök személyesen, vagy pedig helyetteseik haladéktalanul Bukarestbe utazzanak, hogy a kongrua ügyét megoldásra juttassák.

Dr Thúry Kálmánt a királyhágómelléki reformátusok egyetemes főgondnokukká választván, az új egyházkerületi főgondnokot az egyházkerület közgyűlése folyó évi május 27-én fogja tisztességébe ünnepélyes keretek között beiktatni, amely ünnepélyes főgondnoki beiktatáson a testvér egyházkerületek küldöttségileg képviseltetik magukat. Ugyanez alkalommal fog megtörténni mintegy tizenöt ifjú lelkipásztor felszentelése.

Lelkészbeiktatás. A béga-monostori ref. egyházközségnek az elmúlt virágvasárnapon régi óhaja teljesült. E napon foglalta el a már két és fél év óta üresedésben levő lelkészi állását újonnan választott lelkipásztora: Tóth Áron, volt galambódi lelkész. A beiktatási Tőkés Gyula egyhm. tanügyi előadó, beszolg. lelkész végezte s szép szavakkal köszöntötte az új lelkészt, ki „jött az Ur nevében”. Ezután Tóth Áron Róm. 1:16. alapján tartotta meg beköszöntő beszédét. A hatalmas lendületű beszéd mélyen meghatotta a gyülekezetet, mely szép reményekkel tekint új lelkésze működése elé.

Vallásos ünnepély Bihar-diószegen. Szépen sikerült ünnepélllyel rekesztette be múlt hó 29-én az ottani nőszövetség az egész télen át minden csütörtök este tartott vallásos estélyek sorozatát. A gyülekezet éneke után Bokor Sándor s.-lelkész szívből fakadó imája emelte Istenhez a lelkeket. Az imát egy bibliakörös leány szólóéneke, ezt Fias Kálmán lelkész mindenkinek indítást adó bibliamagyarázata követte. Nagy Emma, Nagy Sándor és Veress Zsuzsika szavallatai, a leánybibliakör énekkara és Bokor Sán-

dor s.-lelkész a „Babonáról” tartott felolvasásának első része volt oktató hatással a hallgatóságra. A minden tekintetben jól sikerült ünnepélyt Bokor Sándor s.-lelkész imája zárta be.

Egyházmegyei lelkészértekezlet. A nagybányai református egyházmegye lelkészei értekezletet tartottak március hó 27-én délelőtt Szalmáron. Az értekezletet Magoss Ferenc elnök nyitotta meg, aki üdvözlővén a megjelent lelkészeket, felhívta azoknak figyelmét a tárgyalandó ügyek fontosságára s egyszerűsmind indítványozta, hogy azokat a lelkészeket, akik még eddig nem léptek be a szalmári fiugimnázium fenntartótestületébe, ismételtén szólítsák fel erre, annnyival is inkább, mert ennek az intézetnek a támogatása minden lelkésznek becsületbeli kötelessége. A tárgysorozat rendjén Széll György esperes ismertette az államsegély redukálása és a központi államsegély megvonása folytán előállott helyzetet és közölte a püspök úrral ez ügyben folytatott tárgyalásainak az eredményét. Majd Oláh Sándor krasói lelkész olvasta fel a tanácsbírói értekezetről felvett jegyzőkönyvet és indítványozta, hogy a lelkészértekezlet készíttessen egy memorandumot, amelyben tárja fel ezeket az ügyeket és azt az egyházmegye javaslatával ellátva, terjessze a kerületre, hogy az találjon módot ezeknek a súlyosan fontos kérdéseknek a megoldására. Peleskey Sándor a nyugdíjintézet ügyével foglalkozott és javaslatot tett arról, hogy mi módon volna biztosítható annak az életképessége. Takács Lajos bocskói lelkésznek az árvaügy rendezésére vonatkozó indítványának tárgyalása a

legközelebbi gyűlésre halasztotta. Végül a köri értekezlet tartására buzdítván elnök a megjelenteket, a gyűlést bezárta.

A Bethlen G. RT. elmúlt üzleti éve 8985.52 Pengő lisztanyereséggel zárult. Az osztalék részvényenként 60 fillér volt. A megmaradó 600 Pengőből reform.

gélyeztek egyenként 150 Pengővel.

Baja Mihály debreceni lelkész, a jónévű költőt, a Petőfi Társaság tagjává választották.

Társszerkesztők: Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombafi Szabó István, Tóth Zsigmond

..... H I V A T A L O S R É S Z

REFORMÁTUS PÜSPÖKI HIVATAL NAGYVÁRAD

Tanügyi: 6146—1930-II. szám. *Valamennyi kebelbeli biharmegyei elemi iskolai hatóságnak.* A helybeli revizorátus 7932—1930. sz. átirata alapján elrendelem, hogy a biharmegyei elemi iskolák a régi model szerinti látogatási jegyzőkönyvek könyve helyett (registrul de procese verbale pentru inspectiunile școlare și sanitare, nyomtatott formulár, perforált lapokkal) új jegyzőkönyveket szerezzenek be, még pedig közönséges irodai iv nagyságu (34×21 cm.) tiszta fehér, vagy vonalozott lapokkal, kemény táblába kötve. A lapok száma 100 legyen és ezek megszámozandók, a táblán belül a lapok zsinórral átfűzendők és lepecsételés és láttamozás végett az ellenőrző közegeknek bemutatandók. Ahol az ilyen kiállítású jegyzőkönyvek már megvannak, csak az átfűzésről és láttamozásról gondoskodjanak. Oradea—Nagyvárad, 1931 április 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet
ORADEA—NAGYVÁRAD,

Szent László-tér 5. szám, Kovács-ház
Alakult 1899. évben. — Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8.500,000

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. Leszámítol váltókat. Folyósít jelzálogkölcsonöket. — Átutalásokat előnyösen teljesít. — Minden bank-szerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a trieszli „Adria”
biztosító-társaságot.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Bihor
 Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb STR. GH BARIȚIU 10-21.

harangöntődéje

Alapított

ajánlja

1840-ben

h a r a n g j a i t

a leglisztább harang-bronzból, a hangok előre való pontos meghatározásával
 Vas harangszerelvények és harangállványok. Villamos haranghúzó motorok.

Nagybetűs hangjegyes Énekeskönyvek

kaphatók
 az Egyházkerület

Iratterjesztési osztályában.

Fekete, barna, bordó, kék és szürke színű, tetszetős
 vászonkötésben ára 120 Lei. — Aranymetszéssel a
 fenti színekben 170 Lei. Teljes bőrkötésben, aranyo-
 zott széllel 300 Lei. Lelkeszi hivatalok részére 3
 hónapi bizomány, 10 drb vételénél 10% engedmény.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. ♦: Megjelenik minden héten szombaton.

Egyházunk szociális hivatása.

Dr Nagy Sándor egyházmegyei gondnok megnyitó beszéde a nagykarolyi egyházmegye közgyűlésén.

Mintha református egyházunk helyzeti adottságára írta volna Pál apostol: „... mindenütt nyomorgattatunk, de nem szorítottatunk meg, kételkedünk, de mindenestől nem esünk kétségbe; háboruságot szenvedünk, de abban el nem hagyatunk, megaláztatunk, de el nem veszünk...“

Hiveink, azok a törékeny cserépedények, melyekben a feltámadott Krisztusnak kellene lakozni, a világon átsöprő gazdasági válság súlya alatt felpanaszolva hordozzák ezt a drága terhet.

Az államhatalom theologiai intézetünkre kíván bilincset rakni, tanárának ott leendő alkalmazási kényszerével s a vagyonfosztó kiszajátítások után, ellenálló képességünk végső letörésére tör, amidőn belső szervezetünkbe nyul bele durva kézzel és autonomiánk megcsufolásával sebtében, titokzatos módon alkotott törvénnyel, redukálni akarja lelkészeink számát.

Valóban a nirvána felé vivő lenne ez a rögs útja életünknek és könnyörtelenül vezetne a legteljesebb dekadencia széles országútján a züllés felé, ha nem hinnők hívő lélekkel, ha nem látnók nyitott szemmel a kálvária utolsó stációján a feltámadt Jézus szelidséget sugárzó biztató tekintetét és nem töltené el minden idegszálunkat a nagypénteket követő husvétli szózat: aki énbennem hisz, ha meghal is él az!

És minthogy mi hiszünk rendületlen hittel: élni is fogunk.

Felvesszük, megvívjuk a kálváriás harcot, úgy a törékeny cserépedények tűzállóvá kiégetésével, mint a külső támadások ostromágyuival. Megalkuvást nem ismerő bátor elszántsággal teszünk bizonyosságot az evangélium izzó igazságai mellett akkor, amidőn úgy a

belső, mint a külső fronton, őrállókként igyekszünk kivédeni minden támadást.

Ez a harc lesz az, melyről a költő énekelt: „csatájuk a védelmezett szent jog csatája volt, melyet szent eskü, szent kötés ellen, zsarnok tiport“.

Igy építjük lépésről-lépésre Isten országát. De amint erről azt tanítja Jézus, hogy: az én országom nem e világból való: éppen úgy a mi harcunk, a mi ezen csatánk fegyverei sem testi fegyverek.

A mi dárdánk nem a Jézus szívét átdöfő római százados vasa, hanem az evangélium tisztító tűzében acéllá finomult eszmei hit és meggyőzés lebirhatatlan fegyvere, amellyel őseink a reformáció első évszázadaiban valóban világtranszformáló hatással is vitéztek.

Ennek a fegyvernek vakító fényessége, azt mondhatnók, talán az idők folyamán kissé elhomályosította hiveink és hivatalosaink tekintetét s utólrta azt a napbanézés átka. Észrevehetőleg mind nagyobb és nagyobb lett az ür, mely a mindennapi életet elválasztotta az egyházi élettől azáltal, hogy szinte szabadjára hagytuk s nem törődünk vele, az első keresztyének módjára, elég krisztusi meleg érdeklődéssel.

Igy történhetett csak, hogy a gondolkodó hívő lélek egyszerre csak azon vette észre magát, hogy kétfős életet él: egy világít és egy belső lelkit. Míg hiveink tömegei, külsőségeikben is alig-alig maradtak már a lelki élet közösségében, csupán a külvilág és annak küzködéseiben élték ki magukat.

De így kaphatott látszólagos alapot aztán az a kaini vád is Krisztus egyházával szemben, mely egyenesen felelőssé akarja tenni a világot sujtoló szociális nyomoruságokért.

Ez a nyomoruság Nagyliszteletű Közgyűlés, éppen ellenkezőleg, az üres templomok és az egyházas élettől a Mammon-imádás felé történt elhajlás szükségszerű történelmi eredő az emberiség életében.

Intő példa az isteni bölcsesség részéről: vigyázz ember, ne tovább a bűn országutján, fordítsd tekinteted megváltó Uradra!

Mintha a nagy keresztelő szózata dübörögne benne: Térjete meg, mert elközelgett Isten országa!

Az eszményi hitnek ezzel a vakító fényességű fegyverével kezünkben kötelességünk ma odaállani arra a küzdelemre, mely a hitépítő belmissziós munkamező mellett, a hiveink szociális életébe leendő mélyebb belenyúlásra is hív.

Meg kell látnunk és meg kell láttatnunk másokkal, hogy a világon előmlő általános gazdasági válságból, egyetlen kivezető ut, a Krisztusi alap. Minden ideologia s bármely kápráztató alkotása az emberi elmének, ami csak életre kelt a betlehemi jászol-bölcső óta: muló sikerü lett, ha nem az igazi krisztusi eszme jegyében élte ki magát

s azonnal megszűnt ható erő lenni, mihelyst lesiklott erről az alapról, válságot és kiábrándulást hagyva vissza maga után.

Ez a kiút és egyedül csak ez, a ma káoszából is.

Viszont hatékony eleven erőként csak úgy fog szolgálni, ha prizmáján átvetítjük kutató szemünk minden szociális napi problémáira hűveinknek.

Erre a munkamezőre is kell terjeszkednünk, tehát s Krisztus egyházának intézményesen kell foglalkoznia a korunkat uraló szociális kérdések összes problémáival. Meg kell mutatni tettekkel, hogy a Krisztus egyházának nemcsak akarata és megbízatása, de valóságos ereje is van ahhoz, hogy hathatósan közreműködjön az emberi nyomorúság megszüntetésére. Meg kell mutatni beszédes tettekkel, hogy az egyház átérzi teljes mértékben felelősségének azt az óriási súlyát, mely Isten előtt terhelné akkor, ha kivonná magát e reávaró munka elvégzése alól.

Ezen szemszögből fogva meg a kérdést helyesen vetik fel egyesek, miképp a kiindulónak a minden egyházközségünkről felveendő szociális kataszternek kell lennie.

Vegyük számba mindenekelőtt a helyzeti adottság mikéntjét, ismerjük meg minden hívőnk egyéni gazdasági problémáját. Ekkor, ezen előmunkálat birtokában, tudunk szisztematikusan foglalkoznia a szanalás utjának keresésével nemcsak az egyes, de az egy kategóriába esők számára, amely utak-módok keresése aztán a presbiteriumok, konferenciák keretében, testvéri összeműködéssel, bizonyára hatékonyan lesz eszközölhető.

Nagyfiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Az aratnivaló tulontul sok, de ne riasszon vissza. Ha él bennünk a hit, megszüli ez a szent elhatározást, meghozza a kitartást, ami pedig a biztos siker egyetlen záloga.

Adja Isten, hogy válják valóra s akkor őseink nem éltek hiába, mert református egyházunk felett felragyog a Táborhegy dicsfénye.

Krisztus, az ember és a természet*.

— A tudományok legújabb álláspontja szerint. —

Kétségbevonhatatlan tény, hogy az embernek megvan a maga pontosan meghatározott helye a nagy természetben.

Sokkalta több kötelék fűzi őt ahhoz, mint akármelyik más élő, vagy életelen valóságot. Sokkalta több érintkezési pontja van neki azzal, mint az ásványoknak, növényeknek, vagy az állatoknak. Egész lénye,

* Ezt a hatalmas beszédet dr. B. Lee Woolf tanár mondotta e az angol prof. felekezetek f. évi konferenciáján Weston Super Mare-ben.

sorsá, élete szorosan össze van kötve a nappal, meg a legtávolabb eső csillagcsoportokkal. Minden eledelünk például csak azt az erőt adja át nekünk, amit az erők amaz ősforrásaiból nyert maga is. Az ultraviolet sugarak, mik mérhetetlen mennyiségben ömölnek ki özönár gyanánt a napból, elengedhetetlenül szükségesek életünk fenntartására. A csillagászok legujabban valami titokzatos kozmikus sugarakról beszélnek, amik a végtelen világűr legtávolabbi mélységeiből áramlanak hozzánk. Igazi rendeltetésük ma még ismeretlen előttünk, de minden jel arra mutat, hogy élelbevágóan nagy fontosságuk nemcsak miránk nézve, hanem az egész világmindenség fennmaradására nézve is.

Életünk el van rejtve Istennél Krisztusban. De el van rejtve ama titokzatos hatások és ellenhatások (actió — reactió) óriási szövevényeiben is, amit a világmindenség más naprendszerei gyakorolnak a mi naprendszerünkre.

Osztályos részesei vagyunk mindannak; amit csak a világűrben felfoghatunk. Szorosan egybe vagyunk kötve a legtávolabbi kezdettel és véggel.

* * *

Testi mivoltunkban ezek a tények nagyon is szembeszökőek. Ugyanazon titkos terv szerint vagyunk felépítve, mint a többi lények. Ugyhogy nincsen egyetlenegy élő valóság sem, akivel közeli rokonságban ne volnánk. Kezünk és lábunk meglepően azonos a majmokéval, akár alakját, akár összetételét, akár pedig rendeltetését nézzük is annak. Pár órai állattani studium után azt is megértjük, hogy még a ló végtagjaival, sőt a madár szárnyaival is szoros összeköttetése van annak. Ezt az összeköttetést izmaink még szélesebb körbe kiterjesztik. Az élőlényeknek egész hosszú vonalán keresztül tökéletesen egyugyanazon terv szerint és ugyanazon anyagból épül az fel. Egyugyanazon módon működik úgy a legmagasabb, mint a legalacsonyabb rendű állatoknál. Életadó vérünk még szorosabbra fűz bennünket a többi élőlényekkel. Minden cseppje annak ezer, meg ezer fehér vértestecskét tartalmaz, amik semmi egyebek, mint egészen különös fajta amoebák, az állati élet legprimitivebb képviselői. Maga a vérünkben rejtőzködő só is, ősoceánok és rég kialudt vulkánok oldalain alá hömpölygő ősfolyamok összetételeit hirdeti bennünk.

Egy gigantikus nagy terv óriási körvonalai tünedeznek fel ezekben élénk, mit Isten alkotott és amelyben „a legelső a legutolsóért volt előállítva“.

Méltóbban elmondhatjuk azért ma, mint bármikor ezelőtt, hogy a macrocosmos microcosmasai vagyunk. *Testi* mivoltunk szerint hajszálnyi pontosan megtudjuk határozni helyzetünket a nagy természetben.

Pár évtizeddel ezelőtt divatos dolog volt az embert a teremtés koronájának nevezni. Az összes állatok között ő a *legkiszpeciálizálódottabb* — mondták róla. Ma azonban ez a mondás csak nagy megszorításokkal tartható fenn. A mi végtagjaink ugyanis sokkalta kevésbé speciálizálódtak ki, mint az állatoké. Éppen azért maradtunk mi a létért való nagy küzdelemben, mert testünk sohasem vett komolyan részt a kiszpeciálizálásban. A mi kezünk például sokkalta kevésbé van kiszpeciálizálódva, mint a galamb szárnya, avagy az eb lába. Éppen azért mi sokkal többfajta munkát tudunk vele elvégezni, mint amazok. A bőrünk sincsen annyira kiszpeciálizálódva, mint a medvéé, vagy pedig a halé. Éppen azért mi képesek vagyunk megélni a zordon sarki zónákban, valamint a perzselő trópusi éghajlat alatt, a magányos préríken ugy, mint a zajos világvárosokban. Amazok ellenben csak egy bizonyos megszabott égalj alatt és szorosan megszabott életkörülmények között létezhetnek.

Testünk tehát nem a kiszpeciálizálás diadala — mint nemrég hirdették —, hanem ellenkezőleg a ki *nem* speciálizálásé. Nem is az evolúció koronája az, még csak nem is egészen közepes példánya annak. Hiszen sokkalta fejlettebb szervű lények vannak nála az állatvilágban.

(Folyt. köv.)

Bohor Sándor.

IFJUSÁG

A III. leánykonferencia.

Közel háromszáz résztvevője volt a szatmári leánykonferenciának, mely Isten bőséges áldásával ápr. 10—12. napjain minden reménységet felülmuló eredménnyel folyt le. Huszonöt gyülekezet leányifjúságának és bibliakörének kiküldöttjei jelentek meg, számszerint a vidékiek 114-en, 2 lelkész és 6 s. lelkész vezetésével, azonkívül a helybeli lelkészek, s. lelkészek, érdeklődő asszonyok és a helybeli leányok másfélszázan felüli hatalmas serege.

A megnyitó áhitatot Debreczeni István belm. előadó tartotta. Az egész konferencia irányát és legfőbb részét Pilder Máriának, az erdélyi egyh.-kerület Istentől gazdagon megáldott nőszövetségi titkárának három előadása képezte a Heidelbergi Káté 32. kérdéséről: *Miért hívnak téged keresztyénnek?* Csudálatos közvetlenséggel és bámulatos megragadó erővel szólott arról, hogy mit jelent Krisztus keresztyének részesévé lenni. A harmadik előadásban valósággal gyújtó lélekkel tett bizonyosságot Krisztusban való királyságunkról. Első nap délután a leányok kísértéseit Bódis Ágnes biharpüspöki-i tanítónő vezette be; második délután Deák Judith ifj. utazótitkár a bibliakörök nehézségeiről, Bertalan Lidia marosvásárhelyi vezető diakonissza testvér pedig a diakonissza hivatásáról tartott előadást. Harmadik délután előbb az egyes bibliakörök beszámolóit adták elő, majd az egyéni. konferenciai beszámolókat hallgattuk meg. Utána Boros Jenő

szatmári lelkész tartotta a záró áhitatot. Végül Debreczeni István röviden összegezte a konferencia áldásait és az egyházkerület nevében köszönetet mondott az előadóknak.

Vasárnap délelőtt a szatmári templomban Papp József m.-szigeti lelkész végezte az istentiszteletet. Este a gyülekezet számára vallásos ünnepélyt rendeztek, melynek közreműködői legnagyobb részben vidéki leányok voltak. Kedves és építő hatásu estét szereztek viszonzásul mintegy az ott nyert áldásokért. Az imádságot Deák Judith mondta, míg az ígét Szaplóczay Bertalan nagybányai lelkész hirdette.

A konferencia által Isten sok értékes tapasztalatot, tanulságot és felértékelhetetlen áldásokat adott. Az első tapasztalatot a megjelentek nagy számából nyertük. Ma, mikor mindenfelé nyomasztó a gazdasági helyzet és lépten-nyomon csak szegénységről, pénztelenségről hangzik a panasz, vigasztaló és fölemelő jelenség volt a nagy távolságokról összesereglett leánytábor szemlélése. Vigasztaló és fölemelő volt, mert arról győzött meg, hogy a sok testi nyomorúságban is él és munkálkodik a lélek és a szegénységben is van még pénz, a lelki áldások megszerzésére.

A csaknem háromszáz főnyi fiatal leánysereg órákhosszat valószággal mozdulatlanul ült és áhitatos lélekkel hallgatva szívta magába a Lélek beszédét. A szemekben ott lobogott a szent tűz: a Lélek tüze kiragyogott belőle a szivek vágyódása s a befejező előadás lelkesedésében mintegy közös szárnyon szárnyalt fölfelé a lelkük. A második tapasztalat, hogy az ifjúságban van nemcsak érdeklődés, hanem vágy, éhség és szomjuság a lelki javak után.

Az előadásokat hozzászólások, megbeszélések követték, melyekből most is tapasztaltuk, hogy Isten lelke milyen csudálatosan munkálkodik a különböző műveltségű és tudású lelkekben. Az intelligens és városi iparos, vagy diáklányok s a tanítónők között az egyszerű falusi kis cselédleány vallomása és bizonyágtétele megható módon hirdette ezt.

Az egész konferenciát igazi keresztyén testvéri szeretet jellemezte. Kitűnt ez abból, hogy a helybeliek milyen örömmel vitték vendégül vasárnap délben a vidékieket és milyen nehéz szívvel, könnyek és sirások között, váltak el egymástól. De legjobban talán a bucsuzás egy kis jelenete jellemzi. Mikor távozóban egyik egyszerű falusi leány elérzékenyedve mondott köszönetet egyik vezetőnek, valamelyik előkelőbb leány odaszaladt hozzá s e szavakkal: ne sirj kis testvérem, átölelte, megcsókolta.

A konferencia áldott alkalom volt e szolgálatra. A rendezés munkáját a szatmári Lorántffy Zsuzsánna bibliakör végezte. Hetekkel azelőtt már lelkesedéssel és áldozattal igyekeztek pénzt szerezni egy teaestély rendezésével. Aztán nagy buzgósággal készítették elő a főgimnáziumban levő internátust, melyet kibővítettek. Az egész idő alatt pedig mindent megtettek, hogy a vendégek minél kellemesebben érezzék magukat. Vasárnap egész nap ők látták vendégül a vidékieket. Mellettük részt vettek a rendezésben a helybeli Bethlen Gábor bibliakör és a kebelében levő cserkészcsapat tagjai, kik minden alkalommal és állandó készenlétben segédkeztek mindenben.

Egyik áldása volt a konferenciának, hogy a jelenlevő 10 tanítónő Bódis Agnes kezdeményezésére megalakított egy kis baráti társaságot, mely nemcsak a testvéri kapocs, hanem a bibliaköri munka erősítésére is áldásokat fog eredményezni.

Felmerült az a közös óhaj, hogy ezután a konferenciák ne csak három, hanem több nap tartassanak, mert a három nap kevésnek bizonyult a leányokat érdeklő több lelki kérdések megbeszélésére.

Mindent egybevéve azonban, megállapítást nyert egyházkerületünk három eddigi leánykonferenciája közül ez volt úgy a megjelentek számát, mint áldásos hatását illetőleg a legsikerültebb. Legyen érette köszönet a lelkes vezetőknek és legyen „az egyedül bölcs Istennek a Jézus Krisztus által dicsőség.” (Róm. 16, 27.) *D. I.*

A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése.

A nagyszalontai egyházmegye április 9-én Nagyszalontán tartotta tavaszi közgyűlését Kassay Béla esperes és gróf Tisza Kálmán, hivatalkorra legidősebb világi tanácsbíró elnöklete alatt.

Esperes megnyitó beszédében foglalkozott a rendkívül súlyos gazdasági helyzettel, mely az egyházak életében is érezteti nyomasztó hatásait s kitartásra buzdította a képviselőkön át a gyülekezeteket,

Esperesi, tanügyi, belmissziói és nőszövetségi jelentések során feltárult az egyházi életünk külső és belső képe. A kép, ha nem is ragyogó, inkább derűs, mint sötét. A belmissziói munkálkodás a gyülekezetekben általánosan megkezdődött s itt-ott már áldott eredményeket is produkált. Nemcsak a természeti, hanem a lelki mezők felett is tavaszi szél fujdogál s mindenfelé sarjad és zöldül már a termést ígérő áldott vetés. A nőszövetségek buzgó munkálkodása nyomán a gyülekezeti szegényügy jó megoldás felé halad, a betegek látogatása rendszeressé válik s a templomok belsején és udvarán mutatkozni kezd a tisztaság és szépségteremtő női kezek nyoma.

A belmissziói munkálkodás általánossá tétele és sikere érdekében egyházmegye közgyűlése az egyházmegye központjában belmissziói konferencia tartását határozta el.

A szentleányfalvai és feketetőti békételenkedő egyházak ügyében a rend helyreállítása céljából radikális intézkedéseket hozott.

Elhatározta, hogy az egyházmegyei nőszövetség gyűlését nem az egyházmegyei gyűléssel kapcsolatban, hanem külön napon tartja s a nőszövetségi gyűlés bibliaórával kezdődik. A gyűlések alkalmával a nő lelki, társadalmi vagy családi problémáival foglalkozó előadás is fog tartatni. A tárgysorozaton szereplő ügyeket megnyugtató határozatokkal elintézve, — esperes imádságával végződött a gyűlés.

Délután két bírósági ügyet intézett el az egyházmegye bírósága. Általános érdekű a nagyszalontai tanítók díjlevél-leszállítási ügyében hozott ítélete, hogy az egyházi tisztviselők fizetésének állami példát követő percentuális leszállítása csak egyetemes jellegű egyházkerületi határozattal történhetik. Ilyen kérdésnek a presbitériumok általi intézése a fizetések ügyében a legnagyobb zavart eredményezné.

Egyházmegyei gyűlést megelőző napon d. e. 11 órakor egyhm. nőszövetségi gyűlés, délután 5 órakor pedig egyhm. lelkészértekezlet

tartatott. A nőszövetségi gyűlés előtt Nagy Zoltán belényesujlaki lelkész bensőséges áhítatot, az egyházmegyei lelkészértekezlet előtt pedig Bokor Sándor feketegyarmati lelkész a legújabb theologiai irányzatról magasszintű komoly értekezést tartott.

A nőszövetség múlt évben ideiglenesen egy évre megválasztott tisztikarát ezuttal három esztendőre megválasztotta. Elhatározta, hogy a következő esztendőben tartandó nőszövetségi gyűlés alkalmával létének demonstrálására s munkájának láthatóvá tétele szempontjából a gyülekezet részére vallásos ünnepélyt rendeznek.

Az érmelléki egyházmegye közgyűlése.

Az érmelléki egyházmegye közgyűlését f. hó 15-én tartotta Székelyhidon Végh József esperes és Papszász Lajos gondnok távollétében Kozma Lajos v. tanácsbíró elnöklete alatt. A gyűlés a nyomasztó helyzet hatása alatt állott teljesen, Esperes megnyitójában, mint időszaki jelentésében egyházi életünk gazdasági leromlásának sötét képét tárta e ő a maga sivár valóságában. Fenyegető rémek és veszedelmek mindenfelől. Hiveink teherviselő képessége lecsökkenésének kétségtelen jele a nagymérvű, átlag 60 százalékra tehető adóhátrány. A behivatalnokoknak létminimum alá süllyedt silány javadalma sok helyt kifizetetlen. Az államsegély megvonása kerülettől, lelkészekről, a kongrua bizonytalansága, megnyirbálása s betetőzésül a segélyből a 11 százalék kirekesztése. E kétségbeejtően szorongatott helyzetben erőnk mindenirányu teljes megfeszítése és minden lehető eszköz kihasználására kényszerülünk. A református egyházi közérdek védelmére és az állami támogatás kiharcolására Szabó Zoltán dr Kotzó Jenővel egyetértésben igen szükségesnek vélik, hogy egyházkerületünk területről, hol a népesség 80 százaléka református, hitünkbeli képviselő küldetnék a parlamentbe. Ezirányu jogos igényünk támogatását kérjük az egyházkerület elnökségétől. Boruzs Lajos meg a református tömegek megmozdítására, quasi demonstrációjára gondol s tesz javaslatot, melyhez csatlakozásra felhivatnak a társegyházmegyék. Ily körülmények közt nagy elszántságra és merészségre vall a lelkészi kar az az elhatározása, hooy egyházmegyei gyámoldója tőkénének növelése céljából az eddigi évi 1200 lejes tagsági díjat a duplájára emeli. Sub pondere crescit palma! A tanítói kar is nagy erőfeszítéseket tesz egyházmegyei gyám- és nyugdíjintézete létesítésére s ezirányu értekezletük előterjesztése során egy régi kívánságuk teljesítését kérelmezik: a tanácsbírói karba egy tanítónak a beválasztását. A tanítóság egészen méltányos igénylését a közgyűlés általános helyesléssel fogadta s a közeli tisztujításkor a választó presbyteriumok figyelmébe ajánlja. A tanácsbírói karban különben egy sajnálatos és egy örvendetes változás történt. Az előbbi Lovass Dániel alig egy éve választott világi tanácsbíró lemondása betegsége miatt. Az utóbbi dr Gulácsy Sándor beiktatása, akit 20 esztendőes egyházi tevékenykedés után, (közelebb mint világi főjegyző cca 10 év óta) önzetlen és lelkes buzgólkodása megjutalmazásaként a bírói karba választottak be. Az ilykép üresen maradt tisztségek betöltését közgyűlés a jövő évre halasztotta, amikor is általános tisztujítás lesz. A

kerületi vonatkozó határozatok tudomásul vétele s kapcsolatos intézkedések és a föbbi programmon szereplő jelentések, felterjesztések letárgyalása simán és gyorsan peregtek le, majd annak bejelentése után, hogy főt. Püspök ur egyházmegyénk 8 egyházának generális vizitációját vette tervbe az ének s imával kezdett gyűlés szintén énekléssel s Esperes hálaadó fohászával ért véget. A folytatólagos bírósági ülésen 3 egyház tanítóinak fizetésügye került ítéletre, melyben a bíróság figyelemmel a kerületi minimumra, nem dönthetett másként, minthogy felhívta a presbiteriumokat a 145 c—1930. sz. ker. határozathoz alkalmazkodásra.

Kalmár István.

H I R E K

A bihari egyházmegye e hó 21-én tartott közgyűlésén tárgyalta a nagybányai egyházmegye lelkészértekezletének memorandumát, mely a nagybányai egyházmegye úján a kerületi közgyűlés elé fog terjesztetni s amely nemcsak a „Református Lelkészek Lapja“ ez évi 8. számában jelent meg, hanem — úgy látszik — kerületünk minden egyházmegyéje lelkészi értekezletének is megküldött. A memorandum — egyebek közt — tudvalevően azt a kérést terjeszti elő a kerületi közgyűlésnek, hogy „a központi hivatal számára megalkotott szolgálati prágmatika azonnali hatályon kívül helyezésével bocsássa el a tisztviselők és alkalmazottak egy részét“ stb. A bihari egyházmegye közgyűlése azonban nem honorálta a nagybányai lelkészek elgondolását s a memorandum felett Telegdy József egyházmegyei gondnok és dr Soos István tanácsbíró javaslatára eléggé éles kommentárok kíséretében napirendre tért. Dr Soos István felszólalásában rámutatott arra, hogy ilyen alapon és takszékossági szempontokból, minőket a nagybányai lelkészek memorandumja kihangsúlyoz, akár az egész egyházkerület megszüntetését is követelhetnék. (És ki

garantálhatja, hogy az ugynevezett „leépítésbe“ belemelegedve, egy szép napon nem terem meg valakinek az agyában a lelkészi állások leépítésének a gondolata is?) Egyebekben pedig igen jellemezte a hangulatot, mely a memorandumot fogadta, az egyházmegyei közgyűlés egyik lelkésztagjának az az indítványa is, hogy a közgyűlés a memorandumot „bélyegezze“ meg. De erre nem került a sor.

Egyházmegyei nőszövetségi konferencia. A nagybányai egyházmegye nőszövetsége a kerületi leánykonferencia alkalmával áldásos konferenciát tartott április 13-án Szatmáron. A konferencia megtartására tulajdonképpen Pilder Mária ott tartózkodása adott indítást, ki a leánykonferencia után készséggel meghosszabbította időzését, hogy e mostani kedves munkakörében is szolgálhasson az Urnak. Vidékről 160 nőszövetségi tag gyűlt össze a szatmáriakon kívül. A Szentléleknek éneklésben történt segítségül hívása után Széll György esperes buzgó imádságban kért áldást az Ur nevében való egybesereglésre. Majd Uray Jenőné az egyházmegyei nőszövetség elnöke üdvözölte lelkes megnyitó beszéddel úgy Mária

testvért, mint a megjelenteket. Utána Pilder Mária tartott lelkes előadást a nőszövetség és az egyes tagok munkájáról és feladatairól az egyedül helyes irányba: Isten igéjéhez terelve, a sokszor ferde irányba tévedt felfogást és munkásságot. Hatalmas és mindenkit gondolkodóba ejtő előadása után a jelenlevő nőszövetségek képviselői számoltak be eddigi munkásságukról, melyekből kitűnt, hogy a belmiszteri munka legfiatalabb ága is sok áldást eredményezett egyházunk életében. Végül az elnöknő köszönetet mondva Mária testvérnek, a konferenciát beárta.

A bánáti egyházmegye lelkészei, esperesük felhívására — s híven az április 8-iki esperesi értekezlet határozatához — elismerésre méltó egyértelműséggel vállalták, hogy amennyiben az új kongruatörvény következtében kerületünk egyes lelkészei, vagy segédlelkészei kongrua nélkül maradnának, az ilyenek kártalanítására a saját államségélyeik 10 %-át készséggel felajánlják, hogy — mint a jelentés mondja — „az áldozat mindenkit sujtson, de senkit lönkre ne tegyen“. Szíves-örömezt regisztráljuk e hirádat, dokumentumaképpen a lelkésztestvéri együttérzésnek és tettekben nyilvánuló áldozatos szeretetnek, mely — jóllehet némes példaktól általában nem hemzseg a közélet, sőt Vergiliussal szólva az ilyenek „apparent rari nantes ingurgite vasto“, — hála Istennek mégis csak megvan és ime olykor-olykor ki- és felkiáltoz az emberi nyomoruságok és önzések örvénylő forgatagából, hogy: „nem halok meg, hanem élek!“

A jelentés illusztris beküldője

sok reményt fűz ennek a dolognak hivatalos lapunkban kért közvételéhez, mondván: „minden szép szónál többet ér a tett és a jó példa vonz“.

Érmihályfalvai hírek. A népies szabadegyetem vezetőségének nagy utánjárásra sikerült a hatóság által betiltott szabadegyetem további működési engedélyét kieszközölni. A hatóság kikötötte, hogy előadások előtt a tételek aprobálás végett be-terjesztendők a szolgabíróshoz. Virágvasárnap estéjén Kassay Ida leányegyesületi elnöknő vezetése mellett felemelő ünnepi istentisztelet volt a templomban, mely alkalmával a leányegyesület tagjai tették meg nyilvános és ünnepélyes fogadalmukat, hogy hűek lesznek a Megváltó zászlójához. Saja Sándor s. lelkész bibliát magyarázott, Végh József esperes beszédet intézett a leányegyesület tagjaihoz, a leányénekkar, majd a vegyes énekkar énekelt, Saja Sándor s. lelkész orgonaszólót játszott; voltak szavalatok, végre Pálffy Gizella tanítónő felolvasta az egyesület egyéves multját, s a jelentésből kitűnt, hogy a leányegyesület egyéves multja alatt olyan szép társadalmi, népjóléti és morális tevékenységet fejtett ki, amellyel nemcsak életrevalóságát dokumentálta, hanem élet-szükségességét is bebizonyította. Igazolja a fentieket a leányegyesület husvétii segélyakciója is, melyből kifolyólag a viszonyokhoz képest gazdag adakozásból összesen 32 család részesült élelmiszer és készpénzsegélyben. A mi egyházközségünkben a husvétii ünnepek alatt nem volt magárahagyott, éhező ember; összefortunk az egymást el nem hagyó testvéri szeretetben s ugy

éreztek, hogy igazán ünnepeltünk, hogy nemcsak hirdettük, hanem cselekedtük is a Megváltó parancsolatait.

Társszerkesztők: Arдай Aladár, Bokor Sándor, Szombafi Szabó István, Tóth Zsigmond

Hirdetés A szamosdarái egyház helyettes tanítót, vagy tani-

lónőt keres az isk. év végéig leendő helyettesítésre. Fizetés megegyezés szerint.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Az egyházmegyei gyűlésekről e. m. jegyző atyánkfiaitól tudósítást kérünk, ugyszintén a tanítói értekezletekről is elnök atyánkfiaitól.

..... H I V A T A L O S R É S Z

REFORMÁTUS PÜSPÖKI HIVATAL NAGYVÁRAD

Tanügyi: 1639—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Az alább felsorolt elemi iskolák iskolaszéki elnökeinek:* Albis, Ant, Árpád, Bályok, Belényes, Bihar, Magyarkéc, Érköbölkut, Biharpüspöki, Margitta, Kisnyégerfalva, Hegyközpályi, Pelbárthida, Monospetri, Pósalaka, Biharfélegyháza, Székelyhid, Hegyközszentmiklós, Hegyközszentimre, Hegyközszáldobágy, Kiszántó, Siter, Berettyószéplak, Tamáshida, Papatamási, Tóti, Mezőtelegd, Pusztajlak, Biharvajda, Feketegyarmat, Bélzerind, Vadász, Resica. Folyó év május hó 1-éig 512—1931. február 10-iki közvetlenül megküldött rendeletemnek tegyenek eleget, — ha még nem tették volna — Bulentinul Oficial előfizetési díjának kiegyenlítésére. Folyó évi május hó 5-ig jelentsék ezen rendeletem végrehajtását. A mulasztókkal szemben a legszigorubban fogok eljárni. Oradea—Nagyvárad, 1931 április 22. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István s. k., püspök.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet
ORADEA—NAGYVÁRAD,

Szent László-tér 5. szám, Kovács-ház
Alakult 1899. évben. — Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8.500,000

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. Leszámítól váltókat. Folyósít jelzálogkölesönöket. — Átutalásokat előnyösen teljesít. — Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a trieszli „Adriai”
biztosító-társaságot.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Arad
 Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadlnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

STR. GH BARIȚIU 10-21.

harangöntődéje

Alapított

ajánlja

1840-ben

h a r a n g j a i t

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való pontos meghatározásával
 Vas harangszerelvények és harangállványok. Villamos haranghúzó motorok.

Nagybetűs

hangjegyes

Énekeskönyvek

kaphatók

az Egyházkerület

Iratterjesztési osztályában.

Fekete, barna, bordó, kék és szürke színű, tetszetős
 vászonkötésben ára 120 Lei. — Aranymetszéssel a
 fenti színekben 170 Lei. Teljes bőrkötésben, aranyo-
 zott széllel 300 Lei. Lelkészi hivatalok részére 3
 hónapi bizomány, 10 drb vételénél 10% engedmény.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Magyar Királyság—Erdélyi Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók sajtó személyekre: évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Üzenet.

A Lelkészegyesület néhány héttel ezelőtt megjelent számában egyik lelkipásztor testvérünk állást foglalt és hangulatot igyekezett kelteni a felekezeti, közelebbről református iskolák államosítása mellett. Indokul azt hozta fel, hogy a kormány az államsegélyeket évről évre redukálja, a hivek alig bírják a terheket és az iskola értéke nem áll arányban az érette hozott áldozatokkal, melyeket határozott egyházi célra is lehetne fordítani. Bár a következő számban megjelent egy másik, ellentétes felfogású közlemény, mely súlyos érveket sorakoztatott fel, az államosítási eszme mégis sok méltatásra talált. Ezt bizonyítja a szatmári egyházmegye ápr. 16 án tartott közgyűlésének „egyik legfontosabb határozata”. E szerint bár „az iskolákat egyesével sem községecsíteni, sem államosítani nem hajlandó, azonban a mai elsorvasztó rendszer továbbfolytatása esetén *kész odatenni az egész népoktatás ügyét az államhatalom kezébe*, hogy az ily módon felszabadult erőforrásokat az egyházak lelki és anyagi megizmosodását szolgáló intézményekre fordíthassa.”

Meglepő, sőt megdöbbentő határozat! Nem akarok mögötte kényelmeskedést keresni, pedig bőven volna rá oka a multból, mikor csak azért államosítottak iskolákat, hogy ezáltal sok bajlódástól szabaduljanak meg a rövidlátó lelkipásztorok és szükmarku presbyterek és lerázzák magukról azokat a terheket, melyek nem voltak elviselhetetlenek, hanem csak egy kis meg-erőltetést, mindenkifölött pedig több áldozatkészséget kívántak. Elhiszem, hogy megszorodott, terheket nem bíró szegénység és nyomoruság indította erre a határozatra az egyházmegye többségét. És mégis egyházkerületünk, sőt azt hiszem az erdélyi kerület nevében is testvéri szívvvel azt üzenem szatmári egyházmegyei és egész magyarországi testvéreinknek, hogy Isten

őrizzze meg őket ennek a határozatnak végrehajtásától vagy attól, hogy ez a felfogás általános és uralkodó legyen református anyaszentegyházunkban!

Ezzel a vallásos élet megalapozásának lehetőségét, az egyes gyülekezetek és egész egyházunk fundamentumát dobnánk el magunktól. Magyar református egyházunk története világosan bizonyítja ezt. Nem a múltból, hanem a jelenből vett érvekkel szeretném az államosítás híveit állásfoglalásuk helytelenségéről meggyőzni.

Tudják-e azt odaát levő testvéreink, hogy mivé lettek itt az államosított régi felekezeti iskolák? Tudják-e, hogy évek óta nem tanítanak magyarul azokban az iskolákban sem, melyekben csak magyar gyermekek járnak? Nemcsak hogy a tanítás nyelve nem magyar, de mint tárgyat sem tanítják és így azokban az iskolákban, melyeket valamikor a magyar református ősök alapítottak és tartottak fenn, az ősök nyelve egészen elnémult. De csak azért, mert egykor talán néhány fillérrel, vagy egy liter búzával több lett volna az adó. Hát azt tudják-e, hogy szintiszta magyar községek egykori református iskoláiban magyarul egy szót sem tudó regáti tanítók tanítanak?

De kapcsoljuk ki a nyelvi kérdést, — melyre azt vethetik ellen, hogy ez a veszedelem nem fenyegeti őket — és maradjunk csak a vallástanításnál. Bizonyára azt sem tudják, hogy a lelkész a vallástanításra nagyon sok helyen csak félórát kap egy osztályra egy óra helyett és azt is számtalanszor olyan időben, amikor alig veszi valami hasznát. Hogy mit ér ez a félóra, csak az képes elképzelni, aki az előbbieket figyelembe veszi és tudja, hogy olyan gyermekeket kell tanítani, akik anyanyelvükön sem írni, sem olvasni nem tanultak s ezen a félórán — külön óra hiányában énekeket is kell tanítani.

Aztán gondoljanak az iskolák mellett az egyházak helyzetére is. Ma a tanító kántor is. Ám mi fog történni, ha majd iskoláik államiak lesznek? Szerződés fogja biztosítani, hogy egy tanító mindig református lesz? De ki fogja biztosítani a szerződés megtartását? Mi már tapasztaltuk, hogy mit érnek az ilyen szerződések. De tapasztalták sokan, hogy mit érnek sokszor az így biztosított kántorok is! Majd választhatnak külön kántort s a hívek hordozni fogják a terheket és még sem lesz iskolájuk.

Ne mondja senki, hogy mások az ottani viszonyok, mint az itteniek. Csak a név más, de a lényeg ugyanaz. Itt nacionalizálás, ott katholizálás a neve. Van-e, aki kezességet merne vállalni, hogy az annyiszor felpanaszolt katholizáló törekvések nem fogják-e

az államosított iskolákat és a gyülekezeteket ugyanolyan helyzetbe hozni, mint nálunk a nacionalizálás?

Sulyosak és egyre sulyosodnak a terhek? Jöjjenek el ide a zugolódók, a helyzetet nem bírók és nézzék meg, hogy itt milyeneket hordoznak, különösen a kis egyházak tagjai, kik feltétlenül nehezebb viszonyok között élnek és semmi segílyt sem kapnak az államtól.

Tiszteletreméltó indok volna, hogy a felszabadult erőforrásokat az egyházak lelki és anyagi megizmosodását szolgáló intézményekre fordithassa, ha ez valóság lehetne. De sajnos, kevés remény van reá. Eddig még sehol senki sem látta, hogy az egyházi, vagy lelki élet elevenebb lett volna az államosítás által azokban az egyházakban, melyek az iskolát államosították. Kétségtelen, hogy az egyháznak sok közelebbi egyházi feladata van, melyek megvalósításához anyagi erőre van szükség, de az iskola fenntartásától mentesített erőket alig-alig, vagy csak nagyon kis részben tudjuk megnyerni — legalább ma még — a kifejezett lelki célok elérésére. Ellenben az iskolai teherviseléstől való mentesítés az áldozatkészség visszafejlődéséhez vezetne.

Ma mindenütt megnehezedtek a gazdasági viszonyok, melyek hiveink teherbíróképességét meggyengítették. De még nem olyan régen, hogy már is a legnagyobb értékeket, az iskolákat kelljen elkótyavetyélni? És remélhető, hogy nem is fognak olyan sokáig tartani, hogy az annyi próbát kiállott magyar kálvinizmus teljességgel képtelen lenne addig elhordani? Ha pedig így lesz, mit fognak felelni majd az Úr kérdésére: „Nem birtatok vigyázni velem egy óráig sem?” [Máté 26, 40.]

Debreczeni István.

Krisztus, az ember és a természet.

— A tudományok legújabb álláspontja szerint. —

(Folytatás és vége.)

Szántsándékkal nem említettük még az ember agyvelejét. Ebben az egy tekintetben tagadhatatlanul páratlanok vagyunk. Ez testünk legkifejlődöttebb része. Ezt a tényt azonban nem szabad erős nagyító üvegen keresztül néznünk. Hiszen fejlődésének bizonyos fokán megkülönböztethetetlen az a csimpánz agyvelejétől. Sőt végső fokán is a különbség köztük tisztán mennyiségi és nem minőségi. Már amennyire azt ma még észre tudjuk venni. Tisztán csak nagyság kérdése; egyes részeinek az arányát.

Watts Izsák említ afélét, hogy az embert emberré az értelmé teszi. Bizonyos szempontból lehet ez az állítás igaz, de a mo-

dern psychologia egészen mást beszél. Legfrissebb tantételeiben azt állítja az, hogy az ember *ösztönös* lény. Ösztönei végelemzésben ugyanazok, amik az állatvilágéi. Hiszen a kígyó, a tigris, a majom főjellemvonásai szembeszökők bennünk. Még az okoskodás sem kizárólagos emberi kiváltság. A hangyáknál, a méhekénél is megtalálható az. Ló- és kutyakedvelők pedig mesés dolgokat beszélnek kedvenc állataik intelligenciájáról.

Szóval az ember legelső unokatestvére minden élőlénynek, Ez végeredménye az összes modern tudományos kutatásoknak.

Teljesen igazolva van tehát Assisi Ferenc, aki minden élő és élettelen teremtést testvérjének nevezett. Még a napot is.

Egyszerű fonálszála vagyunk mi is, mint a többi lények, a nagy természet végtelen szövetének; nemcsak eredetünkben, hanem életünk összes megnyilvánulásaiban; sőt szivünk mélységeiben is.

* * *

... És mégis!... Van egy lényegbevágó, áthidalhatatlan, óriási nagy különbség közöttünk...

Mert bár az embert képező összes alkotó elemek megtalálhatók a nagy természetben, mégis az *egész ember*, a maga sajátos összetételében, sehol másutt nem található meg az emberen kívül. Bizonyos tekintetben az ember mivolta anyagmennyiségből és annak arányosságából áll, más tekintetben azonban az egész test speciális összeállításának elrejtett titka az. Lényegtelennek látszó mennyiségbeli különbségek ugyanis előbb-utóbb minőségbeliekké változnak által. Van például nekünk egy igen kiváló hittudósunk, aki olyan óriási nagy kalapot visel, hogyha még egy számmal nagyobbat viselne, okvetlenül idiótának tartanák érette. Az is megeshetik, hogy a mennyiségi különbségek lényegessé válnak. Whitefield mondotta azt egyszer egy halálraitelt bünösre mutatva: „Isten csodás kegyelme nélkül most én, Whitefield György, mennék ott a vesztőhelyre“. Egyetlenegy olyan sötét bün sem volt abban a szerencsétlen elíteltben, aminek csiráját Whitefield magában ne észlelte volna. A lényeges különbséget nem vitális nagy dolgok okozták, csupán csak mennyiség és arány képezte azt. Ha a vétek csirái jobban, nagyobb arányokban lettek volna kifejlődve benne, most ő menne a vesztőhelyre és megfordítva, az elítelt volna szabadon, kisebb arányu bünök esetén.

Ami az embert minden más teremtett lénytől megkülönbözteti, az nem testének mivolta, hanem a cél, mire azt használja.

Nem az ösztönei, hanem azoknak térengedése az életben. Nem is az értelme, hanem annak a felhasználási módja.

Mindaddig oktalan állatok maradunk, amíg csak oktalan állatok módjára cselekszünk. Egyre tökéletesedő emberekké válunk, hogyha emberileg viselkedünk, követvén a mennyei világosságot.

Értelmünk segítségével csak úgy élünk ezen a világon, mint az oktalan eb. Csakhogy mi nem csupán e világból valók vagyunk. Mert ahol az oktalan eb például tarka festékes vászon-darabnál egyebet nem lát, mi felségesen szép tájképet látunk ott. Beleálmodjuk magunkat egy elragadóan bájos vidék boldog szemléletébe. E példa csattanója abban van, hogy az oktalan állatokkal azonos testi ellátottság mellett is, lelki erőnket mi oly módon tudjuk értékesíteni, amit biológiailag megmagyarázni teljes lehetetlenség. A mi világunk anyagi szempontból ugyanaz, ami az oktalan állaté, mégis minékünk egészen más jelentőséggel bír az, mint az állatoknak. Azért pedig, mert a mi lényünk nemcsak kozmikus, miként azoké, hanem egyuttal *spirituális* is, ami amannak hiányzik. A csillagok például az atomok kolosz-szális tömegét jelentik nekünk kozmikusan véve. De spirituális módon olyan égi nyilásokat is jelentenek azok nekünk, amiken keresztül a végtelenbe, az örökkévalóba is beletekinthetünk. Az ember jellegzetes tulajdonságait ugyanis nem a testét alkotó kémiai elemek képezik, még csak nem is gondolkodásra készítő villamos erői, nem az eledele, nem is a fekhelye, mint az állatokét, hanem *eszméi, gondolatai*, amiket formálni képes a lelkében és az a *végcél*, amely felé azok erejénél fogva törekszik.

Nem az ember eredete, leszármazása tehát a döntőfontosságú kérdés, hanem az emelkedése az élet ideális útjain. Ugy formáltattunk, hogy képesek vagyunk egybefonni külső jelenségeket belső ideáinkkal és megteremteni belőle saját életkörülményeinket. Képesek vagyunk magasabb, nemesebb horizontok felé emelkedni, mint aminőt az egész érzéketlen természeti világ képes nyújtani minékünk. Képesek vagyunk aként használni fel a mező vadjaival közös, egészen még ki nem tökéletesedett lelki erőnket, hogy általuk olyan lelki világot teremthetünk, aminek az összes anyagi dolgok csak előkészületei, levezetései. Egy olyan világot, amelyik minden teremtett dolognak mélységes értelmet ad. Olyan világot, amelyik mélységes jelentőséget tulajdonít a nagy természet minden szépségének. Olyan világot, amelyben szeretet a koronája minden emberi törekvésnek.

És vajjon mi az igazi helye a nagy természetben az Ur Jézus Krisztusnak? . . .

Ő az emberiség koronája. Istennek egyszülött Fia.

Értsük meg ezt tisztán. Nem fizikai Krisztus volt Ő. Nem teste tette Őt megváltóvá. Nem azért nevezzük mi Őt Urunknak, mert *szűz* Máriától született. Nem is azért, mert a siron diadalt aratott. Ezek lehetnek a tudományoknak érdekes problémái, de semmiesetre sem a vallás tantételei. Helyet adunk ugyan nekik mi is hitünk templomában, de nem a legfőbb helyet, Másodlagos szempontok által nem engedjük magunkat félrevezettetni. Legeslegelőször Jézus Krisztus életét nézzük meg, saját szavaira hallgatunk, beszédmódját figyeljük meg; szive dobogását, modora finom gyöngédségét, hitének dicsőséges kvalitását, kinyilatkoztatásának páratlan nagyszerűségét és örökszépségét vesszük tekintetbe. Azt vizsgáljuk meg, képesek vagyunk é mi életnek ugyanazon utjain járni, amin Ő járt volt? Képesek vagyunk-é aként vállalni az élet nagy feladatait, ahogyan Ő vállalta volt? Hordozni aként keresztjeinket ahogyan Ő hordozta volt a magáét. Egyesegyedül Isten iránt való szeretettől. Ezáltal lehet másik részére is megkönnyíteni az Istenhez vezető utat. Csak akkor jutunk el abba a lelki dispozicióba, hogy megérthessük Őt, születését, feltámadását. „Ha valaki cselekedni akarja az ő akaratát, megismerheti e tudományról, vajon Istentől van-én?” [János 7:7.]

Jézus helye elvitázhatatlanul a legelső a nagy természetben. De hogy ez mit jelent igazában, azt csak akkor értjük meg teljesen, hogyha elfogadjuk Jézus életmódját és követni igyekezünk azt. Legelsőnek fogjuk akkor Jézust megismerni a teremtettségben. Hozzá hasonló nincs sehol e világon, Mégis vértestvére Ő mindenféle emberfajnak. Olyan csodás erkölcsi lehetőségek világát nyitja meg előttünk, ami új eget és új földet terem a számunkra. Hogyha elnyertük a vele való lelki egyesülés legelső kezdetét, az erőnek olyan boldog érzése száll a lelkünkbe tőle, amit egyedüli találó módon így fejezhetünk ki: ujjá születünk. Megláttatja velünk a tökéletesedés, az Istennel való lelki egyesülés áldott lehetőségeit. Mindezekre önélküile sohasem jöttünk volna rá. Ahogyan a jó tanító felnyitja tanítványai előtt a tudomány, az irodalom és a művészet csodás szép világát, ahova most már bátran bemehetnek és elsajátíthatják azt, aképpen nyitotta meg Jézus az emberek előtt Istennek és a léleknek iitkos szent világát. Letördeli a bilincseket a természeti emberről. Kinyitogatja a sötét elmék redőnyeit és be-

engedi az új életnek áldott napvilágát abba Szabadokká teszen bennünket.

* * *

Krisztus olyan ember volt, aminők mi vagyunk. Testi, értelmi berendezettsége teljesen azonos volt miénkkel. Azért lehetett Őt megkísérteni valamennyi ponton, amin minket lehet. Mindazonáltal — és ez nála a csudák csodája — mégis országutatót tudott készíteni fel a jó Istenhez. Olyan élet folytatását tette lehetségessé, ami őnélküle teljes lehetetlenség lett volna. Nem csupán úgy mutatta meg nekünk Istent, mint életünk Urát, üdvösségünknek Istenét, hanem úgy is, mint olyat, akinek atyai szeretete sohasem dob el magától bennünket. Ezért mikor meghalt Jézus, követői nem tehettek mást, minthogy szilárdan kijelentették: Ő az út, az igazság és élet. A legelső helyre helyezték Őt az egész világon. Azután pedig felvették keresztjét az Ő kedvéért és elkezdték hirdetni az evangéliumot.

Bokor Sándor.

Csőd szélén.

Hogy akik elolvasásra méltatják e szerény sorokat, tisztában legyenek mindjárt a kezdetén azzal az érzelmi és gondolatforrással, melyből e szavak felbugyborékolnak, engedtessek meg egy őszinte vallomás: Hosszu hónapok óta nem volt mosoly az ajkamon. Ülök az Aggodalom partján és gond-pohárral iszom a fekete vizet... A magam egyéni, a kicsiny Egyházközségem és a nagy Anyaszentegyház életén mind több-több felhőt látok gyülekezni, amelyekből mikor és milyen ítéletes fergeteg szakad reánk, csak a Mindenható mondhatná meg. Bár úgy volna, hogy mindez csak egy sötét szemüveget viselő lélek rémlátása, de — sajnos — nem én egyedül látom a helyzetet aggasztónak, hanem még nagyon, nagyon sokan. És éppen azért, mert nem csupán rólam van szó, hiszen egy ember s vele egy család ha elmerül is: kár, kár értük, de Istenem, fontos a többség. Nos, hát mert úgy látom, hogy most már arról a bizonyos többségről van szó és azok vannak kevesebben, akik ma is még vigan nézik a szelek fujását, azért merészkedem a nyilvánosság elé. Szemébe kell néznünk a jövődönnek és fel kell készülnünk a fogadására.

A lelkeszi karnak egy nagy része kerül igen súlyos helyzetbe rövidesen. A redukált államsegély havonként pontosan fizetve is csak egy nagyon alacsony életstandard biztosítására való. Sőt! lesz e egyáltalán „Ki biztosíthat minket efelől? És mi lesz akkor a tisztán hivatali jövedelméből élő és több tagból

álló lelkész családokkal? Mi lesz gyermekeinkkel, akiket már most is érezhetően és éreztetetten csak megtűrnék az internátusokban, de bármikor hazaküldhetik őket, mivel az utolsó harmadra nem tudtunk még fizetni? És ha egyáltalán nem tudjuk taníttatni fiainkat és leányainkat, legyenek azok bármilyen eszes, szorgalmas gyermekek is, mi lesz egyházunk és népünk jövődjével? Ezek a kérdések mind arra köteleznek bennünket, hogy nagyon komolya foglalkozzunk a lelkészi kar anyagi helyzetének rendezésével. Előttem az a gondolat lebeg, hogy mi mindnyájan egy testnek vagyunk tagjai, egyformán fontos élet-funkcióval megbizva, az egyetemes egyháznak egyenlő képesítésű, egyenlő célt szolgáló fiai, akiket a Sors, a Szerencse különböző helyzetekbe sodort. És így — bár az egyenlő dotálás teljességgel kivihetetlen, — arra kell törekednünk és azt kell keresztülvinnünk, hogy — ha a magunk erejére leszünk is utalva — ne legyen döbbenetes különbség lelkész és lelkész között, hanem meg kell kísérelnünk az anyagiaknak méltányos felosztását. Ehez mindenekelőtt egy nagyon pontos, nagyon lelkiismeretes, nagy hűséggel és minden önzéstől menesen összeállított kataszterre volna szükség, amelyből pontosan és világosan kitűnnék minden lelkész hivatali jövedelme. Egy központi pénztár végezné aztán a javadalmak elosztását. Ez nem kivihetetlen! Csupán jóakarát, fegyomezettséget, Krisztus kell hozzá!

E kérdés megoldásánál nem szabad elzárkóznunk az elől sem, ami az új kongrua törvény nyomán a jövődből kibontakozik s amire valószínűleg majd maga az élet fog rákényszeríteni, t. i. az egymáshoz közelfekvő, kicsiny lélekszámú és anyagilag gyöngye gyülekezetnek egy lelkész alatti egyesítése, ami által az ilyen gyülekezetekben szolgáló lelkészek munkaköre kitágul, nem fogják hallani azt a ma még igen sokszor a nagyobb gyülekezetekben szolgáló lelkésztársak ajkáról is felhangzó panaszos, néha fitymáló kitével: nincs ott semmi dolog. Rendeződne a lelkész anyagi helyzete, másrészt könnyebbülne a teher ezeken a most roskadozó kis egyházakon.

Itt jutok el mindennapi gondjaim másik tárgyához: az egyházközséghez. Aki csak messziről szemléli azt a küzdelmet, amit a lelkész, gondnok, presbytérium vivnak az egyházfenntartás mezején, annak fogalma sincs erről. A kicsinyesség, önzés, közönyösség, ellenséges indulat hogy milyen bőséges fegyverzettel rendelkezik, alkalomadtán milyen kiváló szónok, nagyszerű stratégia, olykor bűvész, mindezt csak ezek a falusi papok tudják, akiknek örök utitársuk a megnemértés. És mindehez jött a

gazdasági válság, az adófizető végelgyengülése, a tömegnyomor, a rengeteg dobszó! Egyházaink egyrésze vegetál, hátralékokkal, folytonos fizetési zavarokkal éli a máj, de a holnapra gondolni sem mer, másik része pedig a szó teljes értelmében fuldoklik. A tegnap vállalt adósságok terhe elviselhetetlenné sulyosodik a mindennapi nyomoruság mellett. A föld — ha van is — nem hoz jövedelmet, a hivek leszegényedve, saját gondjaiktól elgyötörve nemhogy önként jönnének segítségére az egyháznak, hanem a kivetett adókat sem fizetik meg. Kifáradtak, elfordultak.

Ezek a szegény, nagy adóssággal küzdő, nagy inségben levő egyházakon segíteni kellene valamiképen, mert ha földjeik, ingatlanaik prédára jutnak, akkor ezek végképen elesnek. A két egyházkerületnek pontos adatgyűjtés alapján össze kellene számolni, mekkora az a teher, amelyet sürgősen rendezni kellene és hol van okvetlen segítségre szükség. És meg kellene kísérelni hosszú lejáratu, amortizációs kölcsönt szerezni ezeknek az egyházaknak. Így lélekzethez jutnának, megkönnyebbülnének és a fenyegető veszély el volna háritva.

Természetesen itthon, a magunk körében is minden lehető el kell követnünk, hogy a helyzet kínos voltát enyhítsük. A takarékoskosságot a végsőkig kell vinnünk minden téren és minden vonatkozásban. Lehetőleg ne terheljük az egyházat, sőt szorítsuk le a kiadásokat, amennyire csak lehet. Be kellátnia mindenkinek, hogy inséges időket élünk, amikor kényszerítő parancs az egymás terhének hordozása. Most látszik meg, mennyire vagyunk a krisztusi elvekkel. Ez a nagy vihar, mely egyaránt dul a szellem és az arany országában, kegyetlen próbára tesz bennünket. Vigyázzunk emberek, vigyázzunk! Meg kell hallgatni minden jóakaratu szót és cselekedni, amig nem késő. Mert ott vagyunk a csőd szélén...

Boruzs Lajos

EGYHÁZI ÉNEK

Egyházi énekeink kellékei.

Liturgial kellékek.

(Folytatás.)

A keresztyén egyházak közel kétezerezstendős énekkultúrájában csupán a reformált [protestáns] egyházak gyülekezeti liturgiai énekszövegei mutatják — és szinte követelik is — a verses formát. Legalább tudtommal nincs ma már egyiknek sem prózában irt gyülekezeti énekszövege. Evvel szemben pld. a katolikus egyház szoroson vett liturgikus vagy hivatalos énekeinek a szövege, leszámítva a misekönyv öt „sequentia”-ját, a bre-

viarium himnuszait, — elkezdve a zsoltároktól [psalmus], folytatva a gregorián korálon, a miseénekek állandó és változó részein, föl egészen a XVI. század klasszikus polifóniájáig, sőt a mai nap enekirodalmának termékéig, általában mind csupa próza, — bizonyoságul arra, hogy a verses forma nem kizárólagos inspirálója és termékenyítője a zene fantáziának az énekköltészetben. De ha megvan, — ahogy említettem is, — mindenesetre jelentés segítője.

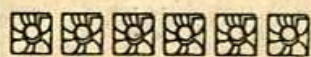
Magától értetődik, hogy a verses alak nemcsak akkor kínálja a zenei periódusok könnyebb — és szinte spontán — kialakulásának lehetőségeit, ha a verselés hangsúlyos, hanem akkor is, ha az időmértékes, tehát jambusokból, trocheusokból, anapaestusokból, daktilusokból, stb. vagy ezek szokásos kombinációiból van szerkesztve. Petőfinek „Szeptember végén” c. költeménye éppen úgy szuggerálja a zenei formák tagoltságát, mint pld. „Falú végén kurta korcsma” kezdetű verse, vagy Arany János V. László c. balladája éppen úgy, mint a „Zách Klára” című, vagy akár „Dante”-ja. Nem tagadom mégsem, hogy amikor fentebb a versek rímeiről, de főleg ütemeiről beszéltem, akkor a magyar hangsúlyos verselésre gondoltam. Hiszen most magyar református gyülekezeti énekeinkről tárgyalunk és nem az egyetemes kálvinista keresztyén egyház énekeiről, illetőleg azok szövegeiről! Még arról lehetne szó, hogy idegen eredetű melódiák is kerülhessenek a magyar gyülekezetek ajkára, mint ahogy kerültek is, *hacsak melódikájuk szelleme és vonata, kütönösen pedig ütenybeosztása nem áll éies és kirivó ellentétben a magyar nép zenei gondolkodásával és érzelmi világával*, de ha már új énekszövegről van szó, mely templomainkba bekiváncozik és ott akar zengeni éneklő gyülekezeteink ajkán, annak csak a magyar nemzeti verselés ütemein és ritmikáján szabad oda belendülnie s nem az idegen — ha mindjárt klasszikus világból való verzlábakon becamognia, vagy akár szökdécselnie. Helyesen proklamálták tehát az énekeskönyv megújítása során a kerületi énekügyi bizottságok, az országos bizottsággal egyértelműen, azt az elvet, hogy az énekek *„a magyar verstan szabályai szerint”* legyenek megírva, hogy *„az illető átírt zsoltár, vagy szerzett új ének legyen teljes ízében magyar”*. Mindezt nem a sovinizmus mondatja velem, hanem egyszerűen megköveteli a dolog természete. Éppen azért, mert a verses forma szerkezete alakítja a maga vonalait és méretei szerint a dallamot is, meg kell értenünk, hogy idegen strukturájú versforma csakis ilyen idegen szerkezetű dallamot ölthet fel magára, ha ez utóbbi természetesen akar simulni a szöveghez. Éppen ezért teljesen igazat adok *Hodossy Bélának* mindabban, miket erre vonatkozóan a *„Sárospataki Református Lapok”* 1929. évi 50. és 51. valamint a *„Reformáció”* című folyóirat 1930. évi 3. 4. 5. számaiban elmondott, annál is inkább, mert a református istentisztelet *alanyiasága*

2. megköveteli azt is, hogy a gyülekezet istentiszteleti áhitata, hangulata olyan énekszövegekben nyerjen kifejezést, amelyeket a gyülekezet — a mi esetünkben: a református magyar

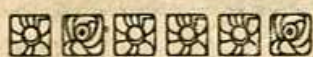
gyülekezet — minél jobban meg tud érteni. Annál könnyebben megy pedig ez a megértés, minél jobban megtalálja a vers írója az utat a magyar gyülekezet lelki világába vagy talán fordítva: minél inkább ebből a lelki világból veszi költeményének tárgyát, alap gondolatát, hangulatát és nem utolsó sorban mindezek kifejezésbeli eszközeit és formáit. Már pedig a magyar ember lelki világának kifejezésbeli formájához elszakíthatatlanul odatartozik a kötött beszédben a gondolatoknak és szóknak minden ütemben egy góc: a hangsúlyos tag körül való önkénytelen csoportosulása, melyről azt mondja Arany J. „A magyar verselésről“ irt dolgozatában, hogy az „egyik jellemvonása a magyar rithmusnak“, amelyről szebben, nagyobb szakavatottsággal és szeretettel senki nem irt, mint épen ő, a magyar nyelvnek és nemzeti versformáknak örökké halhatatlan művésze.

(Folytatása köv.)

Dr. Szemethy Géza.

HIREK

Nyugalomba vonuló lelkészek. Balogh Ambrus sarkadi lelképásztor, a nagyszalontai egyházmegye tb. esperese 55 évi szolgálat után f. évi okt. 1 re nyugdíjazását kérte. — Szondy Lajos hajdudorogi lelkész betegeskedése miatt a jövő januárra kérte nyugdíjaztatását.

Uj bibliafordítás. Pár héttel ezelőtt jelent meg dr. Kecskeméthy István kolozsvári theol. tanár fordításában a legujabb magyar Uj-testamentum, A Skót Nemzeti Bibliatársulat

adta ki sok szines képpel. Ára 50 lei, kapható az „Ifju Erdély“-nél.

Bibliái ad a sándorhomoki Nőszövetség minden uj házaspárnak az esküvő alkalmával, azonkívül szintén egy egy teljes bibliával jutalmazza a buzgóbb tagokat. Követendő például ajánljuk minden Nőszövetségnek.

Társszerkesztők: Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibelét gyűjtéssel. *Leszámítol váltókat. Folyósít jelzálogkölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képzeli a triezzi „Adriai“
biztosító-társaságot.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor

Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja

Alapított 1840-ben

h a r a n g j a i t

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Nagybetűs

hangjegyes

Énekeskönyvek

kaphatók az Egyházkerület
 Iratterjesztési osztályában.

Fekete, barna, bordó, kék és szürke színű, tetszetős vászonkötésben ára 120 Lei. Arany metszéssel a fenti színekben 170 Lei. Teljes bőrkötésben, aranyozott széllal 300 Lei. Lelkészi hivatalok részére 3 hónapi bizomány, 10 drb vételénél 10% engedmény.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Magyar Királyságomalléhi Ref. Egyházkerület Hivatalos Közliánya

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre: jvl 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

A máramarosszigeti ref. egyház kérése.

Szeretett Testvéreink az Úrban!

„Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól!”

Az apostol ezen szavaival köszöntünk Titeket máramarosszigeti református egyházunk nevében most, amidőn fájdalmas szívvel hozzuk tudomásotokra azt a rettenetes tüzkatasztrófát, amellyel a végéremehetetlen bölcsességű Isten folyó évi február hó-

14-én városunk ékességének, magyar református Anyaszentegyházunk nem csak itt, de messze földön országhatárokon túl is, szinte páratlan büszkeségének, fajtánk és hitünk mentevárának: gyönyörűség és templomunk és tor-

nyunk megsemmisülésével sujtott bennünket, a mit fokoz nagyharagunk megrepedése is.

Most vérzőszívvel kesergünk a romok fölött, könnyezve, s aggódólélekkel kérdegetjük: „Vajjon mikor mehetek el és jelenhetek meg az Isten előtt” — az Ő szent

templomában?! Igen, mert a templom-torony ujjaépítéséhez mi magunkban erőtlenek, gyöngék, szegények vagyunk, — hivekben és anyagiakban nagyon megfogyatkoztunk. Kongatják is fölöttünk a lélekharangot; egyesek kárörvendve, mások hitetlenkedve hangoztatják: „Nem fog felépülni a szigeti református magyarok csonka tornya!“

De mi mindezek dacára is „nagy hiedelemmel“ bizunk az Isten megsegítő kegyelmében és bizunk közelben és távolban élő testvéreink áldozatos szeretetében! Ezért Nehémiás szavaival kiáltunk minden Istenfélő, nemesszívü emberbaráthoz: „*Ti látjátok a nyomoruságot, amelyben mi vagyunk, hogy Jeruzsálem pusztán hever és kapui tűzben égtek meg: jertek, építsük meg Jeruzsálem kőfalait és ne legyünk többé gyalázatul!*“ [Nehémiás 2:17. v.]

Ismerjük, tudjuk, hogy ebben a gazdaságilag leromlott világban minden gyülekezetünk, minden embertestvérünk szinte roskadozik a megélhetés súlyos terhei alatt, de azért hisszük, hogy segélykiáltásunk nem lesz pusztában elhangzó szó, hanem a testvéri könyörület áldozataiból ismét felépül az Isten és ember-szeretetet hirdető sugártorony templom, mely az Északkeleti Kárpátok tövében négyszáz esztendő óta a magyar protestantizmus világítófáklyája, védő bástyája volt!

Hogy ezen reménységünkben ne csalatkozzunk, szeretettel kérünk benneteket, jöjjetek segítségünkre, hogy a mi romokban heverő drága Jeruzsálemünk tűz által megemésztett kapui minél hamarabb megnyilhassanak és hátatelt szívvel énekelhessük:

*„Im bėjöttünk nagy örömmel
Felséges Isten!
A Te szentidnek gyülekezetibe,
A Te templomodba,
Felséges Atya Isten!*

A Mindenható Isten irgalma, megőrző és megsegítő kegyelme maradjon mindnyájunkkal! ~~✠~~

A máramarosszigeti református egyházközség Presbitériuma és hivei nevében vagyunk, atyafiságos szeretettel:

Máramarossziget, 1931 március hó 5 én.

Kovássy Ákos,
főgondnok,

Papp József,
lelkipásztor.

A nagybányai református egyházmegye esperesi hivatala.

236—1931.

A fenti kérő szózat egy nagy jajkiáltás, a mi ref. hitfeleinkhez. A szép multu, nagy missziót teljesítő egyház temploma immár harmadszor a tűz martaléka lett újból három nemzedék multán. Mint hegyen épült város, az egyház világolt, nagy szolgálatot tett. Ma intézményeiben aláhanyatlott, erejében megtört, tagjaiban megfogyatkozott. Segedelemkérő szózatát melegen ajánlom nagy szerencsétlenségében ref. hitfeleink könyörülő szeretetébe az Irás szavaival: *„Tégy jót a Te akaratoadból a Sionnal“*. [Zsolt. 51:20. vers.]

Kelt Avasujváros, 1931 március 11.

Széll György,
esperes.**Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.**

1050—1931. I.

A máramarosszigeti tűzkatasztrófa borzalmainak elmúltával ideje, hogy felépüljön újra — immár negyedszer — az elhamvadt szép református templom, a máramarosi református magyarság ezen ősi szigetének örök Confessio ja képpen, hogy ime nem hiába siránkoztak *„az Úr szolgái a templom tornáca és az oltár között“*, mert kegyelmes lett Isten az ő népéhez és *„örökségét nem bocsátotta szidalomra“*. [Jóel 2:17.] Református magyar Testvérem, *„ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradnak, kik azt építik“* s ezért első sorban az ő segedelmét kérjük, de aztán a Tiedet is és ha e szerencsétlen egyház kérő szava eljut Hozzád, *„meg ne keményítsed a szivedet“*, mert ha majd a megújított templom nem fog úgy fényleni a maga szépségében, mint a régi s ha *„nagy sokan a papok és lévíták közül és . . . a Vének, kik látták vala az első házat, nagy felszóval sirnak“* majd itt is, mint valaha Esdrás napjaiban, [Esdr. 3:12] akkor nem azon kell keseregniök, hogy egy szomorú éjszakán kigyuladt a tűz a szigeti templomban, hanem azon, hogy Isten élő templomaiban kialudt a tűz, melyet Krisztus jött meggyújtani a földre s hogy a szivek oltárait nem szentelte fel azokban a testvérszeretetet pünkössti tüze és a lángnyelvek beszédeit ez a nemzedék nem érti meg.

Testvérem, ne legyen ez így! Cselekedjél szived jósága szerint s én *„a mi Urunknak Istenünknek házáért kívánok Néked jót“*. [Zsolt. 122:9.]

Nagyvárad, 1931 március 14.

Sulyok,
püspök.

Szigeti testvéreink kérését szeretettel ajánljuk mi is olvasóink támogató és áldozatos jóindulatába. Templomukat saját erejükből felépíteni képtelenek. A biztosító intézettől 1,250 000 leit kapnak, de a renoválás 2,000.000 leibe kerül. Az intézet ugyanis csak a közvetlen tüzkárt téríti meg a felvett összegben, de azonkívül még számos, a tűz következtében előállott rongálást kell kijavítani. A legnagyobb harang megrepedt, a toronyóra elpusztult, a templompadok festése az oltás alkalmával tönkrement, az orgonát át kell tisztítani, a meggyengült falakat pillérekkel megtámasztani és sok más, amelyeknek egyrésze teljes nagyságában csak a munka közben lesz látható.

Máramarossziget és környéke ma az ország leginségesebb területe s ott lakó hiveink is a legnagyobb szükségben vannak, de hitük és áldozatkészségük bámulatos. Most is erejükön felüli terheket vállalnak magukra régi szép templomuk megújulásáért. Ne hagyjuk magukra őket. Álljunk melléjük és hívjuk áldozatra mindazokat, kikhez szavunk elér s akiknek szívében ott él a hit és a testvéri segítség keresztyén érzése.

Tanítók napja Nagybányán.

A nagybányai egyházmegye tanítótestülete folyó év május hó 3 án Nagybányán tartotta meg a közel két évtized óta szünetelő második tanítói értekezletét. A nagyszámban megjelent tanítóság testületileg vett részt az ősi kálvinista hegyvidéki város templomában, hol Szaplanczay Bertalan helybeli lelkész építő alkalmi igehirdetése s buzgó könyörgése mély áhítatot kellett a gyülekezet szívében.

Istentisztelet után az elemi iskola termében gyültek össze a tanügy iránt melegen érdeklődő szülőkkel s az egyház előjárói, dr. Ajtay Nagy Gábor főgondnokkal.

A 63. dics. közös eléneklése után Szaplanczay Bertalan alkalmi imájában kérte Isten áldását a tanítóértekezlet munkájára. Karikás Sándor tanítói értekezleti elnök megnyitó beszéde végzetével, Beregi István jegyző felolvasta az alakuló gyűlés jegyzőkönyvét, melyen egy „temetkezési segély alap” létesítése határozottatott el, esetenként 200—200 Lei önmegadóztatással, hogy az elhalt kartárs hátramaradottjainak 8—10 ezer Leit juttasson azonnali segély címen. A pénztár állapotát Ladányi Károly pénztáros ismertette. Az értekezlet egyhangu határozattal kimondta, hogy a kötelességét e hó 31 ig nem teljesítő kartárssal szemben egyházi hatóságunk felkérésével fog érvényt szerezni határoza-

tának. Ezután Karikás Sándor elnöki jelentésében ismertette az elnémult, de — Isten segítségével — most újra feléledt tanítói értekezletek céljait és hasznait.

A tanítósnak — mondotta — igen fontos volt minden időben az értekezletek tartása, annál inkább napjainkban. A különböző iskolákból kikerülő tanítók és tanítónők ilyen helyen bővíthetik ismeretkörüket és szaktudásukat, mert a megváltozott helyzetben csakis ezek után állhatják meg derekasan helyeiket, csak úgy nevelhetnek fel a jövő számára egy élni akaró új nemzedéket. Az okosan irányított és felnevelt utókor lehet csak igazán, hasznos, hűséges és rendíthetetlen hitű tagja egy református anyaszentegyháznak, mint a polgári társadalomnak. Az értekezletek legfőbb pontja tehát mindig a pedagógiai ismeretek irányítása és a szaktudások kimélyítése legyen. Fokozatosan előadandók az elemi népiskola összes tantárgyai — szabadon választható mintatanítások által — más, más kartárs előadásában és egy-két neveléstani értekezés felolvasásában.

Szellemi megmozdulásunk után áttérek az össztanítósnak igen közélről érintő mozgalomra is, mely Isten segítségével, — ha mi is akarjuk — sok keserű könnyet száritana fel.

Fájdalmasan lesújtó, hogy a kisebbségi sorsban élő tanítótestület tagjai, kik a nevelés nehéz munkáját végezik a legszerényebb javadalmazásban részesülnek és ha összeroskadnak a gondterhes munka alatt, vagy kidőlnek az élők sorából, hátramaradottaik sorsáról senki sem gondoskodik! Fogjunk hozzá tehát mi a munkához mig nem késő! Könnyebben elviselhető a családfőnek juttatott igen szerény javadalmazásból évenként elszakítani valamit, mint a hátramaradottaknak a semmiből megélni.

Tudtommal a királyhágómelléki egyházkerület több egyházmegyéjében a tanítótestületek már megalakították a tanítói gyám és segítő egyesületüket, alakítsuk meg mi is, illetve a régit újítsuk fel. Az összes egyházmegyék egyesületei, ha egy erős kerületi egyesületté tömörülnének egységes vezetés alatt, úgy nyugodt lelkiismerettel mondhatnánk mi is: szűkölködtünk nélkülözöttünk, de teljesítettük kötelességeinket, gondoskodtunk hátramaradottainkról. Mondjuk ki az alapszabály megismerése után az egyhangú elfogadó határozatot, de aztán váltsuk is be az itt tett ígéretünket a pontos befizetéseink által, hogy az alap minél nagyobbá növekedhessék!

A Török Bernát színérváraljai tanító által ismertetett alapszabály, mely az érmelléki ref. tanító egyesület alapszabálya

nyomán készült elfogadtatott s a gyám és segítő egyesület elnökévé Török Bernát választatott meg.

Veress Ferenc és Szászné Szabó Viola nagybányai kartársak mintatanításaiért, előbbi román nyelven a jelzőről [elemi isk. IV-ik osztály], utóbbi magyar beszéd ért. gyak. a vizről [II-ik osztály], többek hozzászólása és dicsérete után értekezlet elismerését és köszönetét nyilvánította, ugyszintén Szőke József ombódi tanítónak, ki a csendes foglalkozásról tartott értékes felolvasást. Indítványok kapcsán Lőrinczi Ferenc kolozsvári ig. tan. a szövetségbe való belépést s a parlamentbe 1—2 tanító bejuttatását, Horváthné Petyke Erzsébet írásban beadott javaslatára az egyházm. közig. bírósághoz egy tanító tanácsbíró bevélasztását kérő kérvénybeadását egyhanguan kimondta. — Az értekezlet énekkel és imádsággal végződött.

A hitélet erősítése végett, s hogy a tanítói értekezlet a hivek szívében minél mélyebb nyomokat véssen, délután a templomban vallásos ünnepélyt is rendeztek nivós és gazdag műsorral.

A gyülekezeti közének elhangzása után Sárközi Lajos szatmárnémeti i. lelkész magasszárnyalásu alkalmi imája mély áhitatra gerjeszti a hivek szívet, majd Saja Ida szatmári tanítónő gyönyörű szólóénekét kíséri orgonán atyja Saja Sándor szatmárnémeti-i kántor művészi játékával. Követte Asztalos Boriska szatmári i. tanítónő bibliamagyarázata Máté 22, 39. alapján a szeretetről, ki oly előadói képességgel férközött a szivekhez, hogy a hivek szemeiben mindvégig könnyek csillogtak. Dicséretet érdemelt Szőke József és Török Bernát duett énekelése. Kelemen Ernő m. szigeti tanító orgonakiséretével. Kelemenné Szelics Ilona m.-szigeti tanítónő „Az Apostol sors” című költeményt szavalta el igazi átérzéssel és rátermettséggel. Sarkady Nagy Ferenc berendi tanító férfi szóló éneke, Saja Sándor orgonakiséretével bámulatba ejté a közönséget. Koós Zoltán pálfalvai tanító hatásos szavalata után, Saja Sándor orgonakisérete mellett Saja Ida, Zágonyi Anna, Ladányi Károly és Beregi István szatmári tanítók énekquartettet adtak elő kifogástalan összhangzattal. E gazdag és nivós koronájaként következett végül Sárközi Lajos gyöngyszemekként hulló gyönyörű hasonlatokkal festett beszéde a tanítók helyzetéről. A nagybányai hiveknek bizonyára sokáig maradandó emléke lesz az a nap, melynek bizonyossága, hogy tekintélyes összeggel járultak a megalakítandó gyám és segítő egyesület alapjához.

Karikás Sándor.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Miszli Mihály nagy- és kisdobai lelkipásztor 48 éves korában április 13 án sok szenvedés után a kolozsvári klinikán elhunyt. A debreceni kollégiumnak volt kiváló növendéke, majd széniora. Külföldi tanulmányutja után előbb Józsefházai lelkész lett s hat évvel ezelőtt a szilágymegyei kis- és nagydobai társ-egyház hívta el pásztorául. Egy éve elvesztette feleségét, Sátor Dávid, volt színérváraljai lelkész leányát, kit vigasztalan fájdalommal gyászolt s most követett az örökkévalóságba. Négy kis gyermekére a kettős árvaság szomorú sorsa szakadt. Az Úr legyen gondviselőjük és minden szeretnének vigasztalójuk.

Bécsér János, a Wesselényi-Kollégium rendes tanára és gazdasági felügyelője, életének 66 ik évében, 38 évi tanári működés után, 1931. év április hó 26 án rövid szenvedés után csendesen elhunyt. A megboldogult hült tetemeit múlt hó 28-án kísérték el sirjába a kollégium diszterméből.

Özo. Lengyel Sándorné szül. Demeter Róza, néh. Lengyel Sándor csengeri lelkész özvegye 75 éves korában, özvegysege 27. évében elhunyt.

Áldott legyen emlékezetök.

HIREK

Vallásos-estély és husvétl ünnepély Kisperegén. A kisperegi ref. egyházban ünnepek alkalmával mindenkor nagy számban [500—600 lélek] járulnak a hivek az Úrasztalához. A mostani husvét ünnep szintén nagytömegben vonzotta a hiveket, mert az idő is kedvezett és a Juhász Gyula ig.-tanító által gyönyörűen betanított iskolásgyermek ének kara nagy érdeklődést keltett a hivek között. Az énekkar által előadott darabok kitűnően sikerültek és nagyban hozzájárultak a hivek buzgóságának emeléséhez. Ez alkalommal első ízben predikált egy ifju ünnepi követ (legátus), akinek közreműködése teljesen megkedveltette a hivekkel a legátusi intézményt. Április hó

12-én pedig egy fényesen sikerült vallásos estély folyt le a leányiskola helyiségében. — Ezen alkalommal szintén ugyanazon énekkar működött közre kitűnő eredménnyel, majd Szondy Géza lelkész tartott a szépen betanított szavalatokkal tarkított műsor keretében szabad előadást a belmisszió egyes, világszerte nevezetes tagjairól.

Belényesujlakon az Egyházi Énekkar kebelében működvelő csoport alakult, amely április 12-én délután szép sikerrel adta elő Gárdonyi „A Bor” című 3 felvonásos falusi történetét. A 22 szereplő munkája azért is feljegyzésre méltó, mert az ő megmozdulásuk új életlehetőségeket tár

fel a belényesujlaki gyülekezet kebelében. A szép erkölcsi haszon mellett még anyagi haszonról is lehet beszélni, amely felerészben az egyház pénztára javára, felerészben az Énekkar alapjának gyarapítására szolgált. A darab rendezésért Masztics János tanító karmestert illeti az elismerés.

A magyar reform. egyház egyetemes konventje április 15-től kezdődőleg tartotta gyűlését, melyen az egyházi élet sok fontos ügyét tárgyalták meg. A gyűlést dr. Baltazár Dezső imádsággal Dókus Ernő világi elnök az egész tanácskozás irányát megszabó beszéddel nyitotta meg. A liturgiai bizottság jelentése után a parochiális könyvtár-bizottság adott gazdag programot a jövőre. Majd a nyugdíjintézeti bizottság előterjesztése következett. A nyugdíjintézet revízió előtt áll. A konvent erre nézve a zsinat elé törvényjavaslatot terjeszt, melynek teljes megvalósítására évi 60.000 pengő államsegélyre volna szükség. A missziói feladatokat teljesítő egyházi és egyesületi alakulatok segélyezésére jelentős segélyeket szavazott meg. Még sok más határozatot hozott és javaslatot terjesztett a zsinat elé. Végül Puky Endre képviselőházi alelnök számolt be a Presbyteri Világszövetség elberfeldi konferenciájáról, melyen mint a konvent képviselője vett részt.

A nagyzeréndi lelkészi kör templomi ünnepélye. A nagyzeréndi lelkészi kör minden évben kétszer ősszel és tavasszal

mindig más-más gyülekezetben értekezletet szokott tartani, melyet az illető gyülekezet lelki épülésére templomi ünnepélyvel szokott összekötni. Ez ünnepélyen rendszeren megjelennek a körhöz tartozó összes lelkészek és lelkésznék, sőt sokszor más lelkészi körhöz tartozó lelkészek is, mint vendégek és a templomi ünnepélyen valamennyien közreműködnek. A nagyzeréndi lelkészi kör legutóbbi tavaszi értekezlete folyó évi március hó 22-én volt Nagyzerénden, hol az összejöött lelkészek lélekemelő építő hatású gyönyörű szép templomi ünnepélyt rendeztek. Az ünnepélyen előimádságot mondott Fogarassy Bálint ágyai lelkész; predikált II. Kor. 5, 17. alapján Igyártó Sándor bélzerindi lelkész a megújuló természetéről és a lelkek megújulásáról; utóimádságot mondott Balogh Mátyas anti lelkész. Szabadelőadást tartott a vallásról Szücs Antal mezőbajji lelkész, továbbá Bokor Sándor fekete-gyarmati lelkész a hit nagy jelentőségéről. Vass Jenő vadász lelkész saját szerzeményű szép vallásos költeményeiből olvasott fel. Juhász Lajos nagyzeréndi leánytanító az általa vezetett leányiskola karénekeivel gyönyörködte a gyülekezet tagjait az egyes számok között. A nagyzeréndi nőszövetség tagjai közül Trencsényi Matild szavalt egy szép vallásos költeményt. A templomi ünnepélyt Balogh László helybeli lelkész zárta be, lelkes szavakkal megköszönve az egyes szereplők közreműködését és a nagyzeréndi gyülekezet szép számban való megjelenését. Az ünnepély után megtartották a lelkészek és lelkésznék értekezletüket, hol egyházainkat s hiveinket legjobban érdeklő kérdésekről értekeztek

Balogh László helybeli lelkész vendégszerető házában. Majd az értekezlet után Dávid Sándor nagyzeréndi presbyter, hitelszövetkezeti igazgató hívta meg az összes lelkészeket és lelkésznéket saját otthonába, hol igazi meleg magyar vendégszeretettel tüntette ki őket. Adja a mindenható Isten, hogy fakadjon áldás annak a lelki vetésnek a nyomán, mit a nagyzeréndi lelkészi kör március 22-én a nagyzeréndi gyülekezet kebelében végzett!

A magyar református lelkészi nyugdíjintézet vagyona 1,112,863 Pengő. Ebből ingatlanban: pusztakenyeli birtokban van majdnem 700,000 Pengő. A múlt évben 93 ny. lelkész 277,147 Pengő, 503 özvegy, 46 egész, 132 apálla árva 449,678 Pengő nyug-, illetve gyámdíjban részesült.

Társszerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Közigazgatási: 1902—1931-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi egyházközség Nt. Lelkészi Hivatalának* Alábbiakban közlöm fordításban s egész terjedelmében a közokt. és vallásügyi miniszter urnak e hó 1-én 129 850—15.431. szám alatt hozzám intézett átiratát azzal a felhívással, hogy ahol az egyházak kezelésében olyan különálló jogiszemélyt alkotó alapítványok volnának, amelyek annak idején, az 1924 évi idevonatkozó törvény rendelkezései ellenére nem jegyeztettek volna be a törvényszék lajstromába olt a lelkész urak ezt a késedelmet haladéktalanul pótolják s egyben közöljék velem sürgősen azokat a körülményeket is, melyek annak idején a törvényszékhez való köteles bejelentést esetleg megakadályozták, illetőleg a bejelentés elmulasztását indokolják, hogy a pénzbírságtól való mentesítés érdekében azok alapján idejében közbeléphessenek. A Miniszter úr leirata a következően hangzik: „Püspök úr! Van szerencsém tudomására hozni az alábbiakat: A magánosok által létesített, szervezett és az alapító levelek értelmében a történelmi egyházak különféle szervei által kezelt alapítványok magánjogi jogi személyiséget alkotnak s egészben a jogi személyekről szóló 1924. évi törvény alá tartoznak. Azok, amelyek e törvény kihirdetésekor már léteztek, kötelesek voltak magukat hat hónapi határidőn belül — bírság terhe alatt — fölvétetni a törvényszék lajstromába. Sőt a még föl nem vettek sem vesztették el jogi személyiségüket és még ma is bejegyezhetők. Jól megértendő, hogy itt azokról az alapítványokról van szó, melyek az akkor érvényben levő törvények szerint, kormányhatóságilag jóváhagyottan, mint különálló jogi személyek léteztek és teljesen különálló vagyonnal annak az egyháznak a vagyonától, melynek ke-

zelésére bizattak. A jogi személyekről szóló törvény kihirdetése után nem létesülhettek alapítványok másképpen, csakis eme törvényben előirt alakiságok mellett. A kultuszok általános szabályozásáról szóló 1928. évi törvény az alapítványok jogi helyzetén nem változtatott. E törvény 12. cikke világosan úgy intézkedik, hogy az alapítványok kezelését — a fennálló szabályok és törvények szerint — a felekezetek illetékes szervei végezzék. Eszerint tehát mindezek az ilyen alapítványok magánjogu jogi személyek ma is, alávetve a jogi személyekről szóló 1924 évi törvénynek. Van szerencsém ennél fogva felhívni Méltóságod figyelmét arra a késedelemre, melyben a vallásos alapítványok vannak és kérem, sziveskedjék intézkedni, hogy történjenek lépések a törvény rendelkezéseire való alkalmazkodásra, — tekintettel a jogi személyekre — szükség esetén lépéseket is téve a birság alól való felmentés végett". [Aláírások] Oradea—Nagyvárad, 1931 május 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pénztári: 1535—1931-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Mihez tartás végett közlöm a kulluszminiszteri 37,251—1931. sz. leiratot alanti fordításban: „Van szerencsém kérni, sziveskedjék intézkedni, hogy az alárendelt személyzetet figyelmeztessék, miszerint ne használják a hivatalos bélyegeket másra, mint szoroson a szolgálathoz tartozó levelezésre, nem pedig más természetűekre, mint amilyen eseteket nekünk jelentenek. A megállapított eltérő eljárásnak következményei lesznek nemcsak azokkal szemben, akik ilyen bélyegeket személyes levelezés felbélyegzésére használnak, hanem a hivatallal szemben is, amely ilyen visszaélést megenged". Oradea—Nagyvárad, 1931 április 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Tanügyi: 1707—1931 II sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Több rendbeli jelentésből meggyőződtem arról, hogy iskoláink felszerelése sok helyütt hiányos. Felhívom tehát az összes fenntartókat, hogy legkésőbb a jövő iskolai év elejéig gonkoskodjanak az iskolák hiányos felszerelésének a minimumra való kiegészítéséről az elemi okt. törv. szabályzatának 320. és 321. fejezete értelmében. Tájékoztatás végett közlöm a kötelező minimumot butorzat és felszerelésben: Asztal és szék [katedra] a tanító számára. Elegendő férőhelyű pad a növendékek számára. Fogas a növendékek számára mért számú fogakkal. Fekete tábla, osztott iskolában minden tanteremben egy, osztatlanban minden tanteremben kettő, 2 szekrény, egyik a füzetek és taneszközök, másik az irattár és a könyvtár számára. Nemzeti zászló, Ő Felsége arcképe, számoló gép, métermértékek, mértani testek, történelmi képek, nagy körző, a község és az iskola körzet térképe, a megye térképe, Románia térképe, az 5 földrész térképe [külön-külön], földgömb, vagy planiglobium [az öt földrész térképe egy lapon], természetrajzi képek, fizikai és kémiai eszközök. Felkérem a Nt. Esperes ura-

kat, hogy maguk, vagy megbizottaik útján az iskolalátogatások alkalmával a felszerelést fentiek alapján gondosan vizsgálják felül s a fenntartókat szigorúan kötelezzék ezen rendeletem pontos végrehajtására. Oradea—Nagyvárad, 1931 április 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pénztári: 1890—1931 III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkész úrnak.* Felhivom mindazon érdekeltet, hogy mindazok, akik kettő, vagy több. az állami költségvetésben biztosított fizetéssel dotált állást töltenek be, a pénzügyminisztériumi számvevőség igazgatósága 124,728, valamint a kultuszminisztérium 54,657. sz. rendeletei értelmében a Monitorul Oficial 1931 április 2-án megjelent 77. számában közzétett 9993. sz. magas királyi dekrétummal meghirdetett halmozási törvény alapján hivatalomhoz azonnal jelentsék be abbéli szándékukat, hogy az ezidőszerint elfoglalt kettő, vagy több állásaik közül melyiket kívánják megtartani. Oradea—Nagyvárad, 1931 május 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

1708—1931-II. sz. KÖRRENDELET. Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a közoktatás- és vallásügyi miniszter 50,110—1931. sz. rendeletét: „Püspök úr! Felkérem hogy gondoskodjék a román nyelv előadásáról azokban az iskolákban, ahol a tanító nem bizonyította be vizsgálaton, hogy képes a román nyelvet előadni. Aláírások“. Ennek alapján felhivom az összes tanítókat, akik román vizsgájuk ügyét még nem rendezték, hogy arról a legközelebbi vizsga terminus alkalmával annál is inkább gondoskodjanak, mert különben további alkalmazásukat nem garantálhatjuk s alkalmazásuk esetében is, ha szükségesnek mutatkozik, az ő költségükre fogunk a román nemzeti tárgyak előadásáról gondoskodni. Természetesen azok, akik akár azért, mert a román vizsgát már valamelyes formában letették, akár más okból ez alól felvannak mentve, igyekezzenek magukat minden eszközzel, olvasmányok, román társalgás, esetleg kínáló tanfolyamok útján a román nyelvben úgy tökéletesíteni, hogy ebben a tekintetben iskoláink kifogás alá ne eshesenek. Oradea—Nagyvárad, 1931 május 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számitól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Általásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Népelseli a trieszli „Adriai“
biztosító-társaságot.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Bihor
 Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja

h a r a n g j a i t

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok, — Villamos haranghúzó motorok.

Nagybetűs hangjegyes Énekeskönyvek

kaphatók az Egyházkerület
 Iratterjesztési osztályában.

Fekete, barna, bordó, kék és szürke színű, tetszetős
 vászonkötésben ára 120 Lei. Arany metszéssel a
 fenti színekben 170 Lei. Teljes bőrkötésben, aranyo-
 zott széllal 300 Lei. Lelkeszi hivatalok részére 3
 hónapi bizomány, 10 drb vételénél 10% engedmény.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Magyar Királyságban a Magyar Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lel. Fél-évre 275 lel. — Lelkészek és tanítók saját személyükre: évi 550 lel előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lel. Megjelenik minden héten szombaton.

A lelkeszi fizetések egységesítése.

Az általános anyagi leromlás idején ismét aktuális a mi életünk anyagi oldala is. Nemcsak az agrárjövödelmek lecsökkenése tette aktuálissá, hanem az állami támogatás ez évben mindeddig elmaradása és készülő kettős megnyirbálása. Mint tudvalevő, a minisztérium a tisztviselőkre kirótt rendes áldozati adón kívül még azzal is súlyt bennünket, hogy a lelkeszi kar 11%-át törölte, illetve törölni kívánja az egyházkerülettel.

Mi történjék az így kongrua nélkül maradó lelkesztestvérekkel? Ez a súlyos kérdés foglalkoztat ma mindnyájunkat, ami még súlyosabbá válik azáltal, hogy kerületünk vezetőségének, esetleg közgyűlésének, tehát nekünk kellene eldöntenünk, hogy kik legyenek azok, kiket ez az intézkedés megfoszt eddig élvezett fizetésekiegészítésüktől.

Kétségtelen, hogy erre csak egy felelet lehet, az, hogy míg az államtól a lelkeszi kongruát a mai rendszer szerint adja, addig ahoz mindenkinek joga van és ezt a harakirit mi nem vihetjük véghez. De amennyiben ennek érvényt szerezni nem sikerül, egyedül az esperesi értekezlet állásfoglalása helyes, mely szerint a törölteket közösen kell kártalanítani, illetve a 11% levonásával megmaradó összeget kell az összes között szétosztani. Ez az egyedül helyes, mert ez a kollégiálitás, ez a keresztényi, ez a testvéri.

Elismerés illeti a bánáti egyházmegye lelkeszei, kik ezt az álláspontot elfogadták. Vannak azonban olyanok is, kik csak a rendes lelkeszekért hajlandók áldozatot hozni, de a segédlelkeszekért nem. A nagybányai egyházmegye lelkeszéretekezlete legközelebb hozzájárult a s. lelkeszek kártalanításához is, az az eszme is felvetődött, hogy állapittassék meg a s. lelkeszi fizetés maximuma.

Vitán felül áll, hogy egyedül az a felfogás a helyes, mely nem tesz különbséget ridegen és szeretetlenül. Minden ezzel ellenkező inkollégiális, keresztyéntelen és senkihez sem annyira méltatlan, mint hozzánk lelkipásztorokhoz. Viszont méltánylandó azoknak a vonakodása is, kiknek éppen az állami fizetés képezi javadalmuk legnagyobb részét s akikre már az egyszeri áldozati adó is jelentékeny veszteség. Az ilyenek ugyanis több terhet viseltek eddig is, mert minden levonás alapja a kongrua s míg egyeseknek ott van mellette a még mindig számottevő helyi fizetés, másoknak a csekély helyi javadalom mellett a jövedelem fő részét képező állami járulékból kell mindent fedezni. Ha már most a közös kártalanítást is csak az államsegély alapján az abból való egyenlő levonással kell megoldani, ez ismét egy újabb, aránytalan teher lesz rajtuk.

Ha a kerület, annak közgyűlése, vagy valamelyik szerve most már kénytelen hozzányulni a lelkészek fizetéséhez akár azáltal, hogy a nagy többségből elvesz és a 11 % alá esőknek ad, akár azáltal, hogy esetleg a segédlelkészekét megállapítja, önként és következetesen jutunk el arra a gondolatra, hogy az egyetlen igazságos megoldás volna, nemcsak erre az egy, hanem minden esetre a lelkészi fizetések egységesítése. Ez az egységesítés abból állana, hogy megállapítást nyerne — a lehetőség határain belül — a lelkészi fizetés, azután felértékeltenék — egyenlő mértékkel mérve — a helyi javadalom és ezt egészítené ki az erre felhatalmazott szerv: bizottság, vagy közgyűlés az állami fizeteskiegészítés kerületi összegéből, illetőleg annak igazságosabb szétosztásával. Az állammal szemben el lehetne számolni a régi alapon, mint ahogy a 11 százalék törlése után is kell, t. i. a Stat-okat egyénekről terjeszteni fel mindaddig, míg kivihető nem lenne, hogy a miniszterium az egyetemes egyház, illetve a kerület részére egy összegben folyósítsa. Éppen magától a miniszteriumtól nyerünk alapot úgy az egységesítésre, mint az egy összegben való kiutalásra. Az előbbit már régen tervbevette, az utóbbit pedig cselekszi is, midőn az iskolai államsegélyeket nem tanárok és tanítók nevére, hanem az egyházak részére utalja ki.

A belkörü egységesítésnél igazságosabban lehetne honorálni a szolgálati idő mellett különösen a családi állapotot, a gyermekek számát, figyelembe véve a házon kívül tanítató lelkészeknek ma különösen nehéz helyzetét akár a fizetés keretén belül, akár tanulmányi segély alakjában. Különbséget kellene tenni a falusi és a nagyobb igényekkel szemben álló városi lel-

készek között, kik földjavadalmukból megközelítőleg sem tudnak annyit produkálni, mint vidéki kollegáik, de megélhetésük sokkal többbe kerül és amellet jókora reprezentációs terheket kell viselniök. Ilyen és sok más hasonló életviszonyok lehető figyelembe vételével a mainál sokkal igazságosabb elosztást lehetne létesíteni, mely által a ma fennálló nagy különbségek megszüntethetők lennének.

Mindenki tisztában van azzal, hogy ezt most ily hirtelen végrehajtani lehetetlen. Ez nem a jelen, de a közeljövő feladata. De feladat, melyet meg kell oldani, mert nem egy embernek az eszméje, hanem sokak lappangó gondolata, vágya és reménykedése. Hangot kellett tehát adni e helyen is, hol nemcsak a ma, hanem a holnap, sőt holnapután számára is szoktunk vetetgetni. Lehet, hogy más lesz az arató, mint a magvető, de bizonyos lesz egykor ennek a vetésnek is aratása.

Debreczeni István.

A természetes reakciók tana.

Igy fogalmazták meg a pedagógusok azt az elvet, amelynek az alapját Rousseau, a természethez való visszatérés nagy elvének a hirdetője fektette le; s míg a nagy mester a természetes reakciók tanát inkább csak az érzékelhető természetre vonatkoztatta, addig Spencer Herbert, a nagy filozófus és pedagógus ezt az elvet a szellemvilág egész nagy területére is kiterjesztette.

Nem új dolog hát a természetes reakciók tanának az elmélete a pedagógiában, csak az a baj, hogy mostohagyermekként kezeljük, pedig mint látni fogjuk, fontosságánál fogva nevelési elveink homlokterébe kellene állítanunk.

Az elmélet lényege Rousseaut és Herbertet egybevetve s így a reakciók tanát úgy a természet, mint a szellem világára alkalmazva az, hogy cselekedeteink, sőt elgondolásaink is involválják, azaz magukban foglalják jutalmukat és büntetésüket egyaránt.

Amellet, hogy tökéletesen igazat kell adnunk ennek az elméletnek, a belőle folyó elvnek az alkalmazása nevelői befolyásunk egész vonalán — hatásaiban szinte felmérhetetlen eredményre vezet.

A természetben vaslogikával megszerkesztett törvényszerűségek dominálnak, ennek köszönheti a világ létezését, viruló élővilágával egyetemben.

A látható világéhoz hasonló törvényszerűségek fedezhetők

fel a transcendentáliák világában is, amelyek épügy megkövetelik a maguk jogát, mint a látható világ kijátszhatatlan törvényei.

Természetszerűleg és logikusan következik a fenti megállapításból, hogy a létproblémáknak csak azok a megoldásai helyesek, amely megoldások ezen nagy törvényszerűségek irányvonalába esnek.

Ha most az egyén, valamint az egyénekből társadalommá komplikálódott embervilág létproblémáinak a megoldásait megvizsgáljuk, szomorúan kell konstatálnunk, hogy ezen megoldások nem esnek a nagy, lefektetett törvényszerűségek irányvonalába; a cselekvések nem bírják ki a nagy elvek magasabb szempontjai kritikáját, s ezért van aztán, hogy itt mindenki: a koldustól a királyig; minden, ami emberi: anyagi és szellemi kultúra — az esés kiegyensúlyozatlan állapotában van, azért felfelé nem megy, ha megy, csak esik itt minden és mindenki és csak azért esik felfelé, hogyha majd nem fel, hanem lefelé esik: annál jobban összetörje magát.

Ugy egyénileg, mint társadalmilag nem a látható és láthatatlan világ törvényei szerint vagyunk — úgy gazdaságilag, mint szellemileg felépülve; azért naponként úgy egyénenként, mint társadalmanként, úgy gazdaságilag, mint szellemileg az összeomlás; azért a bizonytalanságnak ez a szorongó érzése, mely haragos felhőkkel feketíti be a rettenetes holnapot.

Mélyedjünk csak kissé magunkba. Vajjon fizikai téren történt megoldásaink hány százalékban estek a természet törvényeinek az irányvonalába; vajjon összes fizikai nyomoruságunk nem a szabálytalan megoldások reakciója-e? Vagy lendüljünk át szellemi térre. Vajjon szellemi téren történt megoldásaink hány százalékában hatott ránk a morál a „kategorikus imperativus“ erejével; vajjon nem összes szellemi nyomoruságunk a szabálytalan megoldások természetes reakciója-e?

Hát lehet-e azon csodálkozni, hogy az ilyen szabálytalanul kiépített életnek összeborulóban van minden épülete; hogy az antagonizmus nyers, sőt vad erői dübörögnek a mélységekben, nyugtalanná téve éjjeli álmainkat és nappali — a szabálytalanságok irányvonalába eső — kalkulációinkat...

Mikor a cári abszolutizmus által kitenyészített és a kozák kancsukával táplált orosz nyerseség és vadság kitört a mélységből s az orosz jólszituált társadalom felhorkant és nem akarta megérteni a tömegnek ezt a brutalitását, Gorkij Maxim így adott magyarázatot:

„Ugy látszik, hogy ti nem tanulmányoztátok eléggé a Szent-

írást, melyben világosan meg van írva, hogy ki mit vet, azt arat. Ti nem hallgattatok a prófétákra, pedig ti közületek prófétát is támasztott az Ur Tolsztoj személyében, aki a Keresztelő János dialektikájával intett benneteket a megtérésre. Adtatok-e ti a tömegnek iskolát, kulturát, jóságot, irgalmat, szeretetet, igazságot, életlehetőséget, hogy megteremhette volna ezeknek a nemes gyümölcsseit!? Ezek helyett adtatok sötétséget, babonát, elnyomást, kancsukát, szeretetlenséget, könyörtelenséget, igazságtalanságot, megvontátok emberré lehetőségnek és életének a feltételeit: s amit vetettetek, most azt aratjátok. Ne csodálkozzatok! Aki szelet vet, vihart arat! Ti vihart vetettetek, tehát fergeteget kell, hogy arassatok“.

Hát nem a természetes reakciók tanát igazolják-e ezek a gorkiji és krisztusi szavak és az orosz, meg a spanyol, meg minden forradalom, meg gazdasági, meg szellemi krízis, aztán meghasonlás, meg összeomlás, meg ez az egész nagy világkáosz ..!?

Mit cselekedjünk atyámfiak, férfiak? — Térjete vissza a fizikai, meg a lelki világ törvényeihez; a kategorikus imperativus erejével hassanak rátok ezek a felismert és elismert axiómák s akkor regenerálódni fog ez a degenerálódásnak indult embervilág.

De hát erre mi már bajosan vagyunk képesek. Mibelénk már annyira belénkrögződött a szabálytalanság, amit a Megváltó bűnnek nevez, hogy bajosan vagyunk képesek a megtérésre. Hanem itt van az új, a friss, a fogékony talaj: az új generáció. És itt nyer felmérhetetlenül fontos szerepet a természetes reakció tana.

A pedagógiával — a koldustól a királyig kivétel nélkül mindegyiknek valamelyes vonatkozásba kell jönnie. Ezen pedagógia elvei között főhelyen álljon, sőt domináljon a természetes reakció tana.

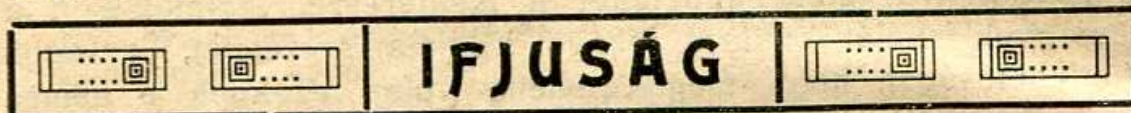
Egy alkalmat sem szabad elmulasztanunk, hogy rá ne mutassunk arra, miszerint úgy fizikai, mint szellemi téren véghezvitt cselekedeteink magukban rejtik a jutalom, vagy büntetés elkerülhetetlen tényét. Rá kell mutatnunk, hogy a nagy törvények ignorálásával szerzett előnyök csak látszólagosak, amelyek úgy egyéni, mint társadalmi téren kegyetlenül megbosszulják magukat.

„Megbüntetem az atyák vétkeit a fiakban“ . . . mondja az Írás, tehát a reakció még a siron is túléli az embert.

Neveljük hát úgy a következő generációt, hogy a dualis világ mindenikében a kategorikus imperativus erejével hassanak rájuk a törvények, ezek determinálják minden tetteiket s akkor

fiainkban visszaáll az egyén és a társadalom egyensulyi helyzete s nem lesz az ember és az emberiség élete bukások és tragédiák sorozata.

Tóth Zsigmond

A vezető alázata.

A fiatal lélek fejlődési folyamatában a bibliaköri vezető másodlagos szerepet tölt be. A tapasztalatlanság vakmerősége és felelőtlensége ringatják csupán a vezetőt a lélek formálása és személyiség képzete veszedelmesen naiv hitének a bölcsőjében. Tagadhatatlanul voltak s vannak nagyhatású vezetők, akiknek személye igen sok esetben záloga bizonyos mértékig az eredményes munkának, de csak abban az esetben, ha ez a hatás abban nyilvánul, hogy a vezető alázatosan, figyelő lélekkel áll oda a fiatal lélek mellé, mint segítő társ, megértő barát, minden olyan időben, mikor az ifjui lélek formálódási processzusa azt megkívánja. A vezető tisztán kell lássa, hogy vannak pontok, ahol neki nem szabad, nem kell segíteni s vannak időszakok, mikor nála nélkül az ifjui lélek senyved s talán elvész a felrajzott kérdések és indulatok gordiusi csomójának fojtó ölelése alatt. A beieavatkozás ott és akkor, mikor mint játékban a gyermek, úgy az előmeredő akadályok elhárításának felemelő harcában az ifjui lélek a jövő élet gyakorló iskolájában ül, éppen úgy akadályozója és meggátlója lehet a lélek fejlődésének, mint érzéketlen, vakul állani meg a segítségre szoruló ifju kétségbeesett birkózása mellett. A vezető másodlagos szerepe tehát egy igen fontos és felelősségteljes szerep, ahol a jellem kialakulásának szempontjából éppen olyan lényeges a kellő időben való félreállítás, mint a segítségül sietés. Ehez azonban feltétlen szükséges a vezető részéről az eszköz alázata.

A vezető csupán eszköz, aki alázattal és tisztelettel áll meg az ifjui lélek világában érvényesülő törvények és erők előtt, mindig csak szolgálván ezeket a törvényeket és soha nem akarván azokon uralkodni.

Ezek mögött az erők és törvények mögött maga az örökkévaló Ur Isten áll s így a vezetőnek nincs más feladata, mint alkalmas eszközül ajánlani fel magát minden olyan akadály elhárításában, amelyik ezen erők szabad kifejtésének útjában áll. Világosan látom, mily közelről surolom a legdurvább naturalizmus álláspontját, holott minden messzebb áll tőlem, mint hogy a

csupán természeti erőket és törvényeket bálványozó felfogás megkésett hívéül szegődjem oda. Nincs szándékomban egyéb, mint nagyon erősen bizonyosságot tenni azon nap, mint nap megújuló tapasztalatom mellett, hogy a vezető az ifjui lélek és jellem végleges arcának kiformalásában nem képes és nem is hivatott a „vezető“ szerepet betölteni s neki nincs és nem is lehet egyéb dolga, mint világosan felismerni az Utat, amelyet Isten *annak* a léleknek adottságok, körülmények, természeti törvények, erők összetalálkozásában megszabott s amely uton az ifjui lelket neki előrehaladásában segíteni, támogatni kötelessége.

K. B.

Nagykárolyi ref. egyházmegye tanítószágának értekezlete.

1931. évi április 16-án Nagykárolyban tartotta a nagykárolyi egyházmegye tanítótestülete évi értekezletét, melyet Ottmayer Gyula elnök beszéde nyitott meg.

„Megnehezült az idők viharos járása felettünk, a felekezeti, a kántortanítószág felett, kik fizetésünk nagyrészét természetben kapjuk. A létminimum alá süllyedt, silány tanítói fizetést még mindig sok egyház nem akarja a létminimumra sem kiegészíteni, míg az állam a 25 milliós államsegélyt 18 millióra leszállította.

Pedig mi és iskoláink a mai erkölcsi világrendet veszélyeztető bolsevizmus ellen küzdünk, tanítjuk az Isten imáadását királyi tiszteletet, haza és felebaráti szeretet.

12 évi küzdelem után, amikor jobb napok felvirradásában, kezdtünk gyönyörködni, helyzetünk ismét elviselhetetlenné vált. Tanító gyermekek taníttatásáról ma szó sem lehet, ha csak egyesek magán vagyonaikat fel nem emésztik. Az egyházak tanítóikon fejenként és évenként 10—50,000 Leit takarítanak meg. Ki hoz ma ilyen és ennyi áldozatot a magyar kultúráért és fajáért. Az iskolákat a tanítók önfeláldozó szeretete tartja fenn, akik viszont anyagilag teljesen lerongyolódtak az iskola fenntartók és különösen az egyháztalagok közönyös magatartása miatt.

Igy pedig kötelességünket az iskolában, egyházban, a társadalomban és minden népi megmozdulásban alig-alig tudjuk elvégezni úgy, amint azt a szívünk és lelkünk diktálja. Az eseményekből arról győződhattünk meg, hogy egyedül a magunk és saját erőinkre támaszkodhatunk. Ha megtudtuk alkotni a „Romániai kisebbségi tanítók szövetségét“ és ha megjelenhetett a „Tanítók Lapja“, alkossuk meg mi is az Érmellékiekhez ha-

sonlóan az egyházmegyei tanítóegyesületi gyámintézetet, amiből majd kiépíthetjük a kerületi tanítói gyámintézetet."

Elnöki megnyitó után a nagykárolyi ref. egyházmegye tanítósa — adminisztrációt, pénzt, időt kimérendő — testületileg belépett az „Érmelléki ref. egyházm. tanítóegyesületi gyámintézet” be. Közgyűlés 500 Lei pályadíjat tűzött ki: „Az akarat nevelés az iskolában” c. pályatétel jutalmazására. Bőjthe János nagykárolyi tanító román, Bene András irinyi tanító magyar nyelvű mintatanításra jelentkeztek. Pénztári jelentés után egyesületünk elhatározta, hogy felír a kerülethez a kántortanítói tiszteletdíjnak és a tanítói fizetésnek rendezése céljából. A kántori díjat a mindenkori tanítói fizetésnek 20 %-ban, a tanítói fizetést az erdélyihez hasonlóan gradációk és családi állapotra való tekintettel kívánja megállapítani. Megkeresi a Magyar Párt központját is az államsegély felemelése tárgyában.

Kisebb ügyek letárgyalása után a gyűlés véget ért.

Ottmayer Gyula,
egyesületi elnök.

HIREK

A hegyközszáldobágyi vasárnapi iskolások husvét másodnapján műsoros vallásos estélyt rendeztek. Két egyfelvonásos szindarabot adtak elő: a „Vasárnapi iskoláért” és a „Feltámadott” címűeket. Összesen 36 gyermek szerepelt az estén, részint a darabokban, részint szavalatokkal és felolvasásokkal. A növendékek jól betanulták szerepeiket s komolyan, szépen játszottak. A vallásos tárgyú költemények szavalatainál határozott gyakorlottságot mutattak a gyermekek. Az énekek is jók voltak. Az iskolaterem zsufolásig megtelt hallgatókkal. 1000 lei volt a tiszta bevétel a harmónium alap javára. — Hogy mennyire üdvös és jótékony hatással vannak az ilyen vallásos estélyek a hivek lelki épülésére, mutatja az a körül-

mény, hogy hasonló estélyek rendezésére, vagy a husvét előadások megisméltésére hívták fel a hivek a vasárnapi iskolás gyermekeket.

Az ifjusági missziói munkára 11.000 pengőt szavazott meg a magyar egyetemes konvent a jövő költségvetési évre, melyből támogatja Kiss Sándor főiskolás, Dobos Károly ifj. egyesületi, Rózsa Ibo-lya leányegyesületi, Fónyad Dezső középiskolás és Kovács Péter földműves ifj. titkárokat.

Az énekes könyvekből az elmúlt évben a magyarországi egyházkerületek 19,650 pengő jutalékot kaptak.

Társszerkesztők; Arday Aladár,
Bokor Sándor, Szombati Szabó
István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári: 2022—1931-III. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Értesitem az összes lelkészi hivatalokat, hogy az 1930. évi november hó 12 én megtartott egyházkerületi közgyűlés nyomtatott jegyzőkönyveit hivatalom minden egyes lelkészi hivatal részére posta útján megküldötte. Kérem, hogy a nyomdai számla kiegyenlíthetése céljából példányonként 100, azaz száz Leit az egyházkerületi pénztárba soronkívül eljuttatni sziveskedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1931 május 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök

Pénztári: 2023—1931-III. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivataloknak.* Felhívom ismételtten saját erkölcsi és anyagi nagy felelősségökre való hivatkozással mindazon egyházközségek vezetőségét, akik az egyház ingatlanainak tűzbiztosítására vonatkozó díjváltóikat az egyházkerületi pénztárnál nem váltották be, hogy azok ellenértékének befizetéséről haladéktalanul gondoskodjanak. Oradea—Nagyvárad, 1931 május 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Tanügyi: 1981—1931-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Mihez tartás és pontos alkalmazkodás végett közlöm, hogy a közoktatásügyi minisztérium kultusz ügyosztálya 5877—1931. sz. rendeletével úgy intézkedik, hogy azon tanulók, akiknek szülei elhagyták a keresztyén vallást és felekezetenkülieknek nyilvánították magukat, vagy szektáriusok lettek, nem menthetők fel a hittantanulás alól, mivel ezt a felmentést sem az elemi, sem a középiskolai törvény nem engedi meg, ellenkezőleg a hittan kötelező és hittanjegy nélkül a tanulók nem promoveálhatók. Ezt a kérdést a minisztérium 110 053—1930. számú körrendeletével is tisztázta, amely előírja, hogy egyetlen tanuló sem promoveálható hittanjegy nélkül. Azon tanulók, kiknek szülei felekezetenküliek lettek, a hittanból azon felekezeti hitoktatója által vizsgáztatnak, melyekhez a szülők tartoztak ki lépésük előtt és mely a tanuló vallása lesz 18 éves koráig. Oradea—Nagyvárad, 1931 május 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 1982—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli a kolozsvári min. igazgatóság területéhez tartozó elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a Dir. Min. Cluj. alábbi rendeleteit, amelyek az iskolák iktatójában a min. igazgatóság nevével és számával iktatandók és a román szövegnek másolata az iskola irattárába elhelyezendő. „Ordin circular. No. 12,351—1931. sectia IV. Intrucât nu se

respectă peste tot dispozițiile art. 27, 57. și 68. din Legea învățământului particular și art. 37, 74. și 96. al Regulamentului învățământului particular, referitor la eliberarea adeverințelor și certificatelor școlare, direcțiunile școlilor de grad primar și secundar sunt invitate, ca la eliberarea acestor acte să procedeze conform prevederilor legale și anume:

1. Școlile primare și supraprimare fără drept de publicitate vor putea elibera adeverințe pe un formular aprobat de Minister, după ce vor fi vizate de către Revizoratul Școlar pentru învățământul primar și Serviciul Instrucțiunii pentru învățământul supraprimar. Nu se pot elibera certificate, fiindcă acestea se eliberează de școlile de Stat, unde s'a dat examenul de clasă și unde se păstrează matricola.

Școlile primare cu drept de publicitate vor putea elibera atât adeverințe cât și certificate. Adeverințele servesc numai pentru înscrieri în școală secundară, urmând ca după înscriere școlile să le elibereze certificate de clasă pe formulare aprobate de Minister, în locul adeverințelor.

Acestea nu se vor elibera fără viza Revizoratului școlar. Nu vor fi prezentate la viză avizele școlare, cari nici nu pot fi primite ca acte pentru înscrieri în școlile secundare. Cluj, la 16 Aprilie 1931. Semnături“.

Azaz: a nyilvánossági joggal nem biró iskolák csak adeverința kat adhatnak ki, a nyilvánossági joggal birók pedig [ebbe a kategóriába tartoznak a mi elemi iskoláink] adeverința-t és certificat ot is, a minisztériumtól kiadott formuláron. Mindezek azonban kiadás előtt a revizorátustól láttamozandók.

„Ordin circular. No. 15,555—1931. secția IV. Pentru lămurirea școlilor minoritare, cari nu ar cunoaște încă organizarea Serviciului nostru avem onoare a le comunica, că acestea școli primesc ordinele dela secția IV-a a Serviciului nostru. Dispozițiile emanate dela celelalte secțiuni le privesc numai dacă sunt adresate și lor.

Asemenea le comunicăm spre orientare că școlile supra-primare sunt liceele, gimnaziile, școlile comerciale, normale de menaj, profesionale de fete, de meserii și ucenic. Cluj, la 25 Aprilie 1931. Semnături„.

Azaz: a felekezeti iskoláinkat érintő rendeleteket a min. ig. tanügyi osztályának IV. szekciója bocsátja ki, továbbá a supra-primar elnevezés nem az V—VII. elemi osztályokat, hanem a középfoku iskolákat jelenti.

„Ordin circular. No. 15,494—1931. secție IV. In baza ordinului Ministerului Instrucțiunii, No. 45,329—1931. Avem onoare a vă face cunoscut, că atunci, când se deplasează organele oficiale pentru verificarea actelor anexate unei cereri de autorizare a școlii, vor verifica și actele învățătorilor, dacă este cazul. Cluj, la 24 Aprilie 1931. Semnături“.

Azaz: az ellenőrző közegek, akik az iskola autorizációs kérvényének felülvizsgálására kiszállanak, a tanítók okmányait is felül fogják vizsgálni, ha szükséges (t. i. ha még autorizációjuk

nincs]. Oradea—Nagyvárad, 1931 május 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k, püspök.

Tanügyi: 2035—1931-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a közokt. minisztérium 38.186—1931. sz. rendeletét.

„Cu prilejul diferitelor inspectiuni făcute școalelor din Ardeal și Banat s'a constatat că titularii certificatelor școlare, pentru diferitele nevoi ce au, se folosesc de copii de pe aceste certificate, eliberate de notarii publici

Deoarece, conform legii învățământului și normelor în vigoare dreptul de a elibera copii de pe aceste certificate îl are numai autoritatea școlară și aceasta numai în cazul de pierdere sustragere sau distrugere și după ce s'au făcut publicațiile convenite de anularea certificatului original. Avem onoare a vă ruga, să dați o circulară către școalele din Directoratul D vs. prin care să se arate că:

1. Nu vor fi luate în considerare decât copiile de pe certificatele școlare care sunt eliberate de autoritatea școlară cu respectarea formelor de mai sus.

2. Școalele să nu elibereze copii sau duplicate de pe certificatele școlare decât cu respectarea formelor în vigoare și numai pentru cazuri de pierdere, sustragere sau distrugere.

Orice altfel de procedare este interzisă iar abaterile vor fi pedepsite. Semnături“.

Azaz: 1. Nem szabad elfogadni csak eredeti iskolai bizonyítványokat, vagy az iskolai hatóságoktól kiállított másodlatokat.

2. Az iskoláknak nem szabad a bizonyítványokról másolatokat, vagy másodlatokat kiállítani csak abban az esetben, ha azok elvesztek, elvesztüket meghirdették és a fölötte hatóság a másolat v. másodlat kiadására az engedélyt megadta.

Iktatandó a Kolozsvári Min. Ig. területén 15.938—1931. secția IV. A Temesvári Min. Ig. területén 7278—1931. min. ig. szám alatt. Procedură referitoare la eliberarea de copii sau duplicate de pe certificatele școlare cimen. Oradea—Nagyvárad, 1931 május 13. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjléssel. *Leszámítol váltókat. Folyósít jelzálogkölcsönöket.* Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Képviseli a trieszti „Adria”
biztosító-társaságot.**

Nagytszt. Ref. Lelkészi Hivatal
Loco,
Calea Victoriei [Kolozsvári-u.] 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja

Alapított 1840-ben

h a r a n g j a i t

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapirokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

VIZSGAI JUTALOMKÖNYVNEK az e'emi iskolák alsóbb osztályai részére ajánlom Csathóné Tóth Mária igazgató-tanítónő által irt **Tanulságos és erkölcsnemesítő mesék és elbeszélések** című munkát. Az összeg előzetes beküldése mellett ára 12 Lei francó szállítva. Minden 10 db-hoz 1 ingyen péld. Utánvételes rendelésnél a portót felszámítom.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926. és 11,986—1927. szám alatt approbált **román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim** teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és füzetek, melyeket legjutányosabb áron hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY** nyomtatvány-raktárában
Oradea - Nagyvárad, Iosif Vulcan [Nagy Sándor]-utca 14.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN, Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lel. Fél-évre 275 lel. — Lelkészek és tanítók saját személyükre: évi 350 lel előfizési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lap példányok ára 15 lel. ○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

Lesztek nékem tanuim.

Csel. 1, 8.

A tanítványok még mindig nem értették meg teljesen Jézust. Vagy talán épen azért, mert nagyon sokszor megtapasztalták szeretetét s a tapasztalat alapján nagyon biztak benne, tőle és csakis tőle várták régi reményüknek az évszázados álomnak valóra válását: az ország helyreállítását Izráel számára. Mikor a Szentlélekkel való megkereszteltetésről beszél hozzájuk, akkor is azt remélik, hogy mire mindedig hiába vártak, akkor végre valahára megvalósul.

De Jézus szétüzi álmaikat s a reménység helyett megmutatja a valót, a boldognak képzelt jövőendő helyett a még boldogabbat: „lesztek nékem tanuim... a földnek mind végső határáig.”

Felséges ígélet és áldott megbizatus ez.

Nem az az öröm és dicsőség, hogy ott sütkérezhetnek a visszaállított trónus ragyogó fényében, hanem az, hogy Jézus tanui lehetnek. Nem az az élet igazi célja, hogy ott üljenek egy földi király jobb és bal keze felől, hanem hogy a töviskoronás király mellett álljanak meg hiven és rendületlenül. És ne azt tekintsék kötelességüknek, hogy Izráel országáért, hanem Isten országáért harcoljanak. Nem azt teszi feladatukul, hogy egy kicsiny, hanem egy egész világbirodalomért viaskodjanak.

De e felséges ígélet teljesedésében csak úgy lehet részük s az áldott megbizatus csak úgy teljesithetik, ha Neki tanui lesznek. Jól tudjuk, hogy azok lettek. A tagadás péteri éjszakája soha nem ismétlődött többé, ellenben mindenkor megismerték róluk és boldogan vallották, hogy „Jézussal voltak”. [Csel. 4, 13.]

Hát mirőlunk megismerik-é? Tanui vagyunk-e Neki?

Tudjuk é, hirdetjük-é, hogy nekünk ma az a legnagyobb dicsőségünk, ha tanui vagyunk és az a legfőbb kötelességünk, hogy tanui legyünk. Valljuk é, hogy semmiféle tisztség, cím, méltóság nem ér fel azzal, hogy Jézus tanui lehessünk, hogy az ő szolgálói evangéliumának, megváltó szeretetének hirdetői vagyunk.

De soha ne felejtjük el, hogy csak az a tanu, aki látott valamit és bizonyosságot tesz róla. Ilyen tanui vagyunk-e mi Jézusnak? Látjuk-e és szüntelen látjuk-e Őt, soha nem tévesztve szemünk és szívünk előtt? Bizonyosságot teszünk-e Róla ugy, hogy beszédünkben, tetteinkben meglátják-e Őt, s Őt látják-e jobban, vagy csak gyarló és hiu magunkat?

Ha igehirdetésünknek, törekvéseinknek, munkánkknak nincs meg a kellő eredménye, jut-e néha eszünkbe, hogy nem voltunk igazi tanui Jézusnak?

Életmegujulást, egyházunk megelevenedését, hiveink lelki meggazdagodását óhajtjuk és munkáljuk: pásztorok, tanítók, előjárók teljesítsük Megváltónk áldott megbizását: „lesztek nékem tanuim“. Így lesz részünk nemcsak áhítatos ünnepi órákon, hanem hétköznapi munkáinkban és boldog pünkösztben, a Szentlélek ajándékában.

D. I.

A papi fizetések újabb rendezéséhez.

A „Reformátusok Lapja“ 18. számának „Csőd szélén“ c. cikke egy ügyes eszmét vetett fel erre vonatkozólag. Az eszme nem új ugyan, mert több külföldi protestáns gyülekezetben már régen megvalósult, de annak a meglátása, hogy egy ilyen papi fizetések rendezésére vonatkozó eszme nálunk is keresztülvihető és viendő, sok tekintetben új. Ez pedig: a papi fizetések egyesítése, rendezése, igazságos és arányos felosztása egy központi pénztár által. Futólag nézve talán szociálista ize van ennek az ajánlatnak, nemcsak azért, mert ma oly sokat beszélnek róla, hanem azért is, mert egy külső, anyagi, kilátástalan jövő kényszere, kenyérkérdése szülte. Sokkal keresztyénibb lett volna ennek az eszmének felvetése egy olyan időben, amikor nem külső, anyagi, hanem valamivel több, a testvériségen, a keresztyén egyenlőségen alapuló lelki kényszer a szószóló.

A „szabadgondolkozók“ erőteljesen vetik az egyház és különösen azok vezetői szemére, hogy az egyház és vezetői a kerékkötői és megakadályozói minden, a közösség anyagi helyzete megjobbítására vonatkozó szociális eszmének, még azoknak is, amik a közösség legelemibb szociális követelményéhez

tartoznak. Mi természetesen ezt nem írjuk alá, mert az egyház, — már a Krisztus egyháza és keresztyén vezetői — minél jobban a láthatatlan egyház tagjai közé iktatódottnak tudták magukat — istenországát nem szüntek meg soha, már a földön, a látható egyház keretein belül munkálni.

De viszont be kell ismernünk, ha nem is volt kerékkötője az egyház és vezetősége egy, a földi életlehetőségek emberibb, igazságosabb előhaladásának, de szószólója se. Mert különben semmi esetre sem történhetik meg, — vegyük a háborúelőtti helyzetet — hogy egyik lelkész 200–300 hold föld bő jövedelmét élvezi, a másik 10–20 köves föld kevés hasznából kell a maga és sokszor számos tagból álló családjá életét tengetni, mert nem volt olyan szerencséje a választáson, mert előleget nem tudott adni a választási költségek fedezésére, mert nem volt elég protekciója, bár lehetett mélylelkű, munkás keresztyén, a legjobb bizonyítvánnyal hagyhatta el az intézetet. Tényleg itt a keresztyénség nem mutat nemcsak szociális érzéket, de keresztyénit sem.

Ma a Királyhágómellék papsága, jobban mondva egyesek gondolkoznak erről, sőt szólni is mernek róla. Bár ma már végleges megoldást egy, a papi fizetésekre vonatkozó új rendszer bevezetése nem eredményez, csak kitalolja a csőd idejét. De a romániai papság részére ma ez is nyereség, mert közben munkálhat a nagyon fenyegető csőd megszüntetésén.

Most pedig szabad legyen egy külföldi mintát felhozni az itteni papi fizetések rendszerére vonatkozólag. Ezek közül legalkalmasabbnak látom, a mi viszonyainkat tekintve, a württembergi rendszert.

1. A lelkész nem közvetlen a gyülekezettől kapja a fizetést, hanem egy központi pénztárból Minden jövedelem, amely az egyházközséghez tartozó földekből, alapokból stb. bejön, a központi pénztárba folyik be. Csupán a templom és a hozzá tartozó épületek renoválási költségei tartoznak a gyülekezetre. A lelkésznek az egyházi javak kamatoztatásának mikéntjében kevés beleszólása van, nem több, mint a presbytérium egy tagjának.

2. A központi pénztárba befolyó összjövedelemtől egy jelentést küldenek fel a miniszteriumba, amely a hiányt kiegészíti S így, mivel a württembergi egyház meglehetősen szegény, az egyházi költségek 70–80 százalékát az állam fedezi.

3. Az összeg szétosztására vonatkozó szempontok: a) egy általános alapfizetés, amit minden lelkész — városi és falusi

— egyformán kap; b) pótlék a helyi megélhetési követelményeket tekintetbe véve; c) pótlék a család számaránya szerint; d) pótlék a lelkeszi állással járó kötelességek, teljesítmények aránya szerint; e) pótlék a szolgálati évek után.

Nézzük ezen szempontok megvalósításának lehetőségét és előnyös voltát a mi körülményeink között.

Mivel ez az újítás nem állami ügy, az állam a maga részéről semmi akadályt nem gördíthet, sőt az előjelekből látva, nem is gördít elé. Akadálya csak a papság és az egyes gyülekezetek lehetnek. De amennyiben a Királyhágómellék papsága eljut annak a keresztyéni belátására — és ma már el kellett jusson, különben tényleg megérdemli sorsát — hogy ők egymásért felelősek, egymásért áldozathozatalra kötelezettek, még ha az egyeseknek veszteséget jelentene is, — úgy részükről se lehetetlen.

És a gyülekezet. A legtöbb akadály még itt állhat elő. Mert a mi gyülekezeteink sajnos, nem tudják, talán mert nem voltak ránevelve, hogy ők nem egy faluba, városba zárt látható egyházhoz tartoznak, hanem a Krisztus egyházához, amelybe beletartozik még a szomszéd szegény gyülekezet is. Bár már itt is megtört a talaj, elháríthatatlan akadályba nem ütközne. Ugyis már régóta — sok helyen — az egyházi adót is papi fizetésnek számítják. Amiben éppen az a kétségbeejtő, hogy az egyházat és papot korrelatív fogalomnak veszik, ugyannyira, hogy a pap milyensége az irányadó az egyház értékelésének. Jobb nem a papnak, hanem az egyház részére fizettetni az adót. A pap fizetése is az egyház fenntartásához és fennmaradásához tartozik, nem pedig fordítva, az egyház fenntartása a papi fizetéshez. Különben a pap és a nehézfizető gyülekezet földesurjobbágy viszonyára is csak kedvező volna, ha egyszer a lelkész megszabadulna attól a nem éppen ideális helyzettől, amit egy ilyen viszony a legtöbb esetben teremt. Hozzáveendő még a lelkésznek sok esetben ezen a téren való járatlansága és tapintatlansága.

Tehát egy ilyen rendszer megvalósításának lehetősége elé, az egyéni szempontokat leszámítva, elháríthatatlan akadályok nem gördülhetnek. Csak egy kis jóakarát!

Még a 2. pont lehet a legerősebb ellenérv az új fizetési rendszer bevezetése ellen. Biztosítja-e az állam a még mindig tűrhető megélhetési körülmények között élő lelkészeket továbbra is a megélhetést illetőleg? Ha egyszer az állam megszűnt fizetni, nem dönti-e a magukat még önerejükkel fenntartani tudó gyülekezetet is végromlásba?

Semmi esetre sem, mert egy központtól kiinduló, több gyülekezetnek egy gyülekezetté való összevonását intéző rendelkezés mindig jobban lehetővé fogja tenni az existálható papság megélhetését, mint egy váratlan meglepetés és előkészületlenség után beálló kaotikus állapot. Különösen meggondolandó ez ma, amikor az állam minden törekvése odairányul, hogy magát megszabadítsa azoktól a terhektől, amiket az egyháztól egy boldogabb időben magára vállalt. Ha az ország anyagi helyzete nem változik, — ahoz pedig kevés a remény — úgy teljesen el lehet rá készülvén különösen a romániai református papság. Itt meg kell jegyeznünk, hogy mi egy nagy mulasztást követtünk el a központi fizetés háborúelőtti be nem állításával. Az agrárreform keze is jobban meg lett volna kötve, ha nem az egyes gyülekezetekkel áll szemközt, hanem egy olyan központtal, amelyhez 300—400 gyülekezet fenntartási költsége tartozik. A gyülekezetet ki lehetett játszani, a megígért 32 hold papi és 24 hold kántortanítói földet meg nem adni, egy erősebb gyülekezettől a többletet elvenni. Ez csak természetes. Hisz az agrárreform csak a pappal és az egyes gyülekezetekkel találta magát szemközt. Nem mondom, hogy az agrárreform nem vett volna el földet az egyháztól, de jobban meg lett volna kötve a keze. Ma már ezt elszalasztottuk, de az állami kongrua megszüntetése esetében egy központ mindig emelhet igényt az elvett földek visszaszerzése, vagy legalább is valami jogos segítség érdekében.

A 3. pont ellen, mint elv ellen, azt hiszem, senkinek sem lehet ellenvetése. Hisz egy papnak mégis nem terjedhet tovább igénye az anyagiakat illetőleg, mint magának és családjának az existenciális megélhetést biztosítani s egy kicsit továbbnézve, arányosan biztosítani. Éppen azért az alapfizetés olyan magasra állapítandó meg, hogy a pótlékok az alapfizetés egyharmadrésznél többet nem tehetnek ki. Különben ez már a helyi körülményektől függ.

Minden új rendszer bevezetése, különösen, ha existenciális érdekekkel függ össze, nagy körütekintést igényel. E cikk nem akar más lenni, csak egy szerény ajánlat, vagy egyszerűen ismertetés. Valóságos talaj van a lába alatt, mert több külföldi protestáns gyülekezet már régen megvalósította és jónak találta. Bár nekünk nem lehet és szabad ugyan a külföldi mintákat szolgai módon lemásolni, de viszont azért, mert külföldi, elvetni sem. S mi nem vethetjük különösen azért el, mert a külföld legkeresztyénibb gyülekezetei lelkében fogamzott meg és életé-

ben vált valóvá. Különböben keresztyéni szempontból nézve a testvériség, egyenlőség nem pusztán embercsinálta ideák, hanem istenigék, valóságok, azért semmiképen sem hagyhatjuk, hogy ezeket az igéket világi, sokszor istenellenes mozgalmak a maguk számára foglalják le, a maguk véleménye szerint magyarázzák és valósítják meg, hanem minden erőnkkel rajta lenni, hogy ezek az igék Isten szerintiek maradjanak, menten minden emberi vélekedéstől és elmagyarázástól; hogy ne pusztán szavak, hanem valóságok legyenek a mi életünkben s olyan értelemben vetessenek és ami több, legyenek léletté, amint a mi Urunk Jézus Krisztus tanította és élte

Basel, 1931 május 16.

Sass Kálmán

God in the slums.

Nőszövetségi értekezletek számára.

Amikor egyházmegyei nőszövetségünk megalakult volt, illusztris főjegyzőnk mély átérzéssel és komoly átértéssel fejtette ki annak nemes hivatását. Széles körűtekintéssel ölelte fel annak összes működési ágát. Csupán csak egyről feledkezett meg: a lélekmentésről.

Idő rövidsége miatt akkor nem volt alkalmam ezt a fontos témát bőven kifejteni. Kedvezőbb alkalomra vártam. Most aztán valósággal az „ölembe esett“ az. Egy istenadta, nem remélt esemény ösztökélt a megszólalásra. Megjelent ugyanis azóta egy csodálatos kis könyv az angol könyvpiacra egy vi'áglap éjjeli szerkesztőjének tollából a fentebbi címmel. Kitörölhetetlen benyomást teszen az minden olvasójára. Valósággal kapkodnak utána. A múlt hónapban még a 170 ik ezer volt kapható, ma már a 180 ik is fogytán van.

Ez a remek kis könyv egyenesen az én témámat tárgyalja. Nem rideg elmélettel, hanem élő példákkal mutatja be, micsoda dicsőségesen szép munkatere van a fenséges dolgok iránt annyira fogékony női léleknek a bűn posványába süllyedt szerencsétlen lelkeknek Isten atyai keblére való visszavezetésében. Hogyha azt a drága virágkelyhet, minden szenvedések iránt érzékeny szívüket készségesen kitárják Isten szent lelkének és megtöltetik az attól égi buzgósággal, hogyha kész örömmel adják át lelköket Krisztus Urunk szolgálatába, ámulatos csodákat tehetnek általa.

A fentnevezett kis könyv szerény ismertetése meggyőzően fogja bizonyítani ezt.

Az 1928. év január 7-ére virradó hajnalon a Temze folyó vize váratlanul annyira megdagadt, hogy óriási árvizet zuditott London városára. Főleg annak partmenti alacsonyabb szegény fertályára. A nyomortanyák ezernyi ezer züllött lakóit kiöntötte piszkos oduikból. Amikor erről az egyik világlap éjji szerkesztőjét értesítették hazafelé ballagó munkásai, friss riport reményében a veszedelem helyére autózott és ott „véletlenül“ szemtanuja lett a Salvation Army [üdv hadserege] slum munkásainak soha nem álmodott, csodás munkájának, belmissziójának kimondhatatlan meglepetésére csupa kékipiros szalagu egyenruhás nőket talált ottan az életmentés nehéz munkájában, akik csodálatosan vidám jókedvvel, véghetetlenül finom tapitattal, lelkes energiával és halált megvető nagy elszántsággal végezték a krisztusi könyörület ezerféle szent kötelességét. Valósággal megbüvölte lelkét ez a mesés látvány. Meleg érdeklődés támadt lelkében e csodás slum munkásnők iránt; vágyva vágyott közelebbről is megismerni felértékelhetetlenül nemes munkájukat a lélekmentés krisztusi hivatásának mezején. Így jött létre a fentemlített kis könyv.

A női lélek fenséges apotheosisa az. Száz meg száz eleven színes képben mutatja be annak fenséges hivatottságát a könyörülő szeretet mezején. Csak találomra ragadok ki belőle egyetlenegyét most.

Már maga a könyvnek a címe is olyan, mint egy örök axióma. God in the slums — Isten a slum okban. Nem jó tovább is lefordítani. Elveszti acélos erejét, lágy agyaggá válik. Inkább megmagyarázom. Ez a lakónikus kis szó: slum áll ellene minden fordítóinak. Nincs rá szavunk. Pedig ez a röpke kis szócska egy óriási nagy világot jelent. A világvárosok züllött alvilágát. Az örökös szenny, bűz, rothadság világát, ahol elképzelhetetlen erkölcsi süllyedés és ezerféle sötét bűn burjánzik; ahol a finomság, gyöngédség, bájosság, örök szimbólumai, a nők is régen elvesztették nemiségüket a részegség, az erkölcstelenség, a kapott és adott kegyetlenségek következtében. Űsd, verd, koplaltasd az oktalan ebet, mégis igyekszik az legalább tiszta maradni, az emberi állat a lelki züllöttség bizonyos fokán túl a morális szennynek kibeszélhetetlen mélységeibe képes süllyedni.

A legmélyebbre süllyedés emez infernális világa: ez a slum. Ez a kis könyv aztán arról beszél, hogyan található meg Isten e slum-okban.

Már a jeligéje is így szól e könyvnek; „Azok pedig mon-

dának nékie: Mester hol lakol? — És monda nekik: Jertek és lássátok meg!" [János 1, 39—40.]

Jertek most már és lássuk meg Istent a slum-okban!

Találomra ragadok ki egyet a sok megkapó eset közül. Egy belmissziós esetet, amelyben nők a főszereplők.

Él valahol Albionban ma egy kórházi főápolónő, aki életét, állását, jólétét, mindenét egy kis belmissziós nővérnek köszöni. [Tessék elnézni, hogy nővérnek nevezem őket, noha absolute semmi közük nincsen a soror-okhoz. Csupán rövidség kedvéért teszem, mert a munkásnő kifejezést durvának tartom a lelki téren működők számára. A nevét sem irhatom ide, mert ezek a nővérek személyüket illető dolgokban nagyon szükszavúak. Igen sokan közülök magasrangból valók. Kérdezősködésre csak ennyit felelnek: „We are slums“ — mi slum munkások vagyunk.

Ez a két női lélek — a főápolónő, meg a kis nővér — valamikor irtóztató körülmények közt ismerkedett volt meg.

Egy alkalommal ugyanis egy féliittas állapotban lévő asszony rontott be a kis tiszta szobába, ahol ezek a slum munkásnők kettesével állandóan laknak a világvárosok legbüzösebb posványai között. Magából kikelve visitotta, hogy rohanjon gyorsan a kis nővér, mert az ő lakója megakarja ölni magamagát. Mindenkit leszurással fenyeget, aki csak feléje közeledni is mer.

Mivel a slum munkások egyik sarkalatos feladatai közé tartozik az öngyilkosságok megakadályozása, a mi kis nővérünk rohanva sietett a zuhogó eső dacára a kijelölt helyre.

A szoba ajtaja zárva volt. Kopogtatására bent mozgolódás támadt.

Aztán újra csend lett.

Megint kopogtatott,

— Ki az? — kérdezte mogorván egy durva női hang.

— Én vagyok! — felelt óvatosan, nyugodtan a kis nővér

Ámde a bent lévő ezzel sem elégedett meg, többet akart tudni róla.

— A Salvation army — egészítette ki a nővér.

Azonnal kinyilt az ajtó.

— Maga bejöhet, — volt a mogorva válasz.

De mikor a kis nővér belépett, amaz az ajtóhoz ugrott és becsukta belőlről az ajtót.

— Miért jött? — kérdezte durván a nővértől.

Ez rögtön észrevette, hogy most nagy veszedelembe került, mert az asszony nagyon ittas állapotban volt; félig esz-

méletlenül már. A kis nővér hirtelen átgondolta a helyzetet és így felelt az ittas asszonynak:

— Azért jöttem, mert úgy értesültem, hogy öngyilkosságot akar elkövetni.

A részeg nő erre az asztalhoz lépett, ahol egy hosszú, keskeny, kenyérvágó kés volt letéve. Csak egy pillanattal vette később észre ezt a kis nővér, mint kellett volna. Amaz már elkapta és görcsösen szorította a markába.

— Most már rendben van. — mondá csendesebben. Én meg fogok halni. Nekem tulontul elég volt már ebből az életből. Most véget vetek neki. Ámde miért ne halhatna meg maga is? Miért nem halhatnánk meg együtt?

Hangjának egyetlen rezdülésével sem árulta el a kis nővér megrettenését. Jól tudta (nem először volt ily veszélyes helyzetben), hogy az önuralom a legbiztosabb menedék ilyenkor.

— Jól van, — felelt vontatva, minthogyha mérlegelné a tett ajánlatot, hogyha nekem most meg is kell halnom, én legalább el vagyok készülve reá. De mi van magával? El van készülve a nagy számadástételre?

Tágranyilt szemekkel meredt az reája. Elgondolkodott.

Az utca forgalmas zaja behallatszott, nehéz slumszag áradt a nedves levegőbe.

A kis nővér áhitattal rezgő hangon szólalt meg!

— Jöjjön, imádkozzunk! Irtóztató dolog imádság nélkül halni meg!

Ott az asztal mellett térdre hullt a nővér s elkezdett lélekből fakadón, buzgón imádkozni.

A másik habozott; majd nem birva ellentállani a könyörgő lélek szuggesztív erejének, maga is letérdelt.

A kést görcsösen szorította jobbkezeiben. A kis nővér balkeze pedig vaskapocsként szorította azt csuklójánál fogva.

És imádkoztak. Olyan mélységes áhitattal tán még soha az életben. Eleinte szakadozottan jöttek a szavak; majd elkapta lelkét a szent tűz heve a kis slum munkásnak és ömlött a belső buzgalom istenadta árja dús gazdagon ki a lelkéből.

Lassan-lassan átragadt a szent hév a másik lélekre is. Nagy beteg lelkéről foszladozni kezdett a sűrű sötétség. Derengő fény támadott abban. Látta magát tisztán, boldogan; ráérezte mai rettentő szennyére; sóvárgó vágy támadott benne... az apai ház után. Egész valóját megrázta a mélységes zokogás. Mária Magdaléna ott térdelt a Messiás előtt.

Kezéből kiesett a kés. Halk csörrenéssel esett a földre. A nővér felvette. Tudta Istennek kegyelme diadalt adott nékie.

Amikor felálltak, könnyes szemmel borultak egymásnak nyakába.

Tíz perccel azelőtt még kettős gyilkosságot akart elkövetni e szerencsétlen lélek, most már megtörtén hullt bele egy tágas karszékbe. Az pedig, akit megakart gyilkolni, feléje hajolt és megcsókolta őt a bűnbocsátó nagy Isten nevében.

Kábultan egyezett bele később, hogy a kis nővér őt szanatóriumba vigye, ahonnan egy félév múlva ujjászülötten került ki Régi tisztas hivatását újra elfoglalta, ahonnan iszákossága miatt bocsátották volt el — kórházi főápolónő lett. Mindenki becsüli, mindenki szereli azóta.

God in the sums!

Igy található meg Isten a fertők posványában.

Finom, érzékeny, fogékony női lélek képes e felséges munkára a legméltóképen. Isten könyörületes szeretetét az képes leghivebben reprezentálni és visszavezetni a megbocsátó Atya szerető keblére az eltévelyedett bárányokat.

Isten szent kegyelme segítse meg őket!

Bokor Sándor.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Oroszlán István szárazberki tanító folyó hó 8 án élete 76. évében elhunyt. A nagybányai egyházmegyei tanítótestület nesztorá s az egész egyházkerület egyik legképzettebb tanítója volt, ki a középiskola elvégzése után a jogi pályára készült, 2 és fél évig a debreceni jogakadémián folytatta tanulmányait. Szülei elhalálása miatt átlépett a tanítói pályára. Előbb a hiripi egyházban működött 17 évig, majd a szárazberekiben 36 évig. Összesen 53 évet töltött a népnevelés szolgálatában mintaszerű munkálkodással, soha nem lankadó lelkesedéssel és hivatásának rajongó szeretetével

Temetésén megjelent nemcsak a község egész lakossága, hanem a környékbéli lelkészek, tanítók és gyülekezetek tagjai nagy számmal. Felette Joó Kálmán helybeli lelkész imádkozott és beszélt, míg a sirnál Magos Ferenc mikolai lelkész fungált. Majd Karikás Sándor szatmári tanító, egyházm. elnök bucsuzott a kartársak nevében s végül Mándy Bertalan a volt tanítványok haláljával emlékezett öreg tanítójáról.

Özvegyén kívül két lelkész, egy tanító fia, egy tanítónő leánya gyászolják. — A vigasztalás Istene adjon enyhületet szomorú szívőknek.

Egyházmegyei közgyűlések.

A bihari egyházmegye tavaszi közgyűlése.

Élénk érdeklődés mellett a Főt. Püspök úr jelenlétében kezdődött április 21-én a bihari ref. egyházmegye tavaszi közgyűlése Vadai Béla esperes imádsága után üdvözli a közgyűlésnek csaknem teljes számban megjelent alkotó tagjait, a gyűlést megnyitja, Beiktatta közgyűlés Kulcsár Andor révi lelkészt a tanácsbírói, Papp Lajos neves váradi író és költőt a világi jegyzői tisztségbe. A kerületi határozatok tudomásul vétele és megfelelő elintézése után következett az esperes időszaki jelentése, melynek világító példaként ragyog az a pontja, ahol dr. Ujfalussy Sándor élesdi ügyvéd, világi tanácsbíró 50,000 Leies adományát jelenti be az élesdi kulturház építési alapja javára. Az egyetemes lelkészértekezlet felterjesztései körül különösen a nagybányai egyházmegye javaslata keltett nagyobb vitát, amelyet a közgyűlés egyhangulag elvetett. Megerősítette lelkészi állásában Oroszlán István paptamási-i, Sámy Gusztáv jákóhodosi lelkészeket. A nagyváradi egyháznak a velencei paróchia céljára vásárolt ház adásvételi szerződését, a mezőtelegdi egyház ingatlan eladási szerződését, az élesdi egyház kulturházépítési szerződését és a nagyváradi réti paróchiális kör lelkészének díjlevelét megerősítette, illetőleg a maga részéről jóváhagyta a közgyűlés. Az egyházmegye 1931. évi költségelőirányzatot, amely 50%-os redukciót eredményezett, valamint az egyházmegye számadásait jóváhagyta. Ezután közeled volt, melyen számos pohárköszöntő hangzott el. Délután közigazgatási bírósági ülések voltak.

Jegyző.

A nagybányai egyházmegye közgyűlése.

A nagybányai református egyházmegye folyó hó 15-én rendkívüli közgyűlést tartott Szatmáron, az alkotó tagok meleg érdeklődése mellett. A közgyűlést XC. zsoltár közös eléneklése után Széll György esperes nyitotta meg magasan szárnyaló imával és a jelenlegi szomorú helyzetet ismertető beszéddel. Legelőször is rámutatott arra az aggasztó körülményekre, amelyek a gyűlés összehívását halaszthatatlanná tették. Kiemelte ezek közül a kerületi adminisztrációs államsegély megvonását és a lelkészek államsegélyének tervezett lefokozását. Közölte a gyűlés tagjaival, hogy a tanácsbírói kar kérése folytán ezekben az ügyekben sz. mélyesen tárgyalt a Püspök urral, aki bár bizonyos mértékben eloszlatta az aggodalmunkat, de a helyzet tisztázására vonatkozólag nem tudott semmi pozitívumot mondani, miután még a miniszter nem döntött véglegesen ezekben az ügyekben. Majd rámutatott arra, hogy az egyházmegyei és kerületi járukok nem folynak be rendesen, pedig ezekből nyernének fedezetet a tanító és papjelöltek, valamint az iskolák segélyei. A kerület most is tekintélyes segélyt adott tanítóinknak, de erre a jövőben csak úgy lesz képes, ha az egyházak befizetik rendesen

a kulturtaxát. Épen ezért egyetértésre és kötelességeik lelkiismeretes teljesítésére hívta fel az egyházak képviselőit, mert csak egyetértve és Istenben bízva élhetjük át a mai nehéz időket. Őseink drága örökségeket hagytak reánk, s ha ezeket a drága örökségeket, különösen pedig kulturánkat meg nem őrizzuk, akkor elpusztulunk. Végül jelentvén, hogy dr. Böszörményi Emil e. m. i. gondnok egészségi okokból nem vehet részt a gyűlésen és felkérvén dr. Nagy Sándor legidősebb tanácsbirót a társelnöki szék elfoglalására, a közgyűlést megnyitotta,

A megjelentek számbavétele és a tárgysorozat megállapítása után, Oláh Sándor főjegyző olvasta fel az esperesi jelentést az időközi változásokról, melynek kapcsán tudomásul vette közgyűlés Nagy Lajos felsőbányai és Sziky Ádám sárközi lelkészek nyugdíjazását, Szabó Endre kakszentmártoni lelkésznek Magyarországra távozását, Öry Zoltán szatmári segédlelkésznek a kakszentmártoni állásba való beiktatását és kegyelettel örököltette meg a nemrégiben elhunyt Oroszlán István szárazberekai tanító emlékét, aki 53 éven keresztül állott a református tanügy szolgálatában.

Az egyházkerület többrendbeli határozata megfelelő alkalmazkodás végett tudomásul vétetett. Az érmelléki egyházmegye azon átiratának tárgyalását, hogy hitünkbeli képviselők választása érdekében mozgalom indíttassék, mint nem időszerűt, levette közgyűlés a napirendről.

A lelkészi értekezlet, missziói bizottság és számvevőszék jelentései után Kisgyörgy János terjesztette elő a máramarosszigeti liceum ügyeit, melynek rendjén az igazgatótanács javaslatai elfogadtattak és határozati erőre emeltettek.

Szaplonczay Bertalan nagybányai lelkész többirányú elfoglaltságára hivatkozva, lemondott az egyházmegyei pénztár kezeléséről. Közgyűlés a felhozott indokokat méltányolva, elfogadta a lemondást és helyébe Gacsályi Zsigmond kiskolcsi lelkészt választotta meg pénztárosnak.

A máramarosszigeti és apai templomtorony javításának terve és költségvetése elfogadtatott, a gombási református hivek lelki gondozása pedig ideiglenesen a szatmári egyházra bízott. Végül örömmel fogadta közgyűlés a tanítói segélyegylet megalakítását és kimondotta, hogy a gyülekezetek minden tanító után évenként 500 leit tartoznak a segélyegylet pénztárába befizetni.

A közgyűlés délután 1 órakor ért véget. Délután 3 órától pedig az egyházmegyei bíróság ülésezett, amely többrendbeli közigazgatási és fegyelmi ügyben hozott ítéletet. B. J.

Anyák napján május 10-én az ifjusági bibliakörök több gyülekezetben ünnepélyt rendeztek. Így Biharpüspökiben, hol a nőszövetséggel együtt tartották meg s az ünnepi beszédet Balajthy Jenőné lelkészné mondotta. Szatmáron pedig az összes bibliakörök közösen rendeztek s alkalmi felolvasásra nagyon eredményes pályázatot hirdettek.

KÜLFÖLD

Levél Káloin városából.

Genf a világnak egyik legcsodálatosabb városa. Hóval borított és fellegekbe nyuló hegyek veszik körül. Már ez is elég-séges lenne ahhoz, hogy csodálatossá tegye. A város természeti szépségét növeli az is, hogy a Léman tó partján fekszik. Tiszta időben a tó partjáról látni lehet Európa legmagasabb hegyét a Mont Blancot. A városnak, különösen a Népszövetség létezése óta, igen nagy idegen forgalma van. Az egyetemen is 50—60 féle nemzetiségű ifju fordul meg évenként. Többek között sok magyar diák is. A magyar diákoknak külön egyesületük van. — Sok mindent lehetne innen írni, de minket más érdekel.

Genf Kálvin városa. Az Evangéliomból kibányászott igazságokat itt tette életté. Még most is meglátszik Kálvin szelleme az egész városon. Sajnos, ez a szellem kihalóban van. Nemzetközi jellegénél fogva a városban mind több és több gyanus elem fordul meg. És hozzák a tagadás szellemét.

Ma is első helyet foglal el Genf templomai között a Saint Pierre, a Kathedrális, ahol Kálvin prédikált. A legelső vasárnapot ennek a templomnak szenteltem. Ez eredetileg katolikus templom volt, de a reformáció alkalmával, a derék genfiakkal együtt, a templom is átjött a mi tulajdonunkba. Itt, amint mondják, nagyon szép gyülekezet szokott mindig összejönni. Valóban voltak is elegenden, majdnem megtelt a hatalmas templom. A házat, ahol Kálvin lakott, lerombolták. Csak emléktábla jelzi, hogy ott lakott. És az ó-városban utca is van róla elnevezve. De van még itt egy emlékmű, ami bennünket közelebbről is érdekel. Ez a reformáció emlékműve. Hatalmas alkotás. Jó kis séta, míg elmegyünk előtte. Négy főalakja négy nagy kálvini reformátor. Kálvin, Farel, Béza és Knox. Mind a négy az Evangélium világosságának munkása volt. Ezekről jobbra és balra 3—3 emlékalak. Közöttük történelmi jelenetek. Ezek között a mellékalakok között ott van Bocskay István. Kezét kardjára téve felfelé néz. Mellette ugyancsak a falba állítva a kassai országgyűlés jelenete, amikor Bocskay a vallásszabadság okmányát az ott összegyűltek elé terjeszti. Mellette Bocskay eme szavai vannak bevéve: „Hitünknek függetlensége, lelkiismereti szabadságunk és régi törvényeink, becsesebbek a mi számunkra, mint az arany“.

Mikor legelőször megnéztem ezt az emlékművet, ott volt egy társaság is. Olaszul beszéltek s úgy vettem észre, hogy olaszok voltak. Közöttük volt egy katolikus pap is. Ő is érdeklődött. Gondolatait nem olvastam le arcáról, de biztos, hogy ő is bámulattal tekintett fel a Kálvin János alakjára. Azóta is sokszor megnéztem ezt az emlékművet. Hiszen az egyetem kertjében van. Ma is elmentem előtte.

Derék, jó emberek ezek a svájciak. Gazdagságuknak titka nemcsak a nagy idegen forgalomban, hanem munkás, becsületes

szorgalmukban is áll. Igen sokat dolgoznak. Jellemzőképpen elég, ha elmondom a házigazdám és családja helyzetét. Apa és fiu együtt dolgoznak saját műhelyükben. Asztalosok. Reggel mennek, este jönnek. Az anya tej és fűszerüzletet tart fenn és egészen egyedül vezeti. A háztartás vezetése, takarítás, főzés a család legifjabb tagjára a 17 éves leánykára marad. A legnehezebb munkát is ez végzi. Még a cipőmet is kitakarítja, pedig — tegnap tudtam meg — négy középiskolát végzett. Itt a munka igazán — nem szegény. Szinte hihetetlennek tűnik fel, ha még azt is hozzáteszem, hogy vacsora után gyors és gépirási tanfolyamra jár és az édesapja üzleti levelezéseit is ő látja el. Mégis gyakran behallik szobámba csengő hangja, amint a bájos svájci dalokat énekl.

Mennyi mindent lehetne innen üzeni! Itt van a diplomácia nagy kohója Itt tervezik a jövő Európát. Talán itt fordul meg annak sorsa is? Nem. Hisz Genfnél is van egy magasabb fórum. Az Isten ítélő széke. A Népszövetségnél egy magasabb szövetség: az Isten kegyelmi szövetsége. Ezt tanítja a mi kálvinista dogmatikánk. Hiába a sok izgalom, hiába a sziveknek ideges dobogása, hiába a külső, látszólagos siker, minden csak úgy lesz, — ahogy Ő eleve elvégezte! Ezzel a hittel szívemben küldöm szeretetteljes üdvözetemet. Genf. *Makkay Miklós*, ref. lelkész.

HIREK

Egyházkerületi közgyűlésünk keretén belül folyó hó 27 én lesz dr Thúry Kálmán új főgondnokunk ünnepélyes beiktatása és eskütétele a Leánygimnázium dísztermében s ezt követőleg történik meg 14 ifju lelkész felszentelése az újvárosi nagytemplomban. Ugyanitt este a Nőszövetség rendez nagyszabásu vallásos estélyt, melynek kiemelkedő pontjai Szombati Szabó István lugosi lelkész bibliamagyarázata, Kovács Lajos tóti lelkész szavalata és dr Szemethy Géza püspöki titkár vegyeskara által előadandó énekszámok lesznek.

Középiskolai növendékek egyházkerületünk területén. Beszerzett statisztikai adatok alapján megállapítottuk, hogy egyházkerületünk területén a

különböző jellegű középiskolákba 920 növendék jár. Ez a szám rendkívül csekélysége miatt komoly aggodalommal tölt el bennünket arranzve, hogy egyházunk rövidesen igen nagy szükségét fog szenvedni intelligens vezetőkben Ennek a szomorú helyzetnek magyarázatát a tanügyi viszonyok adják meg. Az a földi református magyarság — iparos és földműves egyaránt, — tömegesen küldi gyermekeit a ref. középiskolába még akkor is, ha nem szánta tudományos pályára, hogy legalább az alsó osztályok elvégzésével szerezzen magának bizonyos általános műveltséget és főként szíjon magába erőteljes ref. szellemet. Ennek a célnak természetesen csak a magyar tan nyelvű középiskolák — spe-

ciálisan a ref. középiskolák felelnének meg. Azonban éppen ezek hiányoznak nálunk anyagi eszközeink elégtelensége s azon merevség miatt, amellyel a tanügyi hatóságok meglévő középiskoláink fejlesztését is meggátolják. Az állami iskolák pedig ezt a hiányt nem pótolhatják, hiszen p. o. a tiszta magyar Szalon-tán, vagy a váradi külvárosi gyermekeinknek szánt helybeli állami gimnáziumban nincs magyar szekció, a helybeli liceum magyar szekciójának pedig nincs otthona s a növendékek a pedagógiailag kedvezőtlen délutáni órákban mostoha-fiaskodják végig a középiskolai éveket. Némi javulás mutatkozik az első középiskolai osztály létszámában, amely 339 növendékkal az összes középiskolai növendékeknek kb. 37% -át teszi. Négy református középiskolánkban 251 református növendék talált elhelyezést. [Több mint 27%] Fenti összegben Nagyvárad 319, Szatmár 271, Arad 74, Temesvár 64 létszámmal szerepel.

Debrecen cimere Kálvin szülőházán. Kálvin noyoni szülőházán elhelyezik a világ re-

formátus egyházainak cimerei között a magyar kálvinizmus szimbólumaképen Debrecen város cimerét: keresztes zászlaju bárány, feje körül glóriával, lába alatt az Ó- és Ujszövetség, mögötte pálmafa, tűzből kikelő fehér fönix, sisakdíszel, felette nap ragyog. A cimer körirata Bethlen Gábor körirata lesz: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” A konvent ítélete szerint ezen a cimereken vannak meg legteljesebben a magyar kálvinizmus jelképei.

Társszerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Pünköszt ünnepe alkalmából a Szent Lélek Isten minden áldását kívánjuk munkatársainknak és olvasóinknak.

S. K. Basel. Cikke ellen anyyira nincs kifogásom, hogy egyenesen folytatása ugyane tárgyról irt, de még általa nem olvasott soraimnak. **Sz. I. O-d.** Cikke a hivatalos munkaszünet miatt e számról lemaradt s a jövő szám anyagának nagy mennyisége miatt később hozhatom.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lej 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számítol váltókat. Folyósít jelzalog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adriai”
biztosító-társaságot.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje

ajánlja

Alapított 1840-ben

h a r a n g j a i t

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében.

VIZSGAI JUTALOMKÖNYVEK az e'emi iskolák alsóbb osztályai részére ajánlom Csathóné Tóth Mária igazgató-tanítónő által írt **Tanulságos és erkölcsnemesítő mesék és elbeszélések** című munkát. Az összeg előzetes beküldése mellett ára 12 Lei francó szállítva. Minden 10 drb-hoz 1 ingyen péld. Utánvételes rendelésnél a portót felszámítom.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926. és 11,986—1927. szám alatt approbált **román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim** teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és füzetek, melyeket legjutányosabb áron hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY nyomtatvány-raktárában**
Oradea - Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre: jvi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

DR THURY KÁLMÁN

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület
új főgondnoka

Dr Thúry Kálmán királyhágómelléki egyházkerületi főgondnok székfoglaló beszéde

Főtiszteletű és Méltóságos Kerületi Közgyűlés!

Az élet folytonosságának és megújulásának egy epizódja pereg le ma e teremben. Egy kiváló közéleti vezérférfit kidőlése által megüresedett széket kell most az u'ódnak elfoglalnia. Az előd alakja s köztevékenysége immár a mult történelmi elbirálása alatt áll. Emlékét, egy buzgó vallásos léleknek, egy világos fejű és kiváló képességű, de egyszersmint jóindulatu vezető embernek emlékét borostyánnal övezte már a hálás utókor! Domahidy Elemér kerületi főgondnok önzetlen, nemes munkálkodását jelezze a református világ hálás elismerésének gránit oszlopa örökkön-örökké.

És most előlép az utód, aki a sors rendeléséből én vagyok, hogy elfoglaljam a kipróbált előd helyét csupán a multakért előlegezett bizalom alapján, de érzem, hogy amikor e magas pozícióban előre tekintek, a jövőt emberi szemnek áthatolhatatlan köd takarja s az én jövőndő munkálkodásom körvonalait csak az Úristen láthatja, aki irányítója minden emberi cselekedetnek, de gyámolítója a gyengéknek, ha jóhiszeműek és lesújtója az erőseknek, ha gonoszak. Ez a tudat ad erőt az én lelkemnek is, amikor a képességeimet meghaladó teher vitelére vállalkozom s a bizakodó hit vezetése alatt készséggel ajánlom fel ezuttal is szerény szolgálataimat szeretett egyházamnak s hálásan mondok köszönetet a kitüntető bizalomért mindazoknak akiket illet, amellyel engemet egy nehéz feladat végzésével megtisztelni és most szeretetük nyilvánítása mellett e munkába beállítani kegyeskednek.

Köszönetem illesse elsősorban kerületünknek szellemiekben, munkaerőben és hivatali buzgóságban egyaránt kiemelkedő püspökét, aki Isten kegyelméből korát megcáfoló erővel tartja hajónk kormányrudját, de köszönetem járjon ki a kerület minden tisztviselőjének s alkotótágjának, az én szeretett munkatársaimnak, akik bölcsességgel vesznek részt az egyházi élet irányításában.

De nem mulaszthatom el a kerületünkön kívül álló, de velünk testvér református vendégeinknek legszivélyesebb üdvözlését sem. Az a tény, hogy ők elfáradtak hozzánk s megtisztelő látogatásukkal a mai ünnepünket országos, sőt egyetemes jelle-güvé avatták, fényes bizonyága a magyar kálvinistaság lelki

egységének és összetartásának. Ez legyen a mi jövő életünk erőt adó jelszava mindenkor. És végre szálljon az én üdvözlésem mindazon tisztelt vendégeinkhez, akik nem hitbeli kapcsolat révén, de azért jöttek el a mi ünneplésünkre, hogy megjelenésükkel tiszteletadásukat fejezzék ki a mi egyházunk és intézményeivel szemben.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Az emberiség történelme az utolsó másfél évtized alatt a legváltozatosabb eseményeknek oly tömegét tárja elénk, amelyekre a régebbi történelmi korszakokban évszázadok lassu erjesztő munkája volt szükséges.

A szétmállani látszó társadalmi alakulatok az új berendezkedéseknek minden árnyalatát a felszínre dobták, anélkül azonban, hogy ezen új állapotok kielégülést, megnyugvást és békét jelentenének. Ellenkezőleg, a világ nyugtalansága és békétlensége, a közállapotok bizonytalansága napról-napra növekvőben van, s az emberiség csalódása mindabban, amit orvosszernek hirdettek a bölcsek, vagy kufárok, sohasem mutatkozott erősebbnek, mint napjainkban.

A nagy leszámolás irtózatos áldozatai hiábavalóknak bizonyultak; bajaink és szenvedéseink azóta megsokasodtak s a jobb korszak helyett ma is a világnézeti harcok ádáz küzdelmeinek korát éljük, mert egyrészt a tulzott nemzeti irányok türelmetlensége politikai lázállapotban tartja a népeket, másrészt a kapitalisztikus rendszer eszmeszegénysége s azzal fordított arányban álló mohósága bénítólag nehezedik a tömegekre s ugyanakkor a nemzetközi iránynak nevezett rendszer társadalom bomlasztó tulzásai rabszolgasághoz, hasonló sorba süllyesztik az emberiséget.

Mintha az emberboldogító eszmék és világnézetek általános csődjéhez érkeztünk volna el. Az emberi élet szépsége és értelme veszendőbe ment, a lelkesítő nagyeshmék csillagfényei elhomályosultak s ujak még nem gyultak ki az égbolton. Hogy pedig a veszedelem teljes legyen, a lelki csődhöz a gazdasági csőd csatlakozott, pedig tudvalevő, hogy a kenyérnek óriási hatalma van az emberiség felett s a társadalmi szervezetek is csak addig tudják betölteni hivatásukat, ameddig némileg elégedett, vagyis nem éhező és nem nélkülöző tömegek felett uralkodnak.

Ugy látszik, mintha a világ pusztulása szélén állana s az emberek nem tudnak, vagy nem akarnak még ez órákban sem az önző napi célok helyett egy magasabb szintézisben kutatni a társadalmi életet megtartó eszmény után.

A lelki és gazdasági csődnek ezen történelmi óráiban vajjon van-e ember, aki egyedül a tudás fennhéjázó bátorságával vállalkozni merne a világ betegségének leküzdésére s a békesség megteremtésére?

Az eddigi siralmas eredmények mindenkit meggyőzhettek arról, hogy a földi tudomány bajnokai az önzés bélyegével homlokukon csak kuruzsló szerekek kísérleteztek, miközben a betegség már-már halállossá súlyosbodott. Be kell látni minden jóhiszemű embernek, hogy ott, ahol elsősorban a lélek betegségéről van szó, a lelkeket kell megfelelő kezelés alá venni. Nem állambölcsekre, nem is gazdasági szaktudásra van szükség mindenekelőtt, hanem a lélek bajait felismerő s gyógyítani képes orvosokra, mert a lélek tévutakra került, mérgezett levegőt szivott be és romlott táplálékot vett magához. Tiszta légkört kell tehát a lélek számára teremteni, hogy az emberek újból megértsék az emberi sorsközösséget s azt a magasabb eszményt, amely nemcsak a mára, nemcsak magunkra, hanem a jövőre és embertársainkra is kiterjeszti gondoskodásának melegét és visszaadja mindenkinek hitét a lélek hatalmában.

Ennek a folyamatnak alfa és omegája azonban a vallás uralmának helyreállítása a tömeges lelki elvadultság felett, hogy ezáltal a hit eszmevilágától elfordult társadalmat megállíthassuk azon az uton, amely kérlelhetetlen bizonyossággal a bukásba vezet.

Ha van még egy oly eszmény, amely nem tört össze az emberi kataklizmában s amely a törekvéseiben csalódott emberiséget megmentheti, úgy az a Hit, amely elvezet az igazság megismeréséhez s amely bebizonyította, hogy nélküle emberi életet élni nem lehet, vagy ha lehet, csak nagyon rosszul.

A Hit s az azon felépült vallásos élet tehát az a közös alap, amelyen az emberiség jobbjai nemzeti, felekezeti és osztálykülönbség nélkül csoportosuljanak s keressék a kivezető utat a lelkeken keresztül a mai chaotikus és szörnyű veszélyeket magában foglaló állapotból. Nem elszigetelt, egy-egy felekezeten belül érvényesülő munkára van azonban szükségünk, hanem hangsúlyozom, hogy társadalmi tagozódás nélkül össze kell fognunk, ha eredményt akarunk elérni, mert a baj már sokkal súlyosabb mérvű, semhogy azt részleges kezeléssel el lehetne háritani.

Ebben a közös munkában a mi egyházunknak történelmi szerepéhez hűen részt kell vennie. Vállalnia kell csüggedés nél-

kül azt, hogy az egyházi életet is végzetesen fenyegető lelki válságot, mint a társadalmi elégedetlenség okszerű következményét, tapintatos, de hatékony eszközökkel minél hamarabb levegesse, mert a történelem órájának folytonos ketyegése arra figyelmeztet bennünket, hogy az idő nem áll s minden késlekedés a vallásos közületek életét veszélyezteti.

A sors súlyos terheket rakott manapság minden ember vállaira, minek folytán legtöbben visszavonulnak gondterhes magányukba s ahogy a sebzett vad nyalja vérző sebét odujában, úgy bajlódik az egyes ember is saját magával s lassanként kihál lelkéből minden érdeklődés és közösségérzet a társadalmi intézmények iránt, ami végeredményben ezek leépítéséhez, sőt teljes elsorvadásához vezet. Ezeknek megakadályozása, az egyházi munkásság megkedveltetése, vagyis a köz iránt való érdeklődés felkeltése és ébrentartása a legközelebbi s legfontosabb feladatunk. De minthogy a lelki válság a gazdasági bajokkal karöltve jár, már pedig az egyház a népnek áldozatkészségére is apellál, keressük a néppel együtt az anyagi létfeltételeket is s anyagi támogatás hiányában álljunk jóindulatu, szolgálatkész tanácsadókként, vezetőkként hittestvéreink oldalánál, az ő szenvedéseikben, bánataikban, nyomoruságukban épp úgy vegyünk részt, mint örömeikben is, akkor nem fog meglazulni az a kötelék, amelynek elszakadása a hitélet megszűnését s egyházi intézményeink rombadőlését jelentené. Munkába kell állania tehát mindazoknak, akik a vallásos élet vezetésére akár hivatásuknál, akár belső lelki diszpozíciójuknál fogva kötelezve vannak.

A lelkészi kar, a tanítói kar és a világi elem egyaránt vérteljeze fel magát s teljes lelki fegyverzetben álljon a fenyegetett poszton, amelyet a lélek ellankadásának nehéz óráiban a vallásellenes felfogás egyre növekvő hatalmassága könnyen zsákmányává tehet.

De nincs mit tagadni, hogy ennek a súlyos feladatnak nagyobb fele a lelkészi karra hárul, nemcsak azért, mert a hitélet ápolása első sorban lelkészi feladat, hanem azért is, mert a mai sajnálatos helyzetben számolnunk kell azzal, hogy a világi elem egyházi szerepe fokozatosan csökken. Éppen ezért a lelkész ne csak az egyházigazgatás bürokratikus intézésében lássa kötelességét s ne elégítse ki az, ha hivatalnok módjára elvégzi az előírt teendőket, hanem vigyen be meleg, kálvinista buzgósággal átítatott lelket és ügyszeretetet abba a hivatásos munkába, amelynél nem az előírások, hanem a cselek-

vés mikéntje bir nagyobb fontossággal, mert ezzel él, vagy bukik maga az egyház. Aki mindezeket súlyos tehernek tartja, az ne vegye magára a lelkeszi palástot, amely nem diszruha, hanem a buzgó és alázatos munkának és szenvedni is tudó türelmességnek szimboluma. És gondolják meg az én lelkesztvéreim, hogy az ő kálváriás sorsuk a hivatásuknak csak egyik eszköze, mert a szenvedő és nélkülöző embereknek nehezen nyújthat vigaszt és tanítást az olyan ember, aki maga boldog és megelégedett.

Számolnunk kell azonban, mint már említettem, azzal a le nem tagadható ténnyel is, hogy a világ katasztrófális válsága jórészen megfosztotta egyházunkat a világi elem segítő és támogató munkájától. Az elproletarizálódott nép nemcsak anyagiilag, de szellemileg is csökkenő erőt jelent az egyházi életben, míg a középosztály, amely nemcsak anyagi áldozatkészsége, hanem szellemi képességei és hagyományos hithűségénél fogva évszázadokon keresztül legfőbb támasza, mondhatnám világi papsága volt egyházunknak, letörve, szárnyaszegetten vergődik a nincstelenség szörnyű problémája előtt s napról-napra kevésbé lesz képes eddigi szerepét betölteni. Nem akarom én ezzel a mi világi embereinket feloldozni az egyházzal szemben való kötelességük alól. Ez ma éppen oly erkölcsi erővel parancsolja az édesanya támogatását, mint a jó időkben, de számot vetek a helyzettel, hogy a fáradt és ritkuló sorok harci értéke ma már nem a régi s elfoglalt helyzetünk csak újabb pihent erők utánpótlása mellett tartható fenn. Ezért tartom én a legsürgősebb feladatnak azt, hogy mélyebb szántással forgassuk fel a néptömegek televény talaját s hozzuk felszínre az eddig ki nem használt termő értékeket.

Új nemzedéket kell nevelni anyaszentegyházunk részére, amely átveszi az apák megszentelt örökségét s az újabb kor szelleméhez idomult rugalmas felfogással fogja végrehajtani az egyház kipróbált s jónak bizonyult szervezete által előírt feladatokat.

Nem a hierarchia és küriarchia harcának képét kell meg gondolatlanul és jogos indok nélkül falra festeni, ami nem létezik, hanem az egyetemes egyház érdeke az, amiért minden buzgó és jóhiszemű törekvést, legyen az lelkeszi, vagy világi, be kell állítanunk az egyház szolgálatába, de nem kritika nélkül, hanem bölcs mérlegeléssel, hiszen még a romboló természeti erőket is teremtő, áldásos munkává szelidíti az emberi tudomány. Csak egyre vigyázzunk.

A hitélet belső irányítása sohasem lehet tömeghangulat szeszélyes játékszerévé. A protestantizmus az egyéniségnek kifejlésével nagy szolgálatot tett az emberiségnek. Nélküle nem érett volna meg a társadalom a forradalmak és az evolúció vívmányaira s ma is lelki lenyüggöttség bilincseiben szenvedne. De nem szabad elfeledkezni az érem másik oldaláról sem, amely az emberi természet súlyos tévedéseit tárja elénk. Az egyéni szabadságot kivivott ember könnyen beleesik a másik végletbe, az egyéni élet és felfogás tulfejlesztésébe, nem ismerve el saját akarata és céljai felett az erkölcsi korlátokat sem, ami viszont a társadalmi élet állandó nyugtalanságára, szertelenségekre és katasztrófális kilengésekre vezethet.

Az egyházi életnek, mint kiforrott közületnek a reformálás elvének lehetősége mellett is bizonyos stabilitásra van szüksége. Ez, amíg egyrészt nem jelent megrögzített, merev szabályokhoz kötött állapotot, másrészt kizárja annak lehetőségét, hogy egyesek akár önző célból, akár túlfűtött dicsvágyból fegyelmezetlen egyéni akciókra ragadtassák magukat s ezzel veszélyeztessék az egyetemes egyház, vagy egyes részeinek belső nyugalma s munkájának eredményességét.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Egyházi életünk belső jelenségei mellett állandó figyelmet követel egyházunk közjogi helyzete, vagyis az a viszony, amelyet egyházunk az állammal szemben elfoglal. Ennek jellemzésére elég volna annyit mondanom, hogy e téren még mindig chaotikus állapot uralkodik országunkban, mert bár megvan az u. n. kultusztörvény, de ez korántsem jelenti azt, hogy a vallásfelekezeteknek az állammal és egymással szemben való viszonya a teljes rendezettség képét mutatja. Amíg a demokratikus egyenlőség helyett a privilégiumok és osztályozások rendszere uralja a vallásfelekezetek kérdésének rendezését, amíg a kisebbségi egyházakkal szemben állandóan a bizalmatlanság rendszabályai, anyagi érdekeik tekintetében pedig a mostoha bánásmódja alkalmaztatnak, addig részünkről a kérdést nem tekintetjük nyugvópontra jutottnak. Az egyenlőtlen bánásmódnak jellegzetes tünetei az államsegélyek kiosztása, helyesebben ki nem osztása körül mutatkoznak legélesebben. De nem hallgathatom el azt sem, hogy felekezeti iskoláink helyzete azért oly végtelenül nehéz, mert ezeknek sorsa a politikai türelmetlenség szerkezetéhez van kötve s a nyilvánossági jogok megadása, vagy megtagadása, az iskoláink ellenőrzése nem a törvény, hanem a mindenkori politikai felfogás alapján bíraltatik el. Ennek a

reánk kedvezőtlen politikai atmoszférának tudható be az is, hogy a Királyhágómelléki Egyházkerület állami elismerése a legujabb időben kétségessé tétetett.

Ezt a barátságtalan magatartást súlyosabbá teszi az a körülmény, hogy kerületünk még abban az időben alakult meg, amikor az 1928. évben életbelépett kultusztörvény még nem létezett s így az új kerületi alakulatnak törvényhozási elismerését semmiféle törvény még nem követelte, sőt az 1928-as törvény az ekkor már megalakulva levő kerületeket, mint létezőket hallgatólag elismerte, de fokozott elkeseredést okozhat az a körülmény, hogy az 1926. évben a kormány megbízottja által kivett püspöki eskü s az éveken keresztül akadály nélkül történt államsegély folyósítás után helyezkedik az előző kormány ilyen intranzingés politikai magatartásra a politikamentes egyházi élettel szemben.

Pedig a romániai ref. egyetemes egyháznak két kerületre való osztódása nemcsak egy történelmi adottságnak eredménye, hanem a mai területi és népességi szempontok folytán egy szükségszerű s így nem mellőzhető igazgatási követelmény, melyet mindkét kerület egyformán szorgalmaz.

Jogaink elismerését azonban csak az idő folyásától remélhetjük, mely megfogja győzni a mindenkori romániai kormányt arról, hogy a jogok elismerése és tiszteletben tartása a legjobb kormányzati rendszer s a lelkek megbékítése ellenében loyális és kötelességteljesítő állampolgárok értékes munkáját kapja cserébe az ország.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Egyházi életünk ezen rövid érintése korántsem akar egy programnak nagy vonalú és sok igényt kielégítő színében tetszelegni, de kötelességemnek tartottam, hogy amikor egy vezető állást elfoglalok, ugyanakkor, ha nagy vázlatban is, kifejezést adjak azoknak az elgondolásoknak, amelyeknek én mindig nyílt követője és harcosa voltam. Felfogásomban lehetnek emberi gyarlóságok, cselekvéseimben korlátozhat erőm gyengesége, de szándékom tisztaságát és törekvéseim jóhiszeműségét egy tárgyilagosan ítélő ember sem fogja kétségbe vonni.

És még egyet. A főgondnoki tisztt a legnagyobb kitüntetés, amely egy református embert érhet, de én nem a decorum kedvéért vállaltam el azt, hanem azért, mert úgy érzem, hogy szükség van valakire, aki ennek a tisztnek terheit viselje s feladatait hordozza. Ne akarjon tehát senki énbennem egy külső címmel és méltósággal felruházott bábót látni, hanem olyan

embert, aki kötelességeinek teljesítése mellett jogaival is élni akar s mint az egyházi élet aktív résztvevője nem olcsó népszerűsége, hanem komoly munka által elért eredményekre pályázom.

És nekem ez elég lesz, mert mindennél nagyobb jutalmat látok a kötelességteljesítésnek lelket megnyugtató tudatában és ha én azt látom, hogy ez a felfogás, a közös eszménynek önzetlen szolgálata urrá lesz egyházunk minden tagjának lelkében, akkor nem fogom féltetni anyaszentegyházunkat és annak intézményeit a mainál súlyosabb megpróbáltatásoktól sem, mert amint egy nagy költő mondja, csak a nyomorban ismerjük meg az Isten kezét és ujját, aki a jóembereket a jóhoz vezéri.

Engedjék meg nekem végezetül kedves hittestvéreim, hogy azzal a jókívánsággal foglaljam el székemet, hogy ezen sötét és gondterhes jelenünkbe világítson be az Úristen jóságos kegyelme s adja meg mindnyájunknak egy jobb jövő reménységét.

Egyházkerületi közgyűlés.

Egyházkerületünk Nagyváradon 1931 május 27-én tartotta közgyűlését, amelyre a felszentelendő ifju lelkészekkel együtt közel százan jelentek meg egyházkerületünk minden részéből: Máramarosszigettől Orsováig.

Reggel kilenc órakor zugott fel a leánygimnázium disztermében egybegyültek ajkáról az ős kálvinista zsoltár: *Tebenned bízunk eleitől fogva*. Az ének után Sulyok István püspök imádsága emelte a lelkeket Isten elé, hogy Isten segedelmével fogjanak a mai nap munkájához.

Püspök urunk megnyitó bölcs beszéde az igazság lenyűgöző erejével mutatott rá az egyház súlyos anyagi helyzetére, melynek fentmaradásáért az általános gazdasági krízis közepette a legnagyobb küzdelmet kell folytatni.

— Ilyen viszonyok között — mondotta — gondolkoznunk kell azon, tudunk-e valamit tenni, amit még ma kell megtenni és nem holnap, az egyház megmentésére. Egyházközségeink a központi városokban és falvakban egyaránt súlyos helyzetben vannak és ezért most a presbitereknek és papoknak nemcsak azon kell lenniök, hogy az omladozó egyházi épületeket imitt-amott megjavítsák, hanem, hogy amilyen vezetői az egyházi és kulturális rendnek, olyan vezetői legyenek az egyházközségek anyagi ügyeinek is. Mindnyájan testvérek, kisebbségi sorsba dobott magyar reformátusok vagyunk, akiknek olyan áldozat-

készséggel kell segitenünk egymáson és az egyházon, mint amilyen felebaráti szeretettel segítünk a vizbefulón. Majd kitért az államsegély kérdésére, melyet az egyházkerület lelkészei újra már hónapok óta nem kaptak meg az államtól. Ez az oka annak, hogy különösen azok a lelkészcsaládok, melyek középiskolás gyermekeket nevelnek, valóságos nyomorban tengődnek. A lelkészek segélyezése céljából javasolja, hogy a közgyűlés engedje meg, hogy azokat az alapokat, melyek külön rendeltetés híján rendelkezésére állanak az egyházkerületnek, minimális kamat és biztosíték mellett adják ki kölcsönök formájában az arra szoruló lelkészeknek. A megnyitó beszédet hangos tetszésnyilvánítás és helyeslés fogadta.

A napirend további során *Csernák Béla* egyházkerületi főjegyző számbavette a megjelenteket, akik között helyet foglalt az egyházkerület egész tisztikara és tanácsbírói testülete, a középiskolai és elemi iskolai testületek, a nőszövetségek, a Tiszántuli, az Erdélyi Egyházkerület és az Erdélyi Unitárius Egyház képviselői, majd felolvasta a felszentelésre kerülő tizennégy lelkész nevét is, akik mindnyájan jelen vannak, u. m.: *Bódi Mihály, Oroszlán István, Sámy Gusztáv, [Dibáczy József, Fehér Bertalan, Gulya Géza, Juhász Péter, Óry Zoltán, Szabó Endre, Barthus Jenő, Veress Kálmán, Kiss Ferenc, Bitay Lóránt Zoárd és Vöröss Zoltán.*

Ezután jelentést tett a főgondnoki választás eredményéről, mely szerint a főgondnoki méltóságot *dr Thúry Kálmán* nyerte el. *Szell György, Végh József* esperesek és *Pappszász Lajos* gondnok az új főgondnokot a terembe bevezették és *dr Thúry Kálmán* lelkes tapsok közepette foglalja el helyét az elnöki emelvényen.

Az új főgondnokot először *Sulyok István* püspök üdvözli, megkérdi *dr Thúryt*, hogy hajlandó-e a főgondnoki tisztséget elfogadni, mire a kérdezett érces hangon „igen”-nel válaszol.

Sulyok István az egész egyházkerület bizalmát tolmácsolja *dr Thúry Kálmán* részére, aki kora fiatalságától kezdve harmincöt esztendőn keresztül a leghivebb munkása és harcosa volt a bihari reformátusságnak.

— Mindenkor igazi bölcsesség és tárgyilagosság vezette őt — mondja a püspök meghatottan — és ezért nőtt hozzá annyira az én és mindannyiunk szívéhez.

Az ősz püspök szavaira *dr Thúry Kálmán* hatalmas logikával felépített beszédben válaszol. [Lásd lapunk vezető helyén.]

Főgondnok beszéde után Sulyok István indítványozta, hogy a közgyűlés vegye jegyzőkönyvbe a beszédet és bejelentette, hogy dr Thúry Kálmán 5000 leit a máramarosszigeti templom-építés, 3000 leit a kóly-kágyai egyházközség és 2000 leit a sófalvi tűzkárosultak részére adományozott.

Ezután következett az üdvözlések sora, melyet Széll György esperes nyitott meg, aki az egyházkerület nevében köszöntötte az új főgondnokot. Majd az erdélyi egyházkerület kiküldöttei, Vásárhelyi Boldizsár kolozsvári esperes és dr Szöllőssy János egyházkerületi ügyész adták át a testvér egyházkerület üdvözlését.

A magyarországi tiszántuli egyházkerület nevében Szabó István geszti esperes üdvözölte dr Thúry Kálmán főgondnokot.

— A királyhágómelléki református egyházkerület csontunkból való csont és testünkből való test, mellyel lelkileg együtt érzünk, habár országhatárok választanak is el bennünket egymástól. Ennek a ragaszkodó szeretetnek a kifejezését tolmácsolja az új főgondnok számára.

Az egyházi üdvözlések sorát Perédy György az unitárius egyház főtanácsosa zárta be.

Az egyházkerület középiskoláinak nevében Ligeti Imre szatmári főgimnáziumi tanár, az elemi iskolák nevében Bartha István börvelyi igazgató a nagyváradi egyházközség presbitereinek, papjainak és közönségének tisztelgő küldöttsége élén Csernák Béla, a Lorántffy Zsuzsanna-egyesület nevében Csernák Béláné elnöknő, végezetül a biharmegyei és nagyváradi Magyar Párt nevében dr Markovits Manó, dr Cziffra Kálmán és Hegedüs Nándor üdvözölték az új főgondnokot.

Az üdvözlő beszédek után a főgondnok beiktatási ünnepe véget ért és a közgyűlés tagjai átvonultak az újvárosi református templomba, ahol a tizenégy lelkész felszentelése következett.

Az ifjú lelkészek kibocsátása után a közgyűlés első napja a templomban véget ért.

Másnap, május 28-án az első nap dolgainak számbavétele után dr Kotzó Jenő kágyai szőlőbirtokos tette le az esküt, akire a kerület egyik világi tanácsbírói tisztségét ruházta.

A nagybányai egyházmegye memorandumának indítványa véleményes javaslattétel végett az illetékes bizottságoknak adtak ki azzal, hogy az őszi közgyűlés fog felettök érdemben határozni.

A közgyűlés délután fél 2 órakor ért véget, amikor a fáradhatatlan elnökségnek a legidősebb esperes Széll György mondott köszönetet. A gyűlést Sulyok István püspök hálaadó imádsága zárta be.

Egyszerűség.

Nagy embereinkről, vezető egyéniségeinkről beszélgettem egyik lelkész barátommal s a végén megkérdezte, kit tartok a legkimagaslóbb vezető egyéniségnek? Gandhit, hangzott határozott és kategórikus válaszom s a miéltre azzal feleltem, hogy — mert volt lelki ereje zsebében egy angol diplomával és agyában két világrész kulturájával magára ölteni elnyomott és kiuzsorázott honfitársainak az egyszerűségét s nem lakkcipőben és frakkban állt ki a porondra, mint modern prófétáink, hanem a Megváltók kothurnusát öltötte magára kijelentve, hogy nem veti le a csepüpapucst és a háziszőttest, amíg hasonló rongyokba kényszerített honfitársát meg nem váltja

Hogy a Kelet legkimagaslóbb egyéniségének ez a Prófétákra emlékeztető gesztusa milyen hatást gyakorolt honfitársaira, az mindnyájunk előtt ismeretes.

Eszembe jutnak pedig ezek azzal kapcsolatosan, hogy anyagi létünknek az alapjai szinte napról-napra szűkülnek; fenntartó testületeink: az egyház és az állam újabb és újabb megvonásokkal fenyegetnek bennünket és kezd rajtunk erőt venni a kétségbeesés.

Tény, hogy anyagi létünk biztosítása érdekében minden lehető meg kell tennünk, mert ez a bázisa lelkiéletünknek, de akinél ez az élet főcéljává válik, az olyan ember a közéletet átformáló hivatást nem vindikálhat magának.

Meg kell látnunk, hogy lejártak azok a kényelmes idők, midőn egy bizonyos polgári jólét piedesztáljára helyezkedve háborítatlanul hirdettük a megváltó igazságokat; olyan korszakot élünk, amelyben meg kell barátkoznunk annak a gondolatával, hogy a Próféták és a Messiások kothurnusát kell magára öltenie annak, aki a világ veszendőbe indult lelkének a megváltására kötelezte el magát.

Nézzünk körül! Minden és mindenki leegyszerűsödött, sőt lezüllött körülöttünk; az elkeseredés, kishitűség, lelkiszegénység a harag és bosszuállás gesztusait dobálja szét: vajjon a jólét magas piedesztáljáról a béke szelid mozdulatába át lehet-e lendíteni ezeket a fenyegető gesztusokat?

Ismerjük el, hogy a gazdasági krízis lejtőjén egészen a mélypontig csúszott tömeg és közöttünk óriási szakadék tátong. Ismerjük el, hogy a testi és lelki krízis szakadékaiban vergődő tömeghez nem jut el a szavunk, ismerjük el, hogy ezt a célt és irányt vesztett tömeget csak úgy tudjuk a mélységekből kimenteni, ha lélekben megváltói magaslatokra emelkedünk és testi-ségünkben messiási mélységekig leegyszerűsödünk.

Gandhi nem vitte magával megváltandó tömege közé Nyugat üres civilizációját; diplomájával a kezében nem használta ki a kínálkozó konjunkturákat, ami szakadékot vágott volna közte és a tömeg között, hanem lélekben megváltói magaslatokra emelkedve leszállt a mélységekbe és egyetlen intézésére megmozdult a jelekre váró tömeg.

Vajjon a mi intézésünkre megmozdult-e már a tömeg? Vajjon leszállottunk-e már érettük a mélységbe, mint Gandhi, hogy kézenfogva kimentsük őket?

Vannak, akik a korok megisméltődését igyekeznek kimutatni az emberiség történetében. Ha igaz ez a teória, akkor a mai élet az apostolok bizonytalan korszakának a jegyében folyik le, midőn így kiált fel megint az iránytvesztett emberiség: „Mit cselekedjünk atyámfiak férfiak?”

Óh nem elég ma odakiáltani, hogy: „Térjete meg!” hanem a saját életünkkel meg kell mutatni, hogy merre van a megtérés utja.

Le kell egyszerűsödnünk, mint Gandhi, ki nem akarja addig levetni a csepü papucst és a háziszőttest, míg honfitársait meg nem váltja.

„Akinek két köntöse van, adja egyiket annak, akinek egy sincs”, Aki kongruát kap, adjon belőle annak a lelkésztestvérének, aki nem kap: meg kell ezt tennünk a holnapért, amely csak úgy lesz a mienk, ha a lélek és nem a test szava diszponál felettünk, ha saját magunk fölé emelkedünk,

Testiekben szegényebbek leszünk, de lelkiekben összehasonlíthatatlanabbul gazdagabbak és felfigyel reánk a tömeg, amelyet csak tettekkkel lehet megmozdítani.

Meg kell indulni a cselekvés útján — az új uton — amely a mélységből az élet vizéhez vezet; de hát ki induljon meg, ha nem mi, akik a lelkek megmentésére köteleztük el magunkat.

S ha mi megindulunk a cselekvés útján, megmozdul utánunk a tömeg s nem kell félnünk a holnaptól, amely ma még sötét árnyékként integet felénk.

Egyszerűsödjünk le a tömeghez, mely megváltóra, jelekre, tettekre vár s akkor nem lesz nehéz az áldozat, melyet egymás felemelése és megmentése érdekében hozunk; keresük mi vezetőket, először Istennek országát, annak igazságát s akkor kiemeljük a tömeget abból a mélyedésből, amelyben ma bizonytalanul tévelyeg s ha ki nem mentjük, talán holnap már megfellebbezhetetlen orkánná válva mindent elseper. *Tóth Zsigmond.*

HIREK

Harmonium-avató Ünnepe **Amacón.** Május 3-án ünnepélyes istentisztelet keretében adta át rendeltetésének új orgona-harmoniumát az amaci gyülekezet. A mintegy negyvenezer leifértékű harmoniumot az Ifj. Egyesület szerezte és adományozta az egyháznak. A vallásos estélyek, műkedvelő előadások, ünnepi kántálások bevételeit három éven át szüntelen erre fordították, kamatoztatták, míg végre olyan tekintélyes összegre fejlődött, hogy alig kellett pár ezer leifel kipótolni. A felavató istentiszteleten Orosz Ernő imádkozott buzgón és felemelőn. Utána Csecskedy Károly szatmári kántor hatásos szólóéneke fokozta a buzgóságot. Az ígét Debreczeni István hirdette I. Ján. 16, 23. alapján. Utóimádsága végeztével ismét Csecskedy Károly énekelt. Majd Siető Pál helybeli lelkész ismertette a harmonium beszerzésének tanulságos történetét: az ifjuság nagy és állandó törekvését a kitűzött cél felé. Istentisztelet végeztével az ifjuság a tekintélyes számú szatmári

ifjakkal közös bibliaórát tartott Debreczeni István vezetésével, ki a bibliaköri munkásságot ismertette. A délutáni istentiszteletet Bara József szamosdobi lelkész végezte 27. zsolt. 4. v. alapján meggyőző erővel hirdelve az Ur házának gyönyörűségét. Isten áldása legyen az amaci ifjuság eddigi és további munkáján.

A debreceni reform. tanítóképző május 17-én ünnepelte 75 éves fennállását. Ed-dig 1999 oklevelet adott ki az intézet. A jubileum alkalmából ünnepély a hősi halottak emléktáblájának megkoszorúzása, sportverseny és 10 éves találkozó volt.

Olaszországi református testvéreink az idén ünneplik 83. évfordulóját annak, hogy királyi rendelet megengedte Olaszország területén szabad vallásgyakorlatukat.

Brassóban az egyház felső kereskedelmi iskola építését határozta el. Az intézmény felállításához szükséges összeg már együtt van.

Társszerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

A hegyközcsatári (Cetariu) orgonista-kántortanítói állás megüresedett. Vasuti állomás Bihar [7 km.] és Nagyvárad [12 km.]. Posta: Episcopia [Biharpüspöki] Fizetés: Kézpénz 1931-re 12.000 Lei, $\frac{5}{8}$ ad erdő, 24 kat. hold föld, lakás kerttel. Az állás szeptember 1 én elfoglalandó. Érdeklődőknek kimerítően válaszol a lelkészi hivatal.

Pályázat. A várasfenesi ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet orgonista-kántortanítói, rendes tanítói állásra a következő javadalmazás mellett: 1. havi 1500 Lei kézpénz az egyház pénztárából havonta fizetve, 2. 100 Lei évi presbiteri gyűlési jegyzői tiszteletdíj. 3. 80.000 Lei urbéres nyomás erdőalap évi kamata félévenként utólag fizetve. [Presbitérium e tételnél megjegyzi, hogy ez alap kamataiért „vis maior“ pl. bankbukás esetén nem szavatol és hogy ez alaphól rendeltetésszerűleg ingatlant kell vásárolni, amint erre megfelelő jövedelmet nyújtó ingatlan kínálkozik, mely ingatlannak jövedelme szintén a tanítót illeti.] 4. 14 kat. hold 989 □-öl szántóföld, melynek adóját az egyház fizeti 5. 8 urbéres erdőjog és 8 urbéres nyomási legeltetési jog 6 Stóla az egyházkerületi megállapítás szerint. 7. 2 szoba, konyha, kamarából és mellékhelyiségekből álló lakás 450 □ öl kerttel. Kötelessége: A presbitérium által reábizott osztályok vezetése. Ezidőszerint a III—VII. osztályok vezetése. Kántori teendők végzése. Énekkar vezetése. Vasárnapi iskola vezetése. Lelkész helyettesítése akadályoztatása esetén. Általában mindazoknak a tanítói teendőknek végzése, melyeket ilyenül az egyházkerület megállapított. A teljesen felszerelt pályázati kérvények Ref. Lelkészi Hivatalhoz [Finiş—Várasfenes, Jud Bihor] küldendők. Posta, vasutállomás helyben. Belényes 3 km. A pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 15 nap alatt küldendők be a fentebb megjelölt lelkészi hivatalhoz s az állás 1931. év szeptember hó 1 én foglalandó el.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-számítol váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adriai“
biztosító-társaságot.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyfiszti Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad
Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja

h a r a n g j a i t

Alapított 1840-ben

a legfőbb harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosebb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

VIZSGAI JUTALOMKÖNYVNEK az e'emi iskolák alsóbb osztályai részére ajánlom Csathóné Tóth Mária igazgató-tanítónő által írt **Tanulságos és erkölcsnemesítő mesék és elbeszélések** című munkát. Az összeg előzetes beküldése mellett ára 12 Lei francó szállítva. Minden 10 drb-hoz 1 ingyen péld. Utánvételes rendelésnél a portót felszámítom.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926. és 11,986—1927. szám alatt approbált **román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim** teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és füzetek, melyeket legjutányosabb áron hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY** nyomtatvány-raktárában
Oradea - Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Reformá-
tus Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvá-
rad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-
évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók
saját személyökre évi 350 lei előfize-
tési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. ∞ Megjelenik minden héten szombaton

Gonosz napok.

Efézus 5, 16.

Mennyi tétovázás, bizonytalanság és keresés jellemzi a mi világunkat. Valami különös várakozás feszül a lelkek felett s mindenkinek szeméből a „valaminek jönni kell“ gondolata olvasható ki. Korunk emberének nyugtalan és békételen szive idegesen rezdül meg minden érintésre s valami végtelen vágyakozás a bizonyosság, sóvárgás a megnyugvás után egyre észrevehetőbben hatalmasodik el az örökös vibrálásban elfáradott lelkekben. Ugy van vele mindenki, mint mikor az ember éjszaka sötét erdőben téved el. Tudja, hogy ásitó szakadékokat, ezer veszedelmet rejt az erdő s félelmét gyötrővé sulyosbitja a közelben, talán éppen pont mellette megbuvó út sejtelve. Talán csak a kezét kellene kinyújtani, pár lépést tenni valamelyik irányban s meg volna váltva, de merre menjen, melyik irány a helyes, mikor már annyit próbált hiába s mikor minden bokor mögött mérges kigyó, vadállat, ártó ellenség huzódik meg.

Valahogy így tévedt el a mai ember a kulturális, gazdasági, társadalmi, politikai, lelki élet nagy szövevényes erdejében s ma fáradtan kapkod minden után, ami az utvesztőből való kivezetést igéri.

Milyen nagyszerű lenne most Isten fiainak odaállani a csüggedt fáradtsággal kereső embervilág elé s az uttalanság hazug bizonytalanság, a halál kétségbeesésében vergődő tehetetlen világnak megmutatni az Útat, Igazságot és Életet abban, aki e világ megváltására jött.

Soha alkalmasabb idő nem volt még talán, hogy a világosság fiai a sötétségben tántorgók előtt bizonyosságot tegyenek a világba jött világosságról, mint ma, amikor kiábrándult, csalódott talajtvesztett életek, kereső sóhajtásától visszhangzik minden,

Isten világában nincs véletlenség, tervszerűtlenség. Nem ötletszerűen s nem cél nélkül engedte meg, hogy a mi világunk szekerét ilyen kátyuba kormányozzák annak „bölc” irányítói. Isten egyik legdrágább ajándéka az alkalom, amit kiválasztotainak az Ő egyedül megváltó ereje melletti bizonyágtevésre ad. Bizonyos, hogy a keresztyén ember mellett állandóan az alkalmak végtelen sora huzódik el s a keresztyén élet nem is egyéb, mint egy nagy felhasznált alkalom az Isten igazságának megmutatására, mégis nem kétségtelen, hogy az Isten néha nagyobb és több alkalmat kínál fel az ő gyermekeinek.

Isten igazi fiai, akik mindig az ő akarata után kérdező lélekkel járnak a világban, boldog örömmel érzik ilyenkor a megajándékozás édességét és időt nem veszítve élnek az alkalom nyújtotta lehetőségekkel.

De az ilyen alkalmakat nagyon figyelmesen lesi e világ fejedelme a Sátán is és minden erejét latba veti, hogy azt a maga hasznára fordítsa. Ezért járnak együtt a gonosz napok az ilyen alkalmakkal. Ezért van az, hogy most mikor Isten olyan alkalom elé állit, ahol egy önmaga nyomorusága alatt összetört világnak győzelmes reménységgel hirdethetjük az egyetlen lehetséges megoldást és kiutat jelentő evangéliumot, a Sátán minden erejét összeszedve indul végső rohamra — elsősorban azok ellen, akiktől legjobban fél, Isten ügyének képviselői ellen, azaz ellenünk. A kísértések akadályait tornyosítja elénk s szinte megfojt reánk vetett hurkaival. Valóban a Sátán második próbáját álljuk Jób módjára s csak a pusztá életünk az, amit a nagy megrontásban magunknak vallhatunk. Árat, kemény nagy árat kell fizetnünk a mostani alkalomért ezekben a sötét, gonosz napokban, de nem kétséges senki előtt sem, hogy Isten dicsőségét prófétálni, az ő nagyságát felmutatni egy az emberek gyalázatát megundorodott, kereső világnak — olyan alkalom, amit ha kell életünk árán is megvásárolunk. Istenügyének képviselői ma óriásokká nőnek, midőn hivatásuk tudatában bármi árt Istenbe vetett bizodalommal fizetnek meg az alkalom nagyszerűségéért.

Kiss Bertalan.

A magyarországi zsinat.

Május 4-én nyílt meg a zsinat negyedik ülásszaka. Az első napon dr Baltazár püspök imádsága után Dókus Ernő világi elnök mondott megnyitó beszédet, melyben megjelölte a feladatokat, melyeket ezen az utolsó előtti ülásszakon el kell végezni.

Majd megemlékezett a jubilánsokról, u. m. a miniszterelnökről dr Baltazár Dezső husz, Révész Kálmán tiz éves, a Korvin-láncot nyert dr Ravasz püspökről, dr Benedek Zsolt konventi tanácsos 25 éves működéséről.

Az első napi rövid ülés után másnap a *missziói javaslat* tárgyalása következett, melyet az új előadó dr Enyedy Andor miskolci lelkész hatalmas beszéde vezetett be. A javaslat csak 10 §-ból állt s elvi kijelentésekkel megjelölte a misszió fogalmát, megállapította az egyház és az önkéntes munka közötti viszonyt, kimondva, hogy minden missziói munka az egyházi hatóságok felügyelete alatt áll. B. Pap István megemlékezett a 40 évvel ezelőtti uttörés munkájáról s a magyar belmisszió megindítójáról, a zsinati atyák között levő dr Szabó Aladárról. A javaslatot általánosságban elfogadták azzal, hogy — mint Ravasz püspök rámutatott — a törvény feladata lesz, hogy a belmissziói mozgalmak elleni antogonizmus megszűnjék. A részletes tárgyalások során egy új §-t iktattak be arról, hogy ezután minden évben az egész egyházban egy „missziói nap”-ot tartsanak. Így lesz a misszió az egyház igazi, el nem odázható s a templomban és az istenisztelet körében évről-évre megjelenő egyetemes ügye. A tárgyalás végén simeoni hangulattal és hálával távoztak el az atyák.

A hét többi napjain, négy napon át az *egyházi adóról* szóló törvénycikket tárgyalták. A javaslatot a pénzügyi bizottság előadója, Varga Sándor esperes terjesztette elő az ügyet teljesen megvilágító beszéd kíséretében. Az egész javaslat három részből állott, u. m. az egyházi adóról, az egyházközségek háztartásáról és az egyetemes adóalapról szóló részekből. Az általános tárgyalásnál széles vita indult meg a központi adózás, az önkéntes adózás, az adakozásra ránevelés, az egyetemes adóalap, az államsegély s az 1848 XX. tc. végrehajtása körül, de ezek nagyrészen csak elvi jelentőségűek voltak. A részletes tárgyalás során nagy vitára adott alkalmat, hogy az adókiivetés milyen állami adók alapján történjék. A javaslat csak a föld, ház és kereseti adót vette fel, míg a debreceni egyház kérte, hogy a vagyon és jövedelem adó is felvétessék. A zsinat arra az álláspontra helyezkedett, hogy az összes egyenesadók, tehát a vagyon és jövedelemadó is alapul szolgálhat az egyházi adókiivetésnél. Hasonló nagy vitát provokált a *külbirtokosok és a szórványokban lakók* adókötelezettségének megállapítása. A külbirtokosokra nézve a zsinat úgy döntött, hogy az eddigi 25 % os vagyonadó helyett az illető egyházközségi vagyonadónak 50 %-át fizetik.

Többen azon a nézetben voltak, hogy 100%-át fizessék. A szórványokra nézve az lett a megállapodás, hogy az öt kilométernél nem távolabb eső szórványokban lakók, ha lakóhelyükön nincsenek kötelezve iskolafenntartáshoz külön adóval hozzájárulni, teljes egyházi adót fizetnek, akik pedig távolabb laknak, vagy iskolafenntartásban résztvesznek, az összes kivethető egyházi adónak 50%-át fizetik.

A költségvetésről szóló szakasznál a tisztviselők fizetésének kiszolgáltatására nézve a vita azzal ért véget, hogy az egyházközség minden fizetést havi, vagy negyedévi részletekben köteles teljesíteni. A második hét hétfőjén került sor a közalapról szóló javaslatra. Előbb megállapították a hovaforrás kulcsát, melyszerint 15% megy az alap gyarapítására, 30% missziói célokra, 5 a külföldre szakadtak lelkigondozására, 15 a nyugdíjintézet támogatására, a fennmaradó a törvényben megjelölt különféle segélyezési célokra. A hozzájárulás tekintetében a zsinat meghagyta az eddigi lélekszám utáni 8 fillért, de a konvent felhatalmazást nyert, hogy a viszonyok jobbra fordultával elrendelheti, hogy az egyházközségek a tagok ház, föld és kereseti adója utáni fél, sőt esetleg egy %-ot szolgáltatassanak be a közalapra. Ezeket a járulékokat az egyházközség a hivekre közvetlenül külön adó címén átháríthatja.

Nagykárolyi egyházmegye közgyűlése.

A nagykárolyi református egyházmegye április hó 16. napján tartotta rendes tavaszi közgyűlését Havas Gyula és dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok elnöklete alatt.

A tavaszi ragyogó napsütést komor őszi borongós idő váltotta fel, mintha a lelkekre nehezedett volna az a gond és rossz sejtés köde, a papok és világiak arcán ott ült valami különös boru, melyből anyaszentegyházunk jövő életéért való aggodalmat lehetett volna leolvasni. A legujabb egyházi életünkbe mélyen belevágó miniszteri rendeletről, mintha minden falusi kúrator tudott volna, úgy borultak el az arcok s az általános s mindnyájunk által ismert gazdasági válság szinte hatványozott mértékben adta vissza ezt a lehangoztságot. Lelkészeink 11%-ának és segédlelkészeink államsegélyének megvonása újabb megpróbáltatások alá vetik magyar református anyaszentegyházunkat s hiveink teljes anyagi leszegényedése miatt ebből a helyzetből a kivezetőutat megtalálni csaknem erőnkön felül való feladat. És mégis bizó hittel kell tekinteni a jövőbe, mert csak ez a hit mutatja meg számunkra a kivezető utat.

Közgyűlés előtt istentiszteleten vettek részt a gyűlés alkotó tagjai. Bartus Jenő kismajtényi lelkész hirdette az ígét erőteljes bizonyágtétellel az Ap. csel. 16:8-10. v. alapján. Dr. Nagy

Sándor klasszikus szépségű gondnoki megnyitójában mutatott rá a reánk nehezedő súlyos megpróbáltatásokra, mely egyházi életünket alapjában támadja meg, de rendületlen hittel bizik abban, hogy magyar református népünk a szinte elviselhetetlen teher dacára is, győzelemmel vivja meg élet-halál harcát. A megalakulás formáságai után az esperesi jelentést vette tudomásul egyházmegyei közgyűlés s a megválasztott egyházmegyei tisztviselők dr Tóth János világi főjegyző és Veress Kálmán lelkészi aljegyző tették le az esküt, kiket esperes szives szeretettel üdvözölt, mint egyházmegyénk új munkásait. A nagy gond dal és körültekintéssel összeállított számvevőszéki és belmissziói jelentés felolvasása következett, egyik egyházmegyénk anyagi, a másik szellemi s lelki életéről adott hű képet. Örömmel vette tudomásul közgyűlés a március 26—28 napjain Iriny, Erdengeleg, Érendréden megtartott belmissziói napról beterjesztett részletes beszámolót, mely azt bizonyítja, hogy református hiveink szomjuhosszák az ígét, csak ezt a forrást fel kell tárni előttük s megértik a belmissziói munkának a fontosságát. A terjedelmes s szinte tanulmányszámba menő belmissziói jelentésért Gönczy Sándor belmissziói előadónak elismerését kifejezve vette tudomásul közgyűlés.

Közgyűlésünk egyik legfontosabb tárgya az egyházmegye kibővítése idézett fel élénk, mondhatni heves vitát. Két elvi álláspont állott szemben egymással. Az egyik az előnyeit vitatta s állította előtérbe, a másik főként anyagi, illetve gazdasági szempontból világította meg hátrányait és terheit s ragaszkodott az egyházmegye önállóságához. Végre is ez utóbbi álláspont győzött s egyházmegyei gondnoknak a volt szatmári egyházmegyéből ittmaradt 9 egyházközséggel való csatlakozásra vonatkozó indítványát, mely egyházmegyénknek új elnevezést: „Szatmár-Nagykárolyi Egyházmegye“ adott volna 21 szavazattal 5 ellenében elvetette. Érdekes, hogy egyetlen lelkész sem szavazott a csatlakozás mellett. A fiatal generáció megmutatta, hogy szerzett jogot, melyet több, mint tíz éves történelmi időn át megmentett, látszólagos előnyökért nem hajlandó feladni.

Az egyházmegyei nőszövetségi tagozat megalakításáról a jelentést helyeslőleg vette tudomásul közgyűlés.

Majd az egyházkerületi egyházmegyénket érdeklő s közérdekű határozatok tárgyában tette meg a kellő intézkedést.

Több kölcsönügy s más adminisztrációs ügy, adókulcs, díjlevél megerősítése után a kismajtényi iskola kibővítésére vonatkozó presbiteri határozatot vette tudomásul közgyűlés s ezzel délután 2 órakor véget ért.

Előtte való napon délelőtt lelkészi és tanítói értekezlet volt, délután pedig 7 bírósági ügyben hozott ítéletet, illetve végzést az egyházmegyei bíróság. A nagykárolyi ügyben a felek kölcsönös kibékülése után mindkét félre felmentő ítéletet hozott s dr Dohy Albert főgondnokot és Veress Sándor gondnokot tisztsegeikbe visszahelyezte. Így remélhető, hogy a nagykárolyi gyű-

lekezetben szépen megindult belmissziói munka akadálytalanul fog haladni anyaszentegyházunk építésében.

Bárcsak mindenütt, de különösen egyházi közéletünkben engesztelődnek ki az egyházzal szemben álló református magyar lelkek, mennyivel nagyobb erőt tudnánk kifejteni s mennyivel nagyobb eredménnyel tudnánk küzdeni fajunk, vallásunk, anyaszentegyházunkért!

G. S.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

A mi hamvazószerdás sorsunk hajója egyszerű, szürke lobogó alatt jár. Most azonban a főgondnok avató ünnepnapokban, kivételesen szép, szivárványos zászlót lengetett rajta a szél. S ahogy az új kormányost a fedélzetre kísértük, a pihenő hullámok végtelen tükör gyanánt verték, mosolyogták vissza a tündöklő tavaszi sugárzatban egy áldottabb jövőre ragyogó ígéreteit. Ebben az ígézetben nem lehetett fölhozunk az árbcra a fekete lobogót, mely pedig máskülönben mindannyiszor — s fájdalom, igen sokszor — föllendül oda, valahányszor egy-egy fáradt utitárs vágyik s leszáll pihenni — a mélybe. Kivettük tehát lapunk amaz ünnepi számából a „hazahivottak” ciprusos rovatát s mindössze egy halk sóhajással, hangtalan bucsuintéssel mondhattunk „Isten hozzád”-ot egy országhatáron át református egyházunk ama két kiváló fiának, kik ugyanakkor sáppadt árnyéként szálltak alá az elpihenés puha mélységeibe, szinte észrevétlen akarván eltűnni, hogy ne zavarják annak a napnak az ünnepi hangulatát, melyet az Úr készített ittvaló s itt a maga boldogabb létéért küzködő népének.

De most, ünnepi vigasság múltán, annál bensőbb részvétellel kell megemlékeznünk róluk: dr Ferenczy Gyuláról és Debreczeni Ferencről.

Dr Ferenczy Gyulának, a debreceni egyetem tudós professzorának kezéből a világegyetem örökkévaló „Rector Magnificus”-a szép, tisztos öregség csendes alkonyatán vette ki a vándorbotot. Bizonyára megelégette az ő öreg szolgájának, vagy ahogy a „Vasárnap” igen szép nekrológjának az írója mondja: „a gyönyörűsége álma fiatal szívű lovagjának” hűségese, nehéz sáfárkodását s átvitte innen, a homályos látomások helyéről az örökkévalóságba, melynek szépsége valóságát halandó szívek leggyönyörűsegebb álmai föl nem érik. Ha idelent csakugyan „hajladozó lilomos, vadvirágos mezőkön járt a gyermekekkel”, — holott pedig az út tövisei sokszor megvérezték lábait, — milyen kibeszélhetetlenül gyönyörűbb virágokkal hintheti tele az ő és választott gyermekei útját odafent az az atyai jobbkéz, melyről a „Veni Creator Spiritus” szép, öreg himnusza azt mondja, hogy az ajkakat a beszéd ajándékával gazdagítja („sermone ditans guttura”) ? Hosszu tanári pályáján az ő ajkairól is áradt a bölcsesség beszéde az ifjúsághoz. Most elhallgatott, elment maga is ígét hallgatni: békességgel, étellel biztató szent

igéket és ígéretek a maga és népe sorsáról, az örök Jóság és Bölcsesség katedrájából — „meghallom, mit mond az Úr Isten, mert kétség nélkül békességet szól az ő népének és minden kegyeltjeinek“. Valósuljon ez az ő boldog várakozása s legyen a békesség mindakettőé: Isten népéé az életben, övé pedig halottaiban a B. F. R. A. — az itt maradottak hálás emlékezetével!

Debreczeni Ferenc halála szinte a görög sorstragédiák szörnyüségait juttatja eszünkbe. Fiatalon, az emberi élet delelő pontján, tele életerővel, a férfias tettvágy és szent ideálok szolgálatának hevületével ott veszi el életét egy lelketlen mechanizmus halálos útján. Ha csak az érzéki ember szerint itélnők a földi élet eseményeit, akkor, vigasztalan jajszóval kellene siránkoznunk igen sokszor, ahogy Elektra is siratta valaha Oresztesz hamvait. De nekünk, Krisztus hiveinek nemcsak az utunk más, de más az örömünk, más a gyászunk is. Főképen pedig a fel fogásunk: életről, halálról, hivatásról s emberi sorsokról.

Világi okoskodás szerint élnie kellett volna még sokáig Debreczeni Ferenc testvérünknek is, hiszen tanár volt ő is, egy egész nemzedékre való oktató s nevelő bölcsesség telt volna tőle is, a vénség tisztos koronája illett volna valamikor az ő fejére is. De lám, Isten útja sokszor mégis az emberek útja, néha meg éppen e haladó század rohanvást törtető gyermekeinek az útja, szárazon, vizen, földön, égen, atmoszférán és sztratoszférán át, gépeken, mik a földfelületen könnyen nyelik a 130 kilométereket óránként, de egy hirtelen felbukkanó akadály kikerüléséhez nem tudnak sokszor kapni egy félméternyi térséget. Ilyen utakon szokta megállítani nemcsak a Krisztusüldöző, nemcsak a földi célokat hajszoló Saulokat, de itt-ott a magasztos ideálok szolgálatában sokszor legszentebb célokra kötelességtudóan siető Pál apostokat is. „*Vas electionis mihi est*“, a választottság edénye ő nekem“, mondja róluk S ahogy el kellett törnie az alabástrom edénynek, hogy a halálba menő Úr Jézust megkenhesse Mária az illatos, drága nárdusolajjal, úgy kellett összetörnie nyilván Isten eme választott edényének: Debreceni Ferencnek is, hogy kötelességtudó életének és mindhalálig való hűségének példája kiöntött nárdusolaj illata gyanánt töltse be a magyar ifjuság lelkét. A férfias erényekre nevelt és edzett cserkészifjuságnak, a körébe siető főcserkész véres tetemén kell rádöbbennie a maga husvétváró hitében arra, hogy nappalok, éjjelek, nagypéntek, husvétok, halálbamenetek és feltámadások és minden idők — az örökkévaló Isten kezében vannak.

Szép megható gesztus volt levenni kalapjuk mellől az árvalányhaj bokkrétát s abból egyetlen óriás koszorút fenni a főcserkész koporsójára. De e gesztusnál sokkal szebb és nagyobb a bennerejlő szimbólum és intelem, hogy a magyarságnak: ennek a pusztázó, cserkésző, vadonokat járó, árva, rokontalan népnek a fiai, kiknek a sorsuk is fakó, szintelen, akár az árvalányhaj s kik maguk is szakasztott olyanok: ahánya, annyifelé hajlik-húzódik, végre-alahára egyesüljenek egyetlen óriás ko-

szoruba, fogjanak össze a testvérszeretetben legalább most, a megalázottság ostorcsapásai alatt. Szinte azt kell gondolnunk, hogy Debreczeni Ferenc gimnáziumi tanárnak és kerületi cserkészparancsnoknak még ez a rövid élete is csak azért adatott, hogy annak rombadőlt oltára mellől mondhassa el tanítványainak ezt a legszebb prelekióját és onnan kiálthassa oda cserkészeinek ezt a legnagyobb, legkeményebb és utolsó vezényszavát.

S ahogy tűnik, elmerül egyre jobban-jobban a mulandóság homályába mindaz, ami benne földi volt, fájó szívvel nézünk utána. Pedig mindössze az történt vele, hogy immár nem az ő nagy, eleven kálvinista hitének szirtfokáról, hanem ott, színről-szinre, szemtől szembe Vele mondhatja el a maga életének egész programját, sorsát, hitvallását, főcserkészi jelentésében a minden népek és seregek örökkévaló Királyának, hogy ime: „én mindenkor Veled vagyok, te fogod az én jobbkezemet, . . . ha elfogyatkozik is testem és szívem: szívemnek kösziklája és az én örökségem te vagy, óh Isten, mindörökké!”

Emlékezete legyen áldott köztünk!

Neki pedig: gyászbaborult testvéreinek, lapunk főszerkesztőjének azt kérjük Istentől, hogy nyissa meg a vigasztalásnak részére is ugyanazt az áldott forrását, melyből ő maga, mint lelkész, annyi, más szomorú sziveknek juttatott keserű napjaikban. Elhívta mellőle Isten akara a testvért, de helyette — vigasztalásul — hagyott, rendelt itt neki testvéreket — ezreket, milliókat — a megpróbáltatások népéből, hogy szívében ők töltsék immár be ennek az egynek a helyét.

Sz.

HIREK

A gyermektanítató lelkészek kölcsönrel való segítése tárgyában Püspök urunk indítványát a most lefolyt kerületi gyűlés a legnagyobb megértéssel fogadta és emelte határozattá. Ebből folyólag Püspök ur a kerület elnöksége nevében megtette a

napokban az intézkedést, hogy az említett határozat végrehaj tassék, amennyiben az esperesi hivatalokat ellátta a megfelelő utasításokkal. Utóbbiak fogják közölni az érdekeltekkel a kölcsönre vonatkozó közelebbi tudnivalókat s annak feltételeit is.

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárada.

2365—1931-II. szám. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli a temesvári min. igazgatóság területén lévő elemi iskolának. Tudomásvétel és a szokott módon leendő beiktatás végett közlöm az alábbi igazgatósági rendeleteket. „No 8196—1931. Serv. Instr. Impărtirea Serviciului de control al învățământului primar. Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor Dir. Inv. Primar No. 59,265. din 7 Maiu 1931. Domnule Director Ministerial! Avem onoare a vă face cunoscut, că Ministerul având în ve-

dere reducerile bugetare cât și raționala împărțire a Serviciului de control al învățământului primar, prin decizia No. 59.265—1931. a dispus cu incepere dela 1 Maiu 1931. ca D-nii Inspectori școlari primari de circumscripție și Inspectorii Generali primari, să funcționeze după cum urmează : 1. Frateș Romulus, șef. al secției învățământului primar și jud. Timiș Torontal și Caraș. 2. I. Cioată. județele: Arad, Severin și Bihor. 3. Traian Suteu, Inspector General, Jud.: Arad, Timiș-Torontal, Caraș, Severin, Bihor. Semnături". Azaz: Az elemi isk. Inspektor urak beosztása: Frateș Romulus az elemi isk. ügyosztály főnöke és Temes-Torontál, valamint Krassómegeye; Cioată I. Arad, Szörény, Bihar megye; Suteu Traian vezérinspektor az egész igazgatóság területe.

„No. 8270—1931. Serv. Instr. Scutiri de taxe a orfanilor de războiu. Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor Dir. Inv. Particular No. 54491—1931. Domnule Direcior Ministerial! Avem onoare a vă face cunoscut, că în conformitate cu dispozițiile art. 145. din Regulamentul Legii învățământului Particular sunt a se face scutiri de taxele prevăzute la art. 144. al aceluși Regulament orfanilor de războiu, care în baza art. 49. al Legii I. O. V. au chiar un drept legal de scutire de taxe. Vă rugăm a pune în vedere școlile din regiunea D-v. să se conformeze ordinului Ministerului. Semnături". Azaz: A hadiárvánk a tandijak fizetése alól felmentendők. Oradea—Nagyvárad, 1931. június 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

2362—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli a kolozsvári min. ig. területéhez tartozó elemi iskolának.* Mihez-tartás és a szokott módon leendő beiktatás végett közlöm az alábbi rendeletet. „Ordin circular. No. 18.285—1931. secția IV. Instrucțiuni ref. la inspecții. Către toate școlile primare particulare și Revizoratele școlare Având în vedere, că procesele verbale luate cu ocazia inspecțiilor făcute de către organele de control ale Revizoratelor școlare nu sunt înaintate în toate cazurile conform instrucțiunilor în vigoare, în conformitate cu ordinul Onor. Minister, No. 50,101—1931 și 50,115—1931. se iau următoarele dispoziții :

1. Despre orice inspecție se ia un proces verbal, care să cuprindă constatările obiective atât administrative cât și pedagogice.

2. Direcțiunile școlilor primare particulare în timp de 48 ore vor înainta Revizoratului școlar 4 copii de pe aceste procese verbale, legalizate de către Direcțiunea școlii. Procesele verbale vor fi semnate de director și de învățătorii, pe cari îi privesc. Semnături".

Azaz: Minden iskolai ellenőrző látogatásról jegyzőkönyv veendő fel. A jegyzőkönyvről 48 óra alatt 4 másolat pld. küldendő be az ill. revizorátushoz, az igazgató és az érdekelt tanárok aláírásával.

„Ordin circular No. 19.171—1931. secția I—IV. Către toate școlile de stat și particulare și Revizoratele școlare. Am onoare a Vă face cunoscut că Ministerul Instrucțiunii cu ordinul No. 64,307—1931. a dispus ca începând ca ziua de 15 Maiu 1931.

până la altă dispoziție, lecțiile tuturor școlilor să înceapă dimineața la ora 7, fiind modificat calculul timpului după cel din Europa centrală. Cluj, la 15 Maiu 1931. Șeful Serviciului Instrucțiunii și al Cultelor ss. V. Seni".

Azaz: További intézkedésig az összes iskolákban az előadások reggel 7 órakor kezdődnek.

"Ordin circular No. 56,721—1930. secția IV. Către școlile primare particulare și Revizorate școlare. Avem onoare a vă face cunoscut că potrivit ordinului No. 139,108—1930. al Ministerului Instrucțiunii, învățătorii, cari au fost numiți în învățământ pe ziua de 1 Septembrie 1928 cu titlu, sau în mod provizoriu și cari la 1 Septembrie 1931 împlinesc 3 ani efectiv serviți, vor depune examenul de definitivat în sesuinea Oct. 1931. Semnături".

Ezen rendelet a véglegesítési vizsgára vonatkozik, melyre vonatkozólag közelebb általános intézkedést fogok közölni. Oradea—Nagyvárad 1931 jun. 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk, püspök.

2363—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolának.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm az alábbi rendeletet, amely a temesvári igazgatóság területén No. 8880—1931 Serv. Instr., a kolozsvári igazgatóság területén Ordin circular, No. 20064—1931. secția I—IV. iktatandó. A cordarea de concedii în perioada electorală membrilor corpului didactic candidați. Către toate școlile de stat și particulare și Revizoratele școlare. Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul Instrucțiunii cu ordinul No. 66,689—1931. a autorizat Serviciul nostru să acorde concedii în perioada electorală, profesorilor candidați, cari dovedesc cu certificat dela biroul electoral, că și au înscris candidatura. De asemeni, alegătorilor pentru ziua de alegere și eventual pentru drum. Vă rugăm să binevoiți a comunica celor interesați. Semnături.

Azaz: A választások idejére a jelöltek, a választások napjára a szavazók szabadságot kaphatnak. Oradea—Nagyvárad, 1931 június 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk, püspök.

2364—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Amennyiben közben más intézkedés nem történik, az iskolai év bezárása 2603—1930 II. sz. körrendeletem értelmében történik [Ref. Lapja 1930—292. old.] azzal a különbséggel, hogy a tanítás folyó hó 15-én fejeződik be, úgy, hogy 15-én hétfőn még rendes tanítás legyen. Megjegyzem, hogy az állami ellenőrző közegeknek, akiknek akár állandó megbízásuk van, akár külön rendelettel küldetnek ki, ellenőrzés céljából a vizsgálatokon joguk van megjelenni, azonban a vizsgálat jellegét, amit a szabályzat előír és amit fent idézett körrendeletemben közöltem, meg nem változtathatják, tehát a vizsgai feleletnek a növendék osztályzatára befolyása nincs. Oradea—Nagyvárad, 1931 június 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk, püspök.

Közigazgatási : 2366—1931 I. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyt Nt. Ref. Lelkeszi Hivatalnak.* A kultuszminiszter utól e hó 3-áról 73 605—8226. sz. a. keltezetten a mai napon a következő levél érkezett hozzám: „Püspök ur! Junius 8-a, mint Ófelsége II. Károly király trónralépésének éforduló napja nemzeti ünneppé nyilvánítván, van szerencsém felkérni, méltóztassék intézkedni, hogy ezen a napon 10^{1/2} órakor hálaadó istentisztelet tartassék. [Aláírások]“. Midőn e miniszteri leiratot mihez tartó tudomásul és megfelelő eljárás végett közlöm, azzal az észrevétellel teszem ezt, hogy az istentisztelet időpontja tekintetében, jölehet azt a miniszter ur egyetemlegesen fél 11 órára tűzte ki, legcélszerűbb lesz, ha a Nt. Lelkésztársak a helyi hatóságok óhajtásához alkalmazkodnak, mely ezuttal minden nehézség nélkül megtehető, tekintettel arra, hogy junius 8-a hétköznapra esik s így vasárnapi istentiszteletünk megszokott időpontját nem zavarja. Oradea—Nagyvárad, junius 5. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István, püspök.**

Közig.: 2294—1931. sz. KÖRRENDELET *Valamennyi Nt. Lelkeszi Hivatalnak.* Felsőszófalva lelk. hivatala az erdélyi püspök ajánlásával kísért levelében azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy kerületünk lelkipásztorainak és hiveinek figyelmét hívjam fel adakozásra annak az 500 református léleknek a felsegítésére, kik az ottani tűzveszedelemben hajléktalanná lettek. Szerencsétlenül járt atyánkfiai iránt érzett mély részvétemmel sietek eleget tenni a hozzám intézett kérésnek s avval a bizalommal fordulok kerületünk nt. lelkészeihez és gyülekezeteihez, melyben bizonyára nem fogok megszegyenülni, hogy a testvéri szeretet a magunk nehéz és keserű helyzetében is megtalálja a módját, miképpen segítse fel azokat a még szegényebb hittestvéreit, kik mindeüket elvesztették azon az egyetlen vigasztalásukon kívül, hogy van Istenük-atyjuk az égben és vannak magyar kálvinista testvéreik a földön. A begyűlt adományokat szíveskedjenek a lelkész urak közvetlenül az erdélyi ref. egyházkerület Ft. és Mélt. Igazgatótanácsa címére küldeni (Cluj—Kolozsvár, Str. Bratianu 51.), ide pedig püspöki hivatalomhoz, ennek tényét és a befolyt adományok összegét ugyanakkor bejelenteni. Oradea—Nagyvárad, 1931 június 5. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István, püspök**

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-számitol váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a trilesztli „Adriai“
biztosító-társaságot.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor

Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje

ajánlja

h a r a n g j a i t

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

VIZSGAI JUTALOMKÖNYVNEK az elemi iskolák alsóbb osztályai részére ajánlom Csathóné Tóth Mária igazgató-tanítónő által írt **Tanulságos és erkölcsnemesítő mesék és elbeszélések** című munkát. Az összeg előzetes beküldése mellett ára 12 Lei francó szállítva. Minden 10 drb.-hoz 1 ingyen péld. Utánvételes rendelésnél a portót felszámítom.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926. és 11,986—1927. szám alatt approbált **román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim** teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és füzetek, melyeket legjutányosabb áron hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY nyomtatvány-raktárában**
Oradea - Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

Kálváriás utak.

Ha Jézus nem lett volna több puszta embernél, a Kálváriára vezető ut valószínűleg soha nem lett volna keresztthordozás utja. A kereszt nagy és véres árnya nem követte volna minden lépésén s nem borította volna el ez a sötét, szomoru árnyék. Mert az ő keresztjét nem a názáreti ács fiának készítették, hanem annak az Egyszülöttnek, ki az Atya kimetszett képe mása. A Megváltónak.

Megszoktuk, hogy a kereszt kijár a messiásoknak. S ha már magát a Mestert keresztre vonták, bele kell törődnünk, hogy a tanítványoknak sem lehet más sorsuk. „Nem nagyobb a szolga az ő uránál”. Ő mondta s így van rendén. Hívei, szolgálói, követői mind a kereszt utját járják.

Ez tehát nem volna baj, hanem az a baj, hogy a keresztjáró napok szinte kezdenek átnőni abba a metafizikai dimenzióba, ahol a szavak már nem tudnak eligazítani bennünket tér és idő dolgában. Fáradt, szárnyaszegett madarak gyanánt esnek össze és hullnak le annál a mutató táblánál, melyre a nyomoruságból való szabadulásunk lázas vágya és víziója odavetíti azt a hüvös, egyetlen szót, hogy „holnap”. Majd holnap!

Drága, gyönyörűséges szó, talán legszebb minden szók között, melyek valaha emberi agyban megszülettek. Holnap!... Igen, majd holnap lesz kenyerem, mondja a koldus! Holnap... majd szűnnek a fájdalmaim, mondja a beteg. Holnap, majd küld a jó Isten segítséget, meghajlitja ide, az én kis családom felé a sorsomat intézők szívét s beteg feleségem, messze idegenben tanuló fiaim, leányaim hozzájutnak majd az orvossághoz, a tandíjhoz, az internátusi díjhoz, egy-egy kis ruhácskához, mondja a sok gondtól megtört családapa.

S a családapák közt annyi lelkész! Isten ügyének, a Krisztus anyaszentegyházának őrszemei, fejükön, szivükön a gondok töviskoszorújával. Ha ez a „corona spinea” a nyáj pásztori gondjából nőne ki, ha az eltévedt bárányok keresésén sebezne véresre a sokszor bizony már fehér fejeket és öreg sziveket, hát még meg lehetne érteni, hisz ez a prófétasors. De hogy egy láthatatlan rém fojtogassa Isten titkainak sáfárait, s a békeség hirnökeinek lelkét, a ruha, a mindennapi kenyér gondjának viharává korbácsolja, hogy a vigasztaló Lélek apostolainak a szivében mély örvényeket nyisson a kétségbeesésnek, hogy ez a szörnyű rém, melynél talán az Antikrisztus sem lehet már gonoszabb, kiölje a „világ világosságából” a fényező Ige isteni erejét, hogy szivüket odavesse prédául a földi, anyagi gondok gyötrelmeinek, hogy akiknek szelideknek kell lenniök, mint a galamboknak s okosoknak, mint a kígyóknak, vad haragot hordjanak körül a lelkükben a szenvedések e megmagyarázhatatlan rájuk zudultán s odáig aláztassanak, hogy eledelük, gondjuk, vágyuk, egész életük nekik is ugyanaz legyen, mint a paradicsomkert elátkozott kígyójának: a föld és megint csak a föld, — földi, anyagi gondok, bajok... ez szörnyű Istenlátogatása, szinte képtelen, elviselhetetlen gondolat! Azaz csak az volna, ha a pásztori kezek az éjszaka jöttén össze nem kulcsolódnának s nem szállna többé ajkukról, szivükből, házukból, templomukból ég felé a „Miatyánk”.

De száll, szól és zeng. És belőle kicsendül ez a kedves szó: majd holnap!

Holnap! Hogy ég, lángol ennek a varázslatos szónak minden betűje! Sugárzó, rózsás csipkefátyol a komor láthatáron, mely soha nem hamvad el, akár a hórebi csipkebokor. Hasadó hajnal-tájt édes madárdal, mely minden alkonyatkor fölcsendül, újjaszületik, mint az esthajnali csillag. Ragyogó fehér galamb, mely a nyomoruság vizein minden este elhozza a zöldelő olajfaágot a hányt-vetett bárkába.

Holnap, holnap, holnap!

Benne minden remények reménye, minden álmok álma! Az emberi sorsok örvénylő „tohuwabohu” ja felett csillogó, melegítő gondolat! Talán azért is olyan szép, mert még soha nem látta senki, vagy talán azért, mert ott lebeg benne és vele az, aki egyedül adhatja meg: — az Isten Lelke!

Holnap!

Csüggedt, fáradt pásztor- és tanító atyánkfiainak sivatagégő gondjaikban árnyékadó felhője, éjjente világító, vezérlő tűz-

oszlopa! Messze van még az a holnap? Ki tudja? Ellenben a gondok-bajok üldözőserege nyomukban, mint valaha Fáraó népe Izrael fiainak, De van-e nekik is Mózesük és Áronjuk?

Van.

Ott álltak nemrég egy fényes ünnepség keretében egymás mellett s állnak ma a szürke hétköznapokban is, éjjel-nappal vigyázó helyeiken: az új főgondnok és a püspök. Mózes és Áron. *Justitia et pax.* Az igazság és a békesség. S mikor e kettőnek testvéri csókjában egyházkerületünk sorvasztó gondjainak eljegyzetteivé lettek, ebből a csókból megszületett a felsegítő szeretet egy áldott gondolata: hogy az egyházkerület adjon gyors és kedvezményes kölcsönt a nagy családdal küzködő, főleg gyermekeket taníttató lelkészeknek s amennyiben csak lehetséges, az ilyen helyzetben levő tanítóknak is.

Az egyházmegyéék esperesei gyűjtik is már neveiket és kérvényeiket s az akció az egész vonalon folyik.

A gondolatot Áron ékesen szóló ajkai fejtették ki a megnyitó beszédben s az úgy röppent fel és ki a sötét gondok örvényein, mint valami szép, fehér galamb, a békesség örök hal-mairól. A fölemelt Ároni kézben ennek a gondolatnak a varázsvesszeje megtalálta a vigasztalás forrását és — megnyitotta.

De egyben megállította a gondok, nyomoruságok fekete hullámain is. Jobb és balkéz felől fal gyanánt állanak s köztük szolgatársaink serege vonul immár át és kifelé az aggságos gyötrelmek házából, kezükön azokkal, kik az Ur leheletére föl-szikkadt fővényen csak igen-igen aprókat tudnak még lépegetni. Derekaikat felövezve, fősaruzottan, a vándorbottal kezükben nagy siettséggel igyekezzenek megenni a „mának“ keserű füveit és kovásztalan, szegényes kenyerét, „est enim Phase, id est: transitus Domini“, mert „az Ur páskhája az“ s mert ime jön, közeledik: *a holnap*, az ígéretes, ragyogó holnap!

Mert a megpróbáló, meglátogató Isten mindig csak „átmegy Egyiptom földjén“ a sötét éjszakákban; de a könyörülő Isten irgalmassága megmarad mindörökké.

Mert az ilyen léleköldöklő éjszakákra mindig jönnie kell a holnapnak, már pedig holnap — az ősz egyház szép himnuszával szólva — „holnap eltöröltetik a földi gonoszság és uralkodik majd rajtunk a világ megváltója.“

Mert a keresztjáró napokra mindig eljön az — áldozó-csütörtök, a mélységekből — az ascensio.

Mert ha sorsunk az Ur Krisztus sorsa, utunk sem lehet más soha és sehol, mint az övé; „*per crucem ad lucem!*“

Dr. Szemethy Géza.

Egy lelkipásztor álma.

Olyan volt ez a lelkipásztor is, mint a legtöbb szent eszmék harcosa manapság; fájószívü, csalódott lelkü, elkeseredett gondolkozásu ember. Valósággal a kétségbeesés szélén állott.

Nem volt elég, hogy sulyos anyagi gondok, gyermekei neveltetésének nyomasztó aggodalmai tépték, szaggatták a lelkét, még egyéb, sulyosabb bajok is gyötörték.

Teljes lelkével nekifeküdt ugyanis a nemes munkának és mégis absolute semmi eredményét sem látta annak. A sikertelenség maró kirjai minden derüt kiüztek lelkéből. Komor, reménytelenséggel nézett állandóan a sivár jövőbe.

Ugy érezte, mintha szive vére cseppenként folyna ki, amikor templomi gyülekezetét hétről-hétre kevesbedni látta. Ez fájt neki legeslegkeservesebben. Még az életét is odaadta volna, ha ezt a nagy veszedelmet meggátolhatta volna. Az volt ugyanis szent meggyőződése, hogy gyülekezetének minden sulyos lelki nyavalyája meggyógyulna, hogyha az Úr szent igéjét mennél nagyobb tömeg hallgatná rendszeresen. Nagy magabizakodással hitte és vallotta, hogy szuggesztív erejü szavai csodát mivelnének akkor.

Ilyen gondolatok üzték, kergették volt egymást állandóan tépelődő lelkében szüntelen. Főleg lefekvéskor.

Most is ugy történt az . . . Mignem elszenderült.

Álmában egy ragyogó Lélek jelent meg előtte. Nem egészen olyan, aminők a rendes, megszokott angyalok. Modernebb azoknál. Rögtön kiderült ennek az oka, mihelyst bemutatta emberünknek magát.

— Én a *siker* géniusza vagyok — ugymond. A ragyogó világi diadalmaké. Legujabb alakja az égi seregeknek. Modern emberi szivek feszes izmu vágyának követelő ereje hozott létre engem. Egészen új teremtés vagyok. Éppen ezért kissé járatlan is még a rám bizottakban. Titokban táplált epedő vágyad hozott ide engem, hogy segítsek rajtad. Mondd meg azért, mit tehetek érted?

Emberünknek szive erőset dobbantott. Boldogan kiáltá:

— Mit tehetsz érettem, azt kérdezed tőlem?! Mindent! Hiszen idáig még valamennyi ponton kudarcot vallottam. Sikerért epedek. Fényes, diadalmas, boldog sikerekért. Azért hát legeslegelőbb is . . .

— Megállj, ne olyan sietve — vágott szavába a sikerek nemtője. Tudatnom kell veled előre, hogy hatalmam korlátozva van. Áthághatatlan rakoncákat rakott elébem az örök Alkotó.

Csupáncsak egy kívánságát teljesíthetem minden halandónak. Azért annak, aki az én segítségemet igénybe akarja venni, azt az egy kívánságát nagyon jól meg kell fontolnia. Egész sereg kívánságot akartál nekem elősorolni. Kezdő szavaidból következtettem ezt. Ez lehetetlenség. Válaszd ki közülök a legfontosabbat. Azt azonnal teljesítem.

Emberünk habozott egy szempillantásig. Azután megszólalt: — Mély meggyőződése, minden súlyos vallási probléma magától elmúlik, ha a templomi gyülekezet megszorodik. Add meg azért nekem ezt az óhajtásom. Addj nekem minden vasárnap zsufolásig megtelt templomi gyülekezetet!

Minden izében jellemző kérelem. Egyenesen ezt is vártam tőled, — felelt a géniusz. — Ámde még egy más feltételre is figyelmeztetnem kell téged, mielőtt óhajtásodat valóra váltanám. Azzal a szoros utasítással vagyok elbocsátva, hogy minden kérelmezőnek mutassam meg pontosan kérelme beteljesedésének igaz következményeit, mielőtt beteljesíteném azt. A te templomod is zsufoltan tele lesz a jövő vasárnap, *de minden egyes tagja olyanná lesz annak igehirdetése következményeként, minő te magad vagy.* A te lelki gyermekeiddé formálódnak azok. A saját magad érzés — s gondolatvilágát plántálod lelkökbe.

Ezt tudva, fentartod é még mindig óhajtásod?

— Hm... hát... azt hiszem... igen! — felelt habozva a mi emberünk.

— Csak ne hamarkodd el — figyelmeztette komoly jóakarattal a sikerek nemtője. Csak a nagyon okos, vagy nagyon okatlan hajlandó a világi sikerek összes következményeit vakon elfogadni. Hogy azért annál jobban határozhass, adok én neked egy égi varázstükröt. Tisztán megláthatod benne *igazi* voltodat. Fésülködő tükröd sohasem teszi ezt meg tenéked. Állandóan torzít, a te örömdre. De az én tükrömben igazi lelki mivoltodat látod, Azután meg azt, amivé lesz majd általad az az ötezernyi létek, aki meg fogja tölteni a jövő vasárnap a te templomodat.

— Imé, itt a varázstükrö, fogjad!

Reszkető kézzel vette el emberünk a csodálatos tükröt. A világi sikerek nemtője pedig elfordult. Arcán mintha szálmag mosoly jelent volna meg.

Remegve tartotta maga elé a csodálkozó férfi a varázsszerszámot. Izgatottan tekintett beléje.

Ködös homályosság lepte el felszínét. Csak lassanként kezdett az széjjelfoszladni. Amint a benne lévő kép vonásai lassanként előtűnedezték, egy láthatatlan izzó kéztől egybevetet-

ten, titokzatos fénytől izzásba hozottan, nagyot dobban annak látásától a férfiú szive... lélekzete akadozni kezdett... fojtott sikoltás tört elő kebléből... felébredett.

Kezei még akkor is görcsös merevséggel szoritották a gyertyatartó karcsu derekát, az éjjeli szekrényen.

* * *

Amikor a feltámadott Mester legelőször találkozott kedves tanítványaival a galileai tengernek a partján, így szólította meg a Krisztustagadó vétke miatt végtelékig elcsüggedett Pétert:

„Simeon, Jónának a fia, szeretsz é engemet?”

Mély töredelemmel zokogva feleli e végtelenül gyöngéd, de Péter lelkének éppen azért ostorcsapásnál is gyötrőbb szavakra:

„Uram, te tudod, hogy, szeretlek téged!”

Háromszor ismételi meg Jézus ezt a kérdést, hogy meggyógyítsa vele annak nagybeteg lelkét. Visszaadja azt önönmagának. A régi heves, merész, lelkes apostolnak. Mert a sötétben tépelődő, elcsüggedett lélek nem hirdetheti soha hathatósan a világosság, a lelki szabadság, a mondhatatlan öröm szent evangéliomát.

És mikor meggyógyult, ismét a régi lelkes apostol lett belőle, azt mondotta neki az Úr Jézus Krisztus:

„Legeltessed az én juhaimat!”

Most már alkalmas vagy arra.

* * *

Ez a csattanója allegóriánknak.

Kétségbeeső lélekkel csak kétségbeeső gyülekezeteket formálhatunk.

Azért; Sursum corda!

Bokor Sándor.

Tájékoztató a gyorssegély-kölcsön felvételéről.

A püspöki hivatal az esperesi hivatalok útján intézkedett aziránt, hogy azok a belhivatalnokok, akik gyermekeik neveltetésénél fogva a tanév végén anyagilag súlyos helyzetbe kerültek, mielőbb hozzájuthassanak ahoz az összeghez, amellyel gyermekeik vizsgáztatásának pénzbeli akadályait elháríthatják. Arra tekintettel, hogy az esperes urak ezidőszerint az egyházak látogatásával vannak elfoglalva s így az intézkedés lassan megy, ezen az uton is szükségesnek látszik az érdekelteknek tájékoz-

tatása, főleg a kölcsön felvételéhez szükséges iratok betérjesztésére nézve. Ezért szives figyelembe veendő, hogy addig is, míg a hivatalos szövegü adósságlevél [kötelezvény] aláírható volna, egy ideiglenes elismervényt állítsanak ki, az alább közölt szöveggel és azt a belhivatalnok és neje aláírásával ellátva, személyesen adják át az esperesi hivataloknak, hogy onnan esperesi véleménnyel ellátva melőbb beküldhetők legyenek. A végleges kötelezvény szövegének megállapítása után az ideiglenes elismervényt azzal ki kell cserélni

IDEIGLENES ELISMERVÉNY.

Alulírott N. N. i ref. lelkész és neje szül.-i lakosok addig is, míg a végleges kötelezvényt és váltót aláírjuk, ezennel elismerjük, hogy a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerületől [Nagyvárad székhellyel] azaz ezer Lei kölcsönt felvettünk s készpénzben megkaptunk, egyetemlegesen kötelezvényt magunkat, hogy ezen tartozásunkat 1933 jul. 1-ig részletekben vagy egészben minden felmondás nélkül visszafizetjük, addig pedig a tőke után, előre negyedévenként, 6 % kamatot mindenkor Nagyváradon a hitelező pénztáránál megfizetünk, amit ha nem tennénk, hitelező az egész követelést azonnal felmondhatja s behajthatja. A követelés biztosítása céljából megengedem, hogy az államsegélyem a püspöki hivatal által a tőke s kamat kielégítésére visszatartassék és felhasználassék. Mindketten beleegyezünk abba is, hogy az egyházkerületi nyugdíjpénztárból minket megilletendő nyugdíjak a tartozásunk kielégítésére visszatartassanak.

Ezen hitelügylet bélyeg s illetékköltségei egyedül minket terhelnek.

Ha a végleges szövegü kötvény és váltó aláírását megtagadnánk, úgy hitelezőnek joga van a követelését 2 hétre felmondani s rajtunk behajtani.

Kelt.....

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Kalás István albisi lelkész rövid szenvedés után 72 éves korában, lelkipásztorságának 45. évében Nagyváradon folyó hó 3-án éjjel 1 órakor visszatért az Urhoz. Temetése folyó hó 5-én volt a nagyváradai Rulikovszky-temetőben. Neje, négy gyermeke és kiterjedt családja gyászolja, kiknek adjon az Ur bánatukban vigasztalást.

HIREK

Pályázati hirdetés. A királyhágómelléki egyházkerület 92—1929. sz. határozata alapján pályázatot hirdetünk a Református Árvaházi Képes Naptár 1932 iki évfolyamában közlendő elbeszélésekre. Az elbeszélések tárgyát az írók szabadon választhatják meg, de kívánatos, hogy lehetőleg egyházunk multjából vegyék. Az elbeszélések 3—4 naptár oldalra terjedhetnek. A közlésre elfogadott elbeszélések jutalma 600—600 Lei. A pályamunkák alólírhoz küldendőek be 1931 július 25 ig. Oradea—Nagyvárad, 1931 június 11. *Csernák Béla.*

Kerületünk január havi lelkészi államsegélyét már idestova három hete kiutalta a minisztérium, de „acredit” hiányában még mindig nem tudott hozzájutni a lelkészi kar abból egy banhoz sem. A kerület elnöksége a helyi sürgetések minden módját, a Bukaresttel való levelezések minden útját megpróbálta, de — fájdalom — eredménytelenül. A napokban pedig a kerület pénztárnoka Kovács József felutazott Bukarestbe s ott a minisztériumban megkísérli az „acredit” sürgős kieszközlését. Reméljük, hogy útja nem lesz hiábavaló.

A szokásos fíu nyári konferencia jul. 4—10 ig lesz Aranyos-egerbegen. A konferencián minden fíu résztvehet, aki komoly lelki hatásokra vágyik. Résztvételi díj 50 Lei, napi étkezes díja 40 Lei. Jelentkezni lehet június 15-ig László Dezső ifj. titkár Cluj—Kolozsvár, Ref. Theologia. A résztvevők utiköltségének egyharmadát megtéríti a konf. rendezősége, ha a segélyre igényt tartó jun. 15-ig kéri azt.

Az ez évi főiskolás konferencia június 28 tól július 2. között lesz Magyarvistán, Kalota-

szeg egyik legszebb falujában. A konferencián résztvehet minden középiskolát végzett leány és fíu, akkor is, ha még nem iratkozott be főiskolára. Jelentkezés június 15-ig László Dezső ifj. titkárnál. Jelentkezés és napi ellátás díja, mint a flu-konferencián.

Az erdélyi református egyház külmissziója. Arról értesülünk, hogy az erdélyi református egyház a skót református egyháznak felajánlotta, hogy segítségükkel egy misszionárust küld ki Mandzsuriába. Ez csak kezdete akar lenni egy erőteljesen kibontakozó önálló missziói munkának, mert az erdélyiek további terve az, hogy „Transylvánia misszió” címen önálló munkát kezdenek Mandzsuriában mely természetesen karöltve dolgoznék a skót református egyházzal.

Kolozsvárt 43 vasárnapi iskolai csoport működik, amelynek az összlétszáma 1233. Vezetőjük 45 van, amelyből 14 leány és 31 fíu. Az Én kicsinyeim c. gyermeklapot 550 példányban járatják.

A kikindai ref. lelkész (Jugoszlávia) egyik januári esti

összejövetelel egy lezárt borítékot talált az asztalon. Rajta csak ez állott: „Külmisszió részére — 66. zsoltár 13—14. vers“. A borítékban sem levél, sem név, csak 200 dinár (kb. 600 Lei) volt.

Koppenhágában (Dánia) egyházi jellegű egyesület alakult,

mely célul tűzte ki, hogy felveszi a harcot istentiszteleteknek rádió útján való közvetítése ellen.

Társszerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárada.

Tanügyi: 2423—1931-II. szám. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli elemi iskolai iskolaszéki elnökségnek, Jelen körrendelettel egyidejűleg u. a. szám alatt kiküldtem az elemi iskoláknak a statisztikai űrlapokat kitöltés végett. Hogy ezek feldolgozása ne okozzon fölösleges munkatöbbletet hivatalomnak, felhívom az összes érdekelteket, hogy azok kitöltésénél a következő utasításokhoz szigorúan ragaszkodjanak.

1. Egy példány az egyházkerületnek, 1 példány az esperesi hivatalnak küldendő be, kísérő levél nélkül, mint nyomtatvány 2 Leies bélyeggel. Egy példány az iskola irattárában marad.

2. Az összes rovatok kitöltendők, összhangban egyéb jelentésekkel. Különösen nagy eltérések mutatkoznak egyéb jelentésektől a lélekszámnál, a tanítói fizetéseknél, a bibliakörök és vasárnapi iskolák számánál.

3. A rovatok, különösen a számrovatok kitöltésénél az elővezetett rubrikák pontosan betartandók. Pénzösszegeknél a bani k feltüntetése mellőzendő. Üres rovatok vízszintes vonallal huzhatók ki, függőleges vonal igenlő feleletnek számít.

4. Az egyes rovatoknál: az 1. számú üresen marad; a 2-ikbe az egyházközség neve irandó be magyarul, leányegyházaknál zárjelben az anyaegyház neve is; 3-nál a lélekszám egyéb jelentésekkel összhangban; 5-ikbe csak a ref. növendékek száma vezetendő be; 6-ot csak Szemlak és Nagypereg töltik ki; 7-nél a fej átjavítandó: magyar tannyelvű nem ref. elemi iskolába jár; 8-nál a fej átjavítandó: ref. elemi iskolába járó más vallású növendékek száma. 10-nél csak a nem magyar, vagy román tannyelvű elemi iskolába járó növendékek száma vezetendő be. 15-nél az indokolás a megjegyzések rovatába vezetendő be. 5—15 rovatok összegének a 4. rovattal egyeznie kell. 16—25-ig terjedő rovatok csak pénzürtékben töltendők ki, több tanítós iskolánál is egy összegben. 16-ik rovat akkor is kitöltendő, ha a földet a tanító természetben használja. 20-ik rovatba államsegély és egyházkerületi segély nem vezetendő be, a községi segély azonban igen. 22-ik rovat csak a tanító fizetése a természetbeni lakás ellenértéke nélkül; az összes természetbeni

járandóságok pénzértékével egy összegben, de egyházkerületi és állami segélyek be nem számításával, esetleges iskolaszolga fizetése a 23 ik rovatba tartozik. A 16–21. ik rovatok összegének természetesen egyeznie kell a 22–24. rovatok összegével; a 29-be bejegyzendő az is, hogy hány napig nem volt tanítás; 33 ba iskolaszéki elnök, gondnok, iskolaszéki tagok látogatásai nem vezetendők be; 36-ba külön pirossal bevezetendő a kimaradottak, osztályozatlanok, meghaltak száma egyösszegben; a 35–38. rovatok az összes növendékekről, tehát az iskoláinkba járó más vallásuakról is kitöltendő. 39-be csak a miniszterileg jóváhagyott alapszabályokkal működő ifjusági egyesületek vezetendők be; a 60. rovatba csak a darabszám irandó be megjegyzés nélkül; a 65. rovat a 22 vel összhangban töltendő ki, azaz a 22. rovat összegét levonva az egyházker. minimumból; a 69. rovatnak egyeznie kell a 70. és 71. összegével, valamennyi pénzértékbe átszámítva; 72–74. csak egész napokban töltendő ki; 75–76 csak számokkal, az ünnepély jellegének megemlítése nélkül; 77 be bevezetendők: bibliakör, vasárnapi iskola, gyermekénekkar, gyermekistentiszteletek; 86 ban nem elég azt írni: az egyházker. által előirt tankönyvek, hanem a rovat fejében foglalt utasítás szerint részletezve. Ugyanide bevezetendő, hogy a Nagy Vilmos féle nyelvtanból ez iskolai év folyamán hány új példányt vettek; 91–109. rovatok csak abban az esetben töltendő ki, ha az állami iskolában vannak ref. növendékek. Ha van állami iskola, de oda ref. növendék nem jár, a rovatokon keresztbe beirandó: állami iskolába ref. növendék nem jár. Ha nincs állami iskola, ugyan úgy: állami iskola nincs. A 93 ik rovatnál megjegyzendő, hogy milyen tannyelvű más kisebbségi szekció, de csak akkor, ha oda ref. gyermekek is járnak; a 109. rovatba csak az az eset vezetendő be, mikor a román szekciók a magyar anyanyelvű gyermekek számára heti x órában tanítják a magyar nyelvet. Oradea–Nagyvárad, 1931 június 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 2442–1931. II. szám. KÖRRENDELET. Az alább felsorolt kebelbeli elemi iskoláknak. Jelen körrendelettemmel egyidejűleg a Nagyszalontai Arany Emlék Egyesület ajándékából 1–6 drb jutalomkönyvet küldtem ki azzal a rendeltetéssel, hogy azokat a legjobb, lehetőleg a legmagasabb osztályba járó növendékek közt osszák ki, jelentve azt, hogy a könyveket kikapták.

Kispereg 2, Resica 1, Szigetfalu 1, Végvár 3, Bihar 2, Biharpüspöki 3, Hegyközkovácsi 1, Hegyközujlak 1, Örvénd 1, Paptamási 1, Pelbárthida 1, Pósalaka 1, Albis 1, Asszonyvására 1, Bályok 1, Berettyószéplak 1, Bihardiószeg 3, Éradony 1, Érbogyoszló 1, Érköbölkut 1, Értarcsa 1, Margitta 1, Ottomány 1, Piskolt 1, Szalacs 2, Tóti 1, Adorján 1, Avasujváros 1, Egri 1, Felsőbánya 1, Halmi 1, Kőszegremete 1, Ombód 1, Óvári 1, Pettyén 1, Sárköz 1, Szamoskrassó 1, Berend 1, Erdőszáda 1, Börvely 2, Dobra 1, Domahida 1, Érendréd 1, Erkörtvélyes 1, Gencs 1, Géres 1, Iriny 1, Kaplony 1, Kismajtény 1, Nagykároly

1. Hegyközcsatár 1, Biharszentjános 1, Nagyvárad 6, Siter 1, Bályok 1, Biharfélegyháza 1, Érkeserü 1, Ermihályfalva 3, Érszemjén 1, Hegyközszentmiklós 1, Székelyhid 2, Hosszumező 1, Máramarossziget 2, Nagybánya 1, Szatmár 3 darab. Oradea—Nagyvárad, 1931 június 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 2356—1931 II. szám. KÖRRENDELET. *Valamenyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak* A Minerva kolozsvári könyvkiadó cég már 3-ik éve folytatja nagy sikerrel évvégi jutalomkönyv akcióját, hogy a szegényebb magyar községekbe ingyen juttathassa el azokat. Szeretettel hívom fel a lelkészi hivatok figyelmét e nemes akcióra s kérem, hogy a lehetőség szerint támogassák azt akár adományokkal, akár megrendelésekkel. A megrendelésekhez kb $\frac{2}{3}$ -ad rész annyi értékű könyvet ad ajándékba, mint a megrendelés értéke. Adományok és megrendelések Minerva műintézet jutalomkönyv osztálya Cluj, Str. Baron L. Pop 5. címre küldendők Oradea—Nagyvárad, 1931 június 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázat. A bihari egyházmegyében levő Niuved Chiughiu (Nyüved-Kügypusztai) előkönyörgő kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. I. Javadaim: 1. Természetbeni lakás kerttel. 2. Nyolc kat. hold szántóföld, melynek adóját és terheit tanító fizeti. 3. Készpénz [átlag 30 növendék után à 200 Lei] körülbelül 6000 Lei. 4. Hat q buza, négy q tengeri. 5. Kerületi segély jelenleg 15,000 Lei. 6. Stóla. Köteleesség: A mindennapi iskola I—VII. osztályaiban tanítani állami és egyházi tanterv szerint. Vasárnapokon és ünnepeken az istentiszteletet délelőtt prédikációval, délután, valamint hétköznap könyörgéssel elvégezni. Vasárnapi iskola és énekkar vezetése. Egyházi jegyzőség. Pályázhatnak érvényes diplomával bíró román vizsgával és katonai szolgálattal rendben levő férfi tanerők folyó évi július 10-ig. Személyes megjelenés kívánatos. A megválasztott vonatkozó költségmegtérítésben részesül. A presbitérium hajlandó a megválasztott fenti javadalmát egyezség szerint emelni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Posta és orvos 3—4 km-re Paptamásiban és és Biharon van. A pályázat: Lelkészi Hivatal Niuved, Jud. Bihor címre küldendő. Presbitérium.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számitól váltókat. Folyósít* jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triezsi „Adria”
biztosító-társaságól.**

Nagytszt. Ref. Lelkészi Hivatal
L o c o.
Calea Victoriei [Kolozsvári-u.] 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja

Alapított 1840-ben

h a r a n g j a i t

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat a legkülönbébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

VIZSGAI JUTALOMKÖNYVEK az e'emi iskolák alsóbb osztályai részére ajánlom Csathóné Tóth Mária igazgató-tanítónő által irt **Tanulságos és erkölcsnemesítő mesék és elbeszélések** című munkát. Az összeg előzetes beküldése mellett ára 12 Lei francó szállítva. Minden 10 drb-hoz 1 ingyen péld. Utánvételes rendelésnél a portót felszámítom.

A tanügyi főhatóság által 6077-1926. és 11,986-1927. szám alatt approbált **román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim** teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és füzetek, melyeket legjutányosabb áron hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY nyomtatvány-raktárában**
Oradea - Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Őr-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. ∞ Megjelenik minden héten szombaton.

A mi vallásunk.

Kivonat a Nagyváradon 1931 május 27-én tartott lelkézszenteléskor mondott beszédből.

II. Kor. 2, 17.

Sok szem függ most rajtunk, fölszentelendő lelkipásztorokon. A buzgó hívek nagy seregén kívül anyaszentegyházunk hivatalosainak és választottainak tekintete rajzik rajtunk. Bizakodón kérdő, parancsolón kérő pillantások parázs szikrái pattannak szemünkbe: vajj' léssen e kis gárda oly hős, oly bátor, hős, hogy megállja helyét e vészes időkben!? Ne szóljunk semmit, csak egymásba kapcsolódó könnyes tekintetünket emeljük az Égre, ahonnan minden áldás árad, hogy a jó Isten kegyelme vértesse fel mindnyájunkat Szentlelke erejével anyaszentegyházunk hűséges szolgálatára, szent vallásunk buzgó követésére!...

Ismeritek-e igazán a mi vallásunkat?

Pompás a patakoktól és folyóktól megdagadt Dunának diadalmasan hömpölygő folyása; tetszelős a Tisza változatos, vargabetüs utja, amint a magyar Kanaánt véges-végig futja; de nem igazi Duna a Duna Bécsnél, Pozsonynál, Pestnél és Budánál, Belgrádnál, Galacnál; nem igazi Tisza a Tisza Szigetnél, Szolnoknál, Szegednél, Titelnél: vizét, ha élvezni akarod, meg kell szűrned, tisztítanod, filtrálnod s még így sem kapod a Duna, a Tisza eredeti, igazi, tiszta vizét, csak ott Nagynémetországban a Feketeerdőben; csak ott Mármarosban, fent a havasokban, ahogy a hegyből szűztisztán kibugyan, mint az Isten Igéje a Szent Bibliában, a Szent Evangéliumban, melynek tanítását nem árasztotta még el sem a jámbor hagyományok bőséges szentelt-vize, sem a hiu, emberi bölcselkedés csacsogó patakja, hanem kristálytiszta csörgedez, szomjuhozó lelkünk felüdítésére.

A Sionnak hegyén e forrásból meríti tanítását a mi vallásunk és Pál apostol szavaival az ajkán hirdeti „orbi et urbi”: „mi nem olya-

nok vagyunk, mint sokan, akik meghamisítják az Isten igéjét; hanem tisztán, sőt szinte Istenből szólunk az Isten előtt a Krisztusban — „itt állunk, másként nem tehetünk, Isten minket úgy segítjen!”

A mi vallásunkban tért vissza a keresztyénség lelki világa az evangéliumi alapra; itt tündököl tisztán az apostoli kor szelleme, mely az isteni kijelentést eredeti tisztaságában közli velünk és megtanít arra, hogy Istent mindenütt lehet imádni, de Garizim hegyén is, Jeruzsálemben is lélekben és igazságban kell imádni!

A mi vallásunk mutatta meg, hogyan lehet és kell az emberi kételkedés ősi ösztönét befogni eszközül az üdvös kutatás, a bátor haladás, a mélységesen komoly igazságkereső elmélkedés erőforrásául; miként lehet a tekintélyek alkotta béklyókból kiszabadítani a lelkiismeretet; miként lehet, szabad és kell alázatosan, megoldott sarokkal, de közel menni a mindenség titkát rejtő égő csipkebokorhoz; miként lehet, szabad és kell keresni bárkinek hivatalos szertartások és közbenjárók nélkül is az egy igaz Istent! A mi vallásunk értette meg azt is, hogy csakis ez az egy igaz Isten lehet egyesegyedül a mi bűneinknek könyörülő megbocsátója és tőle függ, hogy lelkünk tisztaságra legyen-e predestinálva, vagy gyarló, rossza hajlandó mivoltában sátáni gonossággal tapadjon romlandó testünkhöz.

A mi vallásunk tisztította meg és eszményítette a földi élet után következő lelki országot azzal a tanításával, hogy lelkünk tulvilági, mennyei nyugalmát és boldogságát — Isten Szentlelke segítségével — a Jézus Krisztus tökéletes önfeláldozásának érdeméért — ingyen ajándékképpen csakis a mi hitünk, könyörgésünk, jóra való törekvésünk, Istennek engedelmes életünk — szerezheti meg nekünk.

A mi vallásunk vezetett rá a megigazulás igazi értelemben veendő litkának megértésére is, melynek lényege az, hogy a Krisztus eszményt fogadjuk el hitünkül; — fogadjuk el a mi urunkul, királyunkul Krisztust s mint hűséges követői, legyünk alázatos és engedelmes polgárai a Khristokratianak.

A mi vallásunk mutatta meg azt is, hogy a krisztusi szellem, különböző felfogása a különböző értelmű, különböző lelki hajlandóságu emberek számára a lelki megnyugvást inkább meghozhatja, mint az egyetemesen kötelező vallási tantételek erőszakos, ellenmondást nem tűrő tanítása és érvényességét szerzett annak a felfogásnak, hogy nemcsak egy vallás lehet üdvözítő, hanem „minden felekezet a maga hitvallójára egyedül üdvözítő”, sőt hogy egyetemesen mindenkit kötelező, mindenkit boldogító, mindenkit egyaránt üdvre segítő egyáltalán nem lehet.

Hogy e drága szellemi kincsekért az elnyomással szembeálltak és megvédésükért az egyházi és világi hatalmasok minden parancsa ellen protestálni tudtak, a mi vallásunk evangéliumi szelleme szülte őszinteség és bátorság képesítette és tette erősekké a mi őseinket, akiknek fejedelmi nagysága bátran hirdette: „Hitünknek függetlensége, lelkiismeretünk szabadsága és régi törvényeink becsesebbek a mi számunkra, mint az arany“ (Bocskay): igen, mi protestánsok vagyunk és azok maradunk!

Hitünk forrása a Szentírás. Ezenkívül más, még hozzá földi tekintélyt el nem ismerünk, mert... mi evangélikusok vagyunk!... Négy száz és néhány évvel ezelőtt megreformálták az apostoli egyszerűségről kivetkőzött egyházat. Érezzük ma is, hogy „ecclesia semper reformari debet“. Ez a felfogás más keresztyén felekezetekbe is belejött, reájok kényszerítette a reformálás vágyát és a haladás szellemét. Ugyanez az akkor is, ha más szóval „omnia restaurare in Christo“-nak nevezik. Mi ellenben sohasem tévesztjük szem elől, hogy a mi vallásunk a „mindig megújuló ismeret aktusában áll“ — mert mi reformátusok vagyunk!...

Valljuk, hogy a keresztyén egyház egy, szent, egyetemes és örök.

Az igazi egyházat, az Isten országát azok a szent lelkek alkotják, akiket a Krisztus-eszmény köt össze; akiket a Krisztusban való hit, az Ige ereje kapcsol össze földi szem előtt láthatatlan egységgé: egy, láthatatlan, szent és örök egyházzá, tartozzanak bár egyéneként és egyenként akármelyik keresztyén felekezethez.

Azok az egyházak, melyeket mi gyarló emberek itt a földön látható alakba öltöztettünk; jogi formákba összeabroncsoltunk, mind csak gyarló földi gyülekezetek...

A Krisztus földi, látható gyülekezeteit együvé kapcsolja Pál apostol megállapítása szerint az, hogy „Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség“ (Ef. IV. 5.). Ez ma is áll, áll megdönthetetlenül: abban a Krisztusban hisz, abban a hitben él; azt a keresztséget veszi fel minden keresztyén, melyet a mi Urunk Jézus Krisztus rendelt. Különbség a Krisztus-hívő egyházak között csak a hitcikkeken, csak a hitvallásokban van, de nincs különbség a hitnek tárgyában, a Krisztus önfeláldozásának megváltó erejébe vetett hitben: ez teszi a Krisztus egyházait egy akollá, melynek egy főpásztora van csak, a mi Urunk a Jézus Krisztus!...

Ebben az akolban folytatandó lelkipásztori munkára való felszentelésünket kérjük, hogy ünnepélyesen is „odaszánjuk a mi testeinket élő, szent és Istennek tetsző kedves áldozatul, mint a mi okos tiszteletünket“ (Róm. XII. 1.) megfogadván, hogy mindig „tisztán, sőt

Istenből szólunk az Isten előtt a Krisztusban“ (II. Kor. 2, 17.), hogy reánk is illjék Ézsaiás próféta megállapítása: „mily szépek a hegyeken az örömondónak lábai, aki békességet hirdet, jót mond, szabadulást hirdet, aki ezt mondja Sionnak: Uralkodik a te Istened! (Ézs. 52, 7.)

Végezhetném is, de a felénk lövelő kérdő és kérő tekintetekre nekünk is van kérésünk, van feleletünk.

Mi tudjuk csak igazán, hogy romok felett járunk; az emberi alkotások romjai, dicsőséges magyar multunk romjai felett. Reánk vár a feladat, hogy a romok felett örökkévaló hajlékot építsünk, ama mennyei Jeruzsálem kőfalait. Az összeomló régi világgal együtt megrendült a lelkekben a hit, kialudt a szeretet tüze, emésztő a kétség, pusztító a gyűlölet hömpölygő áradata. Új oltárokat kell építenünk a hit és a szeretet számára és a menny világának tüzeit kell felszítanunk rajtuk, mert csak égi erők képesek gátat vetni a pusztulásnak, a gyűlölet és bűn áradatának.

Új világteremtés készül s erre a munkára csak ujjászületett, Krisztus uralma alatt álló lelkek képesek. Krisztusnak pedig az tud igazán szolgálni, aki lelkileg foglyává lett, aki készakarva sem tudna elszakadni tőle . . .

Mi a kérésünk? Imádkozzatok értünk, imádkozzatok magatokéért, imádkozzatok mindnyájunkért, hogy legyünk mind lelkileg foglyaivá Krisztusnak, legyünk olyanokká, mint Pál apostol hogy „sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakíthat el minket Istennek szerelmétől, amely van a mi Urunk Jézus Krisztusban — akkor a mi Magyar Sionunkon a Pokol kapui sem vehetnek erőt soha — örökké!

Juhász Péter

A csendes foglalkozásról.

Az impériumváltozás után népoktatásunk teljesen átalakult, megnehezedett. Nem céлом most népoktatásunk nehézségeit fejtegetni, csak azt jegyzem meg, hogy az államnyelv kötelező tanítása természetes következménye az impériumváltozásnak. Pedagógiai szempontból azonban az egyes tantárgyak (földrajz, történet stb.) anyanyelven történő tanítása sokkal célszerűbb és eredményesebb lenne. A letűnt tizenegy esztendő megtanított bennünket arra, hogy a tanítónak egész egyéniségét, testének összes fizikai erejét s lelkének minden kincsét fel kellett s kell

áldoznia, ha azt akarja, hogy iskolájában hivatásának megfelelő eredményt tudjon elérni. Különösen áll ez a mi iskoláinkra nézve. Hiszen ezeknek 80%-a egytanítós, osztatlan népiskola. Látom, tudom, érzem, mily óriási erő kifejtést teljesít az ilyen iskolánál működő tanító. Néha talán kimerül e küzdelemben s könnyíteni próbál rajta. Az egyik a tanítási anyagot vonja össze, vagy hagy ki belőle; a másik az osztályok létszámát csökkenti abban a tudatban, hogy kötelességének így is eleget tesz. De szerintem egyik sem helyes. Az első azért nem, mert ma azt látjuk, hogy a körülöttünk élő népek valóságos versenyfutással igyekeznek a kultúrában előhaladni. Nagy áldozatokat hoznak ennek fejlesztésére. S nekünk ebből a versenyből nem szabad kimaradnunk, mert kultúránk visszaesése végzetes lehet ránk nézve: halált jelent. Viszont a kultúra fejlődése életet ad S mi magyar református tanítók csak az élethez ragaszkodhatunk.

Az osztályok létszámának csökkentése pedig hiba egyrésztől azért, mert a népiskola tanítási anyaga csak annak nyújtja teljes mértékben a műveltség alapismeretét, ki a felsőbb osztályokat is, illetve a hét osztályt sikeresen elvégzi. Hiba másrésztől azért, mert sohasem tudhatjuk mit hoz a jövő. Nem tudhatjuk, nem lesz-e a hét osztály elvégzése bizonyos községi, társadalmi vagy polgári jog elnyeréséhez kötve!? Már pedig mint tanító, éreznem kell azt az erkölcsi kötelességet, amellyel tartozom egyházzam, községem s tanítványaimmal szemben. Ennek az érzete parancsolólag követeli, hogy megtegyek érte mindent, amit csak erőm és tehetségem megenged. Mert ellenkező esetben milyen érzéssel és lelkiismerettel állhatok majd tanítványaim színe elé, ha azok azért estek el bizonyos jog megszerzésétől, mert én kötelességem nem úgy és nem abban a mértékben teljesítettem, ahogy kellett volna. Legyen azért bármilyen terhes, lelki és testi erőket felemésztő is a népnevelés, a csüggedésnek helye nincs, hanem e helyett hatványozott mértékben kell dolgoznunk, munkálkodnunk. Népünk jövője ettől függ. A csüggedés és lemondás helyett keresnünk kell azokat a módokat és eszközöket, amelyek terhünket megkönnyítik s munkánkat előbbre viszik. Nem hangzatos frázisképpen említem én ezt. Magam is érzem, hogy népoktatásunk, iskoláink tanítási anyaga s azoknak módszeres feldolgozása nem mindenben felel meg az élet és pedagógia követelményeinek. Bizonyos változtatást eszközölni kell rajta, Addig is azonban, míg ez bekövetkezik, nekünk tanítóknak kell egymás között iskoláink tanítási módszereiről, a tanításra szánt idő felhasználásáról oly képet alkotnunk, amely a

nehézségeket könnyíti s az előhaladást biztosítja. Ilyennek látom én az iskolai tanítás egyik elhanyagolt részét: a csendes foglalkozást.

Mi is a csendes foglalkozás? Osztatlan és részben osztott iskoláknál a mindennapi közvetlen tanítás kiegészítő része: közvetett tanítás. Ilyen iskoláknál a csendes foglalkozásokra fordított idő kihasználásától függ az iskolai munka eredménye és sikere. De csak akkor, ha e kettőnek összekapcsolása módszeres, körültekintő és a gyermeki lélek felfogó képességéhez alkalmazkodó. A közvetlen tanításra oly kevés idő jut, hogy azt föltétlen pótolni kell közvetett tanítással. Ezt az időt azonban a tanító nem öletszerűleg, nem cél nélkül, hanem a legnagyobb körültekintéssel, bizonyos szakszerű tervszerűséggel használja ki, mert a tervszerűtlenség és felületesség a gyermekek lelkében, gondolkodásában és munkájában is felületességet, gépiességet vagy eselleg ravaszságot eredményez. Ilyen esetben elveszti jelentőségét és többet árt, mint használ. Ezeknek előrebocsátása után megvizsgálhatjuk a következőket:

1. Mi a csendes foglalkozás célja?
2. Mi a tárgya?
3. Milyen a módszere?
4. Melyek az eszközei?

Célja, amint már előbb is említettem, a közvetlen tanítás kiegészítése. Ez általában kétféle: előkészítő és begyakorló. Az alsóbb osztályokban csak begyakorló, a felsőbb osztályokban begyakorló és előkészítő. Az előkészítésben a tanulók oly könnyebb és értelmi képességükhöz alkalmazható munkákat kapnak, amelyek a rákövetkező közvetlen tanításokban sikeresen felhasználhatók, azoknak eredményét elősegítik, a tanító munkáját megkönnyítik. Lélektani szabály, pedagógiai elv, hogy az ismeretlennek az ismert képzethez kell kapcsolódnia. Már pedig, ha nincs elég időm arra, hogy a közvetlen tanításban megismerjem a tanulónak a tanítandó tárgyra vonatkozó képzetét, mily előnyös rám nézve, ha azt a csendes foglalkozásnál megismerem. Pl. a következő tanítási félórám tanítási anyaga: a kenyérsütés. Nincs oly gyermek, akinek a kenyérsütésről valami fogalma ne volna. Talán a nagyobb leányok már maguk is végzik. Tanításom napján egyik csendes foglalkozási félórám tárgya, mint emlékezetből való leírás: „Hogyan lesz a lisztből kenyér?” Mindegyik tanuló ír valamit. Az átlagos ismeret előttem van.

A begyakorlóban a tanuló ismétli, alkalmazza a közvetlen

tanításban tanultakat. Ez az ismétlés és alkalmazás azonban csak akkor éri el célját, ha a munkaszeretetet és gondolkodó képességet is növeli, fejleszti. Pl. megtanítottam a téglalap területének kiszámítását. Tudja a gyermek, hogy a hosszúság szorozva szélességgel adja a téglalap területét. A gyermek lelkében csak a gépiességet fejleszteném, ha csendes foglalkozásul a téglalaphoz mindig csak a terület kiszámítását adnám. Változtatom. Ismeretes a terület és hosszúság, keresendő a szélesség, vagy megfordítva. Kapcsolom telek és földérték kiszámítással. Ekkor nincs sablonosság, nem lesz gépiesség s elősegitem a gondolkodtató munkásság kifejlődését.

A csendes foglalkozás tárgyai mindenkor a legújabb tanítási anyaghoz kapcsolódó ismeretek felújítása és begyakorlása. Hosszadalmas volna ezeket elősorolnom. Feleslegesnek tartom. Benne van magában a tanítási anyagban. Pl. az írás, olvasás és nyelvtan köréből: betűkiszedés, szavak kirakása, magánolvasás, könyv nélkül való betanulás, másolás, emlékezetből való írás, helyesírási, fogalmazási gyakorlatok és ezeknek javítása.

A csendes foglalkozás módja talán nehezebb, mint a közvetlen tanításé. Itt magának a tanulónak kell önálló munkát végeznie. Elmaradnak mindazok a kisegítő kérdések és javítások, amelyek a gyermekek gondolkozását és munkáját a helyes irányba terelik. Éppen ezért a tanító vegye figyelembe, hogy csak olyan munkákat adjon fel, amelyeket a gyermekek el tudnak végezni. Ne legyen a munka túlnehéz, de ne legyen sablonos, elcsépelet könnyű sem. Alkalmazkodjék a tanító az időhöz és a tanulók értelmi képességéhez. Kezdő órákon nehezebb, később könnyebb. Meg legyen benne a változatosság. Egy tárgyból ne kerüljön egymás mellé az előkészítő, közvetlen tanítás és a begyakorló rész. Kifáradnak a tanulók, a figyelem elernyed s minden munkánk kárba vész. Ügyeljen a tanító arra is, hogy a csendes foglalkoztatási munka legyen tartalomra értékes, oktató és tanulságos. Félóra, vagy óra végén a munka elbírálandó. Az elbírálás lehetőleg nyilvánosan történjék, hogy a tanulság ne egyéni, hanem általános legyen. Csak így érjük el azt a célt, amely felé törekedtünk.

Ha azt akarjuk, hogy a csendes foglalkozás valóban a közvetlen tanítás kiegészítő része, az ismeret gyarapításának és a gondolkodtató munkásságnak tényezőjévé legyen, tanítványainkat fel kell szereltetnünk mindazon kisegítő eszközökkel, amelyeket az egyes tantárgyak sikeres tanítása megkövetel. Ugyanígy kell tennünk iskoláinkkal is. Ezek a felszerelések és esz-

közök előttünk ismereteseek. Fájdalom, legtöbb helyen a szegénység, vagy közönyösség miatt hiányzanak. Idővel azonban pótolni lehet s pótlandó is, mert ezáltal munkánk könnyebbül. Nekünk pedig megnyugvást fog adni az a tudat, hogy iskoláink és népünk jövőjéért megtettünk mindent, amit csak erőnk és tehetségünk megengedett.

Kedves Kartársaim! Rövid, vázlatos képet igyekeztem adni a csendes foglalkozásról. Ezek után soraimat egy kéréssel zárom be. Mindnyájunk óhaja, hogy értekezleteink állandósuljanak. Hozza ide mindenki a maga élettapasztalatait. Dolgozzunk fáradhatatlanul, egy szívvel, lélekkel. Akkor ezen a munkán Isten áldása lesz, az áldásból népünkre és egyházunkra megelégedés és boldogság fog fakadni.

Szöke József.

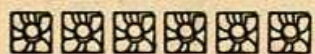

KÜLFÖLD

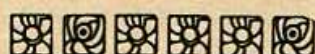

Vakok biblíája. Néhány évvel ezelőtt Vakok Világossága Társaság néven akció indult, mely azt tűzte ki céljának, hogy a vakokat Braille-írású, vagyis dombornyomású jelekkel irt Bibliával lássa el. A társaság irányítására Ravasz László dunamelléki ref. püspök vállalkozott, a mozgalom lebonyolításának ügyét pedig Matolcsy Miklós dr-né kuriai bíró felesége vette kezébe. Matolcsyné jórészt saját költségén szerezte be a különleges nyomású Biblia előállításához szükséges gépeket és — anyagi fedezet híjján — maga szedte ki és igazította nyomdagép alá a szentírási szöveget. Most már a dolog idáig jutott, hogy igen sok vak ember kezéhez is kapja a Braille-Bibliát.

Sáfárok vagyunk. Somogyi Lajos dr ügyvéd, a budapesti fasori református egyházzész nemrég elhunyt gondnoka, végrendeletében ezer pengőt hagyott a fasori templom új harangjára. A régebbi kisharangot, amelyet az egyház annakidején hadicélra ajánlott fel, ugyancsak Somogyi Lajos és neje adományozták. Az egyházzész egyik egyszerű hive, Csordás Sándor postaaltiszt, akit mostanában temettek el, végrendeletileg kétezer pengőt hagyott az egyház részére. Tasnádi Nagy András dr az egyházzész új gondnoka, a felépítendő gyülekezeti házra ötszáz pengőt ajánlott fel, a szegények ebédakciójára pedig kétszáz ebédet. Hézső Pál és neje Hódmezővásárhelyen egy kataszter hold földet ajándékoztak ottani gimnáziumuknak.

HIREK

Református nagyhet. Az ezévi nagyhetet a sorrend szerint egyházkerületünk területén és pedig Nagyváradon tartjuk meg október 1—4. napjain. Minden

nap reggelenként bibliaóra, dél-előtt és délután egy-egy előadás, este pedig több helyen templomi ünnepély lesz. Vasárnap dél-előtt istentiszteletek, délután pe-

dig nagygyűlés a presbiterekkel és a nagyközönséggel. A konferenciák tárgyainak tervezete a következő: d. e. 1. Az egyház szociális jelentősége. 2. Az egyház szociális igénye és kötelezettsége. 3. A nők szociális feladata az egyházban. Délután 1. A munkanélküliség kérdése. 2. Az egyháztagok szociális önvédelme. 3. Diakónia. A nagygyűlésen a konferenciák tárgyaiból levont eredményt 2—2 világi egyén rövid deklarációba foglalva ismerteti. Az előadók felkérése most van folyamatban.

Esperesválasztás a bánati egyházmegyében. Zöld Mihály esperes egészségi okokból lemondott az esperességről s helyébe a presbyteriumok többsége dr Szabolcska László temesvári lelkészt választotta meg esperessé.

Az állami fizetékkiegészítések megsürgetése végett Bukarestben járt kerületi pénztáros magával hozta az első 4 havi ki-

utalást és szigorú rendeletet a januári illetmény kifizetésére. De e rendeletnek a nagymérvű pénzhány miatt még nem sikerült érvényt szerezni.

Leánykonferenciák. Az erdélyi kilencedik leánykonferencia július 5—8. napjain lesz Désen. A napi ellátási díj 45 Lei, részvételi díj 50 Lei. Indokolt esetben a résztvevő utiköltségének egyharmadát megtérítik. Jelentkezni lehet Deák Judith utazótitkárnál (Kolozsvár, str. Bisericii Ort. Rom. 10.). — Június 9—10-én az erdélyi református leányszövetség központi bizottsága ülést tart, melyre minden leányszövetség egy tagot küldhet ki — konferenciát rendez a nagyszalontai egyházmegye is a leányok részére június 27—28. napjain Nagyszalontán. Jelentkezni lehet június 24-ig Dohi Árpád nagyszalontai lelkésznél. A vendégek családoknál díjmentes teljes ellátásban részesülnek. Részvételi díj 20 Lei.

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

2569—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbelli elemi és középiskolának* Tudomásvétel és mihez tartás, valamint a szabályzat megfelelő pontjánál előjegyzés végett közlöm az alábbi rendeletet: „No. 9542—1931. Serv. Instr. Ziua de 8 Iunie sărbătoare națională. Ministerul Instrucțiunii București No. 73,476—1931. Ziua de 8 Iunie fiind sărbătoare națională nu se vor ține nici un fel de cursuri sau examene. Comunicați școalelor. Semnături“. Azaz: Június 8-ika nemzeti ünnep, amelyen előadások és vizsgák nem tartandók. A temesvári igazgatóság területén No. 9542—1931. Serv. Instr. ziua de 8 Iunie sărbătoare națională címen iktatandó. Oradea—Nagyvárad, 1931 június 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk, püspök.

Tanügyi: 2498—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbelli Nt. Esperesi és Lelkeszi Hivatalnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 55-g—1931. sz. határozatában, foglalkozva azzal az anomáliával, hogy némely ref. iskolában a vallástant a III—IV. osztályban az u. n. váltakozó rendszer szerint tanítják, azaz egyik évben mindkét osztályban a III. másik évben a IV. osztály anyagát a leghatározottabban megállítja, hogy az érvényben levő tanterv ellenére a ref iskolákban

a III. és IV. osztály anyagát váltakozó rendszerrel tanítsák, hanem minden esztendőben minden osztállyal a tanterv szerint előírt saját anyagot kell feldolgozni. Megengedi azonban ezen váltakozó rendszert az állami iskolákban. Oradea—Nagyvárad, 1931 június 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Tanügyi: 2497—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. elemi iskolai iskolaszéknek.* Egyházkerületi közgyűlésünk 55-d—1931. sz. határozatával felhívja az egyházközségeket, hogy az iskolai ifjusági és tanítói könyvtárak reorganizálását és bármily csekély mértékben való tovább fejlesztését a gazdasági nehézségek ellenére is kezdjék meg. Oradea—Nagyvárad, 1931 június 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Tanügyi: 2501—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperesi és Letkészi hivatalnak és presbyteriumának.* Egyházkerületi közgyűlésünk 58—1931. sz. alatt foglalkozván Segélyosztó Bizottságunk működésével, megállapította, hogy Segélyosztó Bizottságunk az alapok járulékainak be nem folyása következtében a fokozott segély igényekkel szemben tehetetlenségre volt kárhóztatva. Ha ezekben az állapotokban valamelyes változás be nem következik, kénytelen lesz lemondani a tanítójelöltek gonddal és eredménnyel megszerzett segélyezéséről. Segélyezett növendékeink túlnyomó részben szép eredménnyel tanulnak, többen az intézet legjobb növendékei közé tartoznak. Az intézet segélyeinek elmaradása ill. késedelme következtében kénytelen volt velük szemben a kitiltás kényszerítő eszközét alkalmazni. Az elnökség gondoskodása következtében nem történt meg, hogy az intézet a fenyegető rendszabályokat tényleg teljes mértékben alkalmazta volna, de a kitiltás veszedelme állandóan a gyermekek feje fölött lebegett. Ennek az egyházkerületünkre nézve szégyenletes és a gyermeki lélekre romboló hatású helyzetnek orvoslására egyházkerületi közgyűlésünk az egyházközségek figyelmét ismételten felhívja a kulturtaxa pontos befizetésére a 193—1930. számú határozat alapján. Oradea—Nagyvárad, 1931 június 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Tanügyi: 2409—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tekintettel az E. T. 29. §. 2. és 3. bekezdéseinek azon intézkedésére, hogy a tanítókat az esperes ill. az egyházmegyei közgyűlés erősíti meg azt az eljárást, hogy az u. n. act de angajamenteket a püspöki hivatal láttamozza, megszüntetem és elrendelem, hogy azokat az Esperes urak láttamozzák, a következő záradékkal: Văzut din partea diecezei. Protopop: aláírás. Fölkérem az Esperes urakat, hogy csak az új mintaszerinti act de angajamenteket fogadják el, akár géppel, vagy kézzel írott, akár nyomtatott alakban. (Ref. Lapja 1928. 613. old.) Intézkedtem arra nézve is, hogy a Kálvin-nyomda jövőben ilyen záradékkal állítsa ki a nyomtatott mintát. Az act de angajament 3 példányban az autorizációs kérvényhez mellékelendő, 1 példány az iskola irattárában megőrzendő, 1 példány a püspöki hivatalnak nyilvántartás végett beküldendő. Az Esperes urak saját hatáskörükben intézkednek arranzve, hogy nyilvántartásuk számára van-e szükségük act de angajament másolatra. Ora-

dea—Nagyvárad, 1931 június 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pályázati hirdetés a feketegyarmati református kántortanítóⁱ állásra. J a v a d a l o m: 1. Kézpénz az egyháztól 4800 Lei. 2. 7 és fél kat. hold tanítói szántóföld haszonélvezete. 3. 6 kat. hold kántori szántóföld haszonélvezete. 4. 4 legelőjog használata, földek adóját az egyház fizeti. 5. 15 hektoliter buza természetben. 6. 12 ürméter kemény tűzifa természetben beszállítva. 7. Minden iskolás gyermektől egy véka aljgabona és egy ölös csirke (növendék száma 110—120). 8. Lakás természetben kerttel. 9. Stóla. 10. Segélyek. **Köteleesség:** Bármely osztály (jelenleg III—VI. vegyes) vezetése, kántori teendők végzése, egyházi énekkar, vasárnapi iskola vezetése, presbiteri jegyzőség, belmissziós segédkezés, lelkész helyettesítése. Törvényesen felszerelt kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 15 nap alatt a feketegyarmati reform. lelkészi hivatalnak küldendő be. Jermata neagră, p. u. Zerind jud. Arad. Személyes bemutatkozás ajánlatos, de költsége nem fedeztetik. Községünk az arad—nagyvárad vasútvonal mentén fekszik Tamasda állomástól 5 kilométernyire.

Pályázat. A kisszántói ref. egyházközség presbiteriuma pályázatot hirdet egy férfi kántortanítói állásra. I. Díjlevélszerinti j a v a d a l m a: 1, Jókarban levő lakás, 2 szoba, konyha, kamara és mellék épületek, 400 □-öl kerttel. 2. 13 1/2 hold föld, mely jelenben haszonbérbe van adva évi 42 m. mázsa buzáért s a haszonbér még 5 évig tart, de esetleg bérlők feles művelésre átfordítják a bérletet. A 42 mázsa buza árát évi két részletben fizetik. 3. Párbér megváltás címen 12,000 lei, havi előleges részletekben. 4. 6 □-méter kemény tűzifa, hazaszállítva. 5. Stóla. II. **Köteleességek:** Az egyházközség osztatlan vegyes iskolájának törvényszerinti vezetése. Kántori teendők elvégzése, énektanítás. Egyháztársadalmi munkában lelkész utasítása szerinti részvétel s lelkész akadályozása esetén templomi szolgálat végzése. Ha dalárdát szervez és vezet, ezért külön díjazásra tarthat számot. Pályázhatnak érvényes oklevéllel, román vizsgával rendelkező, katonai szolgálattal rendben levő, román állampolgár férfitanítók. Szolgálattal bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított három hét alatt a ref. lelkészi hivatalhoz küldendő: Kisszántó—Sanlăul-Mic, u. p. Episcopia-Bihorului, jud. Bihor. Személyes bemutatkozás előnnyel jár. Presbiterium.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számítól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Népszerű a triezsi „Adriai”
biztosító-társaságot.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad
Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja

Alapított 1840-ben

h a r a n g j a i t

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében.

VIZSGAI JUTALOMKÖNYVNEK az e'emi iskolák alsóbb osztályai részére ajánlom Csathóné Tóth Mária igazgató-tanítónő által írt **Tanulságos és erkölcsnemesítő mesék és eibeszelések** című munkát. Az összeg előzetes beküldése mellett arra 12 Lei francó szállítva. Minden 10 drb-hoz 1 ingyen péld. Utánvételes rendelésnél a portót felszámítom.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926. és 11,986—1927. szám alatt approbált **román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim** teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és füzetek, melyeket legjutányosabb áron mellett hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY** nyomtatvány-raktárában
Oradea - Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizelési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. ☉ Megjelenik minden héten szombaton.

A szociális kérdés.

Nincs benne semmi merészség, ha azt állítjuk, hogy a szociális kérdés nemcsak nagy általánosságban társadalmi életünknek, hanem gyülekezeteinknek és egész egyházunknak szinte legsúlyosabb és legégetőbb problémája. Már régen ilyenek kellett volna tartani, de közönyösek voltunk iránta és alig tulajdonítottunk nagyobb fontosságot, míg a jelen gazdasági helyzet jobban előtérbe nem állította.

A szociális kérdést három szempontból vehetjük vizsgálat alá u. m. gazdasági, morális és karitatív szempontból. Ma legszembeötlőbb a gazdasági szempont. Ha ebből foglalkozunk e kérdéssel, csakhamar rájövünk, hogy nemcsak azokat érdekli vagy izgatja, akiket eddig, i. i. az alsóbb néprétegeket, a munkásosztályt, hanem minden társadalmi osztályt, mert a gazdasági válság ma már mindenkit érint. Csak az a különbség, hogy az egyiknek már megrendítette létalapját, míg a másiknak a jövő, talán nagyon közeljövő rémeit mutogatja. Köztudomásu, hogy ebben az országban a gazdasági krízis legnagyobb mértékben bennünket magyarokat sújt s a mi egyházkerületünkben, melyben a magyarság nagy százalékban a megbénított életű határszélen él, még sokkal nagyobb mértékben. Az itt lakók piacot, vevőközönséget és beszerzési forrásokat veszítették el, amiket sehonnan sem lehet pótolni. Az egész vonalon hozzájárult a tervszerű leszegényítés, amit a gazdasági romlás csak gyorsított s így nincs mit szépitni rajta, hogy hivatásunk minden rétege a legnagyobb anyagi nehézséggel küzd, sőt lehetetlen szegénységben vergődik. Mindez parancsolólag kényszerít reá, hogy foglalkozunk a szociális kérdéssel gazdasági szempontból. Az adóhátralékok nagy összege, a fizetési elakadások és más ezekhez hasonló aggasztó jelenségek megkövetelik — ha a lelkiismeretünk nem követelné is, hogy foglalkozunk vele és keressük meg a segítség eszközeit.

A gazdasági szempont mellett reánk, mint egyházra éppen olyan

fontossága a morális szempont. Az erkölcsi élet többé-kevésbé kapcsolatban van mindig a gazdasági élettel. A jólét megszűnése, a megélhetés biztosításának kétségessé válása s a nyomoruság fokozódása idején hanyatlak és sokszor nagyon mélyre süllyed az élet erkölcsi nivója is. Az alkoholizmus, az erkölcsi élettel, illetve annak süllyedésével együttjáró betegségek pusztítása és sok életjelenség, ami akadály a igazi hitéletnek, a gyülekezet kebelében mind előtérbe állítják a szociális kérdés morális oldalát is. A morális hiányokat, elferdüléseket legelső sorban az egyháznak kell meglátni s ha meglátta, akkor minden erővel és minden áldozattal orvosolni.

A karitatív szempont a legközelebbi és régtől fogva mindenki előtt ismert kell, hogy legyen. Az Úr Jézus mondása: „szegények mindig lesznek veletek“ örökké igaz. De a szegénységnek ma oly sok változata van, hogy nem elég és nem lehet rajta csip-csup, esetenkénti adományokkal, jótékonykodásokkal segíteni, hanem megszervezett szociális tevékenységgel kell a támogatására, a lehető enyhítésére szelni. Ez a szociális munka egyházi feladat és csak akkor lesz igazán eredményes, ha az egyház végzi el, mert minden más akció csupán az anyaggal végzi s csak az egyház végezheti lélekkel. Pedig ebben a munkában az anyag az eszköznek csak egyik része, mely ideig-óráig elhallgattathatja a gyomor korgását, de fontosabb a másik rész a lélek, mely a testnek is erőt ad, hordozni a nyomoruság igáját.

Hogy ezt a legsajátosabb szociális munkát miképpen végezte az egyház, azt nagyon szomorúan, de ép olyan hiven jellemzik a következő sorok:

„Hova lett a krisztusi szellem, a felebaráti szeretet az egyházból. És mondjuk ki a kellemetlen igazságot: nemcsak egy egyházból, de valamennyiből, amely uralkodó vallássá lehetett és nem az elnyomottak vallása volt. Szövetségese, érdektársa lesz az egyház annak a társadalmi rendnek, mely kérlelhetetlenül nyomja el és szípolozza ki az alsóbb osztályokat. Nemzedékek hosszú sora váltja fel egymást; születnek, szenvednek némán és enyésznek el népek milliói anélkül, hogy sorsuk, inségük, szenvedésük felkelthették volna a vezető osztályok jóakaró figyelmét, kicsalhatták volna a részvét egyellen szavát.“

Ezt a sötét megállapítást nem valami népbiztos, vagy szakszervezeti párttitkár, hanem a magyar református egyház legkiválóbb világi vezérférfia: gróf Tisza István írta. Lehet, hogy kissé pesszimiztikus megítéléssel, de — valljuk be — igazán. Nem kevesebbet jelentenek e sorok, mint azt, hogy az egyháznak, s így a mi egyházunknak, nem volt érzéke a szociális kérdések iránt. Sőt kimondhatjuk, még ma is alig van. Ezt bizonyítja az a nagyon gyenge visszhang, mely kerületi közgyűlésünk felhívására az egyházmegyékben támadt.

Bölcs gondolat volt tehát az őszi nagyhét programjává a szociális problémát tenni. Az egyház nem lehet ellenséges viszonyban vele szemben, de nem lehet közömbös sem iránta, Mert akkor ellentétbe kerülne hivatásával és meglagadná Fejét, ki gyógyította a betegeket, szabadokká tette a bűnözőket és megelégitette az éhező tömeget. Tanítványainak pedig ezt a parancsot adta: „adjatok nekik enni ti!”

E kérdés eddigi elhanyagolását helyeselni semmiképpen, legfeljebb csak mentegetni lehet. De ma már ezt sem. Eddig azt hitték sokan, hogy ez a mások dolga, szüksége, kérdése és problémája. Ma már mindenkinek látnia kell, hogy nem a másoké, hanem a mienk. A hitveinké, gyülekezeteinkké s rajtuk keresztül a mienk, egyénileg is a mienk. Tovább is negligálni hivatásunk iránt lelkiismeretlenség, magunk iránt pedig élnetlenség lenne!

Debreczeni István

Tanítás a családban.

Uj földrajzi elhelyezkedésünkkel és nemzetiségi sorsba jutásunkkal egy új nemzet kulturájába kapcsolódtunk bele. Hogy lojálisak vagyunk ehhez az új nemzethez, tiszteletben tartjuk multját, jelenét, egész kulturáját, annak számtalan tanujelét adtuk, de nem veheti tőlünk rossz néven ez a nemzet, ha hűek maradunk faji kulturánkhoz is, mert hiszen természetes folyamata ez a fajokra tagozódott emberi életnek.

Nem jelent ez antagonizmust az uralkodó nemzettel szemben, hiszen a magyar nemzet ezeréves multja is számtalan példával igazolja, hogy németek, szlávok, sőt románok, akik a magyar nemzet szupremáciája alatt éltek, évszázadokon, sőt egy évezreden át megtartották faji sajátosságait, ragaszkodtak őseik kulturájához, sőt büszkék voltak rá anélkül, hogy az uralkodó nemzettel szemben illojálisak lettek volna.

Meglévő iskoláinkban meg van ugyan engedve az anyanyelven való tanítás, de ami a faji kulturát legjobban reprezentálja: a történelem és az irodalomtörténet a tanításnak már nem képezi az anyagát. De ha képeznék is, egy igen jeletékeny számú iskolánkban, amelyekben ma már csak állami oktatás folyik, faji kulturánkból semmit sem kapnak gyermekeink.

Egy új faji kultúra máról-holnapra nem abszorbeálhat idegen népelemeket. Ahhoz meglehetősen hosszú idő kell, hogy idegen népelemek asszimilálódjanak, vagy legalább is betöltsék a lelküket az a kultúra, amelynek hatása alá kerültek, Ezek az idegen népelemek tehát — elszakadva eredeti, természetes kulturájuktól, nem kötve még

le teljesen az új kulturától: könnyen prédái lesznek olyan hatásoknak, amelyek az uralkodó nemzetnek nem kívánatosak. Magának az uralkodó nemzetnek is érdeke tehát, hogy a nemzetiségek lelkületében a kulturális folytonosság meg ne szakadjon, hogy a lelki élet területén szakadékok ne támadjanak, mert ez a körülmény igen alkalmas arra, hogy a szakadékokba idegen áramlatok beömljenek.

Amit nem adhat az új iskola, azt nyújtania kell a családnak. Csak az most a kérdés, hogy mit és hogyan?

Erre a kérdésre úgy kell megfelelnünk, hogy az irredentizmusnak még az árnyéka se férközhessen hozzánk. Azért egy olyan könyvet kell adnunk a család kezébe, amely ment minden sovinszta elfogultságtól és tendenciától, amely nem ékeket ver, hanem hidakat épít a fajok közé.

Ma már a nemzetek legkiválóbbjai foglalkoznak azzal a problémával, hogy a nemzeti kulturából, különösen a történelemből ki kell küszöbölni az agresszív elemeket s ezek helyéit azokat a tényeket kell kihangsúlyozni, amelyek alkalmasak arra, hogy az emberterestvérség konfliktusokat kiküszöbölő érzését kitenyésszék az emberiség érzés- és gondolatvilágában.

Egy ilyen szellemű történelmi és irodalomtörténelmi műre gondolok, midőn könyvet szeretnék adni minden nemzetiségi sorsban élő magyar család kezébe.

Mai, elfogult, sovinszta tendenciáktól tulfűtött történelemírásunk beállítása szerint a saját faj az Isten választott népe, a legjobb, legkiválóbb, legvitézebb, hegemoniára teremtett, vezető szerepre hivatott: egyszóval, akinek egyedül van joga uralkodni a föld és minden élő és élettelen javai felett, míg a többi faj alacsonyabbrendű, megvetni, lenézni, sőt gyűlölni való.

Ma már minden kulturember látja, hogy ez a felfogás nemcsak nem igaz, hanem veszedelmes is, mert magában hordja a folytonos konfliktusok s az ezekkel járó romlások veszélyét, amelyek egyáltalában nem alkalmasak sem a nemzeti, sem pedig az általános emberi kulturának a kiépítésére.

Minden nemzet történetének vannak tanulságos, felemelő és így nevelő fejezetei. Ezeknek a kiemelése, a többi nemzetek létjogának az elismerése, velük a jóviszony kiépítése és ápolása kell, hogy legyen az új történetírás tendenciája.

Aztán ott van az irodalomtörténet. Vajjon a Shakespeare, Goethe, Madách vagy Eminescu gondolatai nem az egész emberiség közkinccsei-e; vajjon csak egy népnek a lelkét termékenyítették-e meg ezek, nem pedig az egész emberi nemzetét!?

Megdönthetetlen igazság ez, de mint ahogy a román szív mégis

csak hangosabban dobban az Alexandri ódáira, mint a Goga által átültetett Petőfi-dalokra: úgy a mi érzés- és gondolatvilágunkat is jobban reprezentálják és betöltik azok a gondolatok, amelyek a mi fajiságunkból termelődtek ki.

A legtisztább elgondolás és a legnemesebb emberi szándék vezet hát, midőn egy fenti értelemben megszerkesztett magyar történelmi és irodalomtörténelmi művet szeretnék adni a nemzetiségi sorban lévő magyar családok kezébe.

Az ember lelkes lény. Még a legprimitívebb fokon is vannak lelki igényei, amelyeket ha ki nem elégítünk, általunk ellenőrizhetetlen módon keres magának kielégülést.

Érdeke az uralkodó nemzetnek is, hogy ennek a léleknek — amit ma még ő meg nem adhat — mi adjuk meg, nem pedig olyan elemek és hatások, amelyek a lelkekben nem építeni, hanem rombolni szoktak.

Indítványozom azért, hogy felsőbb hatóságunk akár felkérés, akár pályázat útján szerkesztessen egy magyar történelmi és irodalomtörténelmi művet s igyekezzék azt minden magyar családhoz eljuttatni.

Nem hinném, hogy a hatóságok ez ellen kifogást emelnének, mert mint megindokoltam, jobb egy ilyen nemes szándéku mű, mint azok az ellenőrizhetetlen könyvek, amelyek egy ilyennek a hiányában inkább rombolnak, mint építenek.

Tóth Zsigmond.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Dr Márk Ferenc, a békési református egyház lelkipásztora és a gimnáziumi igazgatótanács elnöke, folyó hó 4-én, életének 84. esztendejében csendesen elhunyt. Református anyaszentegyházunkat féltő szeretetével és hűséges buzgósággal szolgálta 55 éven keresztül. Előbb okányi lelkész volt, majd 21 évet a békési református egyházban töltött. Az igazgatótanácsnak 15 évig volt elnöke. Nagy tudományos készségű és törhetetlen hitű szolgálja volt az Urnak. Emlékét hálás kegyelettel őrizik, ötven éven át hűséges felesége, a bánatos özvegy, kilenc gyermeke, négy veje, nyolc unokája, három testvére családjakkal és szeretve tisztelő gyülekezete, nagyszámu tisztelői, kollegái és barátai. A boldogult porlandó részeit folyó hó 6-án, a református templomban, délelőtt 10 órakor tartott gyászszertartás után adták át az anyaföldnek. Méltán ráillett az ó-szövetségi szentírás találó tétele: „Érett korban térsz a koporsóba, amint a maga idején takarítják be a learatott gabona. (Jób V:25.)

Benedek László. Szép, csendben lefolytatott élet ért véget a pándi paróchián ez év június 3 án. Benedek László, miután kitüntetés-

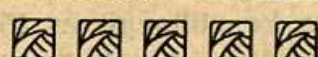
sel elvégezte gimnázialis, majd 1867-ben theológiai tanulmányait Debrecenben, ahol a nagyhirű és nagy tudású Menyhártot, a héber tanszék professzorát, már mint theológus, helyettesítette, Nagyváradra hivatott meg Nagy István, ottani lelkész és esperes által, segédlelkészül. Két évi szolgálat után Pelbárthidára, majd 15 évi ottani működése után Jákóhodosra választatott meg, hol 3 évig működött s az érmelléki egyházmegye tanácsbírája és főjegyzője volt. Jákóhodosról választotta meg azután atyja örökségébe a kecskeméti egyházmegyébe kebelezett pándi gyülekezet 1888-ban, hol az egyházmegyének szintén tanácsbírája és főjegyzője volt. Azóta Pándon hirdette az ígét s most 61 esztendei istenes szolgálat után 86 éves korában visszaadta imádkozó lelkét Atyjának és Teremtőjének, kiknek hosszú élete minden munkáját szentelte. Istenben hívő és bizó lelke találja meg azt a boldogságot, melyet oly erős hittel és gyógyító szelidséggel hirdetett hiveinek!

Dr Pápay József, a debreceni Tisza István tudomány egyetem ny. r. tanára és diszdzektora, a Magyar Tudományos Akadémia és a helsingforsi tudós társaság tagja, a debreceni reform. bölcsészeti akadémiának egyik első professzora, életének 58. évében, folyó hó 9-én elhunyt és 11-én az egyetem, egyház és társadalom őszinte részvétele mellett helyeztetett siri nyugalomra. Kiválóan nagy tudós, ernyedellen szorgalmu, példás munkásságu professzor, buzgó egyháztag, a finn-ugor-magyar összehasonlító nyelvészet európai híru bűvara és lelkes művelője, igazi hű református magyar, nagy ember volt, aki elévülhetetlen becsű tudományos műveivel és rengeteg értekezéseivel, ugyszintén élete példájával kitörölhetetlenül megörökítette a nevét hazai művelődéstörténetünk, egyetemünk és egyházunk évkönyveiben. Gyászolja elhunytát bánatos özvegye, két fia, leánya, menyé, unokája kiterjedt előkelő rokonsága, egyetem és egyház.

Török Győző ny. államvasuti felügyelő, a bihari egyházmegye tanácsbírája élete 75-ik évében folyó hó 19-én hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 21-én volt. A puritán, lelkes, hitéhez és egyházához hű férfiúnak emlékezete legyen áldott, szeretteinek pedig adjon az Ur lelke vigasztalást.

KÜLFÖLD

A skót református egyház College-ainak végzett theologusait a nagy munkamezőre való kilépés, illetve a kibocsátás előtt a „pusztába” küldi Jona szigetére. A belső Hebridák szigete ez, távol a világ zajától. Szent-Columba és 12 tanítványa 563-ban alapítottak már itten monostort. Itten van a Malcolm Canmore előtti skót királyok, valamint 4 ir és 8 norvég király sirja. A sziget már több ízben renovált kathedrálisának még magyarországi Szent-Margit vetette meg az alapját. Ide jönnek össze minden évben a skót református Theologusok és imádsággal, magukba szálással töltenek el egy hetet és készülnek az elhivatásukra.

Értesítés

az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theologiai
Fakultásáról az 1931–1932-iki tanévre vonatkozólag.

1. Felvétel. Az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theologiai Fakultására ugy a tanintézetbe, mint az internátusba és a vele kapcsolatos konviktusba a felvételért való folyamodványok a) keresztlevél, b) érettségi (baccalaureatusi) bizonyítvánnyal, vagy leckeekönyvvel (Index), vagy ezek hitelesített másolatával és curriculum vitaevel (rövid életrajzzal) felszerelten és a Fakultás igazgatóságához címzetten folyó évi augusztus hó 10-ig küldendőek be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a folyamodó lakását: község (esetleg utca, házsám), utolsó posta és vármegye, román nyelven is. A folyamodványhoz mellékelendő negyedív alaku pontosan megcímzett és ajánlottan felbélyegzett boríték. (Aki ennek nem tesz eleget, azt a felvételtől nem értesítjük.) Minden I. évre folyamodó ifju köteles folyamodványához mellékelni zárt borítékban gimn. vallástanárának, az igazgató által megerősített, továbbá lelkészének esperesileg megerősített ajánlólevelét, melyre a lelkészi pályára való rátermettsége s eddigi előéletének megfelelő volta igazoltatik és orvosi bizonyítványt testi épségéről és egészségéről. (A beiratkozás előtt a testi épség, különös tekintettel a lelkészi pályára való alkalmatosságra (hang, hallás, beszéd, stb.) az intézeti orvos által felülvizsgáltatik.) Az I. évfolyamra csak 20 erdélyi férfi hallgató vehető fel. (4582–1931. III. ig. tanácsi határozat.) Küntlakónak csak olyan I. éveseket veszünk fel, akik a városban való elhelyezkedésük tanulmányi és erkölcsi szempontból való megbízhatóságát igazolni tudják.

Az előző évben is az intézet kötelékében volt hallgatóknak is, ugy az intézetben, mint az internátus-konviktusba való felvételüket kérniök kell, amiről a tanári kar dönt. *Az internátusba felvettek kötelesek a konviktusban étkezni.* (Szabályzat 262. §.)

2. Díjak. Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával 3000 Lei leckepeznt tartozik fizetni, ezenkívül beiratkozási díj közös cím alatt — nyugdíjjárulék (60 Lei), könyvtárdíj (100 Lei), ének-zenekari díj (20 Lei), irodaköltség és nyomtatványdíj (60 Lei), orvosi díj (60 Lei), felszerelési díj (200 Lei), — összesen egy évre 500 Leit tartozik fizetni. Ezekon kívül letétbe helyezendő 100 Lei, amely összeg, ha kártétel az illetőt nem terheli, évvégén visszafizettetik.

Internátusi és konviktusi díj egy évre 12,000 (tizenkétezer) Lei, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratkozáskor és február 1-én.

Az előjáróság a konviktusi és internátusi díjaknak a viszonyokhoz képest való felemelésének jogát fenntartja magának.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők és a szülők (gyám) által megfelelő tanukkal (egyik lehet az illetékes lelkész) tanuzott és kezesekkel kezeselt „Kötelezvény“-ben vállalandók el, melynek űrlapja a felvételi értesítéskor mindenkinek megküldetik s megfelelően kitöltve, aláírva a beiratkozáskor adandó be. Aki a kötelezvényt a beiratkozás alkalmával be nem nyújtja, az internátusba és konviktusba föl nem vétetik.

Minden ref. vallásu theologus tandíjmentességet élvez.

3. Beiratkozás. A jövő tanévre való beiratkozások október hó 2—3. napjain lesznek. Tanári kar hathatósan figyelmezteti a hallgatókat, hogy ha a múlt évi tartozásaikat és esedékes díjakat be nem fizetik, be nem irhatók.

4. Internátus. A bennlakásra felvett ifjak beiratkozás és díjfizetés után költözhetnek be. Az összes ágyneműt az ifjaknak kell magukkal hozniok, valamint a konviktusba legalább 2—2 drb. asztalkendőőt megjelevezve.

5. A konviktus. A konviktusban a főzés október 3-án délben kezdődik.

6. Az 1931—32. tanév ünnepélyes megnyitása október hó 4-én délelőtti 11 órakor lesz a Fakultás disztermében.

7. A javító és pótkollokviumok szeptember 28—29-én lesznek.

8. A theol. minősítő vizsga szeptember 30., a jav.- és pót-alapvizsgálat október 1-én tartatik meg; az előadások kezdete október 5.

9. Minden tárgyú kérés külön iven, külön kérvényben adandó be.

Esetleges tudakozódások a theologiai Fakultás igazgatójához intézendők (Cluj—Kolozsvár, Ref. Theologia. Calea Victoriei 38.) Válaszbélyeg csatolandó. *A Ref. Theol. Fakultás igazgatósága.*

Részletesebb értesítés a királyhágómelléki püspöki hivatalban is kapható a 2546—1931. sz.-ra való hivatkozással.

HIREK

Lapunk megjelenésében az egyházkerület ez évi május havi közgyűlésének 32. jkvi határozata folytán változás történik. *Nevezetesen július 1. napjától kezdődően többé nem hetenként fog megjelenni, hanem havonként csupán háromszor és pedig a hónapok 1. 10. és 20. napjain.* Újítás az is, hogy a lapot *köteles példányként* július 1-től kezdve csak a lelkészi hivataloknak fogjuk megküldeni. E korlátozásokat takarékosági szempontok diktálták. — Minthogy pedig azok a nyomdavállalatok, melyektől kerületünk elnöksége a lap előállítási költségeire vonatkozóan ajánlatokat kért, nem nyújtották még be valamennyien költség-számításaikat, az előfizetési díj tekintetében beálló változásról e pillanatban még nem tudunk tájékozással szolgálni.

Nőszövetségi Ünnepély Magyarcsékén. Nagyon szép ünnepeket rendezett a magyarcsékei nőszövetség június 7-én, vasárnap a belényesvidéki lelkészek közreműködésével. Az ünnepség a délelőtti istentisztelettel kezdődött, amelyen Jakab Viktor belényesi lelkész hirdette az ígét mindenkit megragadó ihlettel és erővel, figyelmeztetvén hallgatóit a Jézus amaz üzenetére, hogy mindenkire fel van írva az Úrnak amaz új neve. Az istentisztelet végeztével néhány férfi kivételével az egész gyülekezet ottmaradt az imaházban lefolyt nőszövetségi konferencián, amelyet Nagy Zoltán belényesujlaki lelkész nyitott meg üdvözlő szavakkal és hiterősítő áhitattal, amelyben úgy jellemezte a nőszövetség munkáját, mint bárkaépítést az elkövetkezendő bibliai

lüzözön korszakára. Két nőszövetségi tag hatásos szavalata és a megfelelő énekszámok közé ékelve hangzott el Juhász András várasfenesi lelkész szabadelőadása a nők munkájáról a lelkiélet építésében. A bibliai asszonyok munkájával kezdődő és protestáns asszonyainkról is megemlékező eme könnyed és lelkes előadás maradandó hatást váltott ki a figyelmes hallgatóság lelkéből. A tulajdonképeni konferenciát Versényi Sándor lelkész felesége, mint a helybeli nőszövetség igen agilis és fáradhatatlan buzgalmu elnöknője nyitotta meg félévi munkájuk eredményeinek összefoglalásával. A beszámoló élénk eszmecserét fejtett ki s többeket bizonyoságtelvé megszólalásra birt. Majd a testvér nőszövetségek munkájáról hallott a közönség érdeemes beszámolókat, amelyek több egészséges indítást szolgáltattak a csékei életképes és buzgólkodó nőszövetségnek. S amidőn a helybeli lelkész köszönete és áldáskívánása után Nagy Zoltán lelkész összefoglalta a közel 4 órán keresztül lefolyt ünnepség tanulságait, méltán elmondhatta, hogy a magyarcsékei egyház életének történelmi nagynapja volt ez és egyuttal annak a bizonyosága, hogy egy buzgó lelkészi pár kitarló munkája egy félév alatt is milyen csodálatos anyagi és szellemi kölcsi változást hozhat létre egy olyan maroknyi gyülekezetben és missziói körletében, mint amilyen a magyarcsékei. A konferencia után Versényi lelkész és felesége látták vendégül a jelenlevő lelkészeket, nemkülönben a csékei református és katolikus magyar társadalom vezetőit. A vendégek az esti órában távoztak el a

református egyházunkra nézve igen üdvös demonstrációt végző nőszövetségi ünnepségről.

Nőszövetség az áldozatkészség szolgálatában. A szigetfalui egyház kebelében működő nőszövetség május hó 21-én az elesett hősök emlékére emlék-ünnepet rendezett. Az alig egy esztendeje nemes női szívek megmozdulása, áldozatkészsége által a templomkertben felállított emlékmű előtt Bodnár László lelkész mondott megható alkalmi emlékbeszédet. Majd az alig néhány hónapja alakított ifj. zenekar Kovács Imre szakavatott vezetésével: „Kivitték a katonát, ki a temetőbe“ kezdetű gyászdalt adta elő nagy hatással. Utána Zöld Mihály esperes: „A görbedi lévita“ című alkalmi ódáját szavalta el Neu Erzsébet igazi átérzéssel, könnyeket fakasztva a szemekben. Majd ugyancsak az ifj. zenekar Veress Gábor: „Nyugosznak ők“ című gyászénekét játszotta el műértéssel és precizitással. Végül a gátaljai fiókegyházból átjött hivekkel felszaporodott nagyszámu közönség egy gyásznékel zárlta be az ünnepélyt. Szeretetadomány nőszövetség által a Temesváron felállítandó Szabolcska M. ifjusági otthon s az emlékoszlop gondozási alap javára fordított. Az ilyen áldozatokban gyönyörködik az Ur.

Szabolcska Mihály emléktábla. A szarvasi gimnázium falán szép ünnepség keretében helyezték el a költő életnagyságu bronz-mellszobrával diszitett emléktáblát annak emlékére, hogy ott tanult 1879—1883-ig.

Eladó könyvek. A sárközi lelkészi hivatalban a következő lelkészi könyvek kaphatók: 1.

Debreceni Lelkészi Tár I—V. köt. (diszkötés) 1000 lei, 2. Eröss L.: Apologetika (diszkötés, új) 200 lei, 3. Jánosi Zoltán: Papi dolgozatok I. Halotti imák (diszkötés) 200 lei, 4. Mitrovics Gyula: I. Predikációk (diszkötés) 200 lei, 5. Lévy: Egyházi besz. IV. köt. (diszkötés) 150 lei, 6. Kóren Pál: Jézus csodái. Epistolai szövegek. I. Karácsonyi időszak. Jézus szenvedése. Utolsó nap története. (3 drb füzve) 500 lei, 7. Szuhay: Előknek a holtakról. Temetési beszédek és imák (diszkötés) 200 lei, 8. Szász Károly: Halotti imák (diszkötés) 160 lei, 9. K. Tóth Kálmán: Halotti imák. (diszkötés) 160 lei, 10. Imádságok templomi használatra háborus időben, hétköznapra, vasárnap délelőtt és délutánra. (F. Varga L., füzött) 100 lei, 11. Halotti

predikációk, gyászbeszédek és imák. VII. füzet. (Szerk. Fördös) 100 lei, 12. Igehirdető 1912—13. évf. (24 füzet) 1800 lei, 13. Sziládi I.: Egyházi beszédek. (II. füzet, füzött) 100 lei, 14. Biky K.: Ciprus lombok. Temetési beszédek és imák 50 lei, 15. Lukács Ödön: Közönséges egyházi beszédek (füzve) 100 lei, 16. Lelkészek Lapja 1930. évi 24 sz., 1931. évi 12 sz., 1929. évi nov. 15., dec. 1—15. sz. 150 lei, 17. Ilyés Bálint: Temetési emlékbeszédek (füzve) 100 lei, 18. Révész Bálint: Orációk és halotti egyházi beszédek III. k. (füzve) 150 lei. Cim: Livada—Sárköz, Szalmármegye. Sziky Ádám.

Társszerkesztők: Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 2494—1931-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi és középiskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a közoktatásügyi Min. 65,741—1931. sz. rendeletét: „Püspök úr! Ellenőrző közlegeink jelentéseiből megállapítható, mint más években is, hogy egyes magániskoláknál még vannak a tantestületnek olyan tagjai, akik nem bírják eléggé a román nyelvet. Minthogy pedig a tanító és tanárnak, hogy hivatásának magaslatán álljon, a nyelven föltétlenül uralkodnia kell, mert különben a növendékek szenvednének, akik semmiképpen sem hibásak az oktató hiányosságában, sziveskedjék sürgetőleg felszólítani a tantestületek tagjait, hogy a nyári szünidőt olyan helyeken töltsék el, ahol csak románul beszélnek. Aláírás“. Oradea—Nagyvárad, 1931 június 24. Atyafiságos szeretettel: Sulok István sk., püspök.

Figyelmeztetés! A temesvári miniszteri igazgatóság tanügyi osztályának közlése szerint ezen ügyosztálynál és a tanfelügyelőségeknél a fogadási órák naponként csak 11—1-ig vannak. A tantestület tagjai (tanárok, tanítók), akik ezen hivatalok székhelyén kívül laknak, csak előzetesen engedélyezett szabadság alapján jelentkezhetnek.

Pályázati hirdetés. A nagyváradai Református Leánygimnázium Igazgatótanácsa az 1931—32-ik iskolai évre pályázatot hirdet egy

román-latin-francia nyelv és egy mennyiségtan-természetrájk-francia nyelv tanszékre. Pályázhatnak református vallásu tanárnők, akiknek fentti tantárgyakból képesítő vizsgálatuk (examen de capacitate) van. A megválasztottak kötelesek az egyházi hatóság által megállapított heti óraszámban tanítani az egyházi hatóság által megszabott fizetési feltételek mellett. A pályázati kérvények július hó 15-ig adandók be a nagyvárad református leánygimnázium igazgatótanácsához. Oradea—Nagyvárad, 1931 június hó 23. Az igazgatótanács Elnöksége.

Pályázat. Az elhalálozás folytán megüresedett gálospetri-i — Érmelléki egyházmegye — kántortanítói állásra pályázat hirdetik. **Javaldalom:** 1. Természetbeni tisztességes lakás megfelelő gazdasági épületekkel. 2. Készpénz az egyház pénztárából különböző címen 3600 Lei. 3. Beiratási díj címen 600 Lei. 4. Tizenhat magyar hold elsőrendű szántóföld és 3 hold legelő. Földek adóját az egyház fizeti. 5. Tizenkét q. lisztabuza az egyház magtárából. 6. Nyolc méter tűzifa beszállítva. 7. Stóla. 8. Államsegély, melyért azonban az egyház nem szavatol. **Kötelesség:** A mindennapi és ismétlősök tanterv szerinti tanítása, kántori teendők, egyházi jegyzőség. Pályázhatnak oklevéllel, román vizsgával és katonai szolgálattal rendben levő férfi tanítók a választás napjáig július 26-ig. Az állás szeptember 1-ig elfoglalandó. Személyes bemutatkozás esetén megválasztott tanítónak készkiadásait az egyház megtéríti. Megválasztott tanító az egyházmegyei tanítói Gyám- és Nyugdíjintézetnek jogosított tagja. A pályázat ref. lelkészi hivatal Gálospetri, jud. Sălaj küldendő.

Pályázat. A bihardiószegei ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett férfitanítói állásra. **I. Javaldalom:** 1. Készpénz: a) évi 9135, b) drágasági póllék évi 3600, c) tengeri váltság évi 5040 Lei, összesen 17,775 Lei. 2. Hét kat. hold agrárföld, melyért az egyház nem szavatol, adóját és járulékait tanító fizeti. 3. 1440 kgr. buza természetben. 4. 12 köbméter kemény tűzifa természetben beszállítva. 5. Természetbeni jó lakás kerttel. **II. Kötelesség:** A reá bizandó osztályok vezetése. Lelkésznek, kántornak helyettesítése. Belmissziói munkákban segédkezés. Pályázati határidő a hirdetmény megjelenésétől számított három hét. Pályázhatnak érvényes oklevéllel, szolgálati bizonyítvánnyal bíró román állampolgárok. Pályázat a ref. lelkészi hivatalhoz küldendő. Személyes bemutatkozás előnnyel jár, de költségeit egyház nem téríti meg. Presbitérium

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyoásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Leszámitol váltókat. Folyósít jelzálogkölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a trlesztli „Adriai”
biztosító-társaságot.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Arad Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja

h a r a n g j a i t

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében.

VIZSGAI JUTALOMKÖNYVNEK az e' emi iskolák alsóbb osztályai részére ajánlom Csathóné Tóth Mária igazgató-tanítónő által írt **Tanulságos és erkölcsnemesítő mesék és elbeszélések** című munkát. Az összeg előzetes beküldése mellett ára 12 Lei francó szállítva. Minden 10 drb-hoz 1 ingyen péld. Utánvételes rendelésnél a portót felszámítom.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926. és 11,986—1927. szám alatt approbált **román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim** teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és füzetek, melyeket legjutányosabb áron hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY** nyomtatvány-raktárában
Oradea - Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.